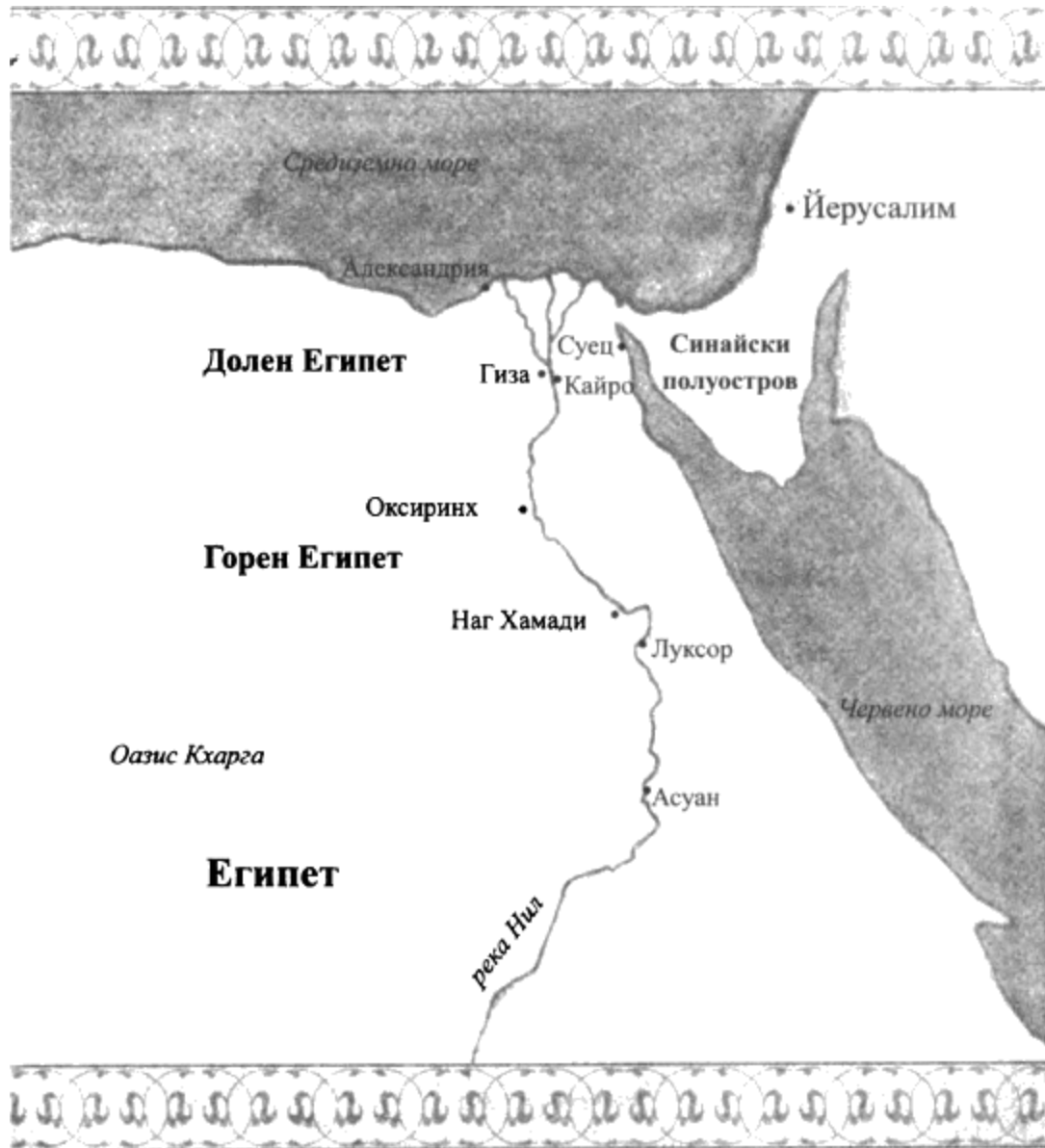

ТАКЪР МАЛАРКИ ВЪЗКРЕСЕНИЕТО

Превод от английски: Мария Донева, 2010

chitanka.info

На моята баба, сестра Мери Моника

ОТ АВТОРА

Прочетох как през 1945 г. край Наг Хамади съвсем случайно са били открити петдесет древни папируса. Останах очарована от този разказ, а апокрифните евангелия ме привлякоха неудържимо. Втората световна война тъкмо е свършила и преживеният в нея ужас е поставил под съмнение съществуването на християнския Бог. Цяло чудо е, че през декември същата година един бедуин и изкопава от мълчаливите пясъци на египетската пустиня изчезналите слова на неколцина недооценени апостоли.

Появата на тези евангелски текстове — толкова автентични, колкото и евангелията в Новия завет — би трябвало да бъде събитие от особена важност, съпроводено с полагащия му се интерес и фанфарен звън. Ала не било така — само неколцина специалисти го отбелязали в бележките си. Самите текстове потънали в забвение — никой не ги отворил, никой не ги превел. Минали десетки години, преди академичната мисъл да стигне до тях, и малко повече, преди текстовете да привлекат изследователския интерес на богословите. Пиша тази книга през 2005 г. Досега обществеността не е била официално информирана за съществуването на апокрифните евангелия, нито за светлината, която те хвърлят върху недотам известните факти от историята на християнството.

Събитията, описани в романа „Възкресението“, са донякъде действителни. Джема Бастиан и семейство Лейзар са мои собствени творения, но много от второстепенните герои са съществували в реалността. Образите, които съм обрисувала, са измислица. Ала историческият, археологическият и библейският материал е напълно автентичен, автентична е и всяка дума, всеки цитат от евангелските текстове.

Както словото на изгубените евангелия си прокарва път до сърцата ви през морета и океани, през пустини и дори през самото време, така и вие можете да съзрете в него как онази история,

погребана преди много векове — историята на една велика вяра —
оживява отново.

*Ако изявиш онова, що се крие в
теб,
явеното от самия теб ще те
спаси.*

*Но не изявиш ли онова, що се
крие в теб,
неявеното ще те убие.*

Изгубено
то Евангелие
от апостол
Тома

ЧАСТ ПЪРВА

ГЛАВА ПЪРВА

Лондон, 1947 г.

Джема Бастиан с неохота си взе два дни отпуск от болницата, което за нея бе чиста загуба на време. Ято врабчета излетя във въздуха и тя отмести поглед от паважа, проследи объркания им летеж на зигзаг в небето и спря за миг очи върху бледото залязващо слънце. Беше й студено, ала въпреки това тръгна бавно през Ийст Енд по непознатия път, който можеше да забави връщането й в безлюдния, но пълен с вещите на майка й апартамент, при шкафовете с призраци, с които не искаше да живее, ала от които не можеше и да се лиши. Подобни неща не се изхвърлят току-така. Подаряват се на нуждаещите се или се разпродават в магазините за употребявани вещи. Но самата мисъл, че те биха могли да заживеят нов живот при други собственици, че някой ден би могла да срещне на улицата жена, облечена в жълтата рокля на майка й, бе непоносима.

Хвърли бегъл поглед към рушащата се тухлена къща, към ударената от бомба странична стена, по която пълзеше новоиздигнатото строително скеле. Не забелязваше безплодните опити сградите да бъдат построени наново. Тук, в Ийст Енд, подобни начинания все оставаха незабелязани. Един от най-големите ужаси на войната бе фактът, че бомбите на Луфтвафе бяха унищожили почти изцяло най-бедняшката част на Лондон. В падащия сумрак работниците се връщаха по домовете си в порутените квартали и палеха крушките. Това все още я удивляваше. Когато токът спираше, жълтеникавите проблясъци не носеха топлината на светещата крушка у дома, а показваха, че някъде горят пожари. Джема местеше поглед от прозорец на прозорец. Зад някои от тях животът продължаваше.

Тя влезе в полутъмния си апартамент и тръгна към свободната стая. Свила се в палтото, застана пред дрешника, в който бе скътала вещите на майка си. На пода имаше кутия с нейни чорапи, както и някои още неразопаковани пакети. „Носи ги ти — бе настоял баща й. — Не си рисувай краката. Вече е студено.“ Ала Джема бе забравила усещането за чорап на крака си. Като повечето лондончанки, и тя се бе

научила да рисува прави линии отзад на прасците си. Коленичи на пода и отмести с пръст капака на кутията. Три недокоснати пакета. Взе единия, отиде до леглото и разкъса целофана. Дълго време стоя с разгънатите чорапи в скута си, като леко докосваше с пръсти прозрачната материя. Без да се замисли, тя ги обу и усети успокояващата им мекота върху кожата си, спомни си усещането за топлина и всеобхватна закрила.

Беше едва шест часът. Тя лежеше по гръб на леглото, отпуснала вкочанени ръце от двете страни на тялото си. Този ден бе изгубила един пациент. Смъртта също се променяше, придобиваше нормални измерения и, колкото и да бе странно, така тя я усещаше още по-болезнено. Спомни си началото, когато смъртта току-що се бе появила в живота ѝ, когато все още беше възможно да усеща нещо. Чувстваше, че същото се случва и на останалите в болницата. Те излизаха от всеобщия шок като корабокрушенци, изплаващи един след друг на поукротената морска повърхност, които се виждат за първи път след ужаса на борбата си за живот сред пенестите вълни, след чисто физическото си оцеляване, превърнало се в една-едничка тяхна цел. В болничните стаи тя усещаше погледи, в които се криеше въпрос — каква беше ти преди? А ние? И сега накъде?

Джема вдигна ръце и притисна ухабените си от многото миене длани една в друга, докато пръстите ѝ се разтвориха. Продължаваме напред, помисли си тя. Замахваме с едната ръка, после с другата и се отдалечаваме от мястото на корабокрушението. Към сушата, към нещо сигурно. Тя го желаше и едновременно с това се боеше от него. Мислеше си, че почувствала веднъж здравата почва под краката си, изтощението ще я завладее напълно. Нямахше да успее да се задържи права. Имаше и още нещо. За разлика от къщите, които се изграждаха наново, раните в душата ѝ нямаше как да зараснат.

Спомни си за получените преди седмица писма; и двата плика, които носеше със себе си, бяха адресирани от баща ѝ до нея — и двата бяха пуснати в Египет. Дълго беше пазила светлината на думите му в душата си като средство, с което да пребори непробиваемата сивота на Лондон. Първото писмо я бе накарало да се смее на глас. Усещаше вълнението на баща си. Той ѝ съобщаваше, че е направил неочаквано откритие, бил намерил нещо, което нейният бунтовнически дух щял да оцени по достойнство. То щяло да му донесе и доста пари.

Достатъчно, за да купи къща и да повика Джема в Египет, където тя щяла да живее в охолство.

„Не се тревожи — пишеше ѝ той, — всичко е наред. Причината, поради която ще има и пари, е, че промяната не е по вкуса на никого, особено на старите религиозни институции. Те биха дали мило и драго, биха платили, дори биха жертвали живота си, за да запазят статуквото. Но тази промяна ще е в наша полза, на нея съм се надявал цял живот. Мисля, че съм преоткрил един Бог, в който дори ти ще повярваш.“

Може пък и да е прав, каза си тя. Ако някой изобщо би могъл да възкреси Бог, умирали стотици пъти, това бе баща ѝ.

Вторият плик съдържаше лист от странна плътна хартия, изписан с букви, които тя не познаваше, букви от много древна писменост. Върху плика най-напред е било написано нечие друго име, но после е било задраскано. Тя успя да разчете само „Антъни Лейзар“. Дейвид Лейзар бе името на най-добрия приятел на баща ѝ в Египет. Но тя не познаваше никакъв Антъни. Фактът, че не разбира написаното върху листа, не я тревожеше кой знае колко. По-късно баща ѝ щеше да ѝ го обясни. Осмеляваше се да се надява, че това ще стане на египетска земя.

Тъкмо се бе унесла в сън, когато на вратата се позвъни.

През шпионката видя, че на площадката стои висок мъж. През увеличителното стъкло забеляза само гладко обръснатото му лице. Зад вратата гласът му ѝ се стори силен и дълбок.

— Казвам се Бърнард Уестърли — представи се той. — Тук съм по повод на баща ви, Чарлс Бастиан.

Джема отмести резето, но не и веригата.

— Познавам го от музея — додаде мъжът.

— Познавате го от Египет?

Тя затвори вратата, за да откачи веригата.

Той сведе поглед към нея, докато я отминаваше, за да влезе в малкото антре, където едва се побра, облечен в обемистия си зимен балтон.

— Познавам работата му.

Докато сваляше ръкавиците си, Бърнард Уестърли оглеждаше апартамента, сякаш се намираше в току-що открита територия в Новия свят. Не направи никакво усилие да внесе непринуденост в

атмосферата. Джема си проправи път покрай него и реши да не му предлага чай.

— Дойдох да попитам дали имате вест от баща си.

— Каква вест?

— Каквато и да е.

Джема се обърна и влезе във всекидневната. Изправи се до прозореца. Над комините и изцапаните от мазния пушек покриви откри сребристото сияние на новолунието.

— Каква вест бих могла да получа? — попита тя.

— Запозната ли сте с последния му проект? — поинтересува се Уестърли.

Тя леко поклати глава и отвърна с безизразен глас:

— Аз съм медицинска сестра, а не археолог.

Той се заглежда наоколо. Джема се обърна и се вторачи в непознатия, като се стараеше да държи ръката си далеч от джоба, в който бяха писмата.

— Търсите ли нещо?

Уестърли се бе спрял до рафта с книги.

— Ваши ли са?

— Да.

— В такъв случай сте сестра, която знае много езици — отбеляза той. — Също като баща си.

Джема мълчеше.

— Значи не ви е пращал нищо необичайно? Нищо от настоящата му работа?

— Защо да го прави?

Мъжът се усмихна и сви рамене.

— За да го скриете.

— Да го скрия от кого?

Той я погледна сякаш развеселен, но не каза нищо.

— Не — отвърна тя и се отправи към вратата. — Не съм получавала нищо необичайно.

Той я изгледа от упор, после внезапно се засмя.

— Музейни работи, нали разбирате? Нищо обезпокоително. Извинете ме за неочакваното посещение.

Едва по-късно успя да си спомни. Той си беше свалил шапката, ала не бе разкопчал балтона си. Поради високия си ръст посетителят се бе привел, за да разгледа книгите ѝ. Сега си припомни и нещо, което ѝ се видя доста странно. Беше ѝ се сторило, че под закопчаната яка на балтона му е видяла коравата бяла лентичка на яка, която обикновено носят свещениците.

През нощта се събуди на два пъти с вледеняващото усещане, че я дебне опасност.

Телексът пристигна не на сутринта, а чак на следващия ден. Когато го отвори, Джема спря да диша и потърси опора в стената.

Прочете двете изречения, съобщаващи ѝ необратимия факт на развален и жесток английски език. Тя се затътри към банята и коленичи пред тоалетната чиния, за да повърне. После притисна горещите си страни в студения фаянс. Когато най-сетне отвори очи, се вторачи в розите на една от плочките и продължи да се взира в тях, докато те се превърнаха в размазано кърваво петно. Остана в банята до падането на нощта, докато всичко хубаво и нежно в душата ѝ не се разпадна на малки парчета.

Когато всичко свърши, Джема се изправи и се загледа в сивото си отражение в огледалото. Баща ѝ беше мъртъв. Открили го в кабинета му. В писмото пишеше, че сърцето му не издържало. Щели да ѝ преведат пари по банковата ѝ сметка. За пътни до дома на Дейвид Лейзар в Кайро.

В късния следобед професор Антъни Лейзар се бе изкачил на Джабал ал-Тариф^[1]. „Много е късно“, предупреди го асистентът му Зира. Ала той искаше да види нещо, преди слънцето да е залязло. Понякога това беше крайно неотложно за професора. Зира го четеше по лицето му, усещаше го по напрегнатото му мълчание. Сега наблюдаваше как работодателят му закрепил електрическото фенерче на колана си и се заизкачва по планинския склон като коза. Откакто пристигнаха и откакто по-възрастният му приятел Чарлс Бастиан напуснал толкова неочаквано последния им обект в Горен Египет, професор Антъни Лейзар нямаше мира. Приятелството им бе

необикновено. Зира никога не бе виждал Антъни тъй дълбоко погълнат от разговор, не беше ставал свидетел на подобно чудо — речта му да се лее без прекъсване почти час. Двамата биха могли да бъдат баща и син. После Бастиан си тръгна, сякаш по средата на разговора им. Антъни остана недоволен от начина, по който приятелят му бе прекъснал изживяването, като на сутринта бе оставил само една набързо надраскана бележка, забодена с карфица на палатката му.

Очакваха да го срещнат в Кайро, където отидоха, за да подновят хранителните си запаси. Ала от Бастиан нямаше и следа. Чакаха го дълго, защото Антъни намираше, че нещо не е наред в начина, по който приятелят му бе изчезнал. Накрая се отказаха и не им оставаше нищо друго, освен да се върнат в базата си в Кхарга. Скоро двамата със Зира се отдалечиха на дни разстояние от града и потънаха в тишината на Западната пустиня.

Зира клекна и зачака завръщането на Антъни. Както обикновено става в пустинята, мракът се спусна изведнъж и макар господарят му да бе израснал край Сахара, дори за много пъргав човек беше опасно да подскача в тъмнината по нестабилните скали край главозамайващо дълбоките урви в планината.

Денят бе започнал така, както бе свършил — с безспирно скитане из руините, тъй познати и на двамата. Същата сутрин бяха посетили храма в Хибис^[2] — място за поклонение на езичниците, надстроено от християните през IV в. После бяха минали през некропола, също изоставен от езичниците навремето. Броят на езическите и християнските храмове, параклиси и погребения, разкрити от вятъра в пясъците, бе почти еднакъв.

— Слава богу, в пустинята не съществува дискриминация — бе забелязал Антъни. — Тя е пазителка на всички богове.

Накрая Антъни поиска да види и Пещерата на Девата, която се намираше на върха на Джабал ал-Тариф, планината на птиците. Стените ѝ бяха покрити с древни офорти, един от които представляше Богородица с Младенеца. Твърдеше се, че като бягали от кървавата разправа с невинните младенци, детето Иисус и неговата майка спрели на това място.

Зира се загледа нагоре към Джабал ал-Тариф и запали цигара, уж за да се стопли. Цял ден не бе сложил залък в устата си и от глад му стана студено. Мислите му се въртяха около друго — семейството му в

Кайро, парите и приготвянето на вечерята. На планинския хребет над него се появи човешки силует. Зира нямаше представа колко време е бил там. Стоеше и не мърдаше. Зира се изправи и загаси фаса си в пясъка. Шефът му можеше да се придвижва бързо и тихо като котка. Доста необичайно за син на англичанин. В пустинята Антъни се чувстваше като у дома си и по това рязко се отличаваше от останалите европейци, които се скупчваха в Кайро като ято неприспособили се към условията птици. Защо всички тези хора бяха решили да живеят в пустинята — това си оставаше пълна загадка за Зира.

Може би и той, подобно на професор Антъни Лейзар, бе станал малко странен. В мастилената тишина на пустинната нощ настъпваха мигове, в които Зира осъзнаваше дълбочината на своя дух. Тук, на ръба на нищото, той водеше уединено съществуване, но бе доволен от него. Може би пък тъкмо на ръба на нищото започваше смисленият живот. Всичко от миналото се забравя, твърдеше Антъни. Трябва само да се преоткрие. Да се извади изпод пластове пясък.

Зира бе забравил за глада си. Запали фитила на фенера, за да покаже местонахождението си в мрачината и отново клекна. Когато стане готов, Антъни ще дойде.

По-късно едно голо до кръста момче на кон безшумно се появи до тях, в осветеното от огъня място. В ръката си държеше писмо. Антъни се протегна да вземе навития на руло изпоцапан плик и направи знак на момчето да седне. То скочи от гърба на неоседлания си кон и Зира му подаде къшей хляб и фуул^[3]. Очите на момчето бяха огромни и лъчисти. Антъни забеляза, че палецът на едната му ръка липсва. Наля му чаша чай и разбърка две лъжички мед в него.

Антъни прочете писмото, наклонил го към светлината на огъня. Сгъна го и продължи мълчаливо да седи. Момчето изпи чая си, без да каже и дума. Когато върна празната чаша, Антъни бръкна в джоба си за монета и се загледа в момчето и коня, докато те се отдалечиха и потънаха обратно в тъмнината. Без да отмества поглед от мрачината, той тихо изрече:

— Зира, загубихме един приятел.

Зира насочи погледа си към лицето на Антъни.

— Чарлс Бастиан е мъртъв.

Зира бързо се прекръсти. Почака огънят да се превърне в тлеещи въглени, наведе си и ги разбърка. Наблюдаваше лицето на Антъни на

светлината и четеше по него като оракул. Придърпа краищата на бурнуса^[4] плътно около тялото си и зачака.

— Връщаме се в Кайро — каза Антъни. — И без това хамсинът^[5] приближава. Надявам се тази година пясъкът да не ни зарине.

[1] Скалисто възвишение в египетската пустиня. — Б.пр. ↑

[2] Храмът, построен по време на персийската доминация от Дарий I и посветен на бог Амон, бил наречен Хибис по названието на предходното поселище, върху което бил издигнат. — Б.пр. ↑

[3] Национално ястие на египтяните, приготвяно от бакла. — Б.пр. ↑

[4] Връхна арабска дреха с капишон. — Б.пр. ↑

[5] Африкански горещ и сух вятър, идващ от Сахара. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ВТОРА

*Нека този, който търси,
не спре в своето търсене,
докато не намери.
Когато намери, той ще се
смути и
когато се смути, той ще се
изуми от възхита
и ще царства над Всичко.*

Евангелие от Тома,
открито в Наг Хамади

Джема отвори очи. Пустинята се движеше към нея, а самолетът се спусна от небето, в което царстваха само два цвята. Заболя я, докато гледаше. Излязоха от синевата, за да се потопят в безжалостното и негостоприемно бежово. Как ще живея, заобиколена от този цвят? — помисли си тя. Ще се сплескам между небето и пясъка като лист в хербарий, като насекомо. Отново затвори очи, за да се откъсне от ослепителната светлина на пустинята и стисна здраво коленете си, когато самолетът се спусна и се приземи в Кайро.

Като огромен слънчев часовник, той се завъртя и се насочи към сградата, която вероятно бе аерогарата — малка, ниска постройка в пясъчен цвят, цвета на всичко, което щеше да вижда в Египет. Джема докосна с пръсти косата си, завърза здраво шапката си, така че да я усеща, огледа се в малкото зацапано огледалце и начерви устните си.

Люкът на самолета се отвори и спуснаха стълбата. Видя развятата от вятъра коса на пилота, застанал мирно в единственото осветено място в самолета. Тя си сложи ръкавиците и се приготви за слизане. Ще е горещо, каза си. Прашно. Още отсега виждаше тънкия

слой прах върху повърхностите. Не забравяй този миг, напомни си Джема. Не забравяй как е изглеждал светът, преди да слезеш.

По време на войната, когато чувстваше, че е изцедила и последната капчица сили от себе си, тя прибягваше до следния номер. Издигаше въображаема стена около изпразнената си същност и си надяваше маската на жена, която не се страхува нито от болката, нито от смъртта; жена, която никой не може да измами и от която никой не може да се възползва. Това бе маската на жена, която няма вече какво да губи. Сега си я наложи като щит и затърси в паметта си думите, които бе научила на този странен език. Когато спря таксито, тя произнесе с цялата си убедителност:

— Закарайте ме в Гардън Сити. Имам само две английски лири и нито пени повече.

Шофьорът се усмихна и я погледна в огледалото за обратно виждане.

— Научили сте езика ни.

Джема поклати глава и погледна през стъклото навън.

— А вие сте научили моя.

— Добре е да се знае езикът на окупаторите — отвърна той. — Така имаш възможността да си свободен.

— Умно казано.

— Отивате в дома на професор Дейвид Лейзар.

Джема се наведе напред.

— Откъде разбрахте?

— Той ми заръча да ви открия.

— Много мило от негова страна.

— Той е мил човек.

— Не ми е известно. Никога не съм го виждала.

— Ще го харесате. Той плати пътуването ви до Гардън Сити.

Джема се взря навън през прозореца на единственото моторно превозно средство по улицата, която гъмжеше от мулета и продавачи зад сергии. „Страната ви уби баща ми.“ Тя стисна здраво дамската си чанта, а кокалчетата на пръстите ѝ побеляха от усилието. Наоколо се движеха жени с големи кошници на главите, отрупани със зеленчуци, плитки чесън, яйца. Джема ги отмина с поглед, който за кратко се спря върху една от тях, чието лице, с изключение на изпълнените ѝ с презрение очи, бе покрито с парче черен плат. Джема уморено си

помисли: не така си представях пристигането си; не исках да изпитвам гняв; не исках да съм сама. Тя опря глава назад върху протритата кожена облегалка. Небето над нея вече нямаше онзи болезнено син цвят. Бе заприличало на небесата, които бе виждала. Но сега тя се нуждаеше само от едно — от непробуден сън през нощта.

И сякаш за да възроптае срещу внезапното ѝ желание да заспи, от минарето високо над нея се разнесе първият вик, призоваващ за вечерна молитва. Когато се обадиха и от останалите минарета и градът се изпълни с пронизителни нехармонични мелодии, Джема заби неистов поглед в небето. Сега си спомни. Баща ѝ ги наричаше „мяукането на ангелите“. За ухото на западняка бе трудно да открие нещо божествено в несъгласувания вой от минаретата. На Джема той ѝ приличаше повече на боен възглас, отколкото на покана за молитва. Потръпна. Слънцето залезе и въздухът внезапно стана студен, мракът падна неочаквано, сякаш някой бе дръпнал шалтера на слънчевата светлина. Таксито навлезе в залесен квартал с големи къщи. Тя придърпа краищата на палтото плътно около себе си и размърда пръстите на краката в обувките си. Навън не се виждаше почти нищо. Тя очакваше с готовност края на пътешествието си.

Джема остави куфарите на земята и погледна към дома на Дейвид Лейзар. Беше една от многото големи къщи в квартала — елегантна, но здрава, с мраморни колони на входа и балкони и на двата етажа. Похлопа на оформената като ключалка врата. Когато ѝ отвориха, отвътре се разсипа светлина, ала не достигна мястото, където бе застанала. В светлината на антрето тя зърна млад мъж с бастун в ръка. Забеляза прилежно пригладената му кестенява коса и удивително красивото му лице, на което се четеше обърканост от насрещната тъмнина. Джема чакаше, като нарочно удължаваше мига преди запознанството, за да може да изучи мъжа, който ѝ бе напълно неизвестен досега. Макар и младо, лицето му бе прорязано от бръчки. Не бе сигурна какво бе набраздило така неговия характер — болка или съчувствие, загриженост или безразличие. Но в дъното на всичко несъмнено стоеше отчаянието. Ясно го виждаше. Беше срещала такива лица, познаваше ги. Сърцето я сви при неочакваната гледка. Войната я

бе последвала дори тук. Тя пристъпи в осветената част на преддверието.

Като животно, привикнало със страха, той отстъпи крачка назад. Така помежду им имаше достатъчно разстояние, за да се предпазват един от друг и да се виждат добре, което и направиха в напрегнатата тишина — тишина, която не би могла да съществува в годините преди войната, защото щеше да бъде удавена във вежливия им брътвеж. Той извърна глава и едната страна на лицето му, която дотогава бе в сянка, се освети: тя забеляза белега от изгорено. Той пълзеше изпод яката на ризата като ластар на лозница, протегнал се към брадичката му, раздвоил се в двата гневни филиза, единият от които докосваше скулата му, а другият се виеше покрай тъгълчето на устата му като ятаган, като нещо, което застрашаваше да го нарани. Грозният белег бе още по-отблъскващ на фона на красивото му лице. Сигурно навремето е било идеално. Той я гледаше и когато срещна погледа му, Джема си каза, че белегът е съвсем скорошен; младият мъж все още не знае как изглежда. Аз съм неговото огледало.

— Джема Бастиан — обади се той. — Имам ваши снимки.

— В такъв случай аз съм в неизгодно положение.

Тя му протегна ръка, сякаш хвърляше мост помежду им, сякаш за нея не бе никакъв проблем да се запознае с още един ранен войник. Нямахме как, тя не бе тръгнала на война, а бе останала у дома си, за да я дочака, и най-сетне се бе включила в нея с всички средства, които имаше под ръка.

Той пое десницата ѝ в отпуснато и хладно ръкостискане, което към края си стана малко по-осезаемо.

— Аз съм Майкъл Лейзар — представи ѝ се той.

— Майкъл — повтори тя. — Не Антъни.

— Дейвид Лейзар ми е баща. Той скоро ще се върне. Сам съм вкъщи. Но ви очакваме. Влезте, моля.

Гласът му беше вежлив като на образован човек, непринуден и изобщо не се връзваше с лицето, нито с очите му. Когато тя понесе куфарите си покрай него и влезе в ехтящата тишина на просторното антре, той се отдръпна встрани.

— Съжалявам за баща ви.

— Благодаря.

— Идвате чак от Лондон — опита се да се усмихне той. — Сигурен съм, че искате да пийнете нещо.

Джема кимна с глава, ала Майкъл Лейзар не помръдна. Стоеше и се взираше в обувките ѝ.

Тя отново остави куфарите си на пода.

— Може ли да прибера някъде нещата си?

— Разбира се. Простете ми.

Майкъл Лейзар се подпря на бастуна.

— Маниерите ми са по-лоши и от тези на някой селяк. Мисля, че са приготвили червената стая за вас.

— Червената — усмихна се тя. — Хубаво. Дали не бих могла да получа чаша вода? После ще се освежа и ще дойда при вас да пийнем нещо.

— Добре — отвърна той, ала продължаваше да стои на мястото си.

Джема погледна към витата стълба.

— Каква хубава къща!

— Така е.

— Отдавна ли живеете тук?

— Може да се каже, че съм израснал тук. Но сега съм просто гостенин. Като вас.

Той се обърна и погледна към стълбата.

Внезапно ѝ просветна. Вдигна куфарите си и тръгна нагоре по нея.

— Само ми кажете накъде — изстреля през рамо тя.

Той ѝ хвърли поглед, изпълнен с благодарност.

— Наляво, третата врата от дясната ви страна. Ще ви наля вода и каквото още искате и ще ги отнеса в кабинета.

С бастуна си ѝ посочи накъде да тръгне.

— Оправете се, без да бързате.

Червената стая ѝ поддържа успокояващо. Очите ѝ се опияняваха от наситените цветове и богато орнаментирани килими. Тя затвори вратата зад себе си и облегна гръб на нея. И стаята, също като къщата, бе внушителна. В нея имаше високо легло. От тавана се спускаше мрежа против комари, падаше на дипли в четирите ъгъла на леглото, като го обвиваше от всички страни като гробница. Привличаше я

ефирната му мекота и тя почувства желание да се излегне зад тънката преграда и за малко поне да се скрие от света.

Прекося стаята, приближи се до кадифените завеси, очертаващи балконската врата, и застана сред техните гънки. Градът ясно се открояваше на фона на все още светлеещото небе. После в далечината видя масивните форми на Гиза — пирамидите, подредени в редица. Неразбиращо се взираше в тях, докато потънаха в нощта. Нямахше представа, че са толкова големи, макар баща ѝ да ѝ бе показвал снимки, дори ги бе скицирал в съответния мащаб. Тя отвори балконската врата и прекрачи прага.

Надвеси се над парапета и видя, че сладкият аромат във въздуха се дължеше на разцъфналия жасмин. Той пълзеше по дървената решетка на стената и я обгръщаше с белите си цветове. Някъде долу тихо се лееше водата на фонтан. Джема си пое дълбоко дъх и сухият въздух изпълни дробовете ѝ. Ето какво било, каза си тя. Истинска магия.

Долу в кабинета Майкъл Лейзар палеше камината. Наведе се, за да раздуха огъня. Джема стоеше на прага и си мислеше колко смелост се изисква от него да се приближи толкова много до пламъка, почти да целуне звяра, опитал се да го разкъса. Макар че дебелият килим заглушаваше стъпките ѝ, Майкъл вдигна глава и попита, като духна отново, за да разпали огъня:

— Много странно, нали? Всъщност отук започва пустинята. А нощите са толкова студени.

— Да, забелязах го.

Майкъл се изправи и се обърна към нея.

— Преоблекли сте се.

Джема погледна към роклята си.

— Да, така е.

— Ето ви вода и почти всички видове алкохол, познати на човека. За жалост ще трябва да се задоволите само с моята компания. Знам, че имате належащи дела с баща ми.

— Належащи ли? — усмихна се Джема. — Наистина, не знаех. Доколкото ми е известно, мъртвите не бързат за никъде. Бих искала едно шери, ако ви се намира.

Тя седна в тапицираното с кретон кресло до камината.

— Участвали сте във войната — отбеляза тя.

Майкъл тъжно се усмихна и закуцука, подпрян на бастуна си, за да ѝ поднесе чашата с шери.

— Защо мислите така?

— И аз участвах — отвърна тя.

— В санитарните части ли бяхте? Извозвахте такива като мен с линейка, така ли?

— Всъщност бях медицинска сестра.

— В Лондон ли?

— Да.

— Преживели сте тежки бомбардировки.

Джема отпи от чашата си.

— Така е.

— Е, увеселение с фойерверки.

Той надигна голямата чаша с уиски и изсипа половината от съдържанието в гърлото си, няколко капки се търкулнаха откъм наранената страна на устата, паднаха върху ризата му и той изруга. Остана прав, впил в нея сърдити очи.

Гневът го обзе неочаквано. Обгърна го като огнена стена. Тя стана от мястото си и се приближи до вградената библиотека. Войната беше свършила; раните му нямаха нищо общо с нейната личност. Тя разглеждаше книгите на Дейвид Лейзар, като се правеше, че не забелязва присъствието на сина му. Коленичила, можеше да чете заглавията им по-добре. Някои от книгите ѝ бяха познати от библиотеката на баща ѝ. Изненадата беше болезнена. Закри с ръка устата си и захапа кокалчетата на пръстите си. Все едно да види обувките му на пода в неговия дрешник, да усети миризмата на ризите му, които с неохота бе раздала.

Чувстваше, че Майкъл я наблюдава. Най-последно се обърна с лице към него.

— В Англия нищо не е в състояние да те подготви за среща с подобно място, така ли е?

— Ако питате мен, ние, британците, трябва да си стоим на нашия си, пропит от влага остров.

Той пресуши чашата и я остави върху рафта над камината.

— Запознах се с баща ви. Хареса ми.

Джема взе своята чаша и се върна в креслото. Не беше готова да говори за баща си с този мъж.

— Какво ви е на крака?

Майкъл потупа прасеца с бастуна си и до ушите ѝ долетя звука на удар на дърво върху дърво.

— Изгубих го. Но вече имам нов, всъщност получих го точно днес. Дървен.

Тя го гледаше от другия край на стаята. И пресилената му веселост, и горчивината на думите му бяха измамни. Димна завеса. Същността на този човек никъде не се виждаше. А на нея ѝ липсваха и сили, и любопитство да я открие. Съсредоточи вниманието си в огъня и в пиетието си. Майкъл отново напълни чашата ѝ и седна на креслото до нея. И двамата мълчаха. В стаята беше топло и уютно, а танцуващите пламъци в камината приковаваха очите им като към театрална сцена.

— Истината е — обади се накрая Майкъл, — че вече не си спомням кога за последен път съм разговарял с някого както трябва. Семейството не влиза в сметката. А навремето бях доста добър в тази област. Може дори да се каже, че притежавах известен чар. Но ето че няма и час, откакто сте в компанията ми, и вече ме отбягвате.

Той я погледна полуусмихнато.

— В такива мигове си давам сметка колко съм се променил. Знам, че ще ви прозвучи идиотски, но трябва да ви кажа, че вече не си спомням откога не съм бил в компанията на интелигентно и красиво момиче като вас. Извинете ме, ако съм ви нагрубил. Съжалявам, че ви карам да бягате от мен. Времето за бягство отдавна трябва да е отминало.

— Зависи от какво бягаш.

— В този случай, от ранени войници. При това добри.

— Много изстрадах покрай добри ранени войници.

— Така ли? Съжалявам.

— Недейте.

— От името на другите войници ви поднасям извиненията си, ако отношението им към вас е било лошо.

— Нямате ни най-малка представа за какво ми се извинявате.

— Знам колко груби могат да бъдат войниците.

Джема замълча. Гледаше пред себе си, после отново се вторачи в огъня. Почувства, че той отстъпва, че със зъби и нокти се мъчи отново да се спусне в дупката, от която тъкмо бе успял да се измъкне. Минутите течаха. Джема усещаше как разстоянието помежду им се увеличава. Беше пълен абсурд. Та нали *войната беше свършила*? Тя се наведе и леко докосна дланите му със своите. С жеста си искаше да го успокои, да го накара да забрави за кратко угнетяващото го чувство на изолация, което нарастваше в душата му. Ала Майкъл силно стисна пръстите ѝ и двамата останаха с вплетени една в друга длани. В този миг тя сякаш се озова в линейката с разкъсан и кървящ войник. Развълнува се, по тялото ѝ премина електрически ток. Спомените нахлуха в главата ѝ. Нямаше нужда да среща очите му и без думи го разбираше отлично. Войната не беше свършила, не и тук, на това място.

От антрето внезапно долетя дрезгав смях и Джема осъзна, че вече не желае този миг да бъде прекъсван, макар до преди малко да бе копняла за това. Дватамата с Майкъл бяха създали помежду си другарство, което, макар и крехко, тя не искаше да показва пред никого.

— Сигурно е баща ми.

Майкъл пусна ръката ѝ и здраво стисна бастуна си, готов да стане.

— Ела, ще те представя.

Докато отиваха към вратата, ѝ се допря отново да го хване за ръката — инстинктът ѝ подсказваше, че и двамата се нуждаят един от друг, от закрилата си. Тя се движеше близо до него и следваше скоростта на стъпките му.

Джема си помисли, че тъкмо нейното присъствие е накарало двамата души в антрето да млъкнат, ала те се бяха вторачили в Майкъл. Бяха облечени официално, а лицата им бяха свежи от нощния въздух. Джема, без да се бави, огледа мъжа, който би трябвало да е Дейвид Лейзар. За разлика от баща ѝ — спокоен интелгент — лицето на мъжа пред нея бе пресилено весело. Джема остана с впечатлението, че наскоро е преживял голяма загуба.

— Боже мой! — възкликна той, като гледаше Майкъл. — Погледни се само! Вече ходиш!

Жената до него бе чернокоса и дребна, дрехата ѝ от бледозелена коприна падаше на волани. Всичко в нея, всяко косъмче на косата ѝ беше на мястото си. Бе склучила ръцете си така, че да издават сдържаната ѝ радост и нищо повече от това.

— Прекрасно — заяви тя. — Как се чувстваш?

— Сякаш вместо крак имам дърво — отвърна Майкъл. — Това средство за придвижване не е много за предпочитане.

— Е, още е рано — намеси се баща му.

После се обърна към Джема:

— Добре дошла, Джема. Приятно ни е да ни гостуваш. Но бих искал да се бяхме запознали при по-добри обстоятелства.

Макар на вид Дейвид Лейзар да бе съвсем различен от баща ѝ, между двамата имаше видима прилика. Тя се опита да я определи, ала така и не успя, като пропусна да отбележи болезнения факт, че той бе прекарал по-голямата част от живота си на друго място и с други хора, а не с нея.

Стоеше и не намираще думи, които да отправи към мъжа, когото чувстваше и като стар познат, и като съвършено чужд човек. Накрая протегна ръка, чудейки се дали не би било по-добре да прегърне най-добрия приятел на баща си. Той стисна дланта ѝ в своята силна и топла десница.

— Много се радвам да те видя — каза. — Баща ти беше прав, ти си истинска красавица. А това е съпругата ми Найлах.

Найлах не се поколеба нито за миг. Пристъпи напред и я прегърна. Джема зарови лице в рамото на жената и притисна бузата си в копринената ѝ рокля. Жената ухаеше на портокал. За миг остра мъка по майка ѝ я прободеше в сърцето. Джема потръпна и Найлах я притисна силно в прегръдките си. Отдавна никой не я бе прегръщал по този начин. Найлах я помилва по косата с думите:

— Горкото дете.

— Много съжалявам — каза Джема и се отдръпна. — Не знам какво ми стана.

— А аз знам — обади се Дейвид Лейзар и ѝ подаде кърпичка. — Много ти се е насъбрало. Хайде, ела да вечеряме. Ще ти разкажа някои отминали случки, за да те разсея.

Найлах усмихнато гледаше Майкъл.

— Наистина не мога да повярвам колко добре се справяш!

Хубавото ѝ настроение бе заразително, ала Майкъл не се отзова.

— Заслужавам медал, не мислите ли? — отвърна той. — Не раздават ли медали и за проява на въодушевление?

— Ще изработим един специално за теб — каза баща му. — Ще разтопим някои от огърлиците на Найлах и ще го отлеем. Ще ти направим красив медал за твоята смелост, за загубата ти и — слава на Бога — за твоето оцеляване.

Майкъл заби очи в пода.

— Синът ми е герой — продължи Дейвид. — Свалиха го с неговия „Спитфайър“, но оживя.

Майкъл се помъчи да се усмихне, ала не успя. Четиримата стояха в антрето, твърде далечни помежду си, за да бъдат едно цяло. Джема си даде сметка, че макар и пресилена, тяхната радост бе по-добра от мрачното настроение на младия мъж. Найлах отново отправи поглед към Майкъл. Дейвид наблюдаваше и двамата, обзет от внезапен пристъп на тъга. Майкъл съвсем се бе изолирал от тях. Нищо не бе останало от мъжа, който преди малко седеше до Джема край камината. Сега той избягваше погледа ѝ и смутено пристъпваше от крак на крак.

— Бяхме в музея — обади се Дейвид. — Тази вечер той трябваше да е там. Баща ти трябваше да е там.

Джема понечи да каже нещо, ала гласът ѝ секна. Този път импулсът да утешава ѝ изневери. Сега тя имаше нужда от утеха.

— Умирам от глад — каза Найлах. — Човек никога не се нахранва добре на подобни сбирки.

Мекият ѝ мелодичен глас би трябвало да им вдъхне увереност. Ала тъкмо в този миг никой от присъстващите не се чувстваше наред.

— Да — разсеяно се съгласи Дейвид, забил поглед в пода. — Сега си плащам за всичко, като се потапям в спомените си. Може би дори се давя в тях.

— Хайде — настоя Найлах. — Елате да ядем.

Тя ги поведе към покоя на трапезарията. Властното поведение и тактичността ѝ караха Джема да си мисли, че Найлах е по-възрастна, отколкото изглежда. Трудно бе да се определи акцентът ѝ — отчасти британски и отчасти, както предполагаше Джема, арабски, макар цветът на очите ѝ да беше по-светъл от този на жените, които бе видяла на улицата. Джема се загледа подир нея и зачака да види какво

ще направи Майкъл, който сега стъпваше по-неуверено и от време на време лицето му се изкривяваше в болезнена гримаса.

— Организирахме помен за Мариет — обясни им Найлах, когато влязоха в трапезарията. — Той е основателят на Египетския музей. Дейвид разказа за първите години на музея.

— Без баща ти нищо не беше както трябва. Седни до мен, Джема. Вече не чувам така добре, както някога.

Найлах се наведе да намести двете изгорели до половината свещи в свещника от слонова кост. Помежду тях блестеше кристална фруктиера, пълна с нарове и мандарини. Цветни триъгълници светлина кръжаха по стените като отражения от фар.

— Баща ми не обичаше да говори за Мариет — каза Джема. — Мисля, че не го харесваше.

— Разбираемо е — засмя се Дейвид, докато отвеждаше Джема на стола до себе си и я направляваше със своите големи и топли ръце. — Мариет беше безскрупулен, амбициозен и хаплив — продължи той. — По ирония на съдбата тъкмо той отговаряше за опазването на най-ценните антики на страната.

На масата имаше прибори за трима. Дейвид седна начело, докато Майкъл бавно заобиколи и зае свободното място срещу Джема.

Найлах постави салфетката на коленете си и тутакси един висок, внушителен мъж в бяла роба и бяла шапка на главата безшумно се плъзна през въртящата се врата. Бързо оцени с поглед ситуацията, очите му се задържаха върху Джема и се спряха на празното място върху масата пред Майкъл.

— Амад — захвана Дейвид. — Това е Джема Бастиан, дъщерята на Чарлс.

— Госпожице Бастиан. За мен е чест — сведе глава Амад.

— Познавам Амад почти толкова време, колкото и баща ти.

Амад започна да подрежда приборите пред Майкъл.

— Амад е член на новото семейство на баща ми — каза Майкъл и се облегна назад. — Семейство номер две.

След кратко колебание Джема попита:

— А кой е Антъни?

— Другият ми син — отвърна Дейвид.

— Къде е той?

— Тук често си задаваме същия въпрос — сухо забеляза Майкъл. — Антъни е жива демонстрация на факта, че пътят към популярността е честото отсъствие от дома.

— Антъни е в Западната пустиня — отговори Дейвид. — На няколко дни път оттук. Писах му за баща ти. Двамата бяха колеги и приятели. Предполагам, че е на път за Кайро, за да присъства на заупокойната служба, която би искала да отслужиш.

Джема сведе очи. Ръбът на чинията ѝ бе украсен със съвсем дребни плодове, които придаваха английски нюанс на съда. Ябълки, дюли, малини.

— Може би още не му е дошло времето — тихо промълви Найлах.

Джема не откъсваше поглед от рисунките по чинията си.

— Разкажете ми нещо повече за Мариет.

Найлах помълча малко, после каза:

— Амад познаваше Мариет, нали, Амад?

— Да — отговори Амад. — Първият французин, когото срещнах.

— И ти като бащата на Джема не го харесваше много — забеляза Дейвид.

— Той беше твърде... типичен французин. И се движеше бързо като заек.

Дейвид се засмя.

— Мариет беше истински дервиш^[1], когато ставаше въпрос да се сложи ръка на антични предмети. Неговите пръсти бяха най-бързи.

— Веднъж го видях да се смее — каза Амад. — В онзи миг почти приличаше на човешко същество.

Амад постави пъстроцветна салата пред Джема. Тя затвори очи и вдъхна аромата ѝ.

— Чесън — заключи. — Но и още нещо.

— Кориандър — обясни Амад. — И джоджен.

— Обърни внимание на тъмнозелените парченца — предупреди я Майкъл. — Това са лютивни чушлета. И ако имаш проблем с дишането, дори не опитвай.

— Знам, че англичаните не си падат много по чесъна, но аз го обичам — каза Джема. — Майка ми често го използваше в гозбите си.

— Веднъж имах удоволствието да опитам от тях — забеляза Дейвид. — Беше по времето, когато живеехте близо до Хайд Парк.

Тогава ти беше съвсем малка.

— Значи ви познавам.

— Ще се направя, че не съм чул обидната ти забележка — усмихна се Дейвид. — Фиона бе хубава жена.

Майкъл преполови виното в чашата си.

— И тя ли е била изоставена в Англия, докато съпругът ѝ се е скитал из Египет по следите на някое заровено съкровище?

— Майкъл — обади се предупредително баща му.

Майкъл погледна баща си право в очите.

— Както направи моят баща?

— Не — равнодушно отговори Джема. — Тя можеше да тръгне с него.

— Била е поканена?

— Мисля, че на баща ми щеше да му е приятно.

— Но така или иначе, преместил се е да живее тук. Без нея. Като баща ми.

— Не — възрази Джема и се вторачи между свещите, където я посрещна мрачното обидено лице на Майкъл. — Той се премести в Египет след нейната смърт — беше убита във войната.

Всички млъкнаха. Джема остави вилницата си на масата.

— Извинете ме. Беше грубо от моя страна.

— Не — възрази Майкъл. — Беше честно.

— Скъпа Джема — обади се Найлах. — Преживяла си много.

— Да, така е — отвърна Джема. — С какво ли не се примирява човек! Проблемите настъпват, когато животът ни се нормализира.

Майкъл вдигна чашата си.

— Каквото и да означава това.

Джема отново го погледна през масата.

— Мисля, че когато е нужно, човек може да се издигне много високо, не съм ли права? После отново пада на собственото си равнище. Но вече нищо не е същото.

— Войната обърка всичко — забеляза Дейвид.

— Според мен в нея има яснота — каза Майкъл.

— Яснотата ѝ е лъжлива — възрази баща му.

— Така ли? — предизвика го Майкъл.

— Най-опасната последица от войната е привидната ѝ простота. Тя ограничава конфликтите, народите и държавите в основните им

граница, кара те да вярваш, че светът е ясно разграничен между доброто и злото. Няма такава граница. Основната причина, поради която се включваме във войната, е опростенчеството.

— Така ли ти изглежда от разстояние? — попита Майкъл. — Защото, доколкото знам, не си и помирисвал война.

— Казвам само, че светът е много по-сложен, че освен добро и зло, в него съществуват и други неща. Ако разбереш, че по-голямата част от проблемите могат да се обяснят с обстоятелствата, става ти по-трудно да съдиш и още по-трудно да убиваш.

— Познавам милиони, които тутакси биха ти опонирали. Ако бяха живи, щяха да поспорят с теб и да ти заявят, че злото съществува, и то безпроблемно.

— Злото е там, където отсъства доброто — настояваше Дейвид. — Самото то не представлява нищо.

— Обясни го на гражданите на Хирошима — възрази му Майкъл. — Или на хвърлените в Дахау.

Влезе Амад с бял порцеланов супник в ръцете. За миг се възцари тишина.

— Амад прави най-вкусната супа с кърви в Кайро — отбеляза Найлах. — Джема, трябва да ни кажеш как да ти помогнем.

В поведението на Найлах имаше мекота, която я държеше леко встрани от центъра на разговора. Тя се допълваше от нейната почти импресионистична красота; красота, която бе твърде изящна, за да се възприеме цялостно. Джема проследи с поглед силуета на леките ѝ къдрици, деликатно поставения, ненатрапващ се грим и линията на копринената ѝ рокля, чийто цвят бе само загатнат. Зад изящството на Найлах се криеше сила, толкова категорична, че не би могла да мине за нищо друго.

Това караше Джема да се чувства груба и недодялана. Ушитата ѝ по поръчка дреха и късо подстриганата ѝ коса ѝ пречеха. Чувстваше, че дори на светлината на свещите гримът на лицето ѝ изпъква твърде много. Червилото ѝ бе твърде ярко, очите ѝ — твърде сини. Чувстваше се като съшита от отделни части, като колаж.

Тя сведе поглед към ръцете си и реши, че не ѝ пука. Представляваше точно отражение на онова, което бе в действителност: разкъсана, после отново събрана частица по частица и залепена кой знае как.

— Трябва да подреда вещите на баща ми — отвърна тя. — Вероятно ще трябва да ме заведете в апартамента му.

— Всъщност той живееше в една стая — отбеляза Дейвид. — Напусна я преди известно време, без да каже и дума на някого, и това не бе странно за нас. Един ден се отбих в дома му, но стаята вече бе дадена под наем на друг човек.

— Но къде беше отседнал?

— Отначало живееше тук. За жалост не знам местонахождението на последните му разкопки. Непрекъснато обикаляше и според мен е пренесъл вещите в кабинета си, а докато е бил в Кайро, е нощувал в него.

— В такъв случай, най-напред ще отида там. И без това трябва да прегледам документацията му.

— Ще ти отнеме доста време — забеляза Дейвид. — Почеркът му е по-грозен и от моя. Все едно по хартията се е разходил гълъб с изцапани крака. Затова веднъж ми се разсърди, задето не отидох на обяд с него.

— Не се притеснявайте — успокои го Джема. — Мога да ги разчета, поне по-голямата част от тях.

— Е — намеси се Найлах, — не бързай. Остани у дома колкото искаш.

— Точно така — потвърди Дейвид. — Докато си в Кайро, тук ще бъде твоят дом. Не си и помисляй да отидеш другаде.

Джема се усмихна, протегна ръка и вдигна чашата си с вино. Нямаше навик да отсяда в чужди къщи.

— Значи така — каза тя. — Мариет е имал подчертано френски маниери.

— Пак ли за Мариет? — засмя се Дейвид.

— Искам да науча още за него.

— Да видим — замисли се Дейвид и вкуси от супата си.

Очите властваха на лицето му дори когато гледаше надолу. Бяха големи и изразителни, и когато се връщаше назад в спомените си, в тях проблясваше искра, която дотогава бе дълбоко скрита. Джема го наблюдаваше с интерес. В миналото той със сигурност добре е знаел как да задържи вниманието на околните. По изражението на сина му тя разбираше, че подобни представления са нещо обичайно за него.

— Ще се върна в XIV в. — започна той, — когато в Египет започнала да се разпространява хитра книжка със заглавие „Книга за погребаните перли“. В известен смисъл тя представлява първият справочник за Египет. В нея се говорело за гробници, за съкровища, за заровени предмети от Античността. Тази отвратителна книжка е отговорна за повечето случаи на ограбване на историческите ценности в Египет. Разкопките тогава не били незаконни. Нужни били стотици години за изработването на закон против плякосването на исторически находища и още десетки за прокарването му. И тъкмо тук Мариет доказва своята ефективност. Той създава мястото, където да се съхраняват всички тези ценности.

— И неговата собствена плячка, предполагам — добави Джема. — Поне така съм чувала.

— Както казах, той нямаше скрупули. Сега вече разполагаме с търговци на исторически ценности, които да посредничат.

— Баща ми ги наричаше крадци — каза Джема.

— Внимавай какво говориш — предупреди я Майкъл. — Намираш се в компанията на знаменит представител на тези крадци.

— О, Майкъл! — въздишката на Найлах бе лека като бриз.

Купичките за супа бяха вдигнати и на тяхно място бяха поставени чинии със скариди и кускус.

— Някои смятат за неприемлив факта, че в страна, пропиляла по-голямата част от древните си исторически паметници, покварените, в някои случаи дори безбожните европейци, са положили всички усилия да ги опазят — заобяснява Дейвид. — Защото тъкмо ние държим под ключ скулптури, мумии, саркофази, урни, маски, накити, злато, сребро и дори обелиски зад вратите на Египетския музей. Майкъл ще каже, че организацията все още не е много добра.

— Меко казано.

— Някъде сред този хаос ще откриеш и кабинета на баща си.

— Ако искаш, ще те заведа — предложи услугите си Майкъл. — Може би е време да чуем нещичко и за Англия. Новини от настоящата империя.

— Да — съгласи се Дейвид и намръщено погледна към сина си. — Доста се отнесох. Съжалявам, ако съм ти досадил.

— Не — отвърна Джема. — Разказът ви бе завладяващ. Предпочитам да говорим за Египет. И без това съм твърде уморена, за

да се съсредоточа и да ви съобща нещо, което да е поне наполовина толкова интересно.

— Вече опроверга твърдението си — възрази Майкъл.

Джема сгъна кърпата за хранене и я постави на масата.

— Баща ми ми изпрати нещо — тихо изрече тя. — Ала върху плика най-напред е написано друго име, а после моето. Името на сина ви Антъни.

Тя бръкна в джоба си.

— Питам се дали ще можете да му хвърлите един поглед. Не мога да разбера какво е.

Дейвид си сложи очилата и се взря в адресите върху плика.

— Защо ли не е взел нов плик?

— Можете ли да разберете какво съдържа? Според мен е папирус.

Дейвид извади листа и го постави пред очите си.

— Хм.

— Какво?

— На първо място, това не е дъвен папирус — каза Дейвид и вдигна листа срещу светлината. — Буквите са коптски.

— Защо между тях има толкова празно място? Сякаш не са думи.

— И не са. Но нямам представа защо. Не е ли приложил обяснителна бележка?

— Не.

— Може би е някакъв сувенир?

— Като познавам баща си, със сигурност мога да кажа, че не е обичайно за него.

— Значи трябва да разрешиш истинска загадка. Ако искаш, мога да го покажа на някого?

— Няма нужда — протегна ръка Джема.

Дейвид върна листа в плика и ѝ го подаде.

— Имах предвид Антъни, чието име е било написано на плика. Той би могъл да ти помогне. Ако баща ти го е обучил, както подозирам, че е направил, той ще разбере за какво се отнася.

— Какво искате да кажете с това „обучил“? На какво го е обучил?

— Понякога си мисля, че го е обучил да търси неща, които не съществуват.

Джема наблюдаваше лицето на възрастния мъж и забеляза, че то се бе изкривило в гримаса — изразяваше изтощение.

— Чарлс притежаваше удивително въображение.

Тя с мъка запази равнодушния си тон.

— Думите ви ме карат да мисля, че не е бил сериозен учен.

— Думата, която ти трябва, е вероятно „неортодоксален“.

— Да разбирам ли, че не сте го одобрявали?

— Понякога. Друг път постигаше невероятни резултати.

— Значи не сте се радвали много на близостта между сина ви и баща ми заради нещата, на които го е обучавал?

За миг Дейвид задържа отговора си. Майкъл рязко се засмя от отсрещния край на масата.

— Никога не съм мислил, че това е възможно — каза той. — Антъни да те разочарова.

— Не че ме е разочаровал. — Дейвид погледна към Джема. — Може би просто съм искал да го виждам по-често. През последните години това бе привилегия на Чарлс.

— Когато войната свърши, Антъни бе изтъргуван за мен, нали разбираш? — уточни Майкъл. — По-лошия модел.

— О, Майкъл! — отвърна Дейвид със слаб глас.

Преди тишината да увисне над масата, Джема отмести стола си и стана.

— Е, мисля, че най-после умората ме победи.

— И аз се уморих — съгласи се Майкъл. — Да се повлечем по стълбите и да се хвърлим в леглата си. Хайде, Джема.

Джема не искаше да се влачи с Майкъл където и да е. От мига, в който баща му се появи в къщата, тя почувства, че Майкъл я насилва да избере единия от двамата. По време на разговора им около масата везните се бяха наклонили в полза на Дейвид.

Когато изкачиха и последното стъпало, Майкъл докосна ръката ѝ, сякаш искаше да я върне.

— Радвам се, че дойде. Приятно е да видиш ново лице. Надявам се, че ще ми позволиш да те разведа из града?

— Мисля, че няма да имам никакво време.

— Сърдита си ми.

Джема се обърна с лице към него.

— Отнасяш се лошо с баща си. Не мога да понеса подобно отношение. Особено в този момент.

— Мислиш ме за грубиян.

— Мисля, че не си достатъчно вежлив.

— Не го познаваш.

— Нито пък теб — отвърна Джема и се обърна да си влезе в стаята.

— Нека утре започнем от самото начало, съгласна ли си? Не ме зачерквай още.

— Не те зачерквам. Просто съм уморена.

— Тогава приятни сънища, Джема. Утре ми дай още една възможност.

Джема затвори вратата зад себе си и потъна в успокояващите багри на стаята. Приседна на царското си легло, краката ѝ едва докосваха пода. Твърде сънена, за да разопакова багажа си, тя се заслуша в шумовете на дома. Сенките по стените се раздвижиха на светлината на фенера ѝ. Тя се подпря с длани на тънката муселинова покривка. Всъщност нямаше право да се сърди на Майкъл. В края на пътуването нервите ѝ бяха изопнати. Силите, които я бяха държали нащрек през цялото това време, я бяха напуснали. Докато се движеше, физическото усилие я крепеше, но сега това бе изчезвало. Също като баща ѝ. С лицето му, с тялото му бе изчезнала дори неговата стая. Тя не можеше да легне в леглото, в което бе спал баща ѝ, не можеше да седне на масата, където той бе пил чая си, не можеше да гледа през прозореца, през който бе гледал той. Нямаше да има покой, нищо нямаше да бъде истинско.

Джема седеше неподвижно и напрегнато се мъчеше да долови още нещо освен собственото си дишане. Цялата бе погълната от усещането си за самота.

Легна по корем и усети бродерията под пръстите си, сякаш разчиташе брайлово писмо. Различи букети от рози. Английски рози. Дали и баща ѝ бе спал в същото легло? Тя опря буза о хладната материя. Не можеше да каже колко дълго бе лежала на леглото, когато внезапно дочу шумоленето на палмите в градината; вятърът напругаше слабата прозоречна рамка в стаята ѝ.

Най-после тя съблече дрехите си и легна по комбинезон под предпазната мрежа — съкрушена, ала намерила убежище в бялата

ладия на ложето си. Дори нямаше сили да се бои от онова, което я очакваше в близките дни. Когато накрая затвори очи, почти веднага потъна в сън.

[1] Дервиш (араб.) — член на суфистка религиозна група; мюсюлмански монах. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ТРЕТА

*Тома отговори:
Ако ви изрека даже само една
от думите, които Той ми каза,
вие ще съберете камъни
и ще ги хвърлите срещу мене...*

Евангелие от Тома,
открито в Наг Хамади

Антъни Лейзар леко се поклащаше в ритъма на вълнообразните движения на камила си. Синьото небе, покрито като купол горещата пустиня пред него, бе прорязано от една-единствена пукнатина — нишката на белите облаци. Така започваше денят по тези места. Един акорд, един такт. Следваше оглушителната симфония. Той се опита да не мисли за Чарлс Бастиан. При незначителната информация, с която разполагаше за смъртта му и за обстоятелствата, при които е настъпила, мисленето нямаше да му помогне. Докато бе съсредоточил поглед върху някои нетипични за пустинята предмети пред себе си, в главата му нахлуха други мисли, после и те изчезнаха. Не се съсредоточаваше за дълго. Помисли си колко късно тръгнаха и какво разстояние трябваше да изминат, каза си, че тази година ветровете се бяха появили доста рано и че можеха да ги настигнат. От време на време му се струваше, че ги чува как събират сили зад гърба му. Ала не се обръщаше назад. И без друго щяха да стигнат до тях. Какъв бе смисълът да поглежда зад себе си?

В пустинята нямаше място за страх. Нито за бързане. Човек не можеше да стигне някъде другаде, освен там, където беше. След като трудно би могъл да предотврати заплетените ситуации, по-добре беше да пропадне в бездната, която те крият, с надеждата да се изтласка нагоре. Но подобно бягство бе чиста лудост. Лудост бе да желаш

нещо различно от онова, от което сам си се лишил. Бе научил урока си от хора, живели по тези места преди повече от хилядолетие. Знаеше, че професионалните му постижения са лесно постигнат плод на далеч позадълбочената дисциплина, която бе възприел от тези странни самотни хора — първите отшелници на земята. Бе подчинил живота си на това да ги разбере и да преведе от коптски език дълбоките им по смисъл аскетични строфи.

В последно време често пътуваше до Кайро, защото с помощта на Чарлс Бастиан събираше средства за построяването на коптски музей. За него бе истинско предизвикателство да събира пари за изучаването на онзи скромнен исторически период — времето, което не можеше да се похвали със златни съкровища, паметници и богати погребения. Едно време, лишено от видим блясък.

Блясъкът бе сцената, на която се вихреше баща му; ценностите бяха откривани и преоткривани, а понастоящем с окрадените от гробниците на фараоните богатства се кичеха най-добрите музеи и дворци на Западния свят. Голяма част от Египет бе плячкосана.

Баща му така и не разбра, че археологическите цели на приятеля му се бяха променили. Но Антъни разбираше.

Приятелството им бе започнало в Оксирих, Горен Египет. Антъни превеждаше надписите, открити при разкопките на християнски манастир, необитаван от III в. насам. Няколко километра по-нататък Бастиан разравяше пясъка, покриващ Оксирих, и проучваше пластове, скътани в себе си неизвестни съкровища от времето на Христос. Той работеше напрегнато и съсредоточено и Антъни се питаше дали е съвсем наясно с целта на търсенето си. Веднъж бе задал гласно този въпрос. В отговор Бастиан бе скрил лице в сянката на широкополата си шапка и бе потънал в мълчание.

Успокоен от поведението на възрастния мъж, Антъни бе заговорил по-свободно от обикновено, разказвайки му как бе проследил пътищата на шепа светци; мъже, които през IV в. напуснали границите на градовете и се скитали из непознати територии, ровейки се в сухите враждебни пясъци с надеждата да открият някакъв Бог, който им бил откраднат.

Когато за първи път бе описал своите отшелници, очите на Бастиан бяха светнали.

— Каж ми — промълвил бе той, — знаеш ли защо са тръгнали из пустинята?

— Защото онези, които се провъзгласили за бащи на новата църква, заявили, че съществува един-единствен Бог и един-единствен път към него — само чрез тяхната църква. Така те им отнели вярата, а после ги заклеили като еретици.

Бастиан бе засиял.

— Толкова се радвам, че го знаеш. Този факт е известен на малцина.

— Често си мисля за тях. Представяш ли си? Една сутрин се събуждаш и ти заявяват, че вече не можеш да се прекланяш пред Бога, в когото си вярвал цял живот.

Бастиан дълго време бе гледал в огъня. Накрая бе рекъл:

— Ами ако те уверя, че твоите пустинници не са единствените, изгубили своя Бог?

— Какво имаш предвид?

— Имам предвид, че в миналото, по тези земи са били известни повече от трийсет версии на Светото евангелие, написани от вече забравени апостоли. Отците на църквата избрали за Новия завет само четири от тях и наредили останалите да бъдат унищожени. Ако прочетеш някоя от забранените версии, осъждат те на смърт. Питам те, какво в тези книги би могло да всява толкова голям страх?

Бастиан не бе дочакал отговора му и бе продължил:

— Представи си само: една християнска религия, която ние не познаваме, християнство, уповаващо се на мъдростта на всичките свещени текстове, на всички религии, ценящи жените и проповядващи, че Бог съществува вътре във всички нас, че нямаме нужда от посредничеството нито на свещеници, нито на равини. Че всеки от нас би могъл сам да открие своя Бог без помощта на църквата. Това е християнството, което сме изгубили... *Затова* е бил този страх.

Бастиан бе отметнал глава назад, за да гледа звездите. Антъни си спомни, че не можеше да види лицето му. Когато се бе обърнал отново към огъня, той бе погледнал към Антъни и в очите му се бе изписала страст, непозната дотогава на по-младия мъж.

— Имам писмени доказателства.

— Сигурно съществуват много такива.

— Ще ти покажа няколко версии на евангелието. Броят им е достатъчен, за да се напише Новият завет още веднъж.

Антъни бе погледнал към археолога над огъня, но не бе разбрал дали пред него седи човек, обладан от божествен плам, или от лудост.

— Знаеш ли защо и двамата сме тук, на това място? — попитал бе Бастиан. — Защото тук е имало манастири, обитавани от свети хора. Знаеш ли в какво вярвам? Вярвам, че тези светци са обичали всички версии на Светото евангелие. Вярвам, че когато са ги обявили за незаконни, тези мъже са ги скрили.

— Защо?

— Защото тъкмо това бих направил и аз.

Те бяха разговаряли още дълго за евангелията, открити през годините. Съществували са много копия, повечето от които са били написани на коптски език. Някои от тях са оцелели. От време на време в някой ocasion ще се появи цялостното евангелие и тутакси ще потъне в нечия частна колекция.

— Но нали разбираш? Те принадлежат на всички — бе настоявал Бастиан. — Ако бяха включени в Библията, вместо да ги изхвърлят на боклука, тези разкази за живота на Иисус щяха да променят хода на историята.

Бастиан бе хвърлил един клон в огъня и се бе загледал в искрите жарава, които бяха избухнали като при взрив.

— Колкото повече копия откривам, толкова по-гневен ставам.

Трябваше да изминат месеци на подобни разговори, за да може Антъни да разбере, че възрастният мъж навремето е учил в католическа семинария.

— В Англия на младини — обяснил му бе Бастиан. — Истината беше важна. Но на мен тя не ми бе предоставена. В Божия храм не бях посветен в истината. Затова нямах друг избор, освен да напусна.

— Още ли си християнин?

— Аз съм най-старият християнин на света. Аз съм забравеният християнин. Моите апостоли отдавна са погребани.

Антъни се бе запознал с изгубените апостоли, които Бастиан наричаше „гностици“. Той бе съгласен с приятеля си, че Бог съществува в душата на всеки един от нас, че пътят към него преминава през мъдростта и себепознаването, през висшето познание. Бастиан бе облякъл в думи една вяра, за която Антъни никога не бе

говорил, ала която безшумно, но категорично бе проникнала в покоя на Западната пустиня и го бе завладяла целия. С течение на времето той бе почувствал, че двамата с Бастиан водят всеки своята собствена война, за да достигнат онази светла божественост, която всеки един от тях къташе в душата си.

И тогава Бастиан бе направил първото си голямо откритие при Оксирих. Беше само свитък папируси, ала чрез тях Антъни бе проникнал в света, който Бастиан му бе описал — в изгубения свят. Представляваше само малка част от него, затова пък много красива. Бастиан бързо бе установил, че фрагментът е от неизвестното Евангелие от Тома. Докато го държеше в ръце, чувствата в него напиреха да излязат навън.

— Това, приятелю мой, би могло да промени всичко.

— Какво по-точно? — попитал бе Антъни.

Вместо отговор Бастиан му бе подал фрагмента. Голяма част от ръкописа бе напълно избледняла и не се четеше върху пожълтялата хартия, но някои думи бяха удивително ясни. Коптските букви бяха изящни, с много извивки; те бяха изписани преди близо две хилядолетия. Бастиан бе проследил с пръст четливите думи:

.....на.....
ги.....не.....прон.....,
...то...желаещите да проникнат...
Бъдете.....з.....е...винни...г.....

— Ще открия цялостния текст — бе заявил Бастиан и се бе отдалечил, подхвърляйки през рамо: — И когато го открия, апостол Тома ще се вдигне от гроба.

Поради тона, с който Бастиан бе изрекъл тези думи, Антъни му бе повярвал. Докато проучваше фрагмента, той за първи път бе прозрял какво се опитваше да постигне приятелят на баща му. Станало му бе ясно защо изчаква, защо дебне като хищник. В продължение на много години той бе събирал парченце по парченце, за да сглоби историята, която някой ден щеше да покаже на света. Историята, която можеше да промени всичко, както се бе изразил Бастиан.

Антъни бе започнал да усеща нетърпението му доста време преди това. И тогава му бе предложил помощта си. Ала археологът му бе отказал. Не след дълго Антъни бе почувствал, че приятелят му се дистанцира от него. Престанал бе да му се доверява. Когато Антъни го бе попитал за причините, Бастиан бе отвърнал:

— Защото никак не е безопасно, Антъни. А ти си много млад. Не ти говоря за работата си, защото си ми приятел.

Една сутрин Антъни се бе събудил и бе видял, че Бастиан и помощникът му Башир са си отишли. Бастиан бе забол с карфица кратка бележка на входа на палатката му: „Извинявай, че тръгвам толкова внезапно, но само Бог знае кога ще ни призове. Ще се видим в Кайро“.

Когато бе свършил с преводите, Антъни бе заминал от Оксирих, за да хване дъждовете в оазиса Кхарга, като бе спрял за кратко в Кайро, за да попълни запасите си и да се види с родителите си. Най-напред бе попитал за Чарлс Бастиан. Въпросът му бе предизвикал добре познатата неловкост у баща му. Не, не го били виждали. После, когато Антъни бе седнал да обядва, Дейвид Лейзар се бе заоплаквал, както често правеше, че е изгубил сина си в пустинята. Майка му не бе направила нищо подобно. След като се бяха нахранили, тя бе седнала с Антъни в градината; сенките галеха лицето му в очакване синът да намери път към своята майка.

Онзи следобед те бяха пили чая си под сянката на финиковата палма. Майка му бе бродирала, а той бе рисувал с пръчка по пясъка. Когато бе изминал четвърт час, а той все още не бе обърнал внимание на кекса, приготвен от Амад, тя бе оставила бродерията настрана.

— Антъни — обърнала се бе към него майка му.

— Научих нещо — бе започнал той.

— Разкажи ми.

— Научих, че историята се пише от победителите. Ето защо е неоспорима. Но нали тъкмо хората разказват събитията? Дори онези, свързани с Бога.

Антъни бе счупил пръчката на две. После бе разчупил половинките наполовина. Хвърлил бе съчките в храстите. Найлах се бе върнала към бродерията си.

Антъни я бе докоснал по ръката.

— Не се тревожи за мен, майко.

За миг Найлах бе спряла да нашива.

— Искам да знам какво си открил — бе казала тя.

— Не мога. Откритието не е мое.

— Тогава не ми казвай, за да не се тревожа.

Вечерта тя го бе открила да чете Новия завет в сумрака на градината.

— Каж ми — бе казала тя, вземайки Библията от ръцете му и хващайки я с две ръце, сякаш държеше тухла. — Защо непрекъснато четеш тази книга?

Антъни не бе отговорил. Вдигнал бе от земята един цвят, паднал от хибискуса, и го бе поставил в скута ѝ.

— Някои смятат, че е важно да я познаваш.

Той се бе усмихнал, защото майка му си бе създавала своя собствена хибридна вяра, смесица от различните религии, която решително отхвърляше всякакви текстове.

— Можеш да я ползваш, ако искаш.

— Искам да знам с какво се занимаваш, Антъни?

— С какво се занимавам ли? — разсеяно бе повторил той. — Слушам разказите на един мой приятел. А той ми разказва разни истории за християнството.

Бе потупал с ръка по Библията.

— Не такива, каквито ни предлагат тук. Може да намери и доказателства. Докато не ги видя, не мога да съм сигурен, че е напълно нормален.

Тя не го бе слушала с вниманието, с което го бе наблюдавала.

— Страхуваш се.

Той бе взел ръката ѝ, без да я гледа в очите.

— В опасност ли си? — настоятелно го бе попитала тя.

— Не. Макар че имам някакво предчувствие.

Бе замълчал, а после бе добавил:

— Приятелят ми може да е в опасност.

— За Чарлс ли говориш?

Тя бе издърпала ръката си от неговата.

— Страхът, който се опитваш да скриеш, вледенява сърцето ми.

— Недей, майко. Трябва да имаме кураж. Историята може да се промени пред очите ни. Трябва да сме готови да я приемем.

Той си бе помислил, че със своята силна интуиция майка му бе разбрала нещата много преди него. Беше усетила опасността. А той още не бе готов за нея.

Антъни дръпна юздите на камилата си и зачака Зира, който бе задрямал. Почти бяха пристигнали.

Понякога си мислеше, че животът му, разделен между Кайро и пустинята, е изнурителен танц между светското и религиозното, между материалното и духовното. При пътуванията си между тези два свята като това, на което бе тръгнал сега, от време на време изпитваше на гърба си онази дива въртележка, която се движеше толкова шеметно, че отделните ѝ елементи се сливаха в едно цяло. За части от секундата усети лекота. Пустинята и Кайро сякаш бяха взети от платното на художник. Тъкмо в такива мигове си казваше, че се е приближил до онова, което старите пустинници бяха идентифицирали като Бог. Единственият човек, който го разбираше, бе Чарлс Бастиан.

Когато наближиха върха на дюната Ал-Тариф, Антъни и Зира забавиха крачка. Кайро се простираше в далечината, обвит в червеникава омара. Гиза трептеше в жегата. Оттук приличаше на град, построен от дете, което по някаква своя прищявка е заменило квадратните форми с триъгълни.

Вятърът се усилваше. Антъни забули лицето си. Питаше се къде ли е намерил смъртта си Чарлс Бастиан, как бе умрял. Надяваше се да е бил подготвен за края си и да не е изпитал страх.

Антъни не се прибра в Кит-Кат, където лодката — неговият дом — се поклащаше край бреговете на Нил. Вместо това се отправи към източния край на града, където бе разположен Градът на мъртвите. Изправи се пред входа към Гробницата на халифите. Краищата на палтото му плющяха на сухия вятър, а той се взираше в покривите, ограждащи невероятното гробище долу, и зовеше духа на своя приятел.

Когато на връщане прекосяваше града и отминаваше джамиите и дворците на Ед Дарб и Ел Муски, той си позволи да изпита малко тъга по мястото, който бе напуснал — в многоцветната гореща вихрушка, в

носещите се из въздуха облаци прах, който падаше върху старите калдъръмени улици и ги покриваше като фино брашно, той неизменно усещаше Божието присъствие. Когато от минаретата се разнесе виещият зов за следобедната молитва, Антъни се облегна на най-близката порта и загледа мъжете, които прииждаха от всички посоки и се стичаха към джамиите. Спомни си объркващото смесено усещане на съпричастност и изолираност, защото тъкмо сред тези мъже трябваше да изживее живота си, като се прекланя пред един Бог, когото не му бе писано да опознае.

Спря се да изпие чашка кафе в кафенето, откъдето спокойно можеше да наблюдава улицата, докато преглежда вестника си. В него пишеше, че Кайро се променя по-бързо от очакваното. Той остави настрана вестника и се загледа в групата мъже, които седяха в отсрещния ъгъл. В тоналността, с която разговаряха, долови недоволство, което ги обхващаше като треска, и гласовете им се извисяваха все по-нависоко.

След час той се озова не у дома си, а пред Египетския музей, където бяха открили трупа на Чарлс Бастиан. Но не влезе, а се настани на пейката и се загледа в хората, които влизаха и излизаха. Най-последно, без да се впуска в излишни размисли, той стана и бързо закрачи към входа на сградата. Вътре беше необикновено хладно и тъмно. Антъни усети ризата си мокра от следобедната жегата. Тръгна по безлюдния коридор и като преминаваше покрай кабинета на Бастиан, забави крачка. Мимоходом докосна бравата на вратата, която винаги бе отворена за него.

Влезе в собствения си кабинет, който изглеждаше непригоден за работа. Вече бе забравил какво точно имаше в него. Лампите на тавана не бяха запалени. Той разсеяно се зае да ги включва и изключва в синьо-сивкавия полумрак на помещението. Най-последно отиде и запали настолната лампа на бюрото си. Опря се с ръце на него и остана известно време така, после седна на стола си със съзнанието, че няма да остане в Кайро по-дълго от необходимото. Тук нямаше нищо за него, вече не.

Тъкмо бе свършил с пощата си, когато на вратата се почука. Като видя кой е, бързо се изправи. Того Мина, директорът на новия Коптски музей, обикновено не досаждаше на никого. Антъни го бе виждал само няколко пъти и бе запомнил откритото му интелигентно лице, както и

факта, че Мина се отличаваше с бързите си и точни движения, характерни за ниските мъже.

— Лейзар — каза директорът, — трябва да поговорим.

Мина се настани на един стол и неспокойно зачака. Постави куфарчето, което носеше, в скута си и потърка ръце, а живите му кафяви очи огледаха помещението.

— Както ти е известно, Кайро е град на слуховите — започна той. — Някои от тях достигнаха и до моите уши. Чух за нещо, за някаква находка, толкова фундаментална, че отначало не обърнах внимание. Ако беше само един, слухът щеше да мине и да отmine. Ала после чух още такива слухове и сега имам усещането, че може би сме на прага на най-важното археологическо откритие на хилядолетието. Боя се, че с моя скептицизъм съм изгубил ценно време.

Антъни изчака Мина да се намести по-добре на неудобния дървен стол. Говори за Бастиан, мислеше си Антъни. За находката на Бастиан.

— Ти познаваше Чарлс Бастиан — продължи Мина, сякаш бе чул мислите му.

— Да. Бяхме колеги.

— Бяхте приятели — настоя Мина.

Антъни мълчеше и директорът смръщи вежди.

— Не съм свикнал да се придвижвам опипом из музея, който се предполага, че управлявам. Можем и тук да поговорим за изчезналите версии на евангелието. Онези, които липсват от IV в. насам. Мисля, че Чарлс Бастиан ги е виждал.

Антъни погледна равнодушно към Мина.

— Защо мислиш така?

— Защото, човече, той е бил точно на онова място. При мен са документите за разходите, които е направил. Преди два месеца е бил в Южен Египет, близо до Луксор. Мястото, където се твърди, че са открити тези евангелия, се нарича Наг Хамади.

Мина отвори куфарчето си и извади една папка.

— Използвал е три камили за две седмици. Платил е добре на капитана на фелуката^[1]. Хранил се е икономично. В Наг Хамади е платил на още някого — някой си господин Башир.

Той вдигна поглед към Антъни.

— Хайде, човече, времето лети!

— Какво искаш от мен?

— Преди няколко месеца Стивън Сътън от Британския музей е починал край Наг Хамади. При свличане на земна маса. Не мислиш ли, че съвпадението е доста странно?

— Случва се — сви рамене Антъни.

Мина рязко се изправи.

— Струва ми се необичайно да проявяваш подобно безразличие към съдбата на музея, за чието създаване двамата с приятеля ти Бастиан толкова настоявахте.

Антъни погледна Мина в очите.

— Казват, че е починал от сърце. Вярно ли е?

Мина извърна глава.

— Тъй като находката може да докара краха на християнството, говори се какво ли не. Но на мен, разбира се, никой нищо не ми казва. И с пълно право. Ако евангелските версии наистина съществуват и ако разбере, че някои от тях са на път да бъдат изнесени, тутакси ще взема законови мерки. Ще сторя всичко, което е по силите ми, за да останат в Египет. Смятам, че някои от тях все още са в Кайро... и вероятно ще останат тук месеци наред. Може би вече са преминали в частни ръце, което би било истинска пародия.

— Откъде си сигурен, че са в Кайро?

— Защото хората, които са били по следите им в Наг Хамади, сега са тук. Защото приятелят ти намери смъртта си тъкмо тук, в Кайро.

— Предполагам, че вече си обискирал кабинета му?

— Но нищо не открих. Ще ми помогнеш ли?

Антъни се поколеба.

— Имам работа в Кхарга.

— Кхарга може и да почака.

— Нужно ми е време — отвърна Антъни и заби поглед в тавана.

— Чуй ме, Лейзар, нямаме никакво време. Знам, че двамата с Бастиан бяхте приятели, знам, че предпочиташ да работиш сам. Сега те моля да направиш нещо, което вероятно няма да ти е по вкуса, но кажи ми, мислиш ли, че имам друг избор?

Антъни задържа погледа си върху лицето на Мина малко по-дълго, после отсече:

— Добре. Разкажи ми всичко, което знаеш.

Мина се върна на мястото си.

— Ето какво говорят: някакъв престъпник, крадец на антики от пустинята, сложил ръка на няколко от въпросните ръкописи, предполагам, някъде в Наг Хамади. Следващата му стъпка ще е да ги продаде на клиент в Кайро. След като вече са в града, пренасянето им зад граница е проста работа. Не мога да го позволя. Ти си израснал тук, Лейзар. Разполагаш с връзките на баща си. Виж дали можеш да разбереш нещо, преди да са ги прекарали през границата. Междувременно аз ще изпратя някого в Наг Хамади да види какво може да се разузнае.

— Бих искал да отида аз.

— Знам, че би искал, но ще си ми нужен тук.

Мина стана, с което сложи край на разговора.

— Радвам се, че се съгласи, макар и с нежелание.

— Човек може да завиди на начина, по който водиш преговори.

— Затова съм директор. Е, добре ти е известно, че трябва да внимаваш.

На вратата той се спря.

— Пък и момичето на Бастиан.

— Момичето на Бастиан ли?

— Дъщеря му. Току-що пристигна в Кайро и все някой ден ще дойде да се рови из вещите на баща си. Това ме притеснява. Баща ѝ работеше върху много деликатна материя и бе открит мъртъв. Не вярвам в съвпаденията, не и когато се случват в Египет. Направи всичко възможно да я накараш по-бързо да се махне от Кайро.

Антъни се усмихна несигурно.

— Не виждам как бих могъл да го направя.

— Притисни я, но леко. Не бива да я насилваш. Отседнала е в дома на баща ти.

— Мина — понечи да възрази Антъни, — стига толкова.

— Добре, добре. Засега съм доволен, че поне си на моя страна. Нещо ми подсказва, че мога да ти се доверя. А аз вярвам на инстинкта си.

Антъни леко кимна с глава.

— Не съм сигурен дали би трябвало. Не знам доколко се нуждаеш от помощта на човек, който е познавал Бастиан толкова добре, колкото аз, и който не вярва, че е имал слабо сърце.

Мина се загледа в младия мъж, после се върна отново в кабинета му.

— Ако ще работим заедно, може би е по-добре да ми разкажеш повече за делата на приятеля си Бастиан. Освен ако не смяташ, че не можеш да ми се довериш.

Антъни мълчеше.

— Кого се мъчиш да предпазиш? — попита Мина и се приближи до него. — Може би себе си?

Антъни вдигна глава и го погледна.

— Бастиан — простичко изрече той.

— Бастиан е мъртъв.

— А как ще го запомни светът? Самият аз не му оказах честта да му повярвам докрай, мислех го за луд — каза Антъни и млъкна.

— Поради естеството на работата му. Доста е противоречива — успокой го Мина.

Антъни събра пръстите на ръцете си и се замисли — осъзна, че не би могъл да предотврати разпространението на хипотезите му сред хората. Най-доброто, което можеше да предложи на света, бе собственото си разбиране за тях, до което бе достигнал с упорит труд. Погледна към Мина, който полагаше неимоверни усилия да прояви търпение.

— Бастиан твърдеше, че цял клон от познанието за Христос е било погребано в пясъците. Казваше, че християнството се е разцепило така, както единното цяло се е разделило на мъжко и женско начало, че ще трябва да водим войни и сеем разруха, ще сме неспособни да разберем себе си или Бог, докато то не бъде възстановено в първоначалната си цялост.

— Има ли още нещо? — вторачи се Мина в него.

Антъни го отмина с поглед и се взря в стената, очите му затърсиха Западната пустиня върху картата. Поусмихна се и отново седна на мястото си, после се загледа в директора и заговори:

— Бастиан вярваше, че всички настоящи болести на християнството ще бъдат излекувани от учението, което навремето са скрили от нас. Търсеше текстовете, за да докаже твърдението си. Веднъж ми каза, че ще открие достатъчно факти за още един Нов завет. Заяви, че ще представи пред света забравени апостоли — апостоли, които ще възродят оригиналната религия и истинския Иисус.

Антъни си пое дъх и продължи:

— Луд или не, ако находката оправдае очакванията ми, ще разбера защо е мъртъв.

Мина остана дълго на мястото си, после бавно се изправи.

— Ако научиш нещо, ела направо при мен.

— Ще видя какво мога да направя.

— Добре. Защото не само ние сме заинтересованите лица.

Преди да излезе в коридора, Мина се обърна назад.

— Това е надпревара, нали разбираш? Кървава надпревара.

Когато Мина си отиде, Антъни още дълго остана замислен в кабинета си. Завърнал се бе едва вчера, а около него вече се бе заплела гъста паяжина. Събра нещата си и се приготви да си тръгва, като се питаше дали иска да участва в тази надпревара. Щеше да направи всичко възможно, за да помогне на Мина. Ала това бе царството на Бастиан и в него вече се бе настанила смъртта. Неговият свят се простираше далеч оттук, недокоснат от кървави надпревари.

Докато заключваше вратата на кабинета си, той си каза, че едно пътуване до Наг Хамади би било добре дошло за всички. Не за собственото си удобство се бе загрижил Антъни. Той бе видял брат си един-единствен път, откакто Майкъл се бе върнал от фронта. Брат му бе доста отслабнал и бе станал язвителен. Най-лошите черти от характера му бяха излезли на повърхността. Антъни стана първата жертва на неговата жлъч и на болката му. Ампутацията на крака му бе твърде лош край за военната му кариера. Най-щедрият подарък, който Антъни можеше да направи на брат си, бе да замине от Кайро. Разбира се, Майкъл се направи, че не разбира, и добави дългите отсъствия на брат си към и без това богатия списък на прегрешенията му. На Антъни не му оставаше нищо друго, освен да се помъчи да опази обичта към брат си без сянка на съжаление, което Майкъл би подушил като ловджийско куче и което щеше да го накара да възненавиди още повече омразния си живот. Живота, който навремето изживяваше с гордост и дори с известна слава, докато сега сякаш искаше непрестанно да натяква на брат си: „Видя ли? Макар че ми отне всичко, аз все пак оцелях“.

Мина нямаше представа за какво го бе помолил. Честите посещения при семейството му бяха тежка присъда за него, истинско изпитание, което никак не бе сигурен, че в настоящия момент би понесъл с лекота.

[1] Малък бърз кораб с триъгълни платна. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

*И каза Иисус: Бъдете
предпазливи за света.*

*Опашете слабните си със
сила...*

*защото бедата, която
очаквате, ще се намери.*

Евангелие от Тома,
открито в Наг Хамади

Джема и Майкъл излязоха от къщата, озарени от светлината на лъчистото утро. Слънчевият ден сякаш бе заличил пукнатината в отношенията им от предишната нощ. Майкъл я откри в кухнята да пие кафе и да преглежда английските вестници от предишната седмица. Той се почувства почти на върха на щастието. Тутакси обяви, че има намерение да ѝ покаже реката на живота.

— Преди да е станало непоносимо горещо — добави той. Когато тя не го удостои с отговор, а бегло се усмихна, Майкъл додаде: — Ако ме придружиш, ще ми направиш услуга. Още не съм сигурен в новия си крак.

Джема вдигна поглед към него, сякаш да прецени доколко му е нужна помощта ѝ.

— Ще те заведа в музея — поблазни я той.

Тя отмести вестниците встрани и каза:

— Почакай да си взема шапката.

Двамата крачеха по тесните залесени улици, а клоните на дърветата се преплитаха над главите им и образуваха зелен тунел. Храстите покрай тротоарите бяха разцъфнали. Утринният въздух бе

хладен и неприятно влажен. По пътя Майкъл ѝ показваше посолствата и красивите къщи. Джема го слушаше, като обръщаше повече внимание на походката му — твърде бърза за човек с изкуствен крак. Дървените протези бяха корави, знаеше това, и притискаха ставите като бутала. Самата тя вървеше без да бърза, спираше се да се наслади на къщите и цветята със съзнанието, че той бе започнал да се напруга; челото му се бе изпотило, а на изпитите му бузи се виждаха две яркочервени петна.

— Някой ден ще те заведа до цитаделата — обеща ѝ той, — най-високата точка в Кайро. Оттам кварталът ни се вижда като размазано зелено петънце.

— Със сигурност изглежда по-хубаво, отколкото твърдиш.

— Не и оттам. Всъщност той представлява паметник на британската решимост. И на отрицанието. Тук не усещаш пустинята, нали?

— Не, повече ми прилича на Англия.

— Точно така. В средата на XIX в. всеки сантиметър от този елитен квартал е бил залесен. После почвата така е била напоена, че околността е заприличала на истинска оранжерия. Както и очаквали, малкото островче се раззеленило още повече и станало почти като у дома. Мисля, че обитателите му са искали то да им напомня за зеления им остров. Вероятно целта им е била да отвлекат собственото си внимание от обзелата ги лудост, отвела ги да живеят наред пустинята.

— Откъде вземали вода?

— Крадели я от Нил. Проблемът е там, че когато излизат от своя оазис, те се озовават в пустинята. Тя винаги ще бъде тук. Живеещите в Гардън Сити оредяват и са обречени, по което приличат на оранжерийни цветя. Знам го, защото в последно време се превърнах в едно от тях.

— Хайде — повика го Джема. — Да избягаме от оранжерията.

На запад Гардън Сити граничеше с Нил и когато Джема и Майкъл излязоха от къщата, те поеха в тази посока. Докато стигнат реката, Майкъл бе изразходвал силите си. Бяха излезли от сенките на английския квартал и се бяха озовали в горещия вибриращ град. В главата на Джема сякаш се блъскаха чинели, когато си проправяха път по оживената улица сред мулета и камили. Наоколо им се вдигаха оцветени в розово облаци пушилка, светлината на слънцето

проникваше през дървените огради и покривите и се плискаше в тесните пространства между постройките. Над главите им птичетата шумно пляскаха с криле и влизаха в отворените прозорци на откритите египетски домове. Мъже и жени, облечени с роби, натоварени с кошници и денкове, с лакти си пробиваха път през навалищата от продавачи, които предлагаха разнообразни стоки от пъстрите сергии. Джема се закашля от праха, който се вдигна от преминаващото шумно стадо черни кози със звънци на шиите.

— Опитвам се да те стресна — обади се Майкъл и ѝ предложи носна кърпичка. — За да не повторим разходката си из тези места.

Тя поклати глава и махна с ръка, отказвайки кърпичката.

— Добре съм.

— Ето я и реката.

Той я поведе към една пейка на улица „Шариа Корниш Ел-Нил“. Ленивата безцветна река бавно се влачеше надолу и платната на фелуките висяха отпуснати в безветрената утрин. На отсрещния бряг две жени изстискаха прането си на брега, като безмилостно извиваха дългите чаршафи, които държаха за двата края. В плитчината стояха босоноги мъж и момче и хвърляха рибарски мрежи във водата. Палмите се извисяваха високо над тях и се полюшваха на лекия бриз, който Джема изобщо не усещаше. Чувстваше се неприятно изпотена и необяснимо мръсна, но продължаваше да се усмихва под периферията на шапката си.

— И все пак тук е ужасно красиво.

— Значи не успях да те стресна.

— Повярвай, очаквах да не ми хареса, но ми харесва. Животът тук ми се нрави. Толкова е вълнуващ.

— Наслаждавай му се. А аз всеки миг мога да замина за прогизналата от влага стара Англия.

Джема нави ръкавите на блузата си.

— Ще се върнеш ли?

— Къде?

— В страната си. Животът трябва да продължи, така казват.

Тя изви главата си към слънцето и затвори очи.

— Какво слънце само!

Майкъл се наведе и бързо я целуна по устните. Джема се стресна и отвори очи, после докосна устата си с облечената си с ръкавица ръка.

— Защо го направи?

— Изглеждаше тъй хубава!

— Нали не целуваш всеки, който ти се стори хубав?

— С теб ми е приятно.

Джема тръсна глава. Майкъл се изправи без помощта на бастуна си, пъкна едната ръка в джоба си и монетите в него звъннаха. Когато му подаде бастуна, той смирено я погледна.

— Имаш право — каза и се отдалечи.

Джема го остави да повърви сам, после тръгна след него и бързо го настигна.

— Да забравим за случилото се.

— Преди знаех как да постъпвам — рече той. — А сега трябва да полагам огромни усилия, за да не оплескам нещата.

Двамата се отстраниха, за да направят път на нетърпеливия старец, който дърпаше претовареното си твърдоглаво магаре.

— Нищо не си оплескал.

— Разстроих те.

— Изненада ме. Различно е.

Той я стисна за ръката и я загледа. Очите му тихо и напрегнато търсеха нейните. Момчешката миловидност на лицето му мигом я омая. Тя почувства, че съзерцава призрака на онзи мъж, който е населявал това тяло преди войната.

— Разбираш ли? — каза той и постави ръката ѝ върху белега до устата си. — Не бях сигурен дали ще мога да се целувам с това тук.

Джема затвори очи от близостта на това красиво, но наранено лице. После се вдигна на пръсти и притисна устните си към неговите. Те бяха меки и я задържаха по-дълго, отколкото възнамеряваше. Тя зае предишната си поза и изпита леко облекчение от това.

— Мисля, че няма да ти е трудно.

Майкъл я бе уловил за ръката.

— Джема — каза той.

Джема се усмихна и събра цялата си вещина на медицинска сестра.

— Да тръгваме, хайде!

Продължиха разходката си. Наследил е бащиния си чар, помисли си тя; той бликаше изпод горчивината му, сякаш някъде дълбоко в

душата му се намираше източник на прясна студена вода. Нищо чудно, че се бе опитал да я целуне. Вероятно никоя жена не му бе отказвала.

— Ето че пристигнахме — посочи Майкъл към розовата мраморна сграда с колони и няколко миниатюрни палми пред входа. — Отсреща има кафене. Ще купя вестник и ще се паркирам там. Остани колкото трябва.

— Ще погледна набързо. Надявам се, че нямаш нищо против?

— Не, разбира се.

Джема не влезе в обширната зала с експонатите. Последва инструкциите на Дейвид и слезе направо на долния етаж, където бе кабинетът на баща ѝ; отвори вратата с помощта на ключа, даден ѝ от Дейвид. Ключа на баща ѝ. Отначало засече. Джема изруга и започна да го върти, докато най-после отключи. Вратата се бе изметнала; трябваше да я бутне с рамо, за да я отвори.

Когато видя, че вътре има още някого, тя се вкамени. Мъж на средна възраст, застанал до бащината ѝ картотека, вдигна поглед към нея. Тънък пласт рижава коса бе прилежно зализан върху иначе плешивото му теме. Дватамата стояха и се гледаха.

— Това не е ли кабинетът на Чарлс Бастиан? — попита Джема.

Мъжът продължаваше да се взира в нея и не отговори. Само я фиксираше с бледите си воднисти очи.

— Или греша? — настоя тя.

— А вие сте?

— Дъщеря му.

Джема забеляза усмивката, от която бръчките се врязаха още по-надълбоко около очите му, а кръглото му лице стана някак топло, дори дружелюбно.

— Да — отвърна той. — Приличате си.

Говореше с английски акцент; личеше си университетското му образование.

— Познавам ли ви? — попита тя.

— Никога не сме се срещали. Познавах баща ви.

— Ще възразите ли, ако ви попитам какво търсите в картотеката на баща ми?

— Бърза справка — леко се усмихна той. — По нашите си музейни работи.

— Какво точно означава това?

— Означава, че това не би трябвало да ви засяга.

— Всичко, свързано с баща ми, ме засяга.

— Баща ви имаше отношение към материали, които не бяха негова собственост. Не мисля, че това би могло да има някаква връзка с вас.

— Ваша собственост ли бяха? — попита Джема.

За миг по лицето му премина сянка. Джема не бе сигурна дали изразяваше раздразнение, или гняв. Той извърна погледа си от нея.

— Мисля, че трябва да излезете оттук — заяви тя.

Мъжът взе палтото си от стола и бавно, без ни най-малко разкаяние, се отправи към вратата.

— Ако бях на ваше място, щях да побързам да свърша работата си тук — каза той. — Може да се окаже, че това не е най-безопасното място на света.

Джема остави вратата отворена и застана с лице към стената. Не сваляше поглед от него.

— Ако ми кажете името си и къде бих могла да ви намеря, ще ви се обадя веднага щом открия нещо важно.

— Просто послушайте съвета ми и заключете кабинета колкото е възможно по-скоро.

Джема протегна ръка.

— Ако не искате да уведомя охраната, предайте ми ключа си.

Тя остана така, докато той остави ключа в отворената ѝ длан.

— Простете ми — тихо изрече мъжът. — Трябваше да ви поднеса съболезнованията си.

Преди да успее да си дръпне ръката, той я сграбчи в хладната си, влажна длан.

— Ще ни липсва.

Побиха я тръпки. Побърза да затвори вратата след него, после пусна двата ключа в джоба си. Облегна се на вратата и задиша тежко — в душата ѝ се надигаха лоши предчувствия. Това бе вторият човек, който търсеше нещо, което баща ѝ е притежавал. Остана така, докато предчувствията ѝ не преминаха в раздразнение. Тези мъже се намесваха най-грубо между нея и баща ѝ, не я оставяха насаме с него. Не помръдна, докато не усети отново присъствието му.

Бащиният ѝ кабинет бе малък и с висок таван. Изглеждаше неестествено подреден за него, но най-вероятно бе почистен или от

полицията, или от персонала на музея. Тя заобиколи голямото кожено кресло, където бяха открили трупа му. Не се доближаваше много до него, крачеше из тясното пространство наоколо и се взираше в купчината вещи върху писалището. Нищо не докосна. Сред картите на стената висеше и едно тъмно изображение, което Джема оприличи на Девата с Младенеца. Баща ѝ, бивш семинарист, категорично се противопоставяше на религиозната иконография, а бе украсил стената в кабинета си с иконата на Дева Мария. Никога преди не е окачвал по стените нищо друго, освен карти.

Джема извърна поглед. Бележникът, в който си бе отбелязвал срещите, лежеше върху бюрото му като сувенир. Тя го отвори и заразглежда имената на хората, с които се бе виждал, удължените стрелки, показващи дните и седмиците, през които бе пътувал, поясненията за времето, прекарано в Кайро, кодирани с коптски букви. Няколко дати сочеха дните, когато е яздил до *Конюшните на Гиза*. Тя проследи с пръст инициалите „А. Д. — р.м.“, появяващи се почти всеки ден през месеца преди смъртта му. Р.м. като *post mortem*, помисли си тя и си го преведе: посмъртно. Имал е среща с директора на една банка, видя и реклама на някакъв агент за недвижими имоти, прегъната така, че се виждаше една къща за продан. Разгледа скицата на хубавата сграда, детайл от предлагания имот. Имаше цветни градини, както и малка овощна градина. Това ли бе къщата, в която щяха да живеят? Като държеше рекламното листче пред очите си, тя се пресегна за телефона и набра номера на посредника.

— Обаждам се от името на Чарлс Бастиан — каза тя, когато отсреща ѝ отговори някой си господин Аскоум.

— Бастиан ли? — Гласът му прозвуча леко възбудено. — Имахме среща преди седмици. Къщата вече е продадена. Нямахме начин да се свържа с него, нали разбирате?

— Разбирам — отвърна Джема. — Значи е искал да купи къщата?

— Бяхме привършили с документацията. Коя сте вие? Секретарката му ли?

— Не. Но искам да ви се извиня от негово име.

— Ако все още иска да купува, нека ми се обади.

— Благодаря ви.

Джема остави слушалката на мястото ѝ. Разлисти бележника до последната страница. Нищо. Ала в самото начало бе закрепена сгъната на две изрезка от статия във вестник. В нея се разказваше за човек, загинал при свличане на земна маса, английски археолог. Открили трупа му в Южен Египет близо до място, наречено Наг Хамади. Стивън Сътън. Джема си записа името му и мястото, като произнасяше на глас непознатите срички. Преписа си и адреса на банката, а най-отдолу добави „А. Д. — р.т.“.

Накрая седна в креслото и се завъртя, като не преставаше да оглежда стаята. Зае позата, в която предполагаше, че е бил намерен баща ѝ, и положи глава върху бюрото. Как е могъл да почине тъкмо тук? Нуждаеше се от повече подробности; трябваше да говори с Дейвид Лейзар, с някого, който знае какво е станало. Засега не можеше да повярва, че баща ѝ, който дори не е страдал от най-проста настинка, е седнал на стола в кабинета си и е умрял ей така. Още повече че бе заварила онзи мъж да се рови из документацията му.

Спомни си, че бе пропуснала да вземе името на човека с рижавата коса. „Какво ти се е случило?“ Тя затвори очи и мълчаливо се помоли на баща си да ѝ отговори.

Миг по-късно вдигна глава и отново се взря в образа на Дева Мария на стената. Стана и се изправи пред нащърбената от времето рамка. Повдигна я да види надписа на гърба ѝ. „Изида и Хор“, (II в.), „Богинята Дева и младенецът“. Значи това не бе Дева Мария. Ала между двете имаше необичайна прилика, дори в позата на бебето и в начина, по който майка му го държеше. Тя намести рамката обратно и отиде до библиотеката, взе краткото издание на „Египетска митология“ и мушна томчето в чантата си.

— Трябва да отида в банката — обяви тя на Майкъл, когато отиде при него в кафенето. — Египетската банка. Далече ли е?

Той сгъна вестника и допи бирата си. Джема забеляза, че цветът на лицето му се бе подобрил. Майкъл посочи през площада.

— Отсреща е.

— Имаш ли нещо против?

— Не, разбира се. Нали и без това сме тук?

Фронтонът на банката се крепеше върху колони с цвят на слонова кост, а до тях бяха засадени китайски рози. Вътрешността на сградата, със застлания си с мраморни плочки на красиви жилки под и с високата си ламперия, изглеждаше изумително пуста. Веднага я поканиха да седне пред управителя, чието име баща ѝ бе записал в бележника си. Сега той я гледаше вежливо и не обръщаше внимание на звъна на телефона. Когато се наведе към нея с протегнатата ръка, тя се опита да зърне очите му иззад зацапаните бифокални стъкла на очилата му. Внезапно ѝ се доплака.

— Баща ми се казваше Чарлс Бастиан — успя да промълви тя. — Мисля, че е имал сметка при вас.

— Госпожице Бастиан, много съжалявам.

Джема не вдигаше поглед от бюрото.

— Пристигнах, за да се погрижа за делата му. Знам, че седмица, преди да почине, е трябвало да се срещне с вас.

— И го направи. Щеше да купува къща. Уговорихме се как да се преведат парите. Само че в деня на трансфера сметката на баща ви бе почти изпразнена. Излишно е да ви казвам, че след като не ни се обади, ние не можехме да продължим с операциите по закупуването.

— Знаете ли откъде идваха парите? И къде се изпращаха?

— Не знам. Той бе сигурен, че в деня на трансфера сумата ще бъде тук.

— Не каза ли още нещо? Каквото и да е?

— Боя се, че разговорът ни бе съвсем кратък.

Джема потъна в мълчание. Не чуваше нито гласовете, нито шепота около себе си. Сякаш се намираше в гробница. Искеше да излезе от нея.

— Ако се сетите за нещо, ако се появи нещо ново, ще ми се обадите ли? Ще бъда на този номер.

— Разбира си, госпожице Бастиан. Ще ми съобщите ли как бихте желали да постъпим с останалите пари?

— Ще ми напишете чек, предполагам?

— Добри ли са новините? — попита Майкъл, когато тя се върна при него. Той свършваше втората си бира и се бе поразвеселил.

— Баща ми е бил беден. Всъщност това не е новина.

— Господи!

— Честно казано, щях да се учудя, ако имаше нещо в банката.

Майкъл остави парите за сметката на масата и двамата си тръгнаха.

— В кабинета му имаше някого — каза тя. — Някакъв мъж. Не му записах името. Търсеше нещо. Никак не ми хареса.

— Всички тези музейни работници са чудовищно безскрупулни и амбициозни. Така казва баща ми.

— Мисля, че този не беше от музея. Но имаше ключ.

Майкъл я погледна и каза:

— Уплашил те е.

— Малко.

— Е, била си в кабинета, където е починал. Не си очаквала вътре да има някого. Стреснала си се. Съвършено разбираемо.

Докато се отдалечаваха от музея, Джема хвърли поглед назад през рамото си.

— Какво пък? Земята продължава да се върти — осведоми я Майкъл. — Новината на деня е, че военните в Израел са сформирали част, наречена „Шерут Авир“ — малък военновъздушен отряд, който трябва да ги защитава от големите лоши араби. Изглежда Египет трябва да се готви за нова война. Ако ме вземат да пилотирам боен самолет, няма да имам нищо против да стана мръсен египтянин.

Джема се опитваше да се съсредоточи върху думите му и да не откъсва поглед от улицата пред себе си, докато си проправяха път покрай някоя от купчините ароматен тютюн и подредените в редици стъклени тръбички на уредите за пушене. Започна да пресмята наум, като разсеяно отбелязваше как минувачите спират поглед върху обезобразеното лице на Майкъл със смесица от страхопочитание и отвращение. Улицата се стесни и се превърна в алея. Майкъл трябваше да върви зад нея. Тя тръгна по-бавно, нарочно се бавеше, за да разглежда платовете и тъканите материи, които висяха на въжетата над главите им. Вдигна се на пръсти, за да види сложните геометрични плетеници и избродираните сцени, изобразяващи срещите на древните египтяни с рогатите озъбени и крилати божества. Докосна Майкъл по ръкава.

— Може би имаш нужда да работиш — каза тя. — Нещо да правиш.

— Тук няма работа за мен.

— Не бъди глупав. Ти си образован и интелигентен млад мъж.

— Бях летец.

— Преди да станеш летец, си бил нещо друго.

— Не — възрази Майкъл. — Не съм бил нищо друго.

Джема се обърна към него.

— Напротив — настоя тя.

Майкъл тежко се опря на бастуна си.

— Вече не си спомням. Дори не знам дали има някакво значение, дали изобщо ме интересува.

Той гледаше над рамото ѝ. Джема проследи погледа му. Намираха се на кръстовището на два главни булеварда.

— Къде сме? — попита го.

— Много близо до Грандхотела — посочи с ръка Майкъл. — Където можем да пийнем нещо и да се разхладим.

— Добре тогава. Да влезем.

При вида на хотела и двамата почувстваха облекчение. Майкъл стана доста бърлив.

— Това е обвита с лоша слава бърлога, където хората си губят времето. Грандхотелът е построен през 1869 г. в чест на откриването на Суецкия канал. Но всъщност Исмаил паша го е издигнал за императрица Евгения. Искал е да я впечатли.

— Прилича на дворец.

— Ами да, какво ли не правят мъжете от суета.

Двамата предпочетоха градината на ресторанта, прорязана от покрити с чакъл пътеки. Гостите се разхождаха под слънчобраните си или седяха като накацали на пейките до фонтаните, кипящи от рибки, които се стрелкаха и се мятаха в борба за невидимите за околните хапки храна. Оберкелнерът ги заведе до масата в един сенчест ъгъл, в който слънчевите лъчи едва се процеждаха между огромните сенници и листата на приведените от вятъра финикови палми. Майкъл поръча джулеп с мента^[1]. Топлият ден и разходката подеждаха отпускане на Джема. Тя облегна главата си назад в плетения от ракета стол, щастлива, че се намира на такова красиво място с някой, който бе способен, макар и временно, да отвлече мислите ѝ от собствените ѝ проблеми.

Когато напитките пристигнаха, тя измъкна томчето с египетските митове от чантата си.

— Знаеш ли нещо за богиня Изида? — попита тя Майкъл.

— Горд съм с непознаването на бащината ми страна.

— Звучи абсурдно.

Майкъл се усмихна.

— Тогава чуй това, може да ти е от полза — предложи Джема и започна да чете:

— „Изида се омъжила за бог Озирис, който по-късно бил убит от завистливите си съперници, между които бог Сет, който го затворил в запечатан ковчег и го пуснал в морето. Изида открила ковчегата и в дълбоката си скръб настояла да погребат любимия ѝ както подобава. Когато Сет зърнал ковчегата, намерен от Изида и скрит от нея на брега на Нил, отворил го и отново убил Озирис, като този път го разчленил и го нарязал на четиринайсет парчета, с които нахранил крокодилите. С помощта на седем скорпиона Изида събрала парчетата от тялото на Озирис и ги съединила, за да го съживи отново. Озирис е бил първата египетска мумия.“

Джема замълча.

— Тук има интересен послепис: „Изида и нейните скорпиони намерили всички части, освен пениса на Озирис. Ето защо тя зачева сина си Хор по магически начин. С този си акт Изида си спечелва статута на Непорочната девица майка и в продължение на хилядолетия е въплъщение на най-висшата женственост в света — способността да поражда живот там, където той липсва“.

— Каква безчестна приказка.

— Баща ми бе окачил литография на Изида в кабинета си.

— Баща ти имаше странен вкус.

Джема спря да чете.

— Какво знаеш за вкусовете му?

Майкъл се засмя.

— На първо място, приятели се с брат ми.

— И брат ти е безчестен?

— Брат ми е от хората, с които не се общува лесно. Кой знае с какво са се занимавали там, в пустинята, където с километри не можеш да срещнеш жена. Безчестието може да е само началото.

Джема се загледа във фонтана с рибките.

— Харесва ми начинът, по който се държиш с мен. Не ми спестяваш неприятните неща.

— Е, очевидно не си направена от порцелан.

Джема остави мислите си да се реят без посока. Както го слушаше разсеяно, внезапно улови една дума, която я заинтригува. За миг се замисли, помъчи се да я проследи и да разбере дали е наименование на някое място, име на човек, или просто дума. Каквото и да е било, избяга ѝ. Разбра, че е изтощена.

Изправи гръб и се обърна към Майкъл.

— Ще ми се да чуя какво е станало.

— Какво е станало ли?

— По време на войната.

Майкъл тръсна глава.

— Баща ти ми каза, че си летял на „Спитфайър“. Веднъж видях един такъв. На крилете му бяха изрисувани червени кръгове. Приличаха на мишени. Тогава се питах защо летците обичат да рисуват мишени върху самолетите си.

— За да се разпознаваме. Не бихме искали да свалим някой от нашите.

— Да, звучи разумно.

Майкъл се засмя.

— И какво казва цялата тази митология около „Спитфайърите“?

— Цялата тази митология казва, че са забележителни. По време на войната доста ги подобриха. Първият им двигател, „Мерлин“, бе по-бърз от „Грифон“, най-мощния двигател, построен някога. Самолетът може да се приспособява и за по-големи, и за по-малки височини, за летене в тропически условия и над океана. Страшно сполучлива машина.

Джема го слушаше и мачкаше листа от мента между пръстите си. За миг си спомни литографията на младата богиня девица с детето, окачена в кабинета на баща ѝ. Беше доста странно. Келнерът им донесе купичка с осолени ядки. Поръчаха си по още един джулеп.

— Значи си летял в група? Как го наричат — ескадрила? Прости невежеството ми, но аз имах работа с летци, след като вече бяха слезли от самолетите си.

— Да, нарича се ескадрила. Често летяхме във формация от няколко самолета. Но понякога излитахме и сами. Зависи от задачата.

Ако задачата е за един човек, обикновено имаш помощник.

Той се усмихна.

— Моят беше много добър.

— А помощникът лети отстрани, така ли?

— Той те защитава отзад. Ангел пазител. Моят се казваше Франк Стърджън. Голям летец. Подавахме си знаци с ръце. Имаше официално утвърдени знаци, но ние си измислихме наши собствени. Нарушавахме правилата.

— Можехте ли да виждате ръцете си горе?

— Да. Но двамата с Франк се различавахме от останалите пилоти.

— Били сте по-добри.

— Не съм сигурен дали сме били по-добри, или по-дръзки. Способностите ни не се оказаха особено ефективни, нали така? Сега ме е яд, че не се съгласих да остана зад бюрото като приятеля ми Тимъти. Когато помоли да го оставят на служба в канцеларията, помислих го за женчо. Ала Тимъти имаше жена и малко дете. Заяви, че не желае да рискува семейството си. Чувстваше се отговорен. Но не и аз. Държах се като пълен глупак. Главата ми беше пълна с идиотски мечти за слава. Искях да бъда най-добрият.

— Струва ми се, че е станало точно така.

— Подобно мислене не ти върши работа по време на война. То е подходящо само за спортисти и ученици.

— Според мен е тъкмо за военно време.

— Не е.

— Защо?

— Защото така — отвърна Майкъл и лапна парче лед. — Защото не става.

Преди да довърши и втория си джулеп, Майкъл си поръча трети. Джема поиска чай и прикрито заразглежда белега му. Новопоявилата се тъкан бе гладка и се извиваше като полумесец около устните му, после се връзваше в ъгъла на устата му.

— Липсва ми — каза той. — Войната ми липсва.

Масите около тях започнаха да се запълват с европейци.

— Всички са така хубаво облечени — забеляза Джема.

— О, да, Кайро е страшно елегантен град. Те си живеят в някакъв измислен свят, моите бивши сънародници. Намирам

компанията им за много изморителна.

Джема пусна бучка захар в чая си.

— Изолацията няма да ти помогне — каза тя.

— За какво няма да ми помогне? — наежи се Майкъл.

Джема вдигна вежди.

— Отново да се върнеш при хората. Да забравиш войната.

Майкъл се облегна назад, устата му се изкриви в горчива гримаса.

— Не съм се изолирал. Просто нямам нищо общо с тези хора.

— Отне ми доста време да осъзная, че не съм сама. Мнозина са загубили толкова много.

— Не и тези хора.

— Не можеш да си сигурен.

— Джема, да не ми четеш конско?

— Извинявай.

— Не го прави. Отегчително е.

— Без да искам. Изпих два джулепа. Пък и професията ми е такава.

— Каква по-точно?

— Да връщам хората към света — отвърна след кратко мълчание тя.

— Малко е късно за това.

— Така ли? Не виждам трупове наоколо. Само един мъж, който си е изгубил крака.

— Знам за крака — колебливо се усмихна той. — Но за мъжа не съм сигурен.

Той се взря право пред себе си с профил към нея и тя виждаше единствено свършената половина от лицето му, високите му скули и мъжествената брадичка, дългата, заострена на върха вежда.

— Защо не ми помогнеш?

Тя затвори очи, за да си припомни как изглеждаше другата половина на лицето му.

— Бих могла.

Той заговори, без да се обърне към нея:

— Кажи ми, като имаш предвид всичко, което си изгубила, смяташ ли се за щастлив човек?

— Не — бързо отвърна тя, после се поправи: — Всъщност да.

— Е, стигнала си много по-далеч от мен. А аз продължавам да се давя в собственото си самосъжаление, нали виждаш?

— Нужно ти е време.

Майкъл погледна часовника си.

— Само преди седмици загуби баща си, а вече се чувстваш щастлива. Бих казал, че доста бързо се съвземаш.

Джема бутна настрана чашата с чай. Изведнъж се бе почувствала като риба на сухо под огромния чадър над масата, сякаш изхвърлена върху острова на спомените и загубата.

— Искам да повървя — заяви тя. — Да ти повикам ли такси?

— Бях груб. Извини ме, Джема. Аз загубих крака си. Ти загуби семейството си. Чувствам се незначителен. Можеш ли да ме разбереш?

Джема го спря с жест.

— Да не говорим повече за това. Моля те.

— Франк умря — бързо добави Майкъл. — Изоставих го. Тръгнах да гоня един германец. Дори не се обърнах да видя дали е зад мен.

— Случва се — равнодушно изрече тя. — Милиони загинаха във войната. Убедена съм, че повечето от тях са имали приятели, които сега се чувстват като теб.

Той притисна дланта ѝ към устните си.

— Колко си хубава! Но ти сякаш не го забелязваш. Не си като другите момичета.

— Баща ми казваше, че няма значение как изглеждаш, защото един ден всичко за миг ще отиде по дяволите.

Майкъл се усмихна.

— За някои от нас този ден няма много да се забави.

Джема блъсна стола си назад.

— Да отидем на пазара.

— На пазара ли? — загледа я с присвити очи той. — Той е в мюсюлманската част на града.

— Знам.

— Няма да ти е приятно.

— Не ми пука.

— Добре тогава. Към пазара!

— Можем да вземем такси.

— Не, ти искаше да вървиш пеша, значи ще вървим.

— Сигурен ли си, че ще можеш?

— Нали искаш да разгледаш Кайро? Само пеша можеш да го видиш добре.

Лекото опиянение не го направи по-подвижен. Но го направи по-словоохотлив. Той несигурно закуцука по улицата, като размахваше бастуна си при всяка критична дума, изречена по адрес на сегашното състояние на нещата в Египет и ефектно прикриваше физическото си неудобство с бомбастичното си поведение.

— Може и да не си забелязала, но страната е опустошена. Имат си крал, който харчи всичките им пари. Очевидно е, че сред местното население назрява бунт. Крал Фарук няма да изкара още дълго на трона. И да ме питаш, не мога да ти кажа със сигурност дали едноличната власт е най-доброто за тях. Не се справиха добре. Освен това са свикнали някой все да им нарежда какво да правят. В продължение на хилядолетия са били прегазвани, окупирани и управлявани от чужденци. Триста години са били под окупацията на армия турски слуги. За последен път са упражнявали своя собствена власт преди раждането на Христос. Уверявам те, британското управление не е най-лошото, което би могло да им се случи.

— Звучи ми ужасяващо. Говориш като империалист.

— Е, да, нали съм роден в империя. Тъкмо ние построихме пътищата, по които сега удобно пътуваш, както и комуникациите, улесняващи функционирането в тази страна.

— И канала, който за малко не ги опропасти финансово.

— Този проклет канал!

Майкъл размахва бастуна си във въздуха и изгуби равновесие. Облегна се на нея и тя усети топлината на силното му тяло. Почувства, че я привлича физически. Още не знаеше какво да прави с химията, която се бе породила между тях. Приличаха на два кораба, плаващи успоредно един до друг през рифове и плитчини, понякога всеки трябваше да внимава в собствения си коридор, друг път, при благоприятни обстоятелства, можеха и да се наблюдават от упор.

— Нима построяването на канала не бе в интерес повече на Великобритания? — попита Джема.

— Какво знаеш ти за това? Чела си статийки в либералните вестничета.

— Онова, което знам, съм го научила от баща ми — възрази тя.

— Който беше либерал.

— Той съчувстваше на египетския народ.

— На първо място, той бе англичанин — заяви Майкъл — Както и християнин, поне в началото на живота си. Не знам какъв е бил в края. Чух, че го съблазнявали някои по-тъмни тайни.

Джема се спря.

— Какви по-тъмни тайни?

— Нямам представа. Може и да е просто опасно бръщолевене.

— Не ме залъгвай с приказки, Майкъл.

— Знам само че, според баща ми, твоят баща се е променил.

Те продължиха да вървят.

— Мисля, че тъкмо Египет промени баща ми — призна Джема.
— Но не знам по какъв начин.

— Често децата не знаят почти нищо за родителите си. Казвам го от личен опит.

— Не, баща ми често разговаряше с мен.

— Искаш да кажеш, че те е наставлявал.

— Той ме образоваше! — избухна Джема. — И ме учеше да правя собствени умозаклучения.

— Истинска съвременна жена. Чувал съм за такива като теб.

Майкъл я привличаше и едновременно с това я отблъскваше.

— Никак не ми харесваш, когато ме гледаш отвисоко.

— Ще си го припомня, когато се опитам отново да те целуна.

— С тази походка няма да можеш да ме стигнеш.

Майкъл я прегърна през кръста и я придърпа към себе си. В същия миг тя усети как една ръка се мушна в джоба ѝ. Стисна я през плата.

Отстъпи от Майкъл, уловили за ръката малко момче, на чието лице бяха изписани страх и презрение.

— Търсиш ли нещо? — попита тя. Момчето поклати глава с високо повдигнати на челото вежди. — Можеше просто да попиташ — каза тя.

— Не те разбира — обади се Мийкъл.

— Разбира ме много добре.

Майкъл се засмя.

Джема постави монета в дланта на момчето и го пусна да си върви. То побягна далеч от тях, влачейки след себе си сергия, отрупана с чесън. Дватама продължиха разходката си. Беше станало горещо. Облаците бяха високо в небето и напомняха на изпепелен от слънцето свод. Джема не можеше да каже на каква височини се намират и дали все още са облаци.

— Нямам нужда от закрилата ти — заяви тя.

— Виждам.

— От доста време се грижи сами за себе си.

— Сигурно е уморително.

Тя го погледна отстрани.

— Проявяваш язвителност, така ли?

— Никак дори.

Джема спря. Един сляп просяк без крака протягаше към тях кафявата си празна длан.

— Уморих се — каза тя.

Майкъл погледни часовника си.

— Виж, не съм сигурен дали ще стигнем до пазара точно днес. Като пребит съм. Какво ще кажеш да го отложим?

— Да го отложим.

— Имаш ли нещо против да се върнем у дома?

Джема го погледна да види с кого от мъжете, скрити в това тяло, разговаря. С никого от тях. Лицето му беше помръкнало и пребледняло, но се потеше. Беше го завлякла твърде далеч.

— Звучи ми прекрасно — отвърна Джема и вдигна ръка да спре някоя от колите по улицата. — Да вземем такси.

— Ако е заради мен, недей. Не — добави после той. — Направи го заради мен.

Едно такси намали скорост и спря.

Когато се настаниха на задната седалка с бастуна помежду им, Майкъл се пооживи.

— Невъзпитано ли ще бъде, ако те попитам дали си християнка?

Джема се усмихна и се загледа през прозореца.

— Работа ли ще ми предлагаш, че ме разпитваш така?

— Просто съм любопитен.

— Мисля, че технически погледнато съм християнка.

— Ходиш ли на църква?

— Преди ходех с майка ми, макар да не знам доколко религиозна е била. Ценяха я много заради сладкишите, които предлагаше на разпродажбите.

— Доста грубичко се изрази.

— Така ли? Жените гледат по различен начин на религията, точка. Знаеше ли, че тъй като не съм омъжена, английската църква ме е вписала в тефтерите си като „стара мома“? Открих го, когато правех постъпки за паспорт. Ето какво съм аз за тях. Не медицинска сестра, не приятел, не полезен човек, а стара мома. Повече не стъпих в църквата. Войната ме излекува от този навик. В случай че си задаваш въпроси, трябва да ти поясня, че баща ми и неговите тъмни тайни нямат нищо общо с това.

— Не биваше да го казвам.

— Е, да.

Джема се съсредоточи върху улицата и се опита да запомни някои сгради като ориентири, които биха ѝ помогнали сама да дойде в тази част на града.

Когато се върнаха в дома на семейство Лейзар, Майкъл отиде право в стаята си да си полегне, като безмълвно се размина по стъпалата с баща си, който го проследи с поглед, а после обърна очи към Джема. В изражението на лицето му липсваха топлината и искреността от предишната вечер. Сега изглеждаше по-стар и определено тъжен.

— Ще пиеш ли чай с мен? — попита той.

— С удоволствие. Само да се измия и да се пооправя. Дори не съм разопаковала багажа си.

— Не бързай, мила моя. Ще бъда в градината.

Джема влезе в стаята си и с мъка се възпротиви на желанието да се хвърли в леглото и да потъне в забрава след изпития джулеп с мента. Ала искаше да говори с Дейвид Лейзар. В главата ѝ се бяха насъбрали доста въпроси.

Изми лицето и краката си и си облече чиста рокля. Не си бе взела достатъчно дрехи. Тези нямаше да ѝ стигнат при изпотяването и мръсотията, които събираше само като се разхождаше по улицата.

Окачи новите си поли и блузи и двете си рокли в гардероба, като приглади с ръка най-дълбоките гънки по тях. Загледа се в безжизнено висящото облекло, но тъй и не можа да си представи как ли изглежда в дрехите, които подчертаваха женствеността ѝ. Медицинската сестра не беше като останалите жени; престилката не беше рокля. Тя застана на пръсти пред малкото огледало да се види от шията надолу. Роклята бе красива — такава трябваше да бъде. Но тя не го усещаше.

Откри Дейвид Лейзар в градината с вестник в ръка. Когато придърпваше стола си до неговия, той стана да ѝ помогне.

— Така — каза той. — Харесва ли ти Кайро?

— Не съм очаквала, че е тъй очарователен.

— Съгласен съм с теб. Добър екскурзовод ли бе Майкъл?

Джема обърна лице към слънцето.

— Прекарахме много хубаво.

— Радвам се, че те разведе. Напоследък не върши кой знае колко полезни неща.

— Разбираемо е, нали?

— Така е. Но се тревожа, когато остане в леглото до обяд.

— Е, мисля, че сега е уморен. Дълго вървахме пеша.

— Наистина ли? Добре.

— Справя се забележително добре с новия си крак.

Дейвид извади лулата си и я натъпка с тютюн.

— На Майкъл не му харесва тук. Понякога дори си мисля, че го е яд на цялата страна.

Запали и енергично задърпа, за да разпали тютюна.

— Когато се ожених за Найлах, той предпочете да остане в Англия с майка си. След смъртта ѝ трябваше да дойде да живее при мен. Сега се чувства, сякаш е в капан. За него трябва да съм едновременно и тъмничар, и убиец.

Джема засенчи очите си с ръка и се обърна към Дейвид Лейзар.

— Понякога е по-добре да си мислим най-лошото. Да предпазим сърцето си от дълбоко разочарование.

Той се усмихна.

— Всеки от нас има свой собствен начин за оцеляване. Оцелелите се различават от останалите. Вероятно и ти се различаваш.

— Не знам — помъчи се да се засмее Джема. — И аз ли съм от оцелелите?

— Горкото дете!

Появи се Амад, който сложи помежду им масичка и подреди сервиза за чай. След малко се върна и им донесе чиния с печена питка, хумус^[2] и купичка с черни маслини. Слънцето се процеждаше през цепнатините във високата ограда и шареше бялата му роба с пъстрите цветове на залеза.

— Благодаря, Амад — каза Дейвид. — Надявам се, няма да откажеш глътка чай от чубрица.

— Амад не е мюсюлманин, така ли? — попита Джема и се загледа след него, докато той се отдалечаваше.

— От коптските християни е. Изключително религиозен.

Дейвид отпи от чашата си.

— Амад много харесваше баща ти. Придружаваше ни на разкопките. След смъртта на жена си избра да остане на служба при мен, когато започнах работа в университета. Възражих срещу решението му, защото има изключителни способности. Но той ми отвърна подобаващо. Заяви, че е роден да домакинства, че къщата му харесва и че работата не е тежка. Така че стана точно толкова необходим у дома и в университетския ми кабинет, колкото бе и на разкопките — усмихна се Дейвид. — Пък и ми е добър приятел.

— Коптските християни говорят ли коптски?

— Само някои от тях. Други могат само да четат. Езикът им е стар колкото религията. Много от старите текстове са написани на коптски.

— А Амад? Той говори ли коптски?

— Амад говори много езици.

— Ами ти?

— Не. Лингвистичните ми постижения се простират само до йероглифите. Баща ти бе цар на езиците.

Въздухът се изпълни със звънкия звук на падаща вода от фонтана. Джема се загледа в рояка миниатюрни насекоми, които влизаха и излизаха от осветеното от слънцето пространство пред нея.

— Пазя праха му, Джема. Ти трябва да решиш какво ще правиш с него. Разбира се, можеш да го върнеш в Англия.

— Още не съм готова за това.

— Няма нужда да бързаш. Само исках да знаеш какво сме направили.

Тя обърна стола си към него и се взря в лицето му.

— Преди да говорим за тленните му останки, трябва да разбере какво се е случило с него. Ще ми се да знам как така човек като баща ми умира ей така, изведнъж.

Дейвид разтърка слепоочията си.

— Боя се, че и аз не знам повече от теб. Както ти е известно, мнението е, че е починал от сърце.

— Открили са го в кабинета му, нали? Седнал на бюрото си?

— Така е.

— Отдавна ли е бил там?

— Ето в това е работата. Останал е известно време там. Така че е трудно да се определи причината за смъртта му.

— Направиха ли му аутопсия?

Дейвид тъжно се усмихна.

— Намираме се в Египет, Джема.

— Нали разбираш, че това не може да е отговор?

— Така е.

— Той бе здрав човек.

— Знам.

— Откъде да съм сигурна, че останките са негови?

— Господи! Взех пръстена му, ако това ще ти помогне.

Джема отново се вторачи пред себе си.

— Трябваше да почакаш.

— Беше въпрос на... Съжалявам, Джема. Нямах как.

— Сега ми е трудно да повярвам, че е мъртъв.

— Разбирам те.

Тя се пресегна за чантата си.

— Не знам дали ти е известно, но той получи някакви пари. Писа ми за това. А сега парите ги няма. Искал е да купи къща.

Подаде му скицата на посредника.

— Значи затова е освободил стаята си.

— Сега разбираш ли защо се интересувам толкова от начина, по който е починал? И това не е всичко. Днес в кабинета му заварих някакъв мъж. Търсеше нещо. Сепнах се и забравих да го питам за името му. Но във всеки случай не биваше да е там.

Дейвид леко се намръщи.

— Доста обезпокояващ факт.

— Мъжът заяви, че у баща ми имало нещо, което не му принадлежало. Имаш ли представа какво би могло да бъде?

Дейвид се замисли.

— Така, изведнъж, не се сещам.

Тя настъпи с пръстите на крака си пръстта отвъд фината ивица чакъл на алеята.

— Знаеш ли върху какво е работил?

— О, Чарлс се занимаваше с няколко неща едновременно.

— Значи не знаеш.

— Знам нещичко. Трябвало е да подготви доклад за маската на Тутанкамон. Събираше записките си от онези разкопки. Подреждаше ги, за да ги приведе във вид, удобен за публикуване.

С известно недоверие в гласа Джема попита:

— Пишел е книга за Тутанкамон?

— Събираше материал.

— В такъв случай каква работа е имал в Горен Египет?

— Трябва да питаш Антъни, когато се прибере. Той бе работил с него на някакъв обект близо до манастир, който Антъни разкопаваше. Боя се, че изгубихме Чарлс като египтолог. Отдаде се на ранното християнство. От доста години вече изучава новата ера. Струва ми се, че причината за това е времето, прекарано в семинарията. Твърде дълго е бил семинарист.

Дейвид сухо се усмихна.

— Но дори да съм прав, трябва да кажа, че баща ти притежаваше уникален ум. Различаваше се от нас, които намирахме удоволствие да изваждаме разни предмети от недрата на земята. Той се стараеше да разбере какво означават тези предмети. Боя се, че в момента имаш срещу себе си по-простоват събеседник. Така или иначе, нужен ти е Антъни. Кабинетите им бяха близо един до друг. Мисля, че двамата водеха интересни разговори.

— Баща ми имаше ли и други приятели?

— Разбира се. Макар да смятам, че са му били по-скоро добри познати, отколкото приятели. Чарлс бе потаен човек.

Дейвид драсна още една клечка кибрит и я поднесе към лулата си.

— А Стивън Сътън?

— Какво за него?

— Имаше статия за смъртта му. Татко я бе запазил.

— Сътън работеше за Британския музей. И той беше археолог.

— Баща ми познаваше ли го?

— Вероятно да. Светът на археолозите не е толкова голям.

— Странно е, когато археолози започнат да умират така внезапно.

— Предпочитам да вярвам, че двете трагедии са чиста случайност, защото нищо не ми дава повод да си мисля обратното. Сътън е загинал при злополука. Случва се. А баща ти очевидно не е имал толкова здраво сърце, колкото ти се струва.

— Тялото на Стивън Сътън е намерено под купчина камъни.

— В планините често има свличане на каменна маса.

— Не ми е известно баща ми да е имал слабо сърце.

— Нито на мен. Но така заяви лекарят, който направи оглед на трупа, макар и не толкова задълбочен.

Джема наклони глава и се загледа в небето. По него плаваха облаци, които се събираха като изгубени в океана континенти.

— Синът ти Антъни участва ли във войната?

Дейвид вдигна вежди.

— Не, всъщност не участва. Не е британски поданик.

Димът от лулата на Дейвид се сгъсти и се превърна в малък буреносен облак, който се виеше над главата му. Джема проследи пътя му нагоре, докато той се разпръсна.

— В последното си писмо до мен — каза Джема, — баща ми пишеше, че скоро ще получи пари, за да ме повика при себе си. Достатъчно, за да остана при него известно време. Най-после щеше да ме разведе из страната.

Спомни си за литографията.

— В кабинета му имаше изображение на Изида и Хор в рамка. Може би е глупаво от моя страна да си мисля, че това е важно, но той бе стигнал до решението да отстрани религиозната иконография от своя живот. „Друг начин на проповядване“, обичаше да казва той.

— Да, обявяваше се против църквата — остро забеляза Дейвид.
— Нали така?

— Не и против Бог. Но при положение че сам го откриеш. Да допуснеш някой друг да ти обяснява в какво да вярваш, защо и как да вярваш, бе за него пътят към фанатизма.

— Трябва да призная, че говориш също като баща си.

Джема прехапа устни.

— Имаше ли си някого тук?

— Някого ли?

— Някоя жена.

— На мен поне не ми е известно — засмя се Дейвид.

— Щеше ли да ми кажеш, ако е имал?

— Ти си необикновено момиче, Джема.

— Не разбираш ли колко малко знам за живота му в Египет? Сега, когато вече го няма, искам да усетя, че поне знам как е живял. Ако е обичал някого, и това бих искала да знам. Бих искала да науча и как е спечелил толкова пари, че да ме повика при себе си.

— Боя се, че не мога да ти кажа. Просто не знам. Тук всеки тича в своя собствен коридор и в лабиринта хората се губят един за друг. Пътеките ни с Чарлс често се пресичаха, но от известно време насам се движехме в различни посоки.

Дейвид се наведе напред, за да срещне погледа ѝ.

— Дълго време той бе най-добрият ми приятел, Джема. Ужасно ми липсва. Липсват ми интелигентността и чувството му за хумор. Беше толкова тънък наблюдател, реакциите му бяха изключителни. Тук това има голямо значение. Понякога съм си мислил, че Бог го направлява, затова открива изключителни неща. Затова напасва нещата. Беше велик. Имаш пълно право да скърбиш, да се гневиш и да искаш да научиш повече. Вече ти казах: ще ти помагам по всякакъв начин. Когато и ако Антъни се върне тук, сигурен съм, че и той ще ти е от полза.

За миг се възцари тишина.

— Майкъл каза, че баща ми се изкушавал от тъмни тайни. Какво може да означава това?

— Майкъл обича да обърква нещата. Не му обръщай внимание, особено когато си е пийнал.

Дейвид засенчи очи с ръка, за да види минаващия над тях самолет. Джема разбра, че се бе уморил от въпросите ѝ.

— „Мустанг“ — изрече той с неочакван ентузиазъм. — Когато Майкъл се включи в Кралските военновъздушни сили, научих имената на всички самолети.

Джема видя самолета да се скрива зад тъмночервените цветове на кичестия храст до тях.

— Майкъл почти не споменава брат си. Не са ли близки?

Дейвид хвърли поглед към къщата.

— Навремето бяха. И двамата са чудесни младежи. Ала бащите понякога надценяват синовете си. Изискват твърде много от тях.

Той тръсна глава, сякаш искаше да проясни мислите си.

— Ще влизаме ли? Стана ми хладно.

Джема остана на мястото си.

— Ще разпръснем праха му тук, в Египет — каза тя. — Тук бе неговият дом.

[1] Изстуден коктейл от уиски или коняк със захар. — Б.пр. ↑

[2] Популярно ястие в арабския свят, приготвяно задължително със сусамов тахан. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ПЕТА

Антъни остана буден почти през цялата нощ, за да довърши статията, която бе обещал да напише за едно британско списание за археология. Беше посветено на Кхарга и работата му там. Местността не бе добре позната на археолозите, още по-малко на широката публика. Накратко обясняваше, че Кхарга не е бил само древен манастир, но и място, където са затваряли раннохристиянските водачи, когато възгледите им са влизали в разрез с доктрината на новосъздадената църква. Това е било тяхното наказание — да ги заточат в Западната пустиня, ала Кхарга се е превърнал в място за размишление, в символ на свободата.

Антъни писа и за последните си разкопки на десетина километра от Кхарга: християнския некропол Ал-Багават, състоящ се от 263 кирпичени параклиса с коптски стенописи. Запазен от сухия климат, некрополът не можеше да се нарече руина. Човек все още би могъл да се разхожда под кирпичените му покриви, да се скита под арките и колонадите му. Той описа Параклиса на спокойствието, изображенията на Адам и Ева и на Ноевия ковчег върху купола му. Работи дотогава, докато имаше търпение, с чувството, че крайният продукт е станал доста приличен, но не и нещо кой знае какво. Което всъщност бе неуспех, защото Кхарга бе за него нещо съвършено, което няма равно на себе си в световната култура. Пустиня и оазис; убежище и за живите, и за мъртвите, а мъртвите налагаха своето присъствие тук като съвършено живи, поне за него беше така.

Искаше да разкаже на Бастиан за видяното по време на последното си пътуване до Кхарга. Щеше му се да сподели усещането си за мига, в който видя колко много религии са се сместили на едно и също парче земя; мига, в който християнската представа за Бог е била прекъсната още в процеса на оформянето си и когато всички останали представи са били насилствено изпратени в забвение. Щеше да е чудесно, ако бе успял да заведе Бастиан в Параклиса на спокойствието на западния склон на некропола и да му покаже стените, изписани със завети на коптски, арабски и старогръцки. Древните надписи,

запечатали един-единствен и неоспорим факт: „Ние бяхме тук, нашите богове бяха тук“. Египетските светци Павел и Текла са изобразени редом с имената: „Адам“, „Ева“, „Авраам“, „Исаак“. Стените документираха митовете и легендите, разпространявани в продължение на четиристотин години.

Антъни поспя няколко часа, взе си душ, обръсна се и си направи кафе. Поседя около час на балкона си пред Нил, като се насили да не мисли за нищо. Както винаги, огромната синьо-зелена река го успокояваше с малките си водовъртежи, които пораждаха мимолетни вълнички — те се появяваха, изчезваха и след миг отново се издигаха от дълбините и това се повтаряше до безкрай. Когато Антъни стана от стола си на балкона, той се чувстваше отпочинал, което рядко му се случваше след нощен сън.

Остатъкът от утринта оползотвори, като разопакова и сортира прането си. После излезе от Кит-Кат с платнения си сак през рамо и се отпрати към пазара, за да зареди кухнята с провизии.

Когато се върни и измъкна от дрешника кутията с папки от Оксиринх, приближаваше обяд. Взе папката с надпис „Бастиан“.

Разпръсна записките от папката върху леглото си и застана до него, като се опитваше да прегледа от разстояние нещата, които бе писал по времето, когато двамата с Чарлс Бастиан бяха заедно в Оксиринх. Престоят им там се характеризираше с усвояване на познания, които го бяха довели до дълбоко смущение. Казаното от Бастиан не бе записано на мига; някои неща бяха пренасочени в различни направления и временно изгубени. Но по-късно Антъни бе успял да запише по-голямата част от тях.

Очите му пробягаха по редовете, писани през II в. от любимия учител гностик на Бастиан — Моноим:

Откажи се от търсенето на Бог, творението и други подобни неща. Ако ще го търсиш, започни от себе си. Научи кой е тоя вътре в теб, който обявява всичко за свое и казва: „Моят Бог, моят ум, моята мисъл, моята душа, моето тяло“. Открий изворите на тъгата, радостта, любовта, омразата... Изучиш ли внимателно тези неща, ти ще Го откриеш в самия себе си.

Това бе същността на труда на Бастиан и неговата главна вяра. Ето какво искаше да вгълпи най-вече на Антъни — „Бог е вътре в самите нас“. Сега Антъни се питаше дали Бастиан е полагал толкова усилия да го обучи само от приятелски чувства, или е имало и нещо друго. Дали Антъни бе единственият, до когото теорията му бе достигнала? Дали не бе избрал Антъни за пазител на познанието, което бе изгубено за останалите? Дали по някакъв начин не е предвиждал собствената си смърт? И най-последно, как е искал да постъпи Антъни? Антъни знаеше отговора. Искал е да направи всичко по силите си, за да открие забранените книги и да ги скрие на сигурно място, някъде, където в един определен момент хората ще могат да имат пълен достъп до тях. Ами великата теория на Бастиан? Че християнството е било разединено от отците на църквата и съдбовно наранено за повече от хилядолетие? Ето сега вече има възможност накърнената вяра отново да се върне в своята цялост заедно с изгубената част от евангелията, които са били забранени от църковните отци — изгубените книги от Наг Хамади. Дело за цял един живот. Но това бе делото на Бастиан. Антъни бе живият му свидетел, това е истината. Той бе жив свидетел на един изумителен разказ, на една история, в която не бе сигурен, че вярва напълно. В сегашния момент той не можеше да стори нищо друго, освен да изрази уважението си към Бастиан, като си спомни за неговата визия. Но тази визия по всяка вероятност е обречена да умре заедно със своя визионер.

Тук беше и дъщеря му, към която Антъни не проявяваше никакъв интерес, и това бе странно. Единственото дете на Бастиан бе израснало далеч от Египет и нямаше да познава работата му, нито да осъзнае опасността, която тя крие. Антъни ще направи онова, което Мина искаше: ще я накара да напусне мястото, където бе умрял баща ѝ, и то колкото е възможно по-бързо. Тук имаше безредици, хората вярваха в различен бог, всичко бе покрито с прах. Едно място, далеч от удобствата и зеленината на Лондон. Мислеше, че няма да му е трудно да я убеди.

ГЛАВА ШЕСТА

Джема прекара целия следобед с книгата на баща си за египетската митология и довърши главата за богинята Изида, която била тъй известна и обожествявана от толкова широк кръг от хора, че вместо споменът за нея да избледнее, както е станало с другите египетски богове и богини, той останал жив и бил възприет и от гърците, и от римляните. Дори през ХХ в. хората продължават да се прекланят пред „Майката на живота“ и „Косата на смъртта“ — храмовете, построени в нейна чест, са достигнали на север чак до Париж. А когато през IV в. християнството печели популярност, поклонниците на Изида измислят култа към Богородица, за да запазят своята богиня жива. Влиянието ѝ е очевидно в християнските икони, изобразяващи Дева Мария с Младенеца.

Джема си взе някои бележки и затвори книгата. Баща ѝ, който някога беше благочестив християнин, бе окачил изображението на древната богиня в кабинета си. Бе заменил една дева за друга. Тя не знаеше какво да мисли. Не можеше да си обясни защо бе отделила време да чете за това. Факт бе, че баща ѝ не правеше нищо просто така, без причина. Дори когато ставаше дума да окачи някоя картина на стената.

* * *

Тази вечер в двора на семейство Лейзар звучеше музика. Джема се спря на вратата и видя Амад да седи направо на плочите, подвил крака, както правеха местните. Виждаше още един човек, познавал онази част от баща ѝ, която на нея ѝ бе неизвестна. Той седеше с гръб към фонтана с леденосинкавото делфинче, от чиято уста бликаше вода. При допира на слънчевите лъчи до тюркоазените плочки, между тях проблясваха златисти искри. В скута на Амад лежеше струнен инструмент, който напомняше на лира. Очите му бяха затворени, а пръстите му се плъзгаха нагоре-надолу по грифа и изпод тях се

раждаше странна неравна мелодия. Тя тихо пристъпи напред и седна в самия край на двора под дребно лимоново дръвче. Усещаше гладката повърхност на плочките под себе си; тяхната хладина проникваше през тънката ѝ рокля. Амад посвири още малко, после ѝ махна с ръка да се приближи.

— Моля те — каза той. — Седни до мен.

— Какво е това? — попита тя.

— Нарича се уд.

Инструментът бе инкрустиран със седеф, който блестеше на слънцето.

— Красив е — забеляза Джема.

— Казват, че бил измислен от Ламак, пряк потомък на Каин. Когато синът му умрял, Ламак окачил мъртвото му тяло на едно дърво. Като се изсушило, тялото заприличало на инструмент. Нарекли инструмента „уд“.

— Уд — повтори Джема странната дума. — У дома свирех на пиано.

— Пианото е по-голям инструмент.

— Да — засмя се тя. — Трудно е да пътуваш с него.

— Обичаш ли музиката?

— Много.

— Какви песни харесваш?

Джема замълча, после отвърна:

— Може и да не са ти известни.

— А може и да те изненадам. Баща ги ме научи на много песни.

— Наистина ли?

— И аз го научих на някои.

— Ще научиш ли и мен?

— Ако можеш да ги запомниш.

— Мисля, че ще мога.

Амад подръпна струните и плъзна пръста си по грифа, като караше инструмента да вибрира и да издава виещи звуци.

— Напомняш ми за баща си. Човек, който винаги бе готов да научи нещо ново. Ако си наследила това му качество — добре, защото то е истински дар.

Джема отпусна ръце в скута си.

— Благодаря ти за думите.

След миг попита:

— Мога ли да ти задам един въпрос?

— Разбира се.

— По какво коптите се различават от останалите християни?

— Те са посветени в едно от най-старите християнски вярвания, дошло до нас чрез думите на св. Марко.

— Не знам нищо за св. Марко.

Амад се усмихна.

— Той донася учението си в Египет само десетина години след смъртта на Христос. Но в Египет са съществували много пророчества за християнската вяра. В Стария завет Исая казва: „И в този ден ще се въздигне олтар на Господ в центъра на земята египетска“.

Амад остави уда на плочките.

— А Господ е казал: „От Египет повиках Моя Син“.

— Но нали Египет е мюсюлманска страна?

— Пророкът на мюсюлманите бил женен за египтянка и тя единствена го дарила с дете. „Когато завладеете Египет, казал той, не закачайте коптите, а ги закриляйте, защото те са ваши плът и кръв.“ Така че тук се чувстваме в безопасност, макар да сме задължени да плащаме такса „гезя“ и с това си печелим правото да бъдем „Ал Зема“ или закриляни.

Замълчаха. След малко Джема каза:

— Извинявай, не исках да ти преча.

Пръстите на Амад отново дръпнаха струните на уда.

— Музиката, която свирим на уд, е различна от онази, която познаваш. Ухото ти е свикнало да долавя хармония. Докато хармонията в нашата музика, такава, каквато я разбираш ти, не съществува. Ако очакваш хармонична мелодия, ще се разочароваш. Ние наблягаме на мелодията и ритъма. Този инструмент няма точно нотирание. По грифа му липсват разграниченията на китарата. Ние, музикантите, долавяме нотите по различен начин. Една и съща песен, с едно и също нотирание, може да прозвучи по съвършено различен начин.

— Значи можеш и сам да се научиш.

— Не, всъщност никой не би трябвало да свири по ноти, без най-напред да е чул мелодията. Нямах представа колко грозно би могъл да пресъздаде нотите.

— Ще ме научиш, нали? Поне малко.

— Почти всеки ден преди вечеря сядам тук с моя уд. Ще се радвам, ако идваш при мен.

— Благодаря ти, Амад.

Той отпусна ръце върху струните.

— Съжалявам за смъртта на баща ти.

Амад засвири. Джема се огледа. Дворът бе тихо място, чийто покой се нарушаваше единствено от тихия ромон на водата и от квадрата небе над него.

— Кога за последен път работихте заедно?

— Трябва да е било преди десетина години.

Амад засвири някаква кратка мелодии, от която Джема потръпна.

— В Долината на царете.

— Имаш ли деца, Амад?

— Имам син, Зира. Работи с Антъни. Двамата са един екип, както навремето бяха техните бащи.

— Знам, че преди смъртта си баща ми е работил върху нещо. Но ти не знаеш върху какво, нали? Може Зира да ти е споменавал?

— Зира работи за човек, който в пустинята се чувства като у дома си. С годините се научи да не говори много. Когато се чувстваме добре в нечия компания, не е нужно да говорим.

— Надявам се някой ден да се запозная и с двамата.

— Убеден съм в това. Антъни ще пристигне веднага щом разбере, че си тук. Много обичаше баща ти. Както и аз.

Когато слезе за вечеря, Майкъл Лейзар бе вече пиан. Заваляше думите, а очите му излъчваха безразличие и приличаха на стъклени топчета. Изобщо не направи опит да се включи в разговорите, придружаващи поднасянето на първите ястия, а се смееше на собствените си шеги. Когато сервираха главното ястие, той вече бе задрямал. Найлах и Дейвид разговаряха през него и не обръщаха внимание на тихото му похъркване. Когато главата му клюмна на една страна, Джема стана от мястото си.

— Нищо му няма — успокой я Найлах.

— Майкъл? — повиши глас Джема. — Не искаш ли да си легнеш?

Майкъл отвори очи и разсеяно огледа стаята, като търсеше с поглед Джема.

— Вървах твърде много — каза той. — Мисля, че наистина имам нужда да си полегна.

Той стана и залитна, после ритна бастуна си. Бастунът профуча през цялото помещение и се удари в стената.

Джема видя, че Найлах и Дейвид се спогледаха. Но нито помръднаха, нито се обадиха. Джема избута стола си назад и отиде да вземе бастуна му.

— Ела — обърна се към Майкъл. — Ще те заведа горе.

— Чудесно.

Когато му подаде бастуна, той го отблъсна и вдигна ръката си. Тя бе подута и зачервена.

— Ще трябва да я превържем.

Найлах стана от мястото си.

— Джема, ние ще се погрижим.

— Аз съм медицинска сестра — отвърна Джема. — Превръзките са по моята част.

— Сигурна ли си? — попита Найлах.

— Разбира се.

— Благодаря ти, мило дете — обади се Дейвид.

И двамата изглеждаха облекчени от нейната намеса. Внезапно тя почувства съжаление към този мъж, към сина, превърнал се в бreme за семейството си. Джема взе бастуна на Майкъл в едната си ръка, а с другата го прегърна през кръста. Преди да започнат да се изкачват по стълбите, те спряха, за да може Джема да го хване по-здраво. Той се вкопчи в рамото ѝ.

— Брат ми се връща — изломоти, преди да започнат трудното изкачване.

Изглежда не осъзнаваше с каква тежест бе натоварил Джема, която със сетни сили се стремеше да удържи тялото му.

— Да — отвърна тя, когато направиха и следващата стъпка. — Баща ти ми каза.

— Моето малко братче Антъни. Посещава ни от време на време, за да не забравим физиономията му.

— Нямам търпение да говоря с него за баща ми.

— Да, двамата се чувстваха много удобно, натикани като мишки в тесните си кабинети. Един господ знае с какво са се занимавали толкова дълго време там. Без прозорци, целите в прах.

— Защо не сте близки с брат си?

— Трудно е да си близък с Антъни.

— Защо?

— Всъщност не знам. Може би произлизаме от различни мумии. Малкото ми братче е половин египтянин.

Майкъл се улови за перилата за по-голяма устойчивост.

— Главата му по рождение е пълна с пясък.

— Какво имаш предвид?

— Нищо. Не ми обръщай внимание. А моята глава пък е пълна с още по-лоши неща.

Спряха на горната площадка да си починат.

— С какво е пълна главата ти, Майкъл?

Саблевидният белег в края на устата му се изкриви в нещо, наподобяващо усмивка.

— С теб, Джема.

— Правилно.

Джема го отведе в стаята си, където Майкъл подскочи, стовари се върху дивана и започна да я наблюдава с притворени очи. Докато тя приготвяше спирта и марлята, той отново задряма. Тя се настани до него и го докосна по ръката. Майкъл трепна, ала не се събуди. Бе потънал в дълбок сън. Тя се наведе и прошепна в ухото му:

— Майкъл.

Той апатично я погледна през притворените си клепачи.

— Джема — измърмори. — Какво правеше с онзи отвратителен инструмент?

Тя се замисли, после кимна с глава.

— С уда на Амад ли?

— Виждаш ли, дори името му звучи ужасно. Като в кошмарен сън.

— Наблюдавах го как свири. Музиката му е тъй различна от всичко, което съм слушала досега. В Англия свирех на пиано. Но смятам, че ще е хубаво да използвам престоля си тук, за да се науча да свиря на уд.

— Моля те, недей. Ще ти купя пиано.

Джема разтърка дланта му със спирт. Майкъл присви очи и извърна главата си встрани.

— Извинявай. Сега ще мине.

Тя отвори тубичката с антибиотичния крем и покри с лекарството отворените му пришки.

— Така е по-добре — каза Майкъл.

— Ще ти направя лека и хлабава превръзка, за да могат раничките да дишат през нощта. Но за известно време ще трябва да не използваш тази ръка.

— Още не е достатъчно силна.

— Ще заякне. Докато пришките зараснат, тя вече ще е станала много по-силна.

— Доста окуражаващо — усмихна ѝ се той. — Мога ли да спя тук тази нощ?

— Не — засмя се тя. — Не можеш.

— Ако се ожения за теб, ще ми разрешаваш да спя на дивана в стаята ти.

— Ако не греша, съпрузите спят в брачното ложе.

— Още по-добре.

Той вдигна поглед към нея и я загледа, докато накрая тя се изчерви и се засмя.

— Нямах представа колко много предложения получава една медицинска сестра.

— Войната бе тъй дълга, а ние — тъй самотни — забеляза той.

— За жалост съм свикнала с това.

— Ще го приема като предизвикателство.

Джема се пресегна и го хвана за здравата ръка.

— Мисля, че двамата с теб достатъчно сме се предизвиквали. Хайде, ставай да те отведе до леглото ти.

Тя го заведе в стаята му, събу единствената му обувка и му помогна да си легне.

— Ето така. Да ти сваля ли крака?

— Не, остави го. Седни до мен, само за миг.

— Добре.

— През последните години някой правеше ли ти компания, или и ти си била самотна като мен?

— Имах си нещо като компания. Общувах и с другите медицински сестри.

— Джема.

— Да?

— Предлагала ли си страхотното си тяло на някой ранен войник? Джема мълчеше. После извърна погледа си от него.

— Направи ли го? — настоятелно я питаше той.

Тя постави пръсти на устните му. Той ги целуна. Вдигна ръката ѝ към бузата си. Да не гледа белега му.

— Искам да се скрия и от войната — каза той. — Мъча се да го направя, но тя винаги ме открива. Легни до мен, само за минутка. Искам да ти разкажа нещо.

Джема сведе поглед към него. Той изпревари отказа ѝ с настойчива молба.

— Моля те, важно е.

Тя безмълвно се настани до него и двамата се загледаха в балдахина над леглото.

— Имаше един стар французин. Опитваше се да ми помогне. Приземих се в неговата нива. Кракът ми бе счупен. Мислех, че горя. Не можех да разсъждавам трезво. Той ми каза нещо на френски. Изникна съвсем неочаквано. Изненада ме. Извадих оръжието си, французинът се развика и вдигна ръце. Крещеше толкова силно! Човек не стреля в друг човек, за да го накара да млъкне. Но аз направих тъкмо това.

Джема мълчеше. Обърна се и погледна Майкъл в профил, гледаше онази страна на лицето му, която представляваше обезобразена сцена на болката му.

— И досега го виждам — продължи той. — Размахва ръце във въздуха. Беше стар, стар като баща ми. Носеше бяла нощна роба.

И двамата лежаха и мълчаха. След малко Джема се надигна на едната си ръка и го целуна по гладкия изпъкнал белег на изгорената му буза.

— Не бива да задържаш в себе си тези неща, тъй като те разяждат.

Тя стана от леглото и се изправи до него.

— Благодаря ти, Джема. Благодаря ти за целия ден. За разговорите, за предизвикателствата. Струваше си цената на всяка моя

пришка.

Когато влезе в стаята си, Джема се придвижи в тъмнината до леглото и потъна в мекия му уют. Нощта бе ясна и топла и в нея се процеждаха приглушените светлини на града. Тя не можеше да бъде медицинска сестра за Майкъл. В сърцето си копнееше за дом и семейство, така че не би могла да поеме подобен ангажимент, в който лесно щеше да изгуби същността си. Не за това бе дошла тук. Целта на пътуването ѝ бе да остави мъртвите да почиват в мир. Преди любовта трябваше да възстанови покоя в сърцето си. Покой, който все още не можеше да си представи, че ще намери в тази страна.

ГЛАВА СЕДМА

*Аз съм знанието на моето
търсене,
находка за онези, които ме
търсят,
задължение за онези, които
питат за мене,
Силата на всички сили...*

Откъс от текста на
Гръмотевицата, открит в
Наг Хамади

На другата сутрин Джема помоли Майкъл отново да я отведе в музея, и то веднага след закуска. Той я погледна умоляващо с кървясалите си очи.

— Хайде, за теб ще бъде добре да излезеш — настоя тя. — Болен ли си?

— Не спях добре. Това изглежда е друга особеност на очарователния ми нов живот.

— Тогава ще поръчам такси.

— А аз ще отбранявам крепостта.

На излизане от стаята тя се обърна към него:

— Опитай се да се раздвижиш, Майкъл.

— За целта ще имам нужда от сестра.

— Не ставай смешен.

Той се усмихна уморено и размаха пръст.

— Само те дразня.

Докато прекосяваше града с таксито, Джема отново си спомни за нежелания посетител с рижавата коса от предишния ден. Може би тъкмо затова искаше Майкъл да я придружи. Беше объркана. Години наред не бе чувствала нужда от мъжко присъствие край себе си. Но тази страна бе различна. Тя се пооправи на задната седалка и се зае да изучава улиците, по които минаваха. Винаги е по-добре да знаеш повече, казваше баща ѝ. Ала колкото и мисълта ѝ за Бърнард Уестърли и за червенокосия натрапник да я тревожеше, нямаше как да получи повече информация за тях. При това по всичко личеше, че са доста опитни, дори тренирани да бъдат уклончиви и да не отговарят пряко на зададените им въпроси.

Отсреща се появи музеят и Джема бръкна в чантата си и извади няколко банкноти. Всъщност какво би могъл да ѝ стори червенокосият? Ако отново го срещне, няма да го пусне да ѝ се измъкне. Надяваше се, че той ще е пак в музея. Тя осъзна, че би било добре да се изправи открито срещу някого.

Влезе в кабинета на баща си готова за бой, ала борбеното ѝ настроение отекна в стените — в стаята нямаше никого. Наоколо ѝ цареше тишина и тя се заоглежда да види дали вещите на баща ѝ не бяха местени, дали от тях не липсваше нещо. Но всичко изглеждаше непокътнато.

Отправи поглед към литографията. Откачи я от стената и я постави върху писалището. След малко я обърна отзад. Когато покъсно си припомняше действията си, не можеше да установи какво я бе накарало да извади литографията от рамката ѝ.

Между задната част на изображението и стъклото имаше папка, напъхана в жлебовете на дървената рамка. Тя внимателно я издърпа. Пред очите ѝ се появи лист с изображението на жена, в чиито крака лежи лъв. Най-отдолу се виждаше номерът на страницата. Листът бе откъснат от някаква книга. Жената носеше името „Инана“. Отзад имаше още една откъсната страница с още една жена, ала тя бе изобразена да развратничи с мъж върху нещо като олтар. Изображението носеше наименованието „Жрицата Енту“. Зад нея имаше трета страница с изображение на жена, наречена „Ицар Вавилонска... състрадателна проститутка съм аз“. Тя бе възседнала един лъв, а гърдите и слабините ѝ оставаха на показ.

Джема със затаен дъх гледаше изображението на четириръката жена със струнния инструмент. Тя беше млада, тъмнокожа и красива. „Сарасвати, закрилницата на 64 изкуства, от които правенето на любов се смята за първото и най-важното от всички...“

Друга една жена и мъж бяха обгърнати в обща церемониална дреха в нещо като храм. Двамата бяха в екстаз. „Кама Сутра; 64 изкуства, Индия“.

Джема отгърна на последната страница, където бяха изобразени мъж и жена със сплетени крайници. Устата на всеки бе залепнала за гениталиите на другия. Имаше надпис „Нарастването на хармонията между Ин и Ян води до вечен живот“.

Джема сгъна листата и ги остави настрана. Може да са принадлежали на някого другого, на предишния собственик на литографията. Тя с нежелание разгъна пак страниците и погледна заглавията им. Записа си ги и се приближи до библиотеката. Бързо откри книгата, откъдето бяха откъснати страниците. Седна и завъртя коженото кресло встрани, далеч от бюрото, от сгънатите листове, и от книгата. Нима това бе тъмната тайна на баща ѝ? Отново завъртя стола и подпря с ръка главата си. Заразглежда стаята отстрани.

Дойдох, за да те погребя, мислеше си тя. Но когато свърша, ще трябва да узная повече за работата ти в тази страна.

Този следобед заяви на Дейвид, че е решила да се отслужи кратка и непретенциозна панихида в Гиза късно следобед, когато слънцето започне да пада между пирамидата на Хефрен и Голямата пирамида.

— Това описание ми прилича на фотография — забеляза Дейвид.

— Наистина е фотография. Първата снимка от Египет, която съм виждала.

— Подходящо е. Кого би желала да поканиш?

— Твоето семейство и всеки, който го е познавал добре и който скърби за него.

Дейвид помълча, после каза:

— Искаш ли някой от църквата да произнесе слово?

— Не — отвърна Джема. Бе прибрала косата си с шнола, както я носеше в болницата, а сега бе открила, че тази прическа ѝ вдъхва

увереност. — Не искам да е от църквата. Аз ще кажа нещо. Бих искала и ти да го направиш.

— С удоволствие. Ще съставя списък на хората. Знаеш ли, братовчедът на Найлах притежава конюшния в Гиза.

— *Конюшните на Гиза* ли?

— Да.

— Мисля, че баща ми е ходил да язди там.

— Това е истина. Имат красиви арабски коне. Убеден съм, че ще ни помогнат с транспорта. За да стигнеш до тези места, ще ти е нужно четирикрако животно.

Джема настоя да посети *Конюшните на Гиза* без придружител. Тя увери семейство Лейзар, че предпочита да е сама. Според баща ѝ арабските коне на Египет са легендарни. Когато за първи път посетил страната, той се бе влюбил в тях и казваше, че били по-красиви и от най-красивите жени, при това със сигурност се управлявали много по-лесно. Шегуваше се, тъй като високо ценеше жените с характер. Казваше, че характерът показвал крепко здраве.

— Един ден тъкмо жените ще опитомят земята — говореше ѝ той. — И това ще бъде най-щастливият ден за всички нас.

А скритите картинки на голите и развратни двойки? Как се вписваха те във вижданията му? Как бе посмял да остави подобни неща, които тя да намери, когато вече го няма и не може да ѝ ги обясни?

Докато вървеше по улиците на Кайро, тя осъзна, че ѝ е нужно обяснение. Познаваше баща си. Той не водеше таен, извратен живот. Ускори крачка, сякаш да избяга от всичко, което би противоречало на това ѝ убеждение. За малко да обърка пътя, затова спря да събере мислите си. Отсреща имаше малка джамия. Тя се изправи пред триетажната къща с резбована дървена порта. Протегна ръка, докосна дървената плоскост и придвижи пръсти по вдлъбнатината, която по всяка вероятност бе някоя арабска буква. Вдигна поглед и разпозна острия връх на познатата ѝ църква. Продължи нататък, но сега вървеше по-бавно, като запамятаваше всеки детайл на къщите, покрай които минаваше, внезапната поява на котката, стрелнала се от съседната пряка, неравната повърхност на калдъръма под нозете си.

Следобеда времето бе хладно, слънцето напомняше на догарящ въглен. Имаше цели часове до мръкване. Нямахте защо да бърза. Ще се опита да се наслади на разходката си.

Кайро бе различен без Майкъл, който в клаустрофобичен унес заобикаляше и отминаваше европейските имигранти. Джема проявяваше търпимост към незаинтересоваността му. Ала промяната на настроението му, тъй внезапни и неочаквани, я дразнеха. Тя разбираше, че Майкъл изпитва физическа болка — това бе очевидно. Но черногледото му отрицание на всичко, което се стоварваше изневиделица сякаш от небето, бе нещо, което бе виждала единствено у мъжете в предсмъртните им часове; у мъже, които знаеха, че са загубили собствената си битка.

Джема тихо влезе в *Конюшните на Гиза* и видя един мъж с вила в ръка да разхвърля сено в полукръга, зает от красиви бели коне. Под краката на прекрасните животни проблясваха локви вода, а от бутите им се вдигаше пара. Тя хвърли поглед зад мъжа и неговите животни към дългите редици — боксове бяха не по-малко от трийсет. Иззад някои от преградите се подаваха бели гриви и притежателите им я наблюдаваха, насочили напред островърхите си уши.

Боксовете до мъжа бяха празни. Сега той се бе подпрял на вилата и бършеше с ръкав потното си чело. Изглеждаше уморен в края на работния ден. Когато я забеляза, той учудено вдигна вежди.

— Много си тиха за европейка.

— Не исках да преча.

— И това е необичайно за европейците. Знаеш ли, усетих те още преди да съм те видял.

— Ти ли си Мохамед?

— Аз съм Умар, партньорът му.

— Познаваше ли баща ми, Чарлс Бастиан?

— Познавах го. Идваше да язди.

— Сам ли?

— Понякога.

Умар заби вилата в купата сено.

— Друг път идваха заедно с Дейвид Лейзар, но отдавна не съм ги виждал. Напоследък няколко пъти дойде с една жена.

— Познаваш ли я?

— Госпожа Датари. Италианка. Изключително дупе, както казвате вие, британците.

Умар се усмихна, Джема зърна белите му равни зъби и се запита дали семейството му има пари.

— Знаеш ли първото ѝ име?

— Да. Анджела.

А. Д., помисли си Джема.

— Знаеш ли как бих могла да я намеря?

— Мисля, че отпътува за Италия. Но тук има къща.

— Къде?

— В Гардън Сити, на улица „Исмаил паша“, така мисля.

— Ясно — каза тя, изпълнена с любопитство от факта, че конярят знае дори адреса ѝ. — Умар, мога ли да поаядя, или вече е късно? — попита Джема.

— Зависи къде искаш да отидеш и дали умееш да яздиш.

— Ей там — посочи тя. — Мога да яздя.

— Не е късно за пирамидите.

— Отседнала съм у Найлах, братовчедката на Мохамед — обясни Джема. — Тя ме изпрати тук.

— Тогава ще яздиш безплатно.

Той изтри с парцал ръцете си.

— Късметлийка си. Тук са най-добрите коне в Кайро.

— Много са красиви. Никога не съм се качвала на арабски кон.

— Ела — каза той. — Ще ти избира добра кобилка.

Умар я поведе покрай боксовете. Докато следваше леките му стъпки, тя имаше чувството, че той сякаш е възплъщение на стегнатите животни — толкова наподобяваше на тях. Бе също тъй стремителен и вихрен и от него се излъчваше неукротима енергия.

— Сама ще се увериш — каза той. — Арабските коне се различават от останалите. Могат да те прекарат през пустиня с дракони, но от друга страна, плашат се от собствената си сянка.

— Това ми харесва — забеляза Джема. — Мога да го разбера.

Той отвори един от най-крайните боксове. Докато слагаше юзда на коня, животното зарови муцуната си в гърдите му. После оседла още един кон и двете животни запръхтяха в очакване.

— Днес не са излизали. Сигурно ще препускат с всички сили.

— Добре. И аз обичам да препускам.

Умар се усмихна и преплете пръстите на ръцете си, за да направи стъпало за крака ѝ.

— Името на кобилата е Йоольо като месеца, в който се е родила. И може би също като теб е родена, за да препуска. Ще ме почакаш ли?

Кобилката на Джема вече пристъпваше нетърпеливо към вратата на конюшните. Не можеше да чака. Препуснаха през пустинята. Йоольо тичаше гладко и бързо. Лесно се яздеше и не се нуждаеше от напътствия. Сякаш знаеше точно къде отиват. Джема само се взеше на гърба ѝ, а кобилката препускаше по твърдия пясък към пирамидите. Джема почувства, че по страните ѝ се стичат сълзи. Не беше сигурна дали не бяха причинени от вятъра, или пък от скръбта, която я бе сграбчила за гърлото наред хаоса, придружаващ стремителния бяг на коня. Не ѝ се щеше да спре. Нито поглеждаше назад за Умар. Наведе се напред към шията на кобилката.

— Йоольо — прошепна ѝ тя. — Доста си бърза.

Умар яздеше на известно разстояние след нея. Когато изсвири с уста, Джема дръпна юздите и накара Йоольо да спре.

— Не се отдалечавай от нас — посъветва я той. — Сахара е огромна.

Джема обърна коня си, за да погледне залязващото зад пирамидите слънце.

— Само още малко — примоли се тя.

Умар я следваше по петите. Най-после тя спря и подкара Йоольо в широк кръг, като се оглеждаше за туристи край пирамидите.

— Вече можем да се връщаме — каза тя.

Умар не ѝ задаваше въпроси. Когато конят му живо се обърна и се изправи на задните си крака, черните му очи се заковаха върху лицето на Джема, после бавно се придвижиха и внимателно прецениха осанката ѝ. Тя пресрещна и с отбранителното си изражение отклони настойчивия му поглед. Но като видя, че той с нищо не я оскърбява, а само я изучава, тя също започна да го наблюдава; забеляза, че в него има и мъжественост, и едновременно с това някаква женственост — в интелигентната извивка на очите му. Тъкмо очите му ѝ подсказваха, че в погледа му няма нищо обидно. Досега никой не я бе гледал така.

После, когато се върнаха в конюшните, Джема си изми ръцете на външния умивалник. Бършеше лицето си с носната си кърпичка,

когато Умар се приближи изотзад. Усещаше, че е зад гърба ѝ. Не помръдна, когато той леко я докосна по тила с опакото на дланта си.

— Тук е най-красивата част на коня и според мен на някои жени.

От допира му тя не можеше да шавне. Пръстите му излъчваха увереност — това бе докосване на мъж, който и без да пита, знае, че някои неща му принадлежат по право. Никога не са ме докосвали така, помисли си тя. Докосвали са я крадешком, пиянски, несръчно. Опипвали са я, да не говорим за по-лоши неща.

После Умар с мекота в гласа изрече:

— Намирам, че европейките са плашливи като арабските коне. Само идеите могат да ги възпламенят.

Джема пренебрегна факта, че кръвта бе нахлула в главата ѝ.

— Ей там, на онова място — рече тя. — Тъкмо там ще разпръсна праха на баща ми.

— Разбирам.

— Баща ми и Анджела Датари, те бяха ли... — Джема се запъна.

Умар сведе надолу гъстите си мигли и отвърна:

— Един голям персийски поет е казал: „Всички частици в света са влюбени и търсят любовта“. Може би и ти, госпожице Бастиан.

Двамата стояха в тишината на здрача. Част от нея искаше да остане в неговия свят, където хората могат да говорят подобни неща; в света, в който самите те са възплъщение на чистата и неподправена истина. За миг слънцето се скри и тя наметна сакото върху раменете си. Помисли си, че същността на този мъж и неговата страна остава неразбираема за нея.

— Можеш ли да уредиш транспорт за двайсет души в сряда?

— С удоволствие.

Тя млъкна за миг, после продължи:

— Кога за последен път видя баща ми?

— О, беше отдавна. Мисля, че бе напуснал Кайро.

Джема извади няколко сгънати банкноти от джоба си.

— Не знам дали това е достатъчно.

— Не се тревожи. Ще платиш остатъка по-късно.

Тя хвърли още един поглед назад към пустинята, откъдето се връщаха.

— Винаги ще помня днешния ден.

— Разбира се — усмихна се Умар. — Днес ти обязди първия си арабски кон.

Когато се върна в дома на семейство Лейзар, Джема завари Дейвид задрямал на едно кресло в кабинета си. Той се сепна от шума на вратата и ѝ махна с ръка да седне при него.

— Коя е Анджела Датари?

— Анджела Датари ли? — Дейвид запримига с очи. — Италианка, която живее тук, в Кайро. Срещал съм я. Защо питаш?

— Прекарвала е доста време с баща ми.

— Не знаех.

— Искам да ми кажеш какво се е случило между теб и баща ми. Не разкрасявай фактите, кажи ми истината.

Дейвид изправи гръб, пресегна се за чая си и трепна, когато отпи от горещата течност. После се облегна и затвори очи.

— Истината е, че баща ти нагази в неприятни за мен води.

— Неприятни — повтори тя.

— Зловонни.

— Обясни ми, ако обичаш. Той е мъртъв и не е нужно да ме предпазваш от фактите.

— За всичко е виновна семинарията — започна колебливо Дейвид. — Много добре познаваше Светото писание. Дори твърде добре. Според мен това бе причината да направи връзката.

— Каква връзка?

— Добър въпрос. Честно казано, не мисля, че подобна връзка съществува. Но както сама знаеш, двамата не споделяхме едно и също мнение по въпроса.

Дейвид махна с ръка, сякаш не бе съгласен със собствените си думи.

— Всичко започна с Евангелието от Йоан. Баща ти с право твърдеше, че Йоан подрежда събитията по различен начин.

Той замълча, после продължи:

— Йоан разказва за неща, които останалите изобщо не споменават. Нито Матей, нито Марко, нито Лука.

— Какви неща? За какво говориш?

— Говоря за евангелията в Новия завет. Говоря за Библията. Единствен Йоан е писал как на сватбата в Кана Галилейска Исус е превърнал водата във вино или как е вдигнал Лазар от мъртвите. Само Йоан говори ясно за тези епизоди. Баща ти бе обсебен от несъответствията в тях. Това не му даваше мира.

— Затова ли не беше съгласен с него?

— Не. Йоан бе само началото. Защото баща ти все искаше да стигне до дъното на всичко и не миряса, докато не го направи.

Дейвид бе приковал поглед във вратата и гледаше като в транс.

— „В дома на Отца Ми има много жилища...“, Йоан, 14:2. Баща ти винаги подчертаваше, че тези думи са дошли направо от египетската „Книга на мъртвите“. Свърза двете неща. Създаде цяла теория.

— Теория ли? — окуражи го Джема да продължи.

— Теория, според която християнството е заимствало страшно много от египетската религия. Баща ти казваше, че това се дължи отчасти на факта, че тъй като Исус е бил еврейин, той е отгледан в Египет, където Светото семейство се установява след бягството си, последвало убийството на младенците.

— И?

— Според него египетската религия е имала огромно влияние върху Исус и тъкмо от египтяните Исус се е научил да прави магии.

— Какво имаш предвид, като казваш магии?

— Египтяните са разполагали с цял набор от трикове, с които са доказвали присъствието на своите богове.

— Какви например?

Дейвид пропусна въпроса ѝ покрай ушите си.

— Баща ти мислеше, че отците на църквата са спестили тази информация. Беше убеден, че са я скрили от хората.

— Защо да я крият?

— За да скрият истинската същност на човека Исус. Повече не исках да го слушам. Но това беше преди години. Оттогава насам той е открил още много информация по въпроса.

Джема мълчаливо смилаше думите му. Спомни си за страниците, скрити в рамката на литографията.

— Това ли е всичко?

— Повече от достатъчно е.

— В главата на баща ми са се раждали какви ли не теории — каза тя.

— Но с тази отиде твърде далеч.

Джема си припомни един свой разговор с баща си за причините, поради които бе напуснал семинарията. Беше ѝ заявил: „Представи си само — основателят на Римокатолическата църква не харесвал жените. Не можел да ги понася. Как бих могъл да остана в лоното на такава църква? Целият ми живот почива на женската сила“.

Баща ѝ бе напуснал патриархалния безбрачен свят, за да се озове в Египет, древната земя на богините. Бе започнал да копае и да търси останки от историята, от фараони и царици, а като частно лице — от властните жени, които тя откри зад литографията, за които Дейвид Лейзар вероятно не бе и чувал. С каква цел? За да запълни някаква празнота в душата си? Да докаже нещо? Но какво? Тя отново се обърна към Дейвид:

— Значи прекъснахте всякакви отношения помежду си?

— Не, не беше така. Джема, трябва да разбереш. Вярата предшества съзнанието ни. Понякога не знаем защо вярваме, дори не сме сигурни, че вярваме в нещо. Докато се появи някой като баща ти и обърне света и всичко в него с главата надолу. Мислех си — боже мой, това е богохулство, дори още по-лошо! Двамата престанахме да разговаряме. Честно казано, аз съм доволен от това. Мълчанието помежду ни запази нашето приятелство.

— Когато е спрял да разговаря с теб, е започнал да говори на сина ти, така ли?

— Мисля, че това е напълно естествено. Двамата имаха повече общи черти. Но не съм сигурен за възгледите им. Понякога това ме тревожеше, защото Антъни е възпитан в християнските ценности.

— Аз също. Баща ми ме възпита да вярвам в Господ. Не мисля, че е бил еретик.

Дейвид отбягваше да я гледа в очите. Взе чашата си с чай, но като я върна обратно, постави я накриво. Тя се разклати шумно върху ръба на чинийката.

— Според мен — каза Дейвид — той поставяше под въпрос нещо, което не подлежи на съмнение.

— Нима съществува подобно нещо?

Отговорът му почти изсвистя във въздуха:

— Безусловно.

— Ако възгледите му разстройват най-добрия му приятел, какво да кажем за останалите.

— Наистина ли мислиш, че хората държат да чуят нещо различно от онова, на което са ги учили още като деца?

— Не знам за „хората“ — стана от мястото си Джема. — При теб как е?

— „Хората“ — усмихна се Дейвид — не се интересуват от подобни предизвикателства, честна дума.

Джема се насили да отвърне на усмивката му.

— Мисля, че за теб ще е голяма изненада, ако повярвам на думите ти.

— Надеждата живее вечно — каза Дейвид.

После викна след нея:

— Но, моля те, не го прави свое верую. Подобни академични спорове са често явление, при това всичко е вече минало. Не бива да оставя следа в паметта ти.

— Нямам спомени за баща ми в Египет — заяви Джема. — Това е проблемът.

Когато се качи в стаята си, Джема набързо написа едно писмо.

Уважаема госпожо Датари,

Казвам се Джема Бастиан. Чарлс Бастиан бе мой баща. Мисля, че сте го познавали. Не знам дали в Италия сте чули за неговата смърт, но мисля, че трябва да ви съобщя за това. Ще остана на написания по-долу адрес около месец. Прилагам го, в случай че се върнете в Кайро и поискате да се срещнем.

Аз бих искала.

Искрено ваша,

Джема Бастиан

На вечеря Джема прикри останките от неудобството, причинено от следобедния разговор, с безупречните си маниери на масата, докато наблюдаваше как главата на семейството пие твърде много и ораторства. Този ден тя бе забелязала нещо у Дейвид Лейзар, което бе виждала у мъжете на война — нещо подобно на ожесточен страх. Баща ѝ бе застрашил самите основи на неговото съществуване. Макар Дейвид Лейзар да не бе лош човек, Джема чувстваше, че не може да му се довери. Съсредоточи вниманието си върху Майкъл, на когото, така или иначе, се доверяваше и който, доколкото знаеше, бе изгубил всичко — вече нямаше нито от какво да се бои, нито за какво да излъже.

На другата сутрин тя стана преди зазоряване и се разположи до прозореца. Разгърна картата на Кайро и се зае да я разглежда, докато небето постепенно губеше своите цветове и на тяхно място се настаняваше красив и нежен нюанс на бялото, а когато хвърли поглед навън, слънцето тъкмо в този миг блесна като острието на меч и безмилостно го раздра с лъчите си.

Облече се и тихо излезе от къщата. Щом хладната утрин я обгърна, тя се отправи към улица „Исмаил паша“ в противоположния край на Гардън Сити. Къщата на Анджела Датари бе голяма бяла постройка с кепенци на прозорците. Бе разположена доста навътре от тротоара и приличаше на разнебитен от бурята кораб. Сякаш екипажът го бе напуснал. Въпреки това Джема натисна звънеца на вратата и се облегна с гръб на нея. Градината бе добре поддържана. Анджела сигурно разполагаше с цял отбор градинари. Джема пусна писмото в пощенската кутия и се заразхожда из двора. Спря пред изсъхналия шадраван. В центъра му изваяна от мрамор гола женска фигура бе извила назад снагата си и с изящните си ръце пускаше гълъб в небето. Джема дълго съзерцава скулптурата, докато накрая започна да гледа на жената с гълъба като на Анджела Датари. Преди да си тръгне, отправи мълчалив въпрос към нея: „Каква беше ти за него?“.

ГЛАВА ОСМА

Където е началото, там ще е и краят.

Евангелието от
Тома, открито в Наг
Хамади

Подготвиха се да разпръснат праха на Чарлс Бастиан на мястото в Гиза, което им бе посочила Джема. Дейвид и Найлах се бяха свързали с хората, за които смятаха, че ще искат да присъстват. Майкъл бе пожелал да се погрижи за храната и напитките за гостите в дома на семейство Лейзар. В стаята си Джема бе излъскала книгата на Новия завет, принадлежаща на фамилията Лейзар, както и томчето на египетската „Книга на мъртвите“, което бе част от книгите на баща ѝ.

Никой не спомена факта, че Антъни още не е пристигнал, но цялата къща сякаш бе в очакване.

Предишния ден Найлах бе помогнала на Джема да поправи черните панталони, които вече не ѝ ставаха. От години не ги бе носила. Джема бе обзета от паника отчасти защото нямаше какво да облече, отчасти защото и тялото ѝ, подобно на всичко останало, се бе променило. Найлах я сложи да седне на стола пред високото огледало и, поставила карфиците между устните си, умело ѝ измери талията. След пробата Джема се излегна на леглото и се загледа в чевръстите пръсти на Найлах, които сръчно се оправяха с иглата и конеца. Тази пъргава жена със слънчев цвят на кожата бе гръбнакът на семейство Лейзар. Джема не можеше да се начуди как тя дори за миг не проявява нетърпение нито към доведения си син, който често дразнеше със своето безразличие към всичко, нито към разсеяния си съпруг. Каза си, че вероятно е благодарна за женското присъствие в дома си, защото само жена би могла да оцени усилията, които полагаше, за да постигне подобна хармония. Самата Джема бе неспособна да изпита душевна

хармония. Съмняваше се, че ще бъде в състояние да свърши дори онова, за което бе пристигнала в Египет — колкото повече денят приближаваше, толкова повече усещаше, че няма да ѝ достигнат сили за това.

В края на краищата не бе чак толкова трудно. Просто трябваше да повика в съзнанието си баща си такъв, какъвто съществуваше в спомените ѝ, и да го остави да я направлява. Когато пътуваха към Гиза, тя се обърна мислено към него: „Изпълнявам тази формалност заради праха ти. Но за човека, който си бил, ще направя много повече. Ще разбера какво ти се е случило, дори с цената на това да не успея да разбера на какво бе посветил живота си“.

Освен семейство Лейзар в късния следобед в *Конюшните на Гиза* дойдоха и много негови колеги и приятели. Джема обърна внимание на всеки един, представи се на всички и прие съболезнованията им. През цялото време търсеше с поглед червенокосия мъж, който, по всичко изглеждаше, дори не му е бил познат.

Умар не беше там. Мохамед поведе гостите към камилите и конете и всеки яхна животното, което си избра. В тази страна всеки можеше да язди.

Колоната ездачи се изви към пирамидите. На фона на неизменно синьото небе пирамидите изглеждаха като направени от кадифе — бяха поразителни. Когато се приближиха, забелязаха, че повърхността им е релефна. Джема като омагьосана се взираше в тях и се чудеше на факта, че хората са толкова дребни, че тайните им страсти са тъй нищожни. Желания, вяра, Бог: всичко бе една илюзия, която ги бранеше от това да осъзнаят собствената си незначителност — същински буболечки. Мравки, прекланящи се пред своите мравешки богове.

В далечината зърна един кол със завързан около него бял шал, който плющеше на вятъра. Умар бе сложил белег на мястото, което бе избрала. Въздухът не беше толкова прозрачен, колкото по време на ездата им онзи следобед. Сега той бе оцветен от следобедното слънце, което го сгъстяваше и ги караше да се чувстват така, сякаш вдишват самата пустиня.

Докато слизаха от конете и камилите, гостите дружески бърбеха и Джема имаше странното усещане, че са се събрали на пикник.

Почака Мохамед да отведе животните настрана и вдигна ръка, за да усмири малобройната група.

— Моят баща ми бе изпратил своя снимка, направена почти на същото място, където сме сега. На фотографията слънцето залязва между две пирамиди и той е застанал пред тези удивителни паметници — изглежда така, сякаш си е у дома. Щастлив. В мислите си никога не съм го отделяла от този пейзаж. Той обичаше тази страна, както мнозина от вас знаят. Обичаше работата си тук.

Джема огледа хората, в чиито очи се таеше очакване. Наистина ли са го познавали? Дали би ги нарекъл свои приятели?

— Той понесе много загуби през своя живот — продължи тя. — Египет му действаше целебно. Чувствах го във всяко негово писмо. Съжалявам, че не мога да погледна през неговите очи. Но съм щастлива, че е имал толкова много приятели и че мнозина от тях намериха възможност да се сбогуват с него.

Джема разгърна един лист и зачете:

— „Слава на Теб, о, Господарю на светлината, Стопанино на Храма, Принце на нощта и непрогледната тъмнина! Представям се пред Теб. Аз блестя, аз съм чист. Ръцете ми Те обгръщат, жребият Ти е хвърлен от Твоите предци. Дари ме с уста, с която да говоря. Аз направлявам сърцето си към неговия сезон на пламък и нощ.“

Джема вдигна поглед от листа и каза:

— Откъс от египетската „Книга на мъртвите“.

Малобройното паство бе потънало в мълчание. Дейвид Лейзар се прокашля и пристъпи напред, важен, както винаги, с широка виненочервена вратовръзка и тъмен ленен костюм. Той свали сламената си шапка и я скри зад гърба си.

— Чарлс Бастиан дълги години бе мой добър приятел. Той бе човек, за когото всички ще скърбим. На мен ще ми липсват главно неговата компания, неговият поглед върху нещата. Често оставах изумен, когато четях докладите му за разкопките или пътуванията, които правехме заедно. Това ми подсказваше колко е важно до нас да има приятел, който вижда нещата по-различно от самите нас, който вижда дори повече от нас.

Дейвид хвърли поглед към Джема и продължи:

— При разкопките на гробницата на Тутанкамон зърнах една изключителна ваза. Бе направена от алабастр, съвършено гладка и

отвътре, и отвън. Но в нея имаше нещо изключително, нещо тайнствено. Всички други находки бяха покрити с толкова сложна украса, че простотата на тази ваза изглеждаше невъзможна. Тъкмо Чарлс предложи да я осветим отвътре. И останахме без дъх, когато Амад постави в нея запалената свещ и на повърхността ѝ се появи детайлно изображение на Тутанкамон и неговата жена. Това бе най-красивата, най-нежната картина, нарисувана до най-малката подробност и в цветовете, които не е възможно дори да си представи човек. И до днес не мога да си обясня физическите закони, на които се е подчинявало нейното изработване. Това бе най-красивата ни находка. Често се явява пред очите ми. Щастлив съм, че съм познавал Чарлс. Още по-щастлив съм, че беше мой приятел.

Думите му бяха едновременно и обяснение, и извинение. Когато Дейвид се върна в групата, Джема му кимна с глава и махна на Амад, който пристъпи напред с уда си в ръка. Той засвири някаква натрапчива мелодия, която навяваше всичко друго, но не и покой. Странната песен завърши някак произволно, без да разреши каквото и да е. Когато спря, той се поклони на Джема, която се отдели на разстояние от групата с оловната урна в ръце. Урната бе доста тежка и хладна на пипане. В нея бяха скътани безценните останки от баща ѝ. Вървя дотогава, докато спря да чува гласове зад себе си, обърна се към слънцето и махна капака. Прахът от най-горния слой се вдигна във въздуха, като да беше талк. Тя бавно разпръсна и останалия прах и се загледа в сребристия облак, който вятърът подхвана и издигна към небето. Бавно се обръщаше по посока на растящата и проблясваща на слънцето вихрушка, докато облакът се разсея и накрая изчезна. Когато обърна очи отново към земята, погледът ѝ се спря на две фигури, които не бе забелязала до този миг. Те стояха малко встрани от останалите. Взря се в загорялото от слънцето непознато лице. Разсеяно разглеждаше светлите му очи, които бяха поразителни, и размъкнатите му дрехи. До него стоеше мъж в бяла роба и малка шапчица върху темето на главата. Копт. Робата му се вееше на вятъра и в този миг плющенето ѝ бе единственият звук, който се долавяше наоколо.

Майкъл се приближаваше към нея, като се придвижваше без ни най-малко затруднение. Прегърна я през раменете и я поведе назад към останалите, сякаш инвалидът бе тя, а не той. Не го бе виждала да ходи с такава лекота. Джема се съсредоточи върху пясъка под краката си с

пълното съзнание, че жестът му издава чувство за собственост и едновременно с това подсказва, че покритият с прах непознат мъж е брат му Антъни.

Антъни Лейзар се подпря на стената на бащината си къща. Не помръдваше, остана така, неподвижен, като по всичко личеше, че не обръща внимание на онова, което го заобикаля. Облечен целият в снежнобяло и загорял от слънцето, той бе като цитадела на спокойствието, издигаща се сред море от тъмнина и скръб. Гледаше към Джема, докато тя се приближаваше към него.

— Ти сигурно си Антъни.

— А ти си Джема, която Амад учи да свири на уд. Изглежда си очаровала дори далечните членове на семейството.

— Боя се, че е тъкмо обратното.

— Брат ми изглежда щастлив — обърна поглед към нея Антъни и в очите му Джема съзря неговата майка, Найлах.

— Познавал си баща ми — промени темата тя.

— Беше мой приятел.

Джема мълчеше, ала той не продължи. Нито ѝ изказа съболезнования. Стоеше и я гледаше с големите си зелени очи. Тя изучаваше повърхността на необезобразеното му лице и за втори път, откакто бе пристигнала в Кайро, почувства, че се намира в компанията на мъж, представляващ истински чужденец за нея. Той не бе нито европеец, нито египтянин. Мълчеше не защото бе груб. В мълчанието му имаше нещо различно и засега тя не разполагаше с познанията, които ѝ бяха нужни, за да разбере точно какво е.

— Онзи ден отидох до дома на Анджела Датари — каза. — Но тя изглежда се е върнала в Италия.

— Не я познавам.

— В такъв случай не си бил толкова близък с баща ми, колкото си мислех.

Антъни спря поглед върху лицето ѝ.

— Какво искаш да кажеш?

— Нищо. Просто си давам сметка, че баща ми е имал доста тайни.

Джема си взе чаша вино от подноса на минаващия край нея слуга.

— Бих искала да поговорим за работата му.

— Какво за нея?

— Баща ти ми каза, че вероятно знаеш с какво се е занимавал през последните месеци. Каза също, че можеш да четеш коптската азбука.

Антъни отпи от уискито си, без да отделя поглед от нея.

— Наистина ли разбираш коптски? — притисна го Джема.

— Да.

— Наскоро баща ми ми изпрати нещо. Искам да му хвърлиш един поглед. Защото бе изписал твоето име преди моето.

— Така ли?

— Да, върху плика. А писмото е част от папирусен ръкопис.

Антъни се бе вгълбил в килима под краката си.

— Нали нямаш нищо против да го погледнеш? — попита тя.

Той не ѝ отговори. Сега се бе загледал в някого зад рамото ѝ. Тя не се обърна. Полагаше неимоверни усилия да общува с него. Най-после той отново я погледна.

— Не — отвърна. — Нямам нищо против.

Тя изопна гръб, за да отмахне усещането си, че се е спънала и е паднала пред очите му, а той, вместо да ѝ помогне да се изправи, търси причините за падането ѝ.

Джема се отърси от присъствието му и отмина нататък с желанието да се срещне с други хора, да си побъбри с някого. Останалата част на помещението представляваше приятен оазис. Тя се увиваше около гостите като дим, като не се застояваше при нито един от тях. От време на време очите ѝ се отправяха към стената, откъдето Антъни Лейзар не бе помръднал. За част от секундата той сякаш поглеждаше към нея и това отначало я обърка. Не беше сигурна дали да се обиди, или да се почувства поласкана. Обливаха я горещи вълни. Разговорите, които се опитваше да захване с гостите, не потръгнаха.

Джема пресушаваше чаша след чаша. Осъзнаваше, че се смее твърде високо, че движенията ѝ не са тъй грациозни, каквито бяха. Накрая обърна главата си към него и го погледна със сладта на опиянения човек. Всъщност кой беше той? Мъж, който не владее изкуството на разговора; мъж, чиято глава е пълна с пясък. Мъж, който

за разлика от брат си и нейния баща, за разлика от повечето мъже от обкръжението ѝ, не познаваше войната.

Точно в шест Найлах изведе семейството си от стаята с гостите и ги поведе към кабинета. Това бе сигнал, че и останалите трябва да се разотидат.

Джема бе подпийнала и весела, защото бе изпълнила най-ужасната си задача. Баща ѝ се бе срещнал с вятъра и сега бе навсякъде, дори над тази къща. Помисли си, че вероятно би се радвал на това.

В кабинета започна да се задява с Майкъл, като умишлено се правеше, че не забелязва брат му. Колкото повече се напиваше, толкова по-трудно ѝ ставаше да общува с Антъни Лейзар. При Майкъл намираще убежище. Той безжалостно представи поведението на гостите, като възпроизведе глупавите откъслечи от разговорите, които бе принуден да понесе.

— По нищо не личеше, че са се събрали по тъжен повод — отбеляза той. — Погребенията в Кайро са още един повод за празнични събирания. Някои от присъстващите тук дори не си направиха труда да дойдат в Гиза. Вероятно не биха различили баща ти от крокодил.

— Майкъл — обади се Найлах. — Джема имаше труден ден.

Ала Джема се смееше.

Антъни си бе хвърлил сакото и бе разкопчал най-горното копче на ризата си. Двамата с брат си се отбягваха, като всеки от тях безпогрешно усещаше присъствието на другия. Едва след като слугата мина и им поднесе по още една чаша, те захванаха разговор.

— Е, Антъни, как е в Кхарга? Има ли симпатични момичета? — попита го Майкъл и продължи: — Макар да не вярвам, че е възможно да съществуват по-симпатични от нашата Джема.

— Имаш право.

— Страшно ме обиди с това „симпатична“ — възрази Джема.

— Прости ми — отвърна Майкъл. — Тя е страхотна.

— Прелестна е — вметна Найлах и стана от мястото си.

Излезе от стаята, за да се погрижи за вечерята заедно с Амад. След излизането ѝ се възцари тишина. Джема отпи от чашата си. Решена да не потъне безвъзвратно в напрегнатото мълчание, тя се обърна към Антъни:

— Днес прочетох във вестниците за граждански вълнения в страната. Не съм сигурна, че ги разбирам. Някакъв бунт ли се готви?

— Антъни няма да може да ти обясни — увери я Майкъл. — Идва от пустинята, какво очакваш? Както ти бях споменал, причината е във Фарук. Заради него хората остават без дом, без покрив.

— Мисля, че нещата са много по-сложни — тихо възрази брат му.

Влезе Дейвид Лейзар. Страните му бяха зачервени от изпитото вино, а очите му блестяха от удоволствие, защото бе очаровал присъстващите. От церемонията насам той бе зает да се мести от гост на гост и да огрява всеки един със светлината си.

— Джема, как вървят нещата? — попита я той.

— Разговаряме за политика — отговори тя. — Аз започнах. Може би ти ще можеш да ми обясниш какво става в Кайро?

— Само че надълго и нашироко, моля те — подхвърли Майкъл.

— Не мислите ли, че е настъпило време за една кратка лекция по история на Египет? — предложи Дейвид.

— О, не! — запротестира Майкъл.

— Че защо? — попита Антъни. — Мисля, че Джема няма да възрази.

— Разбира се, че няма.

— От вежливост — каза Майкъл.

— От любопитство.

— Ще се ограничи само със Суецкия канал — обяви Дейвид и отиде до бара. — Какво ще кажеш?

— Да, за канала, моля те. Майкъл получава удар само като се спомене за него.

— Пълна лъжа! — избоботи Майкъл.

Дейвид си наля питие.

— Проблемът с канала е, че построяването му беше безбожно скъпо. Накрая Египет помоли за международна помощ. Може би ти е известно, че британците осигуриха такава помощ. Исмаил, който тогава бе начело на египетското правителство, получи 44% от акциите. Шест години по-късно бе принуден да ги продаде обратно на британската страна. Щеше да банкрутира и затова се съгласи на помощта, която френско-британският консорциум му предложи.

— Египтяните не боравят добре с парите — намеси се Майкъл.
— Очевидно е.

— През 1882 г. — продължи Дейвид — Великобритания изпраща войски в Александрия, за да усмири населението. Това е началото на британската окупация на страната.

— На британското влияние — поправи го Майкъл.

— Да минем набързо към годините на Първата световна война, когато благодарение на мошеници от рода на баща ти и моя милост египтяните започват да осъзнават какви исторически ценности са изгубили. Част от тяхната идентичност се е завърнала при тях. Появява се нов тип национализъм. И, разбира се, сред египтяните възниква недоволство от британското присъствие.

— Баща ми като спасител на нациите — вметна Майкъл.

— Престани, Майкъл — укори го Джема.

Майкъл вдигна вежди и отпи глътка уиски. Но замълча. Антъни наблюдаваше и двамата с поглед, който Джема не се наемаше да определи.

— Почти по същото време — продължи Дейвид — Великобритания превръща Египет в пълноправен протекторат, за да се справи със заплахите, идващи от Германия и Турция. През 1919 г. кралят на Египет се опитва да издейства независимост за страната си от Великобритания. През 1922 г. получава известна независимост. Но военната отбрана на страната, както и Суецкият канал остават в ръцете на Великобритания.

— Това не бе никаква независимост — възрази Антъни с тих глас.

— Има и такива, които мислят по този начин — съгласи се Дейвид.

— Моля те, продължи — настоя Джема.

— През 1936 г. Египет и Великобритания подписват договор, по силата на който на британските войски се разрешава да проведат своята кампания в Северна Африка. Преди две години арабските страни организираха среща в Кайро, на която основаха Арабската лига, с цел да създаде обединен фронт за защита на интересите на арабския свят. Достатъчно е само да спомена, че Великобритания не получи покана да се присъедини към лигата. Междувременно прахосничеството на крал Фарук създава тежки проблеми. Сега той

трябва да реши онези въпроси, които вие наричате „криза на доверието“.

— Египтяните имат готовност сами да управляват страната си — каза Антъни.

— Още от времето на последния фараон те никога не са били готови за това — възрази Майкъл. — Съмнявам се дали изобщо си спомнят как се управлява държава.

— Значи Фарук е свързан с англичаните?

— По-скоро се радва на подкрепата им, подобно на разглезено дете, чиито родители се намират далеч от него.

— И според теб какво ще се случи?

Влезе Найлах с усмивка на богиня благодетелка и страстите в стаята се уталожиха.

— Мисля, че е време за вечеря — заяви Дейвид. — Найлах не разрешава да говорим за политика на масата. Така че ще продължим по-късно, съгласна ли си, Джема?

Когато поднесоха десерта, Джема най-после се обърна към Антъни и го заговори. Въпреки че седеше до нея, те не бяха се обръщали директно един към друг. Сега тя го погледна, защото си спомни, че ѝ е нужен.

— Разбрах, че имаш кабинет в музея.

— Да, през няколко врати от този на баща ти.

— Амад ми каза, че двамата с баща ми сте работили на едно и също място, но не мога нито да си спомня, нито да произнеса името му.

— По едно време бяхме на разкопки в Оксирих — колебливо изрече Антъни.

— Същото. Какво удивително име! Звучи като гръцко наименование на африкански бозайник.

— Бунице с боклуци — отрязва Антъни.

— Странно — сухо отвърна Джема, объркана от неговата рязкост. — Нима трябва да ти се моля за повече подробности?

— С радост ще отговоря на всеки твой въпрос.

— Не знам какво да питам за това безинтересно и труднопроизносимо място.

— Тогава някой друг път.

— Не — настоя Джема. — Сега.

— Много добре. Имало едно време един великолепен град. На изток свършвал до вълнолома. На запад пътищата отвеждали в пустинята: по следите на керваните от камили към Либия. Наоколо се простирали малки ферми и овощни градини, които се напоявали от ежегодните наводнения, а между тях и града в полукръг се издигало буницето, където хората изхвърляли непотребните си вещи. Мястото се запазило идеално; плаващите пясъци покрили купищата смет, тъй като, за щастие, там не падала капка дъжд.

Джема се съсредоточаваше. Докато ѝ говореше за древното сметище, Джема схвана една лиричност в душата му, която не бе забелязала досега. Взе чашата с кафе, която ѝ поднесе Амад, и започна бързо да отпива от нея.

— През 1898 г. двама учени от Оксфорд публикуват първия том, в който описват находките си от това сметище.

— Какво са открили?

Всички около масата мълчаха. Майкъл шумно се прозина.

— Изтощен съм — заяви той. — Смятам да се оттегля в кабинета. Ще ме придружиш ли, Джема?

— Разбира се. След минута.

Тя повтори въпроса си към Антъни.

— Какво са открили?

— Частна кореспонденция, списък с покупки, които са били направени, разни бележчици.

Джема смръщи вежди.

— Когато за първи път влязох в кабинета на баща ми, заварих някакъв човек, който ровеше из нещата му. Заяви ми, че у баща ми имало нещо, което не е негово.

Тя се наведе към него.

— Какво би могло да е то? Някаква бележчица ли?

Антъни я погледна в очите без ни най-малко смущение.

— Нямам представа.

— Знам, че е открил нещо важно. Искам да разбера какво.

— Проявяваш ненавременно любопитство.

— Защо?

— Защото него го няма. Няма да го върнеш, като се запознаеш с работата му.

— Той се канеше да купи къща. Но банковата му сметка е почти изпразнена. Откъде според теб са дошли тези пари? И къде са отишли?

— Не знам нищо за финансовото състояние на баща ти.

— Но нали е разговарял най-много с теб?

— Не за всичко. Виж, Джема, има причини, поради които баща ти не споделяше с никого върху какво работи.

— Очевидно.

— Онова, което ще чуеш, може и да не ти хареса, но аз съм извън него.

— Извън какво?

Антъни не отговори.

Джема продължи:

— Може би трябва да ти кажа, че в Лондон ме посети някакъв мъж, който искаше да знае дали баща ми не ми е изпратил нещо необичайно от Кайро. Мисля, че беше представител на църквата.

— И ти какво му каза?

— Да не искаш да го информирам, че съм получила писмо в плик, адресирано и до двама ни? Не. Нищо не му казах. Но не мога да остана извън това. Що за неуместно внушение!

Антъни скръсти ръце в скута си.

— Бих искал да видя какво ти е изпратил баща ти.

— Ще ми помогнеш ли?

— Мисля, че не си ме слушала. На баща ти нямаше да му хареса ти да се забъркваш в тази работа.

— Кой си ти? Негов пълномощник или какво? — смръщи вежди Джема.

— Не, разбира се. Само се опитвам да направя онова, което би искал той.

— Е, закъснял си. Вече знам поне една от теориите му, по която баща ми и твоят баща са имали разногласия. Иисус е раснал тук, в Египет! Кой знае? Колко ли още дръзки теории съществуват на този свят?

Тя го погледна в очите да види ефекта от думите си и продължи:

— Нали разбираш, че не можеш да ме разубедиш тъй лесно?

Откъм кабинета проехтя гласът на Майкъл:

— Джема, нашата песен!

Антъни придружи Джема до кабинета. В коридора тя яростно прошепна:

— Имам право да знам какво му се е случило.

— Аз не знам какво му се е случило.

— Тогава трябва да ми кажеш онова, което знаеш. Твърде много въпроси остават без отговор. Защо например си е мислил, че църквата е скрила някои факти от древността?

— Кой ти го каза?

— Баща ти.

— Утре ще говорим. А сега върви да танцуваш с брат ми, моля те.

Майкъл бе отворил френската врата към градината. Нощният въздух беше хладен и ароматът на жасмина се смесваше с мириса на горящия пън в камината. Джема му се усмихна. Майкъл включи грамофона и нагласи иглата върху плочата. Понесе се мелодията на „Нощ и ден“. Той се обърна към нея с дълбок поклон.

— Ще ме удостоите ли с този танц, госпожице?

Джема погледна през рамото му към Антъни. После притвори очи.

— Колко отдавна не съм танцувала!

— Тогава ми направете това удоволствие — каза той и взе ръката ѝ. — Известен съм с това, че имам навика да настъпвам девойките по краката, но сега няма и да го усетя. Ако ти счупя някой пръст, уведоми ме, моля те.

— Няма да имам нищо против, не и тази вечер.

Двамата се понесоха с танцова стъпка към градината, а Антъни не сваляше поглед от тях: Майкъл бе оста, около която се въртеше Джема. Антъни не бе очаквал чертите на баща ѝ да изглеждат толкова красиви на женското лице, не бе очаквал и това, тя да е на неговите години. Незнайно защо, той си я беше представял като дете — дъщерята на неговия приятел.

Премести се към вътрешността на стаята. Фактът, че Джема бе по следите на бащините си теории, не представляваше проблем. Дори да се рови в тях в продължение на месеци, нямаше да достигне до

същността на най-дръзките му теории. И тъй като тя не разполагаше с тези месеци, защо да не я запознае с по-отдавнашните му идеи и размисли. Би било честно. Ала той наистина имаше причини да пази в тайна от нея най-смелата му теория; теорията, пред която останалите му занимания изглеждаха като невинни детски игри; теория, която Антъни не бе в състояние нито да защити, нито да обори. Ако бе негова дъщеря, не би искал да има нищо общо с цялата тази работа. Още повече че вече бе преживяла две неприятни срещи.

Затова пък би могъл да я слуша как си тананика със затворена уста, а светлината проблясва в полите на роклята ѝ, напомняйки му за единствения път, когато бе гледал балет. На фона на музиката би слушал непривичния звук от смеха на брат си. Те ту влизаха, ту излизаха от неравномерно осветената част на градината. Застивайки в театрална пауза пред вратата, брат му леко целуна Джема, когато тя се завъртя за последен път. В реакцията ѝ се четеше и изненада, и удоволствие. Антъни напусна наблюдателния си пункт, взе си сакото и тихо излезе от стаята.

ГЛАВА ДЕВЕТА

*Ако мъжът и жената бяха
останали едно,
те нямаше да познаят
смъртта.*

Евангелие от Филип,
открито в Наг Хамади

На другата сутрин Майкъл не слезе на закуска. Джема го чакаше да се появи за кафето в десет и докато разгръщаше вестника, мислите ѝ витаеха около загадъчния Антъни и около онова, което той не пожела да ѝ каже. Взря се в трептящата светлина на утрото в градината. Розовият храст се опираше в прозореца, цветовете му бяха изключително красиви, никога през живота си не бе виждала такова съчетание на нюанси — бледорозовото неусетно преминаваше в жълто. Сякаш бяха излезли изпод четката на художник. Тя си играеше с лъжичката и се питаше какво разбира Дейвид Лейзар под „тъмни тайни“.

Към единайсет часа светлината навън се нажежи, а цветът на розите стана ярък и наситен. Джема се отказа да чака Майкъл и потърси някой друг, който би могъл да я упъти до музея. Откри Найлах в трапезарията да дава наставления на прислугата как да подредят гроздето и смокините във фруктиерата. Тя бе елегантна дори във всекидневния си тоалет. Широка ѝ черна пола бе стегната в талията, червената ѝ блуза бе изпъстрена с бели цветчета. Как ли бе избегнала съдбата на повечето египтянки да ходи забулена? Като се бе омъжила за европеец ли? Джема осъзна, че Найлах беше спряла да дава нареждания и сама се взираше в нея.

— Познаваше ли добре баща ми?

— Достатъчно, за да ми липсва — усмихна се Найлах.

— Останах с впечатлението, че си е тръгнал от дома ви дълго преди да почине. Все още не разбирам какво се е случило между него и Дейвид.

Найлах се върна към своите занимания.

— Скараха се. Такива са мъжете. Не могат да се помиряват, не знаят как. Дейвид се бе заинатил, а баща ти бе човек на принципите.

Джема гледаше как пръстите на Найлах с красиво оформен маникюр почиват за кратко върху ръба на фруктиерата, а сетне се раздвижват, за да преместят една смокиня, уравнивайки по-добре общия изглед. Тази жена водеше съвършен, спокоен живот.

— А Дейвид не е ли човек на принципите?

— Такъв е. Но си мисли, че не е, и в това е грешката му. Майкъл го обвинява, че не познава войната. Ала в душата на Дейвид бушува друга война, жестока война на личността.

— Старините — подаде Джема. — Майкъл го обвинява в грабеж.

— Всички грабят. Всички, освен баща ти.

Двете жени замълчаха.

— В каква вяра си възпитана, Найлах?

— Отгледана съм с много пари — смръщи вежди тя. — Не ми е била необходима никаква вяра.

— От търговия с антики ли?

— Че от какво друго? — Найлах леко прехапа устни. — Понякога съжалявам, че баща ми се е занимавал с това. Даде ми всичко, но не и вяра. Вярата, която от векове се е предавала от поколение на поколение, внезапно бе прекъсната. Някои дори смятат, че е по-силна от смъртта. За нашето семейство тя бе като венец, сплетен от цветя.

— А за това семейство?

— В това семейство Бог променя своята форма. Ако останеш достатъчно дълго с нас, вероятно ще видиш как той идва и си отива.

Когато Джема тръгна да излиза, Найлах викна след нея:

— Седмицата след идната събота организираме годишния си прием с танци. Надявам се, че ще дойдеш.

— Разбира се — отвърна Джема.

Найлах събра дланите си и изрече:

— Майкъл толкова ще се зарадва.

Докато вървеше към музея, Джема се заглеждаше в жените, които отминаваха, в момичетата, които отвърщаха на погледа ѝ, и в забулените матрони, които след напрегнатия критичен поглед, който отправяха към нея, бързо поглеждаха встрани. Какво ли чувстват, питаше се Джема. Погнуса? Срам? Какво става с тях по време на съзряването им; по кое време на живота си получават нареждане да крият лицата си? Тя усети собственото си тяло и дрехите си, които за разлика от тези на египтянките очертаваха формите ѝ; облеклото ѝ бе в светли и ярки тонове и в него нямаше никаква тайнственост. Усещаше босите си крака, свежестта на въздуха и слънцето върху кожата си. При тези обстоятелства бе някак странно да усеща женствеността си, ала в същото време осъзнаваше, че това ѝ е приятно. Тялото ѝ никак не беше лошо; то откликваше на всяко нейно желание почти безпрекословно. Бе оцеляло във войната. И тя си помисли, че твърде дълго е било пренебрегвано, запокитено в онази част на съзнанието ѝ, към която много рядко обръщаше очи. След толкова много години, прекарани в грижи за ранени и самотни мъже, тя бе изгубила всякакво сексуално чувство. Медицинската сестра не можеше да си позволи да мисли за подобни неща; и без това желанието толкова терзаеше бедните войничета. Трябваше да внимава да не ги окуражи по някакъв начин.

Мислите ѝ отново се върнаха на картинките, които баща ѝ пазеше в кабинета си. Графичните изображения на сексуалния акт я бяха смутили, ала те по никакъв начин не бяха вулгарни. Смуцението ѝ се пораждаше по-скоро от факта, че половото сношение бе представено като нещо свещено.

Докато крачеше по „Шариа Каср ел-Аини“, в главата ѝ нахлуха спомени. Сигурно бе дошло време да позволи на някои от тях да се завърнат при нея. Романът ѝ с младия капитан, чиято ръка бе откъсната от граната. Може пък да е било истинска любов. Или дори нещо повече. Инфекцията бе ужасна; остатъците от ръката му висяха като парцали и представляваха каша от кости, сухожилия и обгорена плът. Седмици наред Джема наблюдаваше как лекарите режеха гангренисалата му ръка; бе свидетел на тихия му протест, гледаше го дотогава, докато от ръката му не остана нищо. Капитанът лежа в лазарета по-дълго от останалите. Тя научи името му, четеше му, когато той се събуждаше от болки, мълчаливо бдеше до кревата му, когато

инфекцията се разнесе по цялото му тяло. През последната седмица от живота му очите му бяха замъглени от морфина и краткия миг без болки, който той му осигуряваше. Когато усети, че времето му свършва, започна да ѝ говори. Тя се превърна в негов изповедник, замести семейството му и света, който напускаше. Призна ѝ, че сърцето му никога не е принадлежало на жена; струвало му се, че би могъл да си представи какво е всъщност любовта. Когато ѝ предложи да се оженят, тя го държеше за ръката. И двамата се засмяха. После той извърна глава и заплака. предложи ѝ нещо по-просто. Някоя нощ биха могли да дръпнат завесата и да слоят телата си. Щял да бъде много тих.

Джема още можеше да чуе глухия му от морфина глас, да види измъчените му, безжизнени синьо-зелени очи, дългите му пръсти, милващи нейните със сила, която я бе удивила. Отново почувства гъдела и тръпката на собственото си, погребано някъде дълбоко в нея желание. Нима в това има нещо лошо? — мислеше си тя. Може би тази нощ ще бъде дар и за двамата? Нима е време за проява на фалшив морал? Не може да му откаже тъкмо сега.

И ето че една вечер те се докоснаха с трепет и оставиха света и войната зад себе си. Сякаш получиха отговор на всичките си въпроси. Спомни си колко нежни бяха един към друг, как нещо крехко и трепетно навлезе в живота ѝ. Нещо, което отдавна бе забравила.

Беше ѝ толкова хубаво с нейния капитан, че беше сигурна — непременно ще си плати за това. Нямаше представа колко висока бе цената. А трябваше да се досети. Трябваше да знае, че в лазарета нищо не остава скрито, че всичко се чува, дори най-слабото пърхане на крилцата на молеца, който се блъска в крушката, че в очакването на смъртта всички са наострили уши за вибрациите на живота.

„Сестра Бастиан, вие се изложихте.“

Първото обвинение бе подхвърлено от един млад войник, който се бе почувствал предаден. И други се чувстваха като него. Притиснаха я в ъгъла. А защо не ние? „Ние може и да оживеем.“

Тъкмо затова, каза тя. А сега ме оставете. Озъби им се и се залови да сменя чаршафите на леглото на своя капитан, за да приеме новия пациент.

Ала те не я оставиха. Една нощ, след като бяха изпили две бутилки уиски по време на разгорещена игра на карти, двама от тях ѝ

се нахвърлиха в пералното помещение, като опряха до гръкляна й джобно ножче. „Не викай. Ние не сме престъпници.“

Тя се бе вторачила в крушката на тавана. Ако се напругне сега, ще си спомни имената им, но не и техните лица. В спомените си тя ги бе замазала с грим и ги бе превърнала в актьори, които играят театър.

Първият се опита да прояви нежност, ала възбудата го превърна в животно. От бързане не успя да влезе в нея. Спомни си влагата, която бе усетила по корема си. Вторият заплака, пусна ножчето и започна да я моли за прошка.

Тя им прости, защото така бе по-лесно. Тогава си мислеше, че те се нуждаят повече от собствената си прошка, отколкото тя от собствената си ярост. Докъде щеше да я отведе гневът? Далеч по-лоши неща се случваха всеки ден. Всеки ден.

Бръкна в джоба си и извади ключа от кабинета на баща си, като се опита да върне спомена за своя капитан. След като се любиха, погледът му стана предизвикателен и многозначителен. Не говореше много. Била излекувала нещо вътре в него, бе й казал веднъж той. Вече не се боял от смъртта.

Тя седна на стола на баща си и постави ръце върху бюрото. Тези ръце са лекували хора, помисли си тя. Защо не ги обичам вече?

Погледна към купчината списания по археология и започна да се рови в тях. Попадна на статия за древното сметище край града с трудното за произнасяне име Оксирих и потърси нещо за писане. После, без да мисли, издърпа книгата, от която баща й бе скъсал страниците с картинките. Томчето носеше заглавието „Секс и митология: божественото превращение“. Отгърна на мястото, където би трябвало да стои изображението на Инана, и се зачете.

Шумерите, чиято култура датира от V хил. пр.Хр., били първият народ, който разполагал със своя писменост. От всички божества най-тачената е била Инана, богинята на любовта и възпроизвеждането. Влиянието й продължило далеч повече от това на всички останали богове и богини. Инана открито се наслаждавала на своята сексуалност. От глинените плочки и откъси от текстове например вече знаем, че когато се облягала на ябълково дърво, „вагината й

представлявала дивна гледка“. Ето как Инана описва какво ѝ е направил овчарят Думузи:

*Той обхвана слабините ми със своите
хубави ръце,
овчарят Думузи изпълни скута ми със
сметана
и мляко,
той галеше космите между краката ми,
навлажни утробата ми,
постави ръцете си върху свещената моя
вагина,
притисна ме нежно върху леглото.*

„Инана била най-тачената измежду всички останали божества“, написа Джема, като си мислеше за Изида и за това как и в шумерската, и в египетската култура женските божества са били най-силни и издръжливи.

Като представителка на богинята, жрицата била призвана посредством съвкупление с царя да прехвърли върху него своята божествена сила, правейки го по този начин годен да управлява... Върховната власт била под неин контрол.

Джема затвори книгата и измъкна друг том — „Католическа енциклопедия“, който бе вклинен и забравен в края на рафта, за да подпира останалите книги. Отгърна на буквата „Ж“ и най-напред прочете определението на Аристотел за жената като непълноценен или осакатен мъж. По-нататък пишеше: „Женският пол е в известна степен по-низш от мъжкия и по отношение на тялото, и по отношение на душата“. Според Първото послание на апостол Павел до коринтяни

(11:7) „мъжът е образ и слава Божия, а жената е слава на мъжа... Мъжът е поставен от Създателя да бъде начело, както сочи нагласата на тялото и ума му“.

Каква увереност, каза си Джема. Каква непоклатима увереност.

Погледът ѝ се спря на едно наблюдение, направено от Херодот, в смисъл че египтяните са проявявали необикновено уважение към жените — повече, отколкото който и да е народ през V в. Защото са се прекланяли пред своите богини, помисли си Джема.

Някой тихо почука на вратата зад нея. Джема затвори книгата и я скри под друг том.

— Влез.

— Как върви? — попита Антъни.

Джема се извъртя с лице към него.

— Всъщност сега започвам.

— Съжалявам, че в момента не мога да ти помогна — каза Антъни и метна сака си на рамо. — Имам среща, но ще се върна. Искане ми се да хвърля поглед на папируса, който баща ти е изпратил.

Следващият час ѝ се стори много дълъг. Взе тома, който бе чела преди идването на Антъни, и го върна на мястото му. После отново го измъкна оттам и препрочете частта, в която се говореше за шумерската богиня Инана. В нея се споменава за нейната „свещена вагина“.

Отново остави книгата настрана и запрелиства орфаните страници на списанията. Разгледа отбелязаните статии, после седна и се замисли върху току-що прочетеното. Насили се да прегледа купищата вестници, разхвърляни из целия кабинет. Това бяха извадки от ранните проучвания на баща ѝ от времето, когато е работил с Дейвид Лейзар. Може пък Дейвид да е бил прав, като каза, че баща ѝ е събирал материал за Тутанкамон, защото тя не видя нищо от работата му през последните години. Но не ѝ се вярваше. Прехапала устни, тя отиде в другия край на стаята, отвори картотеката и прекара пръст по картончетата. Спря се за малко върху старите му финансови отчети, разписките и заявките за разкопки и пътувания, които е осъществявал за музея; спомняше си за някои от тях от писмата му. Когато свърши, не знаеше какво да предприеме и седна на стола му. Тъй като повърхността на бюрото бе разчистена, нямаше начин да разбере с какво се е занимавал в момента на смъртта си. Пък и прибързаната му кремация. Сякаш някой е искал да заличи всяка следа, която баща ѝ бе

оставил на тази земя. Само тя можеше да върне спомена за него. Никой друг.

Импулсивно мушна ръката си под бюрото и го опипа. В самия край усети дръжката на чекмедже. Дръпна да го отвори, ала подобно на бюрото му в Лондон, то се оказа заключено. Заопипва да открие тайната ръчка и когато я намери, я освободи. Чекмеджето се отвори. Пред нея на малка купчинка се намираха дневниците му. Тя ги вземаше в ръце един по един, помирисваше ги и притискаше гладката им кожена подвързия до лицето си. Беше ѝ ги показвал навремето, когато се опитваше да ѝ даде представа за живота си в Египет. Тя бе виждала неговите скици и хербаризирани цветове. Бързо прелисти страниците. Беглият поглед ѝ разкри тесните колонки на записките му, изписани с познатия ѝ почерк. По диагонал в полетата на страниците той бе нахвърлял някои скици и бе цитирал разни текстове. Тя видя изсушени листа и цветове, притиснати между няколко празни страници. Натисна по-силно хлабавата подвързия. Дълбоко навътре в нея имаше зрънца от пясък. Тя ги изтърси и те паднаха в полата ѝ. После запрелиства страниците последователно, една по една, и се почувства по-близко до него, отколкото беше преди година.

Отвори последния му дневник на последната страница. Там имаше един-единствен ред — с необуздана ръка той бе надраскал следното изречение: „Съществува доказателство, че между Изида и Дева Мария е имало още една жена“.

Какво означаваше това? Дали не говори за жените върху откъснатите страници? Каква жена е имало?

Единият от дневниците съдържаше страници, които тя изобщо не можеше да разчете. По всяка вероятност това бяха най-старите записи. Между редовете с неразбираеми букви, написани на чужд език и с различни видове мастило, видя драскулките на баща си, но не всички бяха четливи. Буквите не бяха като онези, които се бе научила да разчита, вероятно бяха по-ранна версия на азбуката, която познаваше. Отново се почувства объркана, баща ѝ сякаш се вдигна и отлетя, като я остави сам-самичка с някого, когото не бе сигурна, че познава.

До дневниците бе оставена Библия с Новия завет и Джема прибра всичко в чантата си.

Вратата на кабинета му бе широко отворена, ала Антъни не беше вътре. Тя видя следи от доскорошното му присъствие: чаша чай и недовършен сандвич. Вторачи се в чинията и се помъчи да си представи царствения Антъни да яде тази най-обикновена храна, но така и не успя. Взе остатъка от сандвича, за да види с какво е. Със сирене. Присъствието на сандвича със сирене го правеше някак по-земен и тя усети, че с лекота би могла да разговаря с него.

Помота се из стаята още малко, тъй като не ѝ се щеше да се върне към своята необикновена задача. Вече излизаше от кабинета, когато Антъни се появи иззад ъгъла. Тя държеше изпратения от баща ѝ плик пред гърдите си като щит.

— Донесох ти го.

— Да, заповядай, влизай. Извини ме за безпорядъка. Ние, коптските учени, се намираме в преходен период.

Джема се върна в кабинета и застава смутено, докато той ѝ разчистваше един стол, за да седне. Докато го наблюдаваше, тя побърза да отклони погледа си от гладкото му и без белези лице със съзнанието, че се чувства по-уютно с уродливостта, отколкото с една красива маска, по която нищо не може да разчете.

— И така — захвана тя, — в Оксирих не са ли открили и текст, озаглавен „Притчите на Иисус“? Парче папирус от времето, когато всички текстове, с изключение на избраните четири, включени в Новия завет, са били обявени за еретични и повечето от тях са били унищожени?

Антъни замълча, после я погледна в очите.

— Да, така мисля.

— Значи така мислиш — взря се в него Джема. — Библията е била редактирана, променена. Предполагам, че няма защо да се учудвам. Нали не е дошла при нас направо от небето?

— Мога ли да попитам какво четеше преди малко?

— Вестници и списания, които баща ми е запазил.

Антъни се усмихна.

— Ще отида за чай.

— Да дойда ли с теб?

— Няма нужда. След минута съм тук. Мляко? Захар?

— Не, благодаря.

Антъни се отправи към кафенето, позашеметен от напредъка, който тя бе постигнала за един ден. Имаше усещането, че баща ѝ я ръководи от отвъдното. Тя нямаше да се предаде, това поне бе очевидно. Реши, че няма избор и че трябва много внимателно да поговори с нея. Той се върна с чая, но още щом пристъпи през прага, тя започна да говори.

— Значи така — тези ръкописи са обявени извън закона и са изхвърлени на боклука.

— Не е било толкова просто. Съществували са стотици евангелия, които са били разпространявани сред хората и са били много популярни. Не е било лесно да се отърват от тях, трябвало е да предприемат нещо подобно на военна операция.

— Чак пък толкова!

— Според мен процесът е бил свързан с насилие.

— И кое им е било еретичното на текстовете?

Антъни сви рамене.

— Вероятно са противоречали на нещо, което новосъздадената църква е твърдяла или поне е искала хората да вярват.

— Думите ти биха заинтригували баща ми. Кажете ми, как би погледнала църквата на подобни текстове, появяващи се сега на бял свят?

Антъни остро я погледна, ала не отговори.

— Ето върху какво сте работили двамата, нали така? — попита Джема.

— Ние не работехме заедно. Работехме по едно и също време, но въпросите, с които се занимавам аз, са съвсем различни.

— Хубаво. Все пак искам да знам всичко.

— Какво имаш предвид?

— И още питаш? — отвърна тя и се обърна към картата. — Какво си правил в Кхарга?

— Разкопах жилищата на обитателите на най-ранните християнски общини.

— Къде точно се намира Западната пустиня, като оставим факта, че е на запад?

— На три дни оттук с камила. При благоприятни атмосферни условия.

Тя крачеше из кабинета и разглеждаше книгите и изображенията по стените. Също като баща ѝ, Антъни бе окачил карти и нищо друго.

— В пустинята със сигурност не вали дъжд.

— Духат ветрове.

— Ветрове — тихо повтори тя.

— Херодот пише, че през 525 г. пр.Хр. персийският владетел Камбиз II изпратил 50 000 мъже в пустинята край Кхарга. Повече никой не ги видял. Да, ветровете.

Джема се обърна към картите на стената.

Антъни продължи:

— Същият този владетел убил брат си от завист, защото се опасявал, че застрашава абсолютната му власт.

Джема го попита, без да го погледне:

— Понякога се завръщаш в Кайро, така ли?

— Най-редовно. В момента се строи музей на коптската култура. Докато го завършат, ние оставаме в тази сграда.

— Та значи тези ранни християни са живеели в пустинята. Нямало ли е по-леснодостъпни места, където да се заселят?

— Което и да е място би било по-леснодостъпно. Но точно тук е разковничето.

— Искали са да страдат.

— Някои са били осъдени на изгнание. Други са предпочели да живеят уединено.

— Интересно.

— Така ли? Убеден съм, че не е интересно за никого друго, освен за мен. Вероятно и за баща ти.

Най-после Джема се настани на един стол.

— Баща ми винаги и за всичко е предизвиквал любопитство у мен. Но ти сигурно познаваш тази негова черта.

Той я погледна.

— Да, мисля, че я познавам.

Очите му бяха необикновено зелени и замислени. На Джема ѝ изглеждаха хладни и оценяващи. Ала на моменти в тях проблясваше нещо по-различно. След като го наблюдава още малко, тя реши, че Антъни нарочно се държи на дистанция, а надменността му е пресилена. Искаше ѝ се да го накара да се почувства сразен, да му заяви, че е надникнала в сандвича му и е видяла, че е с най-обикновено

сирене, че най-после е разкрила истинската му същност. Но вместо това тя му подаде плика и видя как очите му бързо пробягаха по парчето папирус. После ѝ го върна обратно и започна да прибира нещата си.

— Къде отиваш?

— На пазара. Обещах на майка ми да ѝ купя някои подправки.

— Какво ще кажеш за папируса?

— Това е откъс от Евангелието от Тома. Копие от оригинала, който баща ти откри в Оксирих.

— Откъс от изгубеното евангелие ли?

— От копието. Да. Евангелието от Тома.

— Кой е бил Тома?

— Един от апостолите.

— За мой срам не знам нищо за него.

— Както и по-голямата част от човечеството.

— А останалата част от евангелието?

— Доколкото ми е известно, съществуват само отделни откъси.

Джема се взря в папируса.

— Защо ли ми го е изпратил?

— Не мога да кажа. Нито защо отначало е искал да го изпрати на мен.

— Твърдиш, че тези евангелия са били обявени извън закона, защото вероятно са били в противоречие с църквата. В какво противоречие?

— Въпросът ти е достоен за дисертация. С тези неща се занимаваше баща ти, не аз. Моята специалност са отшелниците, а не апостолите.

— Защо си се забързал така?

— Защото не мислех, че е станало толкова късно.

Ангъни се запъти към вратата. Джема стана от стола си.

— Може ли да те придружа?

Ангъни сви рамене.

— Ако ти се върви пеша.

— Да, върви ми се.

— По това време на деня не е никак лесно да си проправяш път из града.

— Няма значение.

* * *

Когато излязоха от музея, слънцето, което се бе вдигнало високо в небето и се намираше в апогея си, ги заслепи. Джема притвори очи и дръпна шапката над лицето си.

— Защо според теб баща ми е изпратил този фрагмент тъкмо на мен?

— Не знам.

— Все нещо предполагаш.

Той заслиза по стълбите към улицата.

— Да ти разкажа ли за Кайро? — попита той и продължи, без да дочака отговора ѝ. — Виж какво има тук.

Антъни се спря пред голям прозорец, зарешетен със сложна плетеница от ковано желязо, а през празнината под решетката, където би трябвало да се намира первазът му, като че ли прозираха отблясъци от вода.

— Това е сабил, което ще рече резервоар — обясни той. — Държали са го пълен с прясна вода. Завързвали са медни тасове за решетката и жадните минувачи пиели от водата и се освежавали. Заможните военачалници и аристократите често правели подобни сабили, за да умилостивят и местното население, и боговете на небето.

Той посочи към горния етаж над сабила, където се очертаваше малка тераса, открита към въздушните течения.

— Тази тераса е построена специално за изучаване на Корана. Нарича се кутаб. Тук Мохамед е уважен и със сабил, и с кутаб.

Джема не каза нищо, а го остави да ѝ описва града, в който очевидно той бе у дома си. Всичко наоколо придобиваше цвят от думите му и в това отношение младият мъж ѝ напомняше за баща ѝ, който с такава лекота побираше в себе си огромни, изпълнени с просветление количества познание.

Навлязоха в друг квартал, прорязан от тесни улички и пътеки.

— Това е Кайро от времето на династията на Фатимидите^[1] — каза Антъни. — Навремето тук е била имперската столица на Египет. Все още съществуват останки от нея, потайни дворци и джамии. Там горе е медресето^[2] и мавзолеят на султан Калавун от XIII в. Строили

са го 300 пленени кръстоносци, които са го свършили само за 13 месеца.

— Ще влезем ли?

— Можем да го разгледаме отвън, но не и отвътре.

Мавзолеят представляваше осмоъгълна сграда с колони, някои от които масивни гранитни стълбове. Стените бяха покрити с геометрични фигури от пъстроцветна мозайка и арабско писмо.

— Тук пише „Аллах“ — прошепна Антъни.

Осветени от лъчите, които се отразяваха от цветните стъкла на стотици прозорци, буквите блестяха като злато. Лесно бе човек да си представи, че това място е обитавано от Господ. Джема си помисли за баща си и за Бог, когото той бе търсил през целия си живот. Дали би могла да усети присъствието му тук, на това място? А Антъни? Вярваха ли и двамата в един и същ Бог? Джема гледеше позлатените букви и изпъстрения с цветни лъчи въздух наоколо, които се преплитаха и разплитаха, и не намираше какво да каже на този мъж, който твърдеше, че познава добре баща ѝ.

Продължиха по пътя си, но много скоро Антъни отново се спря; този път той сочеше към една доста обикновена на вид къща.

— Дворецът на Каср Бещак, известен женкар, успял да се ожени за дъщерята на султана, впоследствие убит от мамелюците^[3], тъй като те били жестоки и завистливи хора, които не можели да понасят богатството на другите.

Джема спря пред фасадата, облицована с мраморни плочи в различни цветове, подредени така, сякаш представляват някаква гатанка.

— Наричат я „фланцираната къща“ — отбеляза Антъни. — Фланцирането е декоративна техника.

— Думата ми харесва — отвърна тя. — Ще ми се да я използвам по някакъв начин.

— Сърцето ѝ бе фланцирано с любов, желание и тъга.

Джема спря и го погледна.

— Красиво е. Понякога е и вярно.

— Нима помисли, че говоря за теб?

Джема му обърна гръб и продължи надолу по улицата.

— Говорех за съпругата на Бещак, султанската дъщеря. Казват, че обезумяла от насилствената смърт на съпруга си.

Ято птици се спусна като килим от небето, стреснато от протяжното скандиране на протестиращи граждани, които се точеха като бавна река по улицата.

— Какво викат? — попита Джема.

— Египет за египтяните.

— Мисля, че си съгласен с тях.

— Според мен би било честно.

— Очакваш ли да свалят Фарук?

— Вероятно така ще стане.

— Наистина ли е толкова ужасен?

— В сравнение с други египетски владетели — не. Имало един Ал-Хаким, третият халиф от династията на Фатимидите, който поел управлението на страната на единайсетгодишна възраст. Когато по време на петъчната молитва хората отказали да заменят името на Мохамед с неговото, той подпалил домовете им. Ненавиждал и жените. Забранил производството на дамски обувки, за да не могат да излизат от домовете си.

Антъни погледна часовника си.

— Трябва да побързаме. Наближава времето за молитва.

Антъни отвори крачка. Джема току подтичваше, за да не изостане. Следваха маршрут, чиято логика бе непостижима за нея. Антъни вървеше пред нея. Джема го следваше като бездомно куче, като истинска мюсюлманка. Вървяха по виещите се улици и скоро тя загуби ориентация и се обля в пот. Питаше се дали нарочно не я обърква. По някое време той подхвърли през рамо:

— Огладня ли?

— Ако имаш предвид да седнем някъде, да, гладна съм.

Стори й се, че го чу да се смее.

Заведе я в малък ресторант и още щом седна на масата срещу нея, стана нещо забележително. Изражението на лицето му странно се промени и стана някак далечно и сякаш непознато. Блясъкът в очите му изчезна; той гледаше безизразно и нито приемаше, нито предаваше. Разказвача вече го нямаше. Нямаше я и онази съкровищница от информация, която я бе омаяла през последния час. Мостът към баща й бе прекъснат. Докато той правеше поръчката и за двамата, Джема свали шапката си.

— Вкусовете ми не са тайна за теб — забеляза тя.

— Поръчах неща, които съм сигурен, че вече си опитвала.

— Може ли да говорим за папируса?

— Струва ми се, че няма какво толкова да се каже, не мислиш ли?

— Не ти вярвам.

— И не си длъжна.

Джема опря брадичка на ръката си, като отхвърли всички негови опити да завържат разговор, така че тя да изгуби контрол и да започне да дърдори като идиот. Остави го той да дърпа конците.

— Аиш — каза Антъни и взе парчето питка в ръката си. — Хляб.

Джема го заимитира, като посочи към маслото:

— Зибда.

Донесоха им две чаши ментов чай и малка купичка с маслини.

— Зейтун — каза той. Притисна пръста си в дъното на купичката, после го вдигна нагоре. — Зейт.

— Зехтин — преведе тя.

— Да.

Джема седеше тихо със сведен поглед. По едно време раздражено се засмя.

— Само такива разговори ли можеш да водиш?

Той я погледна, сякаш тя бе неодушевен предмет или животно, което неочаквано за него проговаря, и каза:

— Приличаш на човек, който държи да знае наименованията на нещата около себе си.

Джема лапна една маслина и се загледа навън, решена да не губи самообладание. Щеше да играе неговата игра и да мълчи. Не само той можеше да се свива в себе си на пашкул. Стисна зъби. Минутите минаваха. Тишината се изпълни със звуци. Отвън на улицата двама мъже се караха. В кухнята храната цвъртеше в тиганите. Долавяше се тихото бръмчене на радиостанция. Една муха летеше около главата ѝ и кацна на бузата ѝ. Тя я отпъди с ръка и изруга.

— Тук сервират ли бира?

— Мюсюлманите нямат навика да употребяват алкохол.

— Ти мюсюлманин ли си?

— Не.

— Този мюсюлмански град се къпе в алкохол.

— Само европейските му квартали.

— Както и твоята къща.

— Не е моя.

— Нали живееш при семейството си?

— Не — поправи я той. — Аз живея на реката.

Тя изгълта всичката вода от чашата си.

— Къде на реката?

— Не познаваш града добре.

— И какво от това?

— Нищо.

Тя лапна още една маслина.

— Различаваш се много и от брат си, и от баща си.

— Така е.

— Те са вещи във воденето на разговор.

Антъни се усмихна.

— Казват, че абат Агато държал в устата си камък в продължение на три години, за да се научи да мълчи.

— Чудесно — насили се да се усмихне тя. — Предполагам, че той е твоят пример за подражание.

— Да, доколкото се е опитвал да е като всички останали.

— С камък в устата цели три години? Това ли правят всички останали?

— Едно от най-труднопостижимите неща на света е да си обикновен човек.

— Сигурно си мислиш, че и ти си като всички останали?

— Опитвам се.

— Е, не успяваш.

— Ще трябва да положиш повече усилия.

— Не съм сигурна, че са нужни толкова много усилия, за да станеш обикновен.

— Виждаш ли какво предизвикателство е това?

Тя се засмя и продължи да се смее. Като вдигаше шум, се чувстваше по-добре. Антъни мълчаливо повдигна вежди. Храната пристигна. Джема не знаеше наименованията на продуктите в чинията си, а и той не ѝ предложи да ѝ ги каже. Тя възприе неговото поведение — ядеше с ръце, потапяше залька си черна питка и загребваше с него като с вилица от ястието. Антъни се съсредоточи изцяло върху яденето. Сякаш се хранеше в компанията на опитомено животно. Тя

реши да мисли за нещо друго. Припомни си нещата, които бе видяла в кабинета на баща си, и усети, че лицето ѝ пламна.

— Защо не искаш да разговаряш с мен? — попита най-последно тя.

Антъни посочи към храната пред себе си.

— Мислиш ли, че мога?

— Бил ти е приятел. Смятах, че би желал да ми помогнеш.

— В качеството си на негов приятел се чувствам задължен да направя онова, което той би направил. Той не е обсъждал делата си с теб, така че и аз няма да го направя.

Тя остави забележката му да мине покрай ушите ѝ.

— Да започнем с Евангелието от Йоан. Прочетох го. Всъщност прочетох всички евангелски текстове. Разбрах защо Йоан го е интересувал толкова много. Не е бил като другите, нали?

Антъни се облегна назад и я загледа.

— Имаше ли нещо в работата на баща ми, което е поставяло под съмнение библейските текстове? Имаше ли нещо общо с изгубените евангелия?

Антъни взе чашата с чай и я задържа между дланите си.

— Много е сложно.

— Разполагаме с достатъчно време.

Той следеше с поглед бавното въртене на вентилатора над главите им.

— Ще ти кажа само едно. Баща ти смяташе, че Новият завет не е надежден източник на информация. И беше прав. Фактите в различните текстове невинаги съвпадат. Понякога остро си противоречат. И наистина, подобно недоверие е здравословно, когато смяташ, че никой не е бил в състояние да установи кога, къде и кой всъщност е написал текстовете.

— Но баща ми бе повече от недоверчив.

Антъни наклони стола си назад. За първи път, откакто бяха седнали на масата, той спря погледа си върху Джема.

— Време е да тръгваме за пазара.

— Не сме свършили.

Тя го последва към изхода.

— Не сме, съгласен съм.

— Защо баща ми ще държи изображенията на Изида и Хор в кабинета си? Винаги е проявявал нетърпимост към

идолопоклонничеството.

Преди да стъпи на улицата, Антъни се спря.

— Ако трябва да отговоря, бих казал, че актът му е символичен.

— Как така?

— Според една нова философска школа християнството не е толкова уникално явление, колкото си мислят някои. Митът за Изида, разпространяван по времето, когато е живял Христос, е много подобен на разказите в евангелието. Непорочното зачатие, убийството, възкресението — възнесението на небето, където човекът се превръща в Бог. Основното различие се състои в това, че докато египетският мит е алегория, мнозина приемат евангелските текстове за исторически факт.

Докато си проправяха път през тълпата, Джема изостана. Антъни я почака. Тя го докосна по ръката и каза:

— Продължавай.

— Не само в Египет съществуват митове, подобни на животоописанието на Христос — каза той. — Най-популярната религия в Римската империя преди разпространението на християнството е основана върху култа към Митра — бог, за когото се твърди, че е син на слънцето, изпратен на земята, за да спаси човечеството. Два века преди Христос в мита за Митра се твърдяло, че е роден в пещера на 25 декември и че на раждането му са присъствали пастири. Той пожертвал себе си, а на последната му тайна вечеря с дванайсет от своите верни последователи Митра ги подканял да ядат от тялото му и да пият от кръвта му. Погребан бил в гробница, а три дни след смъртта си възкръснал.

— Не говориш сериозно.

— Напротив. Да вземем гръцкия бог Дионис — още един мит, в който мъж, роден от девица, умира като мъченик и става бог. Основното тук е, че християнството заимства елементи от други популярни митове, разпространявани навремето. Тъй като тази история е вече позната на хората, те я възприемат много по-лесно. Излиза, че християнството е съчинено от хората, а не от Господ. Както казваш, не ни е паднало от небето.

— Защо този факт не е станал общо достояние?

— Защото историята се разказва от победителите. Всичко останало отпада. Що се отнася до фараоните, те заличавали имената на

предшествениците си, разрушавали техните храмове и статуи. Всички владетели се опасявали, че ще бъдат забравени след смъртта си, защото знаели, че ако няма какво да напомня на хората за съществуването им, това наистина ще се случи. Ще бъдат не просто забравени, а изтрети от тяхната памет. Баща ти се разстройваше най-вече от факта, че истината се прикрива. Когато човек знае истината, той има възможност да я разбере. А като я разбере, става свободен. Когато истината се прикрива, всички страдаме. Превръщаме се в инвалиди. Каза ми го веднъж в пустинята и аз никога няма да го забравя.

Когато навлязоха в пазара за подправки, тълпата се сгъсти. Антъни се пресегна назад и я хвана за ръката, за да я води след себе си, проправяйки си път през сергиите с конопени чували, пълни с шафран, охра и индиго на прах. Тя престана да мисли и за миг се почувства щастлива. Бе не жена, а момиче, което водеха за ръка.

Очите ѝ пробягаха по тълпата и погледът ѝ бе привлечен от едно лице с по-светъл цвят на кожата. На известно разстояние зад тях ги следваше белият червенокос мъж. Сега беше с шапка на главата. Без да иска, стисна здраво ръката на Антъни. Докато го гледаше, празното място помежду им отново се запълни с народ. Рижата глава с шапката изчезна.

— Какво има? — попита Антъни.

— Мъжът, когото видях да се рови в кабинета на баща ми. Беше ей там.

— Сигурна ли си?

— Англичанин е, червенокос.

Джема погледна към Антъни.

— Кой е той? Знаеш ли?

— Не знам. Веднъж баща ти спомена, че някой го следи. Но трябва да знаеш, че през последните месеци бе престанал да споделя с мен.

Той извърна глава и додаде:

— Дълго време не се виждахме.

— Скарахте ли се?

— Не, не!

— Просто е изчезнал от полезрението ти?

— Не мислех, че е нещо лично.

— Помислил си, че е направил някакво откритие.

— Ами, това ни е работата на нас, археолозите.

— Онзи човек в кабинета му настояваше, че у баща ми имало нещо, което не е негово. Да не би да е откраднал нещо, Антъни?

— В нашата работа не използваме този глагол. Виж, „откривам“ е друго нещо.

Тя го сграбчи за ръката, за да го накара да спре.

— Ще ми помогнеш ли?

— За какво?

— Да разбере какво му се е случило. Да узная какво е открил! Нима не искаш да знаеш? Находката може да му е коствала живота.

Тя се взираше в очите му, които проблясваха; гласът му стана понисък.

— Тъкмо защото баща ти е мъртъв, аз не желая да те въвеждам по-надълбоко в неговите дела.

— Та ти дори не ме познаваш! Защо се притесняваш толкова много за моята безопасност?

Антъни се обърна и продължи да върви.

Тя го последва. Вървяха мълчаливо повече от час и късно следобед се върнаха в къщата на семейство Лейзар. Джема бе изтощена. Беше готова да се тръшне на леглото и да остане в него, докато задушавачката жегга, прахът и разговорите не се откопчат от изнуреното ѝ съществуване. Пред вратата на парадния вход Антъни се отдръпна и пропусна Джема пред себе си в антрето. Преди да се отпрати по стълбите за горния етаж, тя се обърна, ала той бе изчезнал. Тръгна нагоре, като пътьом броеше стъпалата. Изкачи и последното стъпало, хвърли поглед към стаята на Майкъл, обърна се към вратата на собствената си стая и щом влезе, плътно я затвори зад себе си.

Стъклата на високите прозорци пламтяха. Иззад дърветата на Гардън Сити златистото небе сияеше, сякаш изпечено на следобедното слънце; то блестеше във всички познати нюанси, монотонно ярки по това време на деня. Слънцето бе застинало високо в небето, предметите не хвърляха сянка, помагача при определянето на разстоянията или очертаванията на предметите. Над всичко се стелеше лека непроницаема омара. Пирамидите и минаретата сякаш бяха

излезли изпод четката на един и същ художник. Изглеждаха далечни, чезнещи под слой патина, който сякаш никога нямаше да се изчисти.

Джема се отдалечи от прозореца, отиде до леглото и се отпусна в обятията на дебелия мек матрак. Вторачи поглед в тавана. Баща ѝ я бе повикал, защото бе открил нещо, което бе променило живота му; нещо, което бе върнало вярата му и би могло да върне и нейната. Дватама е трябвало да разгърнат нова страница в живота си, при това в нова страна. След безкрайната война, след дълбоката самота и непрежалимите загуби, като че ли почти се е очертавал щастлив край!

Не можеше да остави възможността да отмине просто така.

Обърна се на една страна и се загледа в бродерията върху брокатената дамска на канапето. Вероятността никога да не научи причината за смъртта на баща си, да не разбере с какво точно се е занимавал в края на живота си, я хвърляше в отчаяние. Не биваше да го допусне. Замисли се за практическата страна на въпроса: на първо място парите. Не ѝ се щеше да дотяга на семейство Лейзар, ала ако отидеше на хотел, спестяванията ѝ бързо щяха да се стопят. Засега нямаше никакъв изход. По някое време щеше да възникне въпросът: какво ще прави, след като разчисти кабинета на баща си. Да се върне в Лондон? При тази мисъл сърцето ѝ се сви.

Престани да се измъчваш, каза си тя.

„Трябва да постъпваме като архитектите и сами да строим щастието си“, беше ѝ заявил баща ѝ.

Случи се в годината, в която половината им къща се бе превърнала в развалини. Бяха се преместили в нов апартамент и седяха един до друг до пианото, което бяха домъкнали със себе си. Само няколко клавиша издаваха звук. Баща ѝ тъкмо се бе завърнал от Египет. Разказваше ѝ за работата си в музея и за местата, където е бил, а наименованията им ѝ звучаха толкова нереално! По-късно те вече напълно се бяха изтрили от паметта ѝ. Може би, мислеше си тя сега, едното от тях е било Оксиринх. Изпълнявайки установилия се помежду им ритуал, тя също му разказа за своите дела в болницата, после с равен тон му изреди имената на починалите. Накрая се позова на друг един списък, този път със смешни истории, които бе съхранила специално за него, като правеше всичко по силите си да го разсмее. Разказа му за приятелката им Попи Колинс, която преправляла дрехите на съпруга си, за да си ги присвои — седяла по цели нощи, докато той

гуляел с приятели навън, и прекроявала костюмите му по своя мярка. Дрехи не се намирали никъде, а пък и тя трябвало да излиза и да се развлича, нали така? Разказа му и за войниците, които лъжели местните момичета и ги любели с отчаяна страст по чакълестите улички на Ийст Енд, без да обръщат внимание на момчетата, които се промъквали изотзад и отмъквали смъкнатите им до глезените панталони. Недоимъкът бил повсеместен. Но изглеждало, че колкото по-бедно живеят, толкова по-весел ставал животът им. Ала истината била, че на хората не им е останало нищо, а това не би могло да бъде никакъв повод за веселба. Смеели се, защото се били приучили да го правят.

Джема си спомни как тогава ѝ се струвало, че войната никога няма да свърши. Хората нямали подобни очаквания. Но баща ѝ бе както винаги непоклатим.

— Дори в подобен свят — говореше той — можем да направим живота си такъв, какъвто го искаме.

— С какво? — питаше го Джема. — С шрапнели ли?

— Бедуините в Египет си правят палатки от козя вълна. Фелахите си строят къщи от кал. А ние ще използваме каквото Бог даде.

Тя го бе погледнала с почуда.

— Бог ли? Не си спомням да си споменавал някога за Бог.

— Не се тревожи, не говоря за белобрадия старец горе на небето. Бог е абстрактно понятие.

— Да не би да си открил Бог в Египет?

— Да речем, че съм попаднал на следите му. Там има повече белези за съществуването му, отколкото тук.

— Кой Бог?

— Един Бог, различен от този, с който съм израснал. Бог, с когото бих могъл да живея спокойно. Надявам се някой ден да те запозная с него. Работа по въпроса.

— В Египет ли?

— В Египет.

— Обещай ми, че ще го направиш. А пък аз ще се зарека да положа всички усилия, за да изградя щастието си.

Тогавата той се бе засмял и я бе притиснал до себе си.

— Голям късметлия съм, че тъкмо ти си моя дъщеря, Джема.

Джема обгърна тялото си с ръце и се обърна на другата страна. Престани да се измъчваш, повтаряше си тя. Направи нещо. Започни да градиш щастието си. Тръгни да търсиш Бога, който баща ти е открил.

* * *

На другата сутрин стана преди зазоряване. Погледна към изгряващото слънце, което разцепи нощта на две като зрял плод. Надраска нещо на един лист и го остави върху масата в кухнята. Искеше да избегне разговорите с обитателите на къщата, да излезе, преди намерилата ѝ покой душа да се разколебае от общуването със семейство Лейзар.

Бързо се отдалечи от къщата с неприятното чувство, че бяга от някого. Утринният въздух бе възхитително свеж и когато зави зад ъгъла, спря и го пое с пълни гърди. Наоколо не се чуваше човешки звук. Богатите обитатели на Гардън Сити нямаха причини да стават в зори. Джема свали пуловера и го метна на ръката си. Тъкмо в такова състояние, спокойна и улегнала, тя често вървеше по улиците на Лондон на път за болницата, когато кротостта на утрото все още съхраняваше яснотата на съзнанието, заимствана от нощта, и отърсването от съня, когато макар и за броени минути, изпитваше чувството на почти неосезаемата хармония, която може би е съществувала някога или все още съществуваше, ала бе останала погребана под всичко останало, подобна на нежна мелодия, заглушена от грохота на тимпани. В душата ѝ се прокрадна крехкият спомен за годините преди войната. И в тази утрин, която все още ѝ принадлежеше, болката от спомена се разсея и на нейно място някак колебливо се настани надеждата, че всичко би могло отново да се върне.

Когато стигна до къщата на Анджела Датари, вдигна поглед и се загледа в балконите на спалните, сякаш се молеше. Светлата боя се лющеше като кожата на прокажен. Ако някой можеше да си позволи подобен дом, би трябвало да има възможност и да го поддържа. Вероятно Анджела Датари нямаше никога да се върне. Джема тръгна из градината. Бледата светлина на утрото сякаш бе вдъхнала живот на мраморната женска фигура. Джема я обикаляше, като оглеждаше всяка

извивка и всеки ъгъл на формите ѝ. После седна на ръба на басейна и се запита каква би могла да е жената, позирала по такъв начин пред скулптора.

Наблизо се чу шум от затваряне на врата. Джема се изправи. Дребен възрастен човек с гребло в ръка се зададе иззад ъгъла на къщата. Не я видя, тъй като не отделяше очи от покритата с окапали листа пътека пред краката си, сякаш изчисляваше точния брой движения, които му бяха нужни, за да я почисти.

Когато я отмина, Джема се прокашля. Не искаше да го стресне.

— Добро утро.

Мъжът стисна здраво греблото и се обърна.

— Коя сте вие?

— Приятелка на Анджела Датари.

— Не ви познавам.

— Казвам се Джема Бастиан. Мисля, че Анджела Датари е познавала баща ми.

— Тя не е тук.

— Знам.

— Мога ли да ви помогна с нещо?

— Разхождах се насам. Съжалявам, че влязох без покана. Градината е толкова красива! И спокойна. Вие градинарят ли сте?

— Грижа се за къщата, когато госпожа Датари отсъства. И за градината.

— Знаете ли кога ще се върне? Ще я почакам.

— Мисля, че може да умрете от глад, докато я чакате.

— А кога ще се върне?

— Каза, че след три седмици. Но много често променя решенията си.

— Защо замина?

— Ами, прави го от време на време.

— Познавахте ли баща ми Чарлс Бастиан?

— Не.

— Сигурен ли сте?

— Да ѝ оставя ли бележка?

— Вече ѝ написах писмо. Пуснах го в пощенската ѝ кутия.

— Подходящо място за писма. А сега ме извинете.

Джема остана още малко, душата ѝ се бунтуваше. Мислеше, че има пълно право да е тук. Градинарят може и да не знае подробности от личния живот на работодателя си, не е задължително да познава и баща ѝ. Преди да си тръгне, Джема отново го заговори.

— Не сте ли забелязали кой е посещавал госпожа Датари непосредствено преди заминаването ѝ?

— Тук съм по цял ден. Госпожа Датари живее сама. Не съм виждал никого.

— А нощем?

— Нощем спя.

Джема излезе от градината. „А. Д. р.т.“ Дали баща ѝ не бе идвал през нощта? Дали буквите не означаваха тъкмо това? Единственото логично обяснение, поне засега. Но защо през нощта? Дали е пазил в тайна познанството си с Анджела Датари? Той я бе посещавал в продължение на повече от три последователни седмици. След това бе починал.

А сега и Анджела Датари я нямаше. Джема хвърли един последен поглед към лъчистата мраморна фигура, която пускаше гълъба на свобода, после се отправи обратно към дома на семейство Лейзар.

[1] Шиитска династия, владееща по-голямата част от мюсюлманския свят от началото на X до края на XII в. — Б.пр. ↑

[2] Мюсюлманско средно или висше училище, подготвящо свещенослужители и учители в началните религиозни училища. — Б.пр. ↑

[3] Мамелюци — военно-политически елит, формиран от немюсюлмани роби в Египет през Средновековието. В продължение на повече от 250 години (XIII-XV в.) Египет и Сирия били управлявани от мамелюкски султани. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ДЕСЕТА

*Аз разкрих Моите тайни на
тези,
които ги заслужават.*

Евангелие от Тома,
открито в Наг Хамади

Того Мина си пое дълбоко въздух. Пред кабинета му се бе излегнало едно момче. Голите му тънки ръце бяха целите в мръсотия. Мина се наведе и го докосна по челото. Момчето сякаш бе заспало. Леко го раздруса по рамото и то излезе от дрямката си, причинена, както изглеждаше, от приетия наркотик. Когато измъкна ръце изпод туниката си, Мина разбра, че не е дрогирано. Дланите му бяха окървавени.

— Кой ти стори това, Али?

Младежът гледаше с празен поглед и докато Мина се мъчеше да го изправи на крака, прошепна нещо, ала нищо не се разбра.

— Гърба ли? — повтори Мина. — Това ли каза? Трябва да влезем в кабинета ми, за да повикам линейка.

Момчето тръсна глава в знак на протест и подбели очи, сякаш зад него имаше нещо.

— Гърба — каза отново то.

Мина разкъса туниката му, за да спре кръвта. Когато го огледа да види къде е раната му, забеляза, че около тялото му са се впили ивици плат. Стигаха до гърба му и Мина напипа нещо четириъгълно отзад. „Гърба.“ Мина усети гладката повърхност на кожената подвързия. Боже мой! — помисли си той.

Антъни беше в библиотеката, когато му съобщи да се яви незабавно при Мина. Когато влезе в кабинета му, той рязко спря. В

креслото на директора под груба, пропита с кръв туника, различи контурите на човешко тяло.

— Мъртъв е — обяви Мина. — Бил е намушкан с нож. Обясни ми, че са го наранили, защото е отишъл да краде. Според мен вероятно се е опитал да открадне ето това.

Мина протегна ръката си, в която държеше томче, подвързано с кожа.

Антъни погледна книгата, но не я взе, а се приближи до момчето. Протегна ръка и го докосна по челото.

— Познавам го.

— Понякога изпълнява поръчки за нуждите на музея. Каква жестокост!

— Беше го изпратил да свърши нещо, така ли?

— Да, казах му за текстовете. Казах му, че ще има награда за всяка информация, която би ни помогнала да ги открием.

— Ясно.

Антъни покри лицето на момчето.

— Каза ли ти нещо друго?

— Нямаше как. Бог да ни е на помощ, ако са го сторили онези, с които си имаме работа.

— Ние не знаем с кого си имаме работа. Ръкописите може и да са откънати от банда момчета. Момчетата може да са се сбили.

— Томчето беше завързано за тялото му. Не е възможно сам да го е направил. Нито пък би могъл да го достигне с ръка, не и с тази рана.

— Значи някой нарочно го е изпратил тук в този вид. Искал е да ни предаде някакво съобщение.

Антъни покри тялото на момчето и прехвърли вниманието си върху книгата.

— Същото ли е, за което си мисля?

Мина му я подаде.

— Сигурен съм, че е от Наг Хамади. Имаме късмет. Френският египтолог Жан Дорес в момента е в Кайро. Може да удостовери автентичността ѝ. Обадох му се в хотела, където е отседнал. Искам тутакси да дойде в музея.

— Няма ли да ѝ хвърлим един поглед?

Мина постави твърде голямата книга на бюрото си и предпазливо я разтвори. Докато го правеше, в стаята се възцари

дълбока тишина, която уталожи дори смущението, причинено от скорошната смърт. Бастиан често бе описвал на Антъни това явление, невероятното преживяване при срещата с подобно древно съкровище, при допира с него.

Мина отгърна страницата и пред очите им се появи бял плик. Бе адресиран до Того Мина. Директорът плъзна пръста си под печата и прочете:

Маловажна книжка, ала в музея би трябвало да имат нещо предвид.

Особено след като са тъй отчаяни, че принуждават малки момчета да крадат.

— За бога! Не съм го принудил да краде! — възкликна Мина. — Кой би направил такова нещо?

Антъни вдигна ръка, за да го усмири. Не искаше да обсъжда въпроса с превъзбудения Мина. Съсредоточи се върху книгата, като следваше коптските букви с пръст.

— Озаглавена е „Обяснение на Душата“.

Мина се наведе над текста.

— Не знаех за съществуването на подобно писание. Можеш ли да го разчетеш?

— Ще ми трябва време.

— Тогава започвай, ще го направиш, нали, Лейзар?

Антъни се приближи до масата в ъгъла, върху която имаше кристална гарафа и няколко чаши, и му наля уиски в едната.

— Опитай се да се успокоиш, Мина.

През следващите два часа Антъни превеждаше началото на текста. Когато свърши, вдигна очилата на челото си и погледна към Мина, който, докато чакаше, бе надзиравал преместването на тялото на момчето и бе изпил уискито си заедно с две чаши чай.

— Слушам те — каза Мина.

Антъни вдигна превода пред очите си.

— Тук пише:

Мъдреците от отколешни времена са дарили душата с женско име. Защото в същността си тя е жена. Дори има утроба. Докато живееше сама с отца си, тя бе девица и двуполова на вид. Ала щом се въплъти в тяло и заживя в този свят, тя попадна в ръцете на много разбойници. Разпътните създания си я подхвърляха един на друг и я (...). Някои я вземаха със сила, а други я съблазняваха с дарове. Казано накратко, те я оскверниха и тя (...) своята девственост.

Известно време двамата мълчаха. После Мина се протегна да вземе листа с преведения текст и бавно заговори:

— „Душата е женска, чиста и безполова, ала поставена в човешкото тяло на тази земя, тя бива прелъстена и осквернена.“

— В безопасност е единствено с баща си. Девствена, двуполова.

— За мен тази книга не е незначителна. Какви са те, Лейзар? Какво представляват тези книги?

— Може би са продължение на известната ни християнска религия. Може би са нейна версия.

— Само този откъс е достатъчен, за да размишляваш цял живот.

Мина започна да потропва по пода с върха на обувката си.

— Може би онзи, който е написал съобщението, е убил момчето, за да му попречи да ни информира къде е открило книгата.

Мина хвърли плика в кошчето за боклук.

— Не знам да се ядосвам ли, или да благодаря на Бога.

— И двете. Струва си само да я погледнеш.

— Какво ли не бих направил, за да имам ръкописите, за които подозираме, че са там, за да получа апокрифите, от които сме зървали само отделни части. Бих сторил всичко.

— Ръкописите на онези, които Бастиан нарича вътрешен апостолски кръг.

— Какъв вътрешен кръг? — вдигна поглед Мина.

— Според него са съществували две равнища на Христовото учение: едно за обикновените му последователи и второ за вътрешния кръг на учениците му, за мъжете и жените, които са познавали по-

отблизо и са разбирали в дълбочина християнското учение. Тъкмо техните евангелия са били забранени.

Мина се отпусна на един стол.

— Въпросите никнат като гъби.

— Така е.

— Какво точно са виждали и разбирали апостолите от този кръг? Как и до каква степен са се различавали от своите събратя? Защо думите им са били тъй провокиращи, а вярванията им — толкова опасни?

— Само Бастиан може да ти отговори, а него го няма.

Когато се върна в кабинета си, Антъни отново се замисли за момчето. Това бе третата смърт, която би могла да се свърже с апокрифите, ала за разлика от Сътън и Бастиан това момче бе убито по невероятно брутален начин. То бе напълно невинно. Когато анализира нещата, Антъни усети как в душата му се надига гняв. Колко още безсмислени убийства щяха да последват? Колкото и да бе странно, не чувстваше страх. На път за дома си усети, че огънят, запален от Чарлс Бастиан, се бе разгорял с пълна мощ в душата му. И той като Мина искаше да притежава тези книги, за да ги предаде на човечеството. Искаше и другите да се почувстват така, както се бе почувствал той този следобед, да усетят пронизваща отмала, да доловят пропукването на цинизма. Искаше му се да разпори небесата и да замени блаженството им със света, който съществуваше в мислите му; свят, в който мъже и жени се преплитаха в едно и се превръщаха в част от нещо велико. Измъчван от терзания, той си спомни думите на Бастиан, че най-трудното в живота е да желаеш нещо.

Когато се прибра, Антъни си наля чаша вино. Ако трябваше да бъде честен към себе си, би трябвало да си признае, че съществуваша и други неща, които бяха станали желани за него. Светът му се променяше, а той не разбираше в каква насока.

ГЛАВА ЕДИНАЙСЕТА

*Симон Петър им предложи:
Мария Магдалена трябва да ни напусне.
Жените са незначими за живота.*

Евангелие от Тома,
открито в Наг Хамади

Джема бе в стаята си и четеше нещо доста странно в една от бащините си исторически книги: на християните им било нужно дълго време, за да се споразумеят върху същността на християнството. Римската империя не била рожденото място на религията, както бе предполагала досега. Когато апостолите се разпръснали, Петър отишъл в Рим, останалите — другаде: Тадей се озовал в Армения, Павел — в Гърция. Първата колония, която се нарекла християнска, била създадена в Сирия. Яков Справедливия, брат на Исус, когото мнозина считали за глава на християнството, останал в Палестина с евреите. Това били равнопоставените центрове на християнството.

Едва след покръстването на римляните император Константин превръща християнството в официална религия в империята, Рим се обявява за официален клон на християнството, а родословната му връзка с Петър е единствената връзка с достоверността. Родословието на Исус, неговите кръвни роднини не са взети предвид.

Не си бе давала сметка, че Исус с имал роднини. Негови кръвни роднини били евреите, които в три войни се били против римляните заради претенцията, че техният син Исус е Месията. Но смятали, че той не е изпълнил пророчеството. Не установил мир на земята, нито допринесъл за универсалното познание за Господ. Не върнал всички евреи в Израел.

През първите два века след Христа евангелските текстове били подбрани, редактирани и прочистени. Различни теолози и отци на църквата признават, че са съществували опити те да бъдат пренаписани и компилирани по друг начин. През II в. Климент Александрийски^[1]

разкрива, че съществуват две версии на Евангелието от Марко. Едното било забранено, тъй като съдържало „сексуални“ пасажки, неподходящи за широката публика.

В края на II в. един мъж определил съдбата на Новия завет. Епископ Иринеи Лионски за първи път обявил, че четирите евангелия са догма. Преди това никъде не съществува дори споменаване за подобно нещо. Евангелията не са били класифицирани, всички се считали за еднакво автентични, за еднакво ценни.

Джема записа: „Епископ Иринеи успешно канонизира християнството, при това го прави съвсем сам“. Усети, че твърдението му доста я стресна.

Еретиците се хвалят, че разполагат с повече евангелия, отколкото съществуват в действителност. Всъщност всички техни евангелия са пълни с богохулства. Автентичните евангелия са само четири. И това е очевидната истина, тъй както посоките на света са само четири, следователно възможни са само четири евангелия.

Когато четирите избрани книги стават догма, наредено е останалите да се унищожат, а всички клонове на християнството са преследвани от закона. Митра, Изида, Дионис са заклеймени като езически богове.

Джема си изми лицето и седна до бюрото с бащината си Библия в ръце. Търсеше пасажите, които вече бе прочела и препрочела в Библията на семейство Лейзар; забеляза, че баща ѝ бе нахвърлял някои бележки в полето.

Във версията на Йоан, описваща сватбата в Кана, където Исус прави първото чудо, като превръща водата във вино, в полето бе записал следното:

Чия сватба? Исусовата?

Джема се вторачи в написаното. Дали баща ѝ не бе направил завой във вярата си?

Разгърна на страницата, където Йоан Богослов разказва за възкресението на Лазар от мъртвите. Баща ѝ бе отбелязал:

Във версиите на Марко и Лука е изпуснато — единствената причина, поради която епизодът с Лазар е включен в Библията, е невъзможността Йоан да бъде цензуриран — бил е твърде силен.

Причини за цензуриране на останалите:

Лазар = брат на Мария от Витания

Мария от Витания = Мария Магдалена (потвърдено от църквата).

Така значи, мислеше си Джема, Лазар с брат на Мария Магдалена. Защо ли този факт би бил причина Марко и Лука да пропуснат разказа за Лазар в своите евангелия? За да не споменават името ѝ ли? Най-отдолу на същата страница имаше забележка, написана с химикалка:

Мария Магдалена = Помазващата жрица
(вж. Лука 7:36-50, Йоан 12:1-8, Марко 14:3-9, Матей 26:6-13)

Джема откъсна лист от тетрадката си, отбеляза упоменатите части и откри, че всички те се отнасят до едно и също събитие. Помазването на Христовите нозе.

Ала разказът се различаваше.

Лука е описал жена „в греховния град“, която идва неканена по време на тяхната вечеря със Спасителя и помазва главата и нозете му с миро и балсам. После ги избърсва с косите си.

Марко и Матей описват същото събитие и твърдят, че това се е случило във Витания. Нито един от двамата не назовава името на жената.

Йоан е по-подробен: помазването е станало във Витания в дома на Лазар, Мария и Марта. Тъкмо Мария е извършила помазването.

Значи така, мислеше си Джема, единствено Йоан е проявил достатъчно храброст и е назвал Мария Магдалена по име, както и града, в който е живеела; разказал е и историята на брат й Лазар. Тъкмо Йоан, защото е бил твърде силен, за да го цензурират. Дали защото не се е боял от нея?

Тя отгърна страницата и попадна на друга странна забележка: името Христос е гръцко и в превод означава „помазан“.

Личността, помазала Иисус, е жена.

Под забележката бе написано: *Помазващата жрица се превръща в безименна грешница, последователката става каеща се блудница. В Новия завет жените са маргинализирани. Няма ги. Доказателствата са представени в останалите.*

Останалите?

Джема затвори книгата. Останалите евангелия ли?

Притвори очи. Болезнено усещаше липсата на баща си, имаше нужда от неговия ум. Той щеше да й разясни всичко; тя бе сигурна, че всичко му е било ясно като бял ден.

Ала сега бе сама и неуверена, главата й бе пълна с информация, която не биваше да обсъжда с мъжете от семейство Лейзар — единият бе заклеймил баща й като богохулник, другият твърдеше, че се е заселил в злокобното царство на „тъмните сили“, а третият не искаше изобщо да говори за него.

Ето защо се чувстваше необикновено въодушевена от образа на тази силна жена. И още повече — от възхищението, което изпитваше към баща си.

Да беше тук, той непременно щеше да я посъветва да не умува толкова. Веднъж й бе казал, че многото мислене унищожава самата мисъл.

Когато стана време за чай, Майкъл я завари в кабинета да чете книга от библиотеката на баща му. Наведе се да види заглавието.

— Пускаш корени на новото място, така ли?

— Знаеш ли, че тялото на Големия сфинкс е било напълно разкрито едва през 1858 г.? Дотогава над пясъка е стърчала само

главата. Приятелят на баща ти Мариет го е изровил от пясъка. Дори не са имали представа, че е лъв.

— Кой знае що за дивотия е този сфинкс. Може да е идея за куче пазач, породена в главата на някой луд фараон.

Джема разгледа фотографията.

— Толкова ли е огромен в действителност?

— Бих казал, че е доста голям, да.

Тя затвори книгата и вдигна очи към него.

— Бих искала да го видя.

— Разбира се, че би искала — засмя се Майкъл.

— Ще ме заведеш ли?

— Някой път, преди Рождество. Нека се пооправя малко.

— Да отидем още сега.

Майкъл се усмихна.

— Ти наистина ме ободряваш, знаеш ли?

Джема погледна към часовника над камината.

— Ако тръгнем сега, можем да се върнем за вечеря.

Майкъл се завъртя, опрян на бастуна си, и тръгна към барчето.

— Две глътки за смелост. Но няма да вървим пеша, имай го предвид.

— Разбира се.

— Ще вземем и бутилка вино, за да отпразнуваме залеза. Не приемам отказ, това е част от сделката.

— Ще взема чаши.

Когато за първи път зърна Големия сфинкс, Джема получи главозамайване. Мащабите на звяра бяха такива, че ѝ се дощя да извика и да избяга, питаше се кой ли е бил този бог, който е вдъхновил създаването на подобно същество. То бе възхитително до безумие. Тя не бе достатъчно голяма, за да се сравни дори с нокътя му. Тутакси се втурна към статуята.

— Човешките същества са изумителни — викна назад към Майкъл тя. — Не мислиш ли? Как са могли да издигнат подобно нещо! С каква цел? Каква е ползата?

— Ела тук, щура харпийо! — засмя се той.

Двамата седнаха на хълмчето и Майкъл отвори виното.

— Не мога да повярвам. Гнусният сфинкс повиши настроението ти.

— Прав си. Пък и денят бе добър за мен.

— Така ли? Ще ми кажеш ли защо?

— Понякога денят протича по блестящ начин. В такива дни дори ужасните неща имат своя смисъл.

— Чух, че Антъни те е завел в любимата си мюсюлманска част на Кайро.

— Да, заведе ме.

— И как върви работата в кабинета на баща ти? Антъни помага ли ти?

— В известен смисъл. Но да не говорим за това, не и тук.

— Съгласен. Докато не започнеш да предпочиташ компанията на брат ми пред моята, ще говорим за каквото кажеш.

Джема прие предложената ѝ чаша вино.

— За първи път бях тук преди доста време — каза Майкъл. — Всъщност тогава бе първото ми и последно посещение на това място.

— Мястото е вълшебно, как си могъл да устоиш?

— Виж, дете. Тогава бях десетгодишен. Баща ми ме доведе. Беше преди да разбере, преди ние да разберем, че води двойствен живот.

— Какво имаш предвид?

— Много просто. В тази страна той имаше още едно семейство. Още една жена, още един син. В онзи ден ми представи моя полубрат. Всъщност недалеч от мястото, на което сме сега. „Запознай се с Антъни — каза баща ми. — Може би някой ден двамата ще се сприятелите.“ Не знаех защо говори така, нито кой е Антъни. Момчето, което видях, бе по-малко от мен, пък и тези огромни зелени очи... Стори ми се много странно, че бе застанало тъй близо до баща ми. За кого се мисли? Няма ли си свой баща? В онези дни аз много обичах баща си. Той беше — е, вече си го усетила. Понякога беше повече вълшебник, отколкото баща. Вземаше ме от училище и ме водеше тук. Яздехме камили! Можеш ли да си представиш — малко момче от Англия, да го вземат от общинското училище насред учебния час, за да язди камила в Сахара! В деня, когато видях Антъни, разбрах, че нещо се е променило. Тогава още не разбирах какво, но много скоро всичко се изясни. Баща ми не желаше да се преструва повече. Вече не принадлежеше нито на мен, нито на майка ми. Ето и тъжния край на

една тъжна история: от този ден насам стомахът ми се обръщаше само при мисълта, че ще се върна в Египет.

— Не те виня.

Майкъл посочи към Голямата пирамида.

— Качвал съм се до върха.

— Наистина ли? — Джема засенчи с ръка очите си и погледна нагоре. — Не мога дори да си го представя.

— Можеш. Никога не обичай мъж от жалост, Джема — заяви Майкъл. — Жестоко е. Имах момиче, което ми каза това. Беше бедна като църковна мишка. И имаше право, аз наистина я съжалявах.

— Има ли значение как си се влюбил? Самият факт, че си влюбен, не е ли достатъчен?

— Наистина ли вярваш в това?

— Вярвам в това, че човек никога не знае колко време му остава — каза Джема и поклати глава, когато той ѝ предложи още вино. Залезът оцветяваше синевата на хоризонта в тъмновиолетово. Въздухът бе станал хладен.

— Нощта, в която майка ми почина — продължи тя, — аз избягах в скривалището. Баща ми стоеше пред входа и се взираше в огъня на отсрещната страна на улицата. Приличаше на сомнамбул. Когато се обърнах назад, видях, че половината от къщата ни бе изчезнала. Нямаше я спалнята им. Той още не бе привършил работата си долу, в кабинета. И двамата бяхме останали в непокътнатата част. Тръгнахме в нощта. Вървахме до сутринта. Сякаш вече нямаше значение дали ще се изсипят още бомби и дали някоя от тях ще се стовари върху нас. Помня, че се надявах да открием мама някъде по пътя. Стъпвахме върху останките от живота на други хора: разпръснати снимки, стълбища, водещи наникъде. Седмици наред виждах само това. Помня, че преди трагедията всеки път, щом минех покрай някое място, където бе паднала бомба, се чувствах късметлийка. Имах усещането, че това няма да се случи на нас. Звучи абсурдно, но си мислех, че понеже сме добри хора, които се обичат, ние по някакъв начин би трябвало да сме защитени.

— Боже мой, Джема! Какъв ад си преживяла.

Рамото ѝ докосна неговото.

— Нали знаеш какво беше? Смъртта стана нещо обичайно за нас и ние се стараехме да не мислим за нея. Обичайна като това да си

шием палта от одеялата и да мъкнем онези ужасни противогази. Помня, че започнаха да изработват кесии с фалшиво дъно, които пасваха отвътре на противогазите. Тогава си помислих: „Колко практично!“.

Майкъл я прегърна през рамото и я притегли към себе си. Джема склони глава на гърдите му. Чувстваше се тъй уютно в ръцете му.

— Работех в болницата „Св. Антоний“. Имаше вечери, в които съм се чудела чия ръка да хвана най-напред. Винаги усещаха края си и с умоляващ поглед ме караха да се приближа. Сякаш самотата бе пострашна и от смъртта. Понякога те ми бяха по-близки от всеки друг. Струваше ми се, че душите им се втурват навън в очакване на последна прегръдка. Не така умря моята майка. За нея нямаше време. Боли ме, като си помисля. Къде бях аз? Защо не бях до нея? Защо тя не беше с нас?

— Не си виновна, скъпа. Луфтвафе пускаше бомбите си над главите ви.

Джема клатеше глава.

— Тя не беше като баща ми. Беше лекомислена. И красива. И блестяща, необузdana пианистка. Обичаше да пее шлагери с най-силния глас, на който бе способна. Само като чуеше мелодията по радиото, тутакси я запомняше. Караше ни да танцуваме. Баща ми я обожаваше.

Джема разтърка очи със свитите си в юмрук длани.

— Дълго време не разбирах отношенията им. Тя принадлежеше на свят, съвършено различен от неговия, на един нереален и някак си по-оживен свят. Но веднъж ги чух да разговарят и той ѝ разказваше за работата си. Питаше я какво да прави, сякаш беше малко дете. Нямах представа колко умна бе всъщност, нито до каква степен той ценеше ума ѝ. Тя не изпитваше нужда да доказва това пред никого, нали разбираш?

— Сякаш описваш себе си.

— Не. Аз не притежавам нейната грация. Суховата съм.

— Харесвам суховатите.

— Така ли? — обърна се към него Джема.

— Дори много. Веднъж се опитах да целуна една такава. Беше грешка.

Джема се обърна и леко докосна бузата му с устните си.

— Ние, суховатите, реагираме доста бурно.

— Ще го имам предвид.

Слънцето бе оставило след себе си бледо зарево, нежна сянка, която бързо бе смачкана от тежестта на спусналата се отгоре ѝ тъмнина. Джема прибра коленете под брадичката си и зарови лице в тях. Заговори с приглушен глас:

— Ти беше прав за войника. В отделението лежеше един капитан.

— Продължавай — каза Майкъл след кратка пауза.

— Умираще. Мисля, че се влюбихме един в друг.

— Не ми казвай, че си правила секс с умиращ мъж.

Джема не отговори. Майкъл се засмя с леко недоверие.

— Какво направи, за да те убеди?

— Разказвам ти го, защото искам да знаеш, че не само ти си правил неща, които могат да се смятат за недотам правилни.

— Ама, Джема, чак пък да се любиш с умиращ войник...

Джема се отдръпна от него.

— Съжалявам, че го споделих с теб.

— Добре де, илюзиите са краткотрайни. Край с невинността на Джема.

— И каква е тя сега, лека жена ли?

— Не се оплаквам, повярвай ми. Може би някой ден...
Задължително ли е да съм на смъртно легло?

Джема стана и се отдалечи. Спря първото такси, което видя и остави Майкъл сам да си намери превоз до дома.

Качи се с вечерята си в стаята и изпи по-голямата част от виното в гарафата, донесена ѝ от Амад; подпря се на възглавниците, за да ѝ е удобно едновременно да се храни и да чете. Нямахше да може да укроти гнева и унижението, които изпитваше към Майкъл и към себе си — не и тази вечер. Тази вечер щеше да им се остави да я разкъсат от глава до пети. И без това не се чувстваше едно цяло. Дори не и две половини. Бе разбита на дребни частици като счупено стъкло. Нямахше да може да влезе отново във владение на своето тяло. Частиците бяха остри и ѝ причиняваха болка. Нямахше да се успокои нито тази вечер, нито утре, не и докато режещите им ръбове не бъдат загладени. Усети сърцето си

кораво като камък, който притиска гърдите ѝ. Смазваш ме. Искам да се освободя от теб, мислеше си тя.

* * *

Майкъл леко почука, преди да отвори вратата и да развее бялата кърпа за хранене.

— Ще чуеш ли условията ми за капитулация?

— Не съм сигурна. Нима сме се карали? На мен ми се стори, че въздаваш справедливост, сякаш си Господ.

— Аз съм същинско магаре.

Той прекрачи прага на стаята. Лицето му пак бе сиво.

— Мислих си за това. Всъщност не можах да спя. С помощта на малко уиски успях да разбера причините за собственото си поведение.

— Какво модерно мислене.

— Мисля, че проявих ревност към твоя капитан. Щеше ми се да съм бил на негово място. Но не аз умрях. Аз оживях.

Когато повдигна дървения си крак, гласът му трепна.

— И това ме превърна в нещо като чудовище.

Джема отбеляза страницата, до която бе стигнала, и остави книгата.

— Не виждам нищо такова.

— Сигурно е така, вече те познавам.

Той тръгна несигурно към леглото ѝ. От джоба си извади кадифена кутийка.

— Имам я много отдавна. Не съм мислил, че някога ще я дам на някого. Но сега съм сигурен, че тя ти принадлежи.

Той я отвори и извади верижка със златен медальон във формата на сърце.

— Беше на майка ми. Тя със сигурност щеше да те хареса. Щеше да ме посъветва да взема правилното решение. И ето ме сега пред теб в старанието си да не сбъркам.

Майкъл трепереше целият, сякаш дори хубостта му бе за него бреме, чиято тежест не може да удържи. С усилие отвори закопчалката и ѝ подаде медальона. В него бяха вградени малки рубини и диаманти. Тя леко докосна скъпата вещ и поклати глава.

— Много е красив.

— Вземи го.

Тя задържа погледа си върху него.

— Не е нужно, Майкъл.

Той безмълвно се взираше в нея, лицето му сякаш не бе изгоряло, а бе разкъсано на парчета, медальонът се поклащаше на верижката, която висеше от пръстите му. Накрая го върна обратно в кутийката.

— Джема — започна несигурно, — мислиш ли, че би могла да помогнеш на това чудовище отново да обича?

— Мисля, че има неща, които всички трябва да учим наново — отвърна бавно тя.

Той поседна на ръба на леглото и хвана ръката ѝ. Тя здраво стисна неговата, за да успокои, макар и само за миг, вълнението си.

[1] Климент Александрийски (ок. 150-ок. 215) — християнски писател и философ. Представител на Александрийската школа. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ДВАНАЙСЕТА

*Книжовниците и фарисеите
получиха ключовете
на познанието
и ги скриха. Те не проникнаха в
него,
нито позволиха на желаещите
да проникнат.
Бъдете мъдри като змиите
и невинни като гълъбите.*

Евангелие от Тома,
открито в Наг Хамади

Тъй като многобройните посещения на Антъни в законните антикварни магазини и при колекционерите с разрешително в Кайро не дадоха резултат, той реши да се разрови из сенчестия подземен свят на по-безскрупулните търговци на старини в града. Тези противни типове не му бяха непознати; те често бяха посещавали фамилната им къща, когато бащата на Антъни разкопаваше ценни съкровища, и тъкмо заради тях не всички ценности се отправяха към музея. Той пазеше в паметта си образа на един от тези типове. Фокион Тано бе най-чаровният, най-безпринципният и най-успешният от всички. Антъни си спомни колко щастливо се бе засмял, когато бе счупил на две един артефакт от слонова кост, след като двамата с баща му не бяха успели да се договорят за цената. Разпозна стила му и в жестокостта спрямо момчето, и в начина, по който им го бяха върнали — със завързан на гърба пакет. Чрез момчето той ги предупреждаваше. Текстът в бележката бе реверанс към хората от музея, с които навремето успешно си бе партнирал и които не можеше да си позволи да загуби. Хора като Дейвид Лейзар, а сега и сина му.

Фактът, че до ушите на Зира бяха стигнали слухове за пребиваването на Тано в Наг Хамади, затвърди убеждението му, че търговецът на антики е активен участник в това жестоко деяние. Стивън Сътън бе загинал точно там, на онова стратегическо място, в онзи решителен момент. Същата вечер Антъни тръгна с такси за Гиза с усещането, че времето лети. Джема Бастиан бързо напредваше. Макар невинаги да следваше правилната посока, нямаше никакво съмнение къде щеше да я отведе пътят, който следваше.

Фокион Тано обичаше да посещава един от множеството барове и ресторанти на хотел „Оберай“ близо до Гиза. Бившият пищен ловен дворец му прилягаше — Тано харесваше екстравагантността и нощния живот. В „Оберай“ се хранеха гостите на хотела и човек можеше да си поръча буквално всичко в който и да е час от денонощието и да разчита както на дискретност, така и на шумна реклама — според желанието.

Тази вечер Антъни откри Тано в осветен със свещи ъгъл на ресторант „Хан Ел Калили“, седнал като Али Баба да нагъва бабагануш^[1] с питка. Едно наргиле се издигаше като минаре до малката купа с тютюн. Срецу него седеше млада дългокоса жена, която би могла да му е дъщеря, ако не ставаше дума за Фокион Тано. Когато Тано видя приближаващия се Антъни, той я отпрати с ръка и придърпа стол за госта.

— Напълнял си — забеляза Антъни.

— Мога да си го позволя — отвърна Тано и пресуши чашата с вино.

— Можеш да си позволиш всичко, което се търси на черно.

— Не си падаш много по шегите, а?

— Да говорим за пари.

Тано го погледна през масата.

— Как е баща ти?

— Старее.

— Мъчно ми е за едно време, когато светът бе в краката ни.

— За краденето.

— За придобиването! — Тано властно махна с ръка за още вино.

— Значи така, един човек, който, доколкото знам, никога не е бил купуван, сега иска да говори за пари?

— Иска ми се да поговорим за твоите пари. Или по-точно казано, за парите, които много скоро могат да станат твои.

— И как така внезапно са привлекли вниманието ти? Да не би да си решил да смениш професията си? Не те виня!

— Находката от Наг Хамади, Тано.

Тано се почеса по главата.

— Да, чувал съм за нея.

— Тя принадлежи на тази страна, на Египет.

— Не знаех, че можеш да вземаш страна, Лейзар — изрече замислено Тано.

— Прав си, обикновено не вземам. Само гледам отстрани. Но светът се промени.

— Наистина ли?

— Тези текстове не бива да попаднат в частни ръце. Те принадлежат на египетския народ.

— Сега пък заговори от името на народа, така ли? — засмя се Тано. — Още не съм те чул да говориш от свое име.

Антъни замълча. Усецаше умората му. Тано напълни две чаши от току-що донесената бутилка.

— Изобщо не приличаш на баща си. Той е като фар — излъчва. Не може да пази тайна. Внимавай с хора, които не могат да пазят тайна. Внимавай и с онези, които знаят твърде много тайни, побират в себе си огромно пространство и с лекота се носят над земята. Такива хора не обичат да четат морал на останалите, както се опитваш да правиш ти в момента.

— Нито пък могат да бъдат пионки в нечии ръце.

— Кажми ми с каква цел играеш тази игра? Какво би могло да е толкова важно за човек като теб? Отмъщение ли целиш? Мисля, че си над това. Жена ли е замесена? Извинявай, но не ми приличаш на любовник.

— Невероятно е колко много знаеш за човек, който не обича да слуша.

— Няма нужда да слушам. Просто знам.

— Значи няма нужда да ти го казвам.

Тано лапна една пълнена чушка.

— Не понасяш да бъдеш на показ, нали, Лейзар?

— Зависи кой ме гледа.

— А пък аз се радвах на появата на едно ново приятелство.

Антъни се размърда на стола. Ресторантът бе почти празен. Едно момче се суетеше в отсрещния ъгъл, където бяха приборите за хранене и водните чаши.

— Ненавременната смърт на Стивън Сътън — тихо изрече той.
— Вероятно ще има разследване.

Тано вдигна и двете си ръце.

— Хайде, хайде.

— А пък и посланието ти. Имай милост към младите, Тано.

— Към никого нямам милост. Какво искаш, Лейзар?

Антъни вдигна поглед към цветния таван.

— А и Чарлс Бастиан.

— Много се отнесе.

Антъни се наведе напред.

— Искам да няма повече смърт. Пък и ръкописите принадлежат на Египет, Тано.

Тано го гледаше спокойно. После се засмя.

— Ако ти беше вторият, ако беше самият Месия — не, не, мисля, че дори тогава нямаше да ти направя тази услуга. Съжалявам — и той отхапа парче месо от кебапа пред себе си.

— Музеят ще има подкрепата на правителството при оспорването на всяка продажба зад граница.

— Правителството ли! Ха!

— Хайде, питай.

— Блъфираш.

— Питай — повтори Антъни.

— Ще се възползвам от всички възможности, които биха сринали египетското правителство. Само да духна с уста и то ще рухне. Като артефакт! Като експонат от музей!

— Музеят е готов да направи предложение.

— Колко? — изсумтя Тано.

— Не можем да преговаряме, докато не получа доказателства, че притежаваш ръкописите от Наг Хамади.

— Не съм ли го направил?

— Екзегезата^[2] може да е изолирана находка.

— Знаеш, че не е.

— Така ли? Колко са на брой?

Тано се облегна назад и се поглади по шкембето, което бе заприличало на глобус.

— Повече от достатъчно. Всъщност една малка библиотека.

Той наблюдаваше лицето на Антъни.

— Добре си тренирал маската на безразличието. Сигурен съм, че много те улеснява.

Той потопаи къшея си в чинията с хумус.

— Но пред мен не минава. Това, че изобщо би могъл да преговаряш с правителство, което е на ръба на пропастта, е доста объркващо. Бих казал, че се чувствам застрашен.

— И така трябва, Тано. Познавам те от доста време. За разлика от теб аз си отварях ушите и очите. Досега за мен нямаше никакво значение чии ръце са окървавени.

— Кръв по ръцете ми? Изключено. — Тано се наведе напред и като се усмихна, златните му пломби блеснаха. — Забравяш, че тук аз съм играчът, а не пионката.

Той отново се облегна назад и бутна чинията с храната настрана.

— Хората предпочитат да не преговарят с убийци, Тано, дори за антики.

— Хайде да спрем с празните приказки — каза Тано и избърса брадата си с кърпата за хранене. — Ще споделя нещо с теб. Тази находка ме заплени. Знаеш ли защо? Предлагат ми торба пари, за да я потуля. Какво ще кажеш?

— Кой ти ги предлага?

— И това е най-чудното. Не ме притискай, Лейзар. Ако пуснеш кучетата по следите ми, особено онзи териер Того Мина, само ще улесниш избора ми. Какво ми пука за египетския народ? Така че нека разговорът ни си остане между нас, нека не се преструваме, нека не се втурваме да спасяваме света. Да се държим като двама възрастни мъже, които преговарят. Които играят шах — и Тано махна с ръка към сервитьора. — Мисля, че ти си на ход.

— Аз пък мисля, че зад хедонистичната си фасада криеш своята загриженост за мястото, което ще ти отредят в отвъдното. Смятам, че проявяваш здравословна неохота, що се отнася до „потулването“ на свещените текстове. Когато ми представиш доказателства за съществуването на тази библиотека, ще ти покажа какъв ще бъде следващият ми ход.

* * *

Антъни се отправи към изхода на ресторанта. Не взе такси — предпочиташе да се поразходи. Нощта беше безлунна и топла, небето бе изпълнено със звезди, от които идваше трепкаща, ала постоянна светлина. Той мушна ръце в джобовете си и се вторачи в безлюдния път пред себе си. Липсваше му пустинята. Липсваше му пространството и времето, както и безкрайните възможности да размишлява. Вече не се усещаше дистанцирано от живота си. В момента бе затънал до гуша в него.

Както и предполагаше, Екзегезата бе дошла от Тано. Когато чу името на Стивън Сътън, Тано бе трепнал; по широкото му лице бе преминала сянка. Обвинението бе послужило на Антъни като опорна точка. Но ако не грешеше в преценката си, когато чу името на Чарлс Бастиан, той бе останал спокоен. Сега си мислеше, че ако приятелят му не е починал от естествена смърт, чук е действал и трети човек.

[1] Египетско ястие с печени патладжани и подправки. — Б.пр. ↑

[2] Текст, тълкуващ свещените писания. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ТРИНАЙСЕТА

Има сили, които не искат да бъдем спасени.

Те действат в свой интерес.

Евангелие от Филип,
открито в Наг Хамади

На другата сутрин Джема отиде в музея и влезе в кабинета на Антъни. Той посочи с ръка към празното кресло. Джема седна и забарабани с пръсти по страничната му облегалка.

— Намерих дневниците.

Антъни повдигна вежди, ала не каза нищо.

— Държал ги е в тайно чекмедже, подобно на онова вкъщи.

Джема кръстоса крака и се вторачи в плочките на пода.

— В единия имаше списък. Бе озаглавен „Доказателства за съществуването на друг Бог“. Имаше и отбелязани дати.

Антъни чакаше. Най-после тя вдигна поглед към него.

— Когато бяхме в Лондон, веднъж ми каза, че е открил един Бог, с когото вярва, че ще се чувства удобно. Обеща ми някой ден да ми го представи.

Тя се наклони напред.

— Смятам, че е попаднал на следа.

Антъни се облегна на стола си.

— Каква следа?

— Следа към древни ръкописи. Датите представляват дните, в които са открити свещените текстове. Появяват се на най-странни места.

— Откъде знаеш?

— От списанията по археология, в които пишете за работата си. Баща ми е запазил съответните броеве. Запазил е дори статията, публикувана преди повече от сто години. През 1773 г. един от тях е бил открит в лондонска книжарница. В него е записан диалогът между

Иисус и учениците му. А в средата на миналия век някакъв шотландец е закупил друго такова списание край Тибър.

Джема погледна за справка списъка с дати.

— Ръкописът не бил публикуван чак до 1892 г. Той представлява диалог между Иисус и неговите ученици — една група, която очевидно е включвала както мъже, така и жени. И накрая, през 1896 г. един немски египтолог, който е знаел за предишните находки, купил в Кайро някакъв ръкопис, в който са включени още четири текста, и сега те се намират в Берлин. Доказано е, че са автентични евангелия.

Джема разгърна дневника в скута си.

— Берлин — повтори тя. Отвори на първата страница, за да я покаже на Антъни. Там бе написана една-единствена дума с красиви дребни букви.

— Разчитам само думата „Берлин“. Останалото е на някакъв неразбираем език.

Антъни разтърка очи. Тя бе много по-умна, отколкото си мислеше. И бе открила нещо, което му бе неизвестно. Погледна я. Тя сякаш бе кацнала на стола и приличаше на птичка, готова да отлети.

— Баща ти поддържал ли е връзка с Берлин? — попита той.

— Знам само, че на младини е прекарал известно време там. След като е напуснал семинарията. Трябва да е бил на двайсет и три.

Антъни затвори очи.

— Това е доста близо до 1896 г.

— Да. Питам се дали не се е срещнал с Карл Шмид, който е купил четирите евангелия.

— Интересно хрумване — каза Антъни и погледна часовника си. — Трябва да продължа с работата си. Да се видим за вечеря, става ли?

— Ами 1945 г.?

— Не знам какво би могло да означава. Работехме в Оксиринх. Но там не попаднахме на нищо кой знае какво.

— Защо ли е кодирал написаното? Трудно ми е да си го представя чак толкова тайнствен или стреснат до такава степен. — Джема стана от мястото си. — Макар че четох за Иринея, епископа на Лион, който изглежда е бил здраво изплашен. Той пише в защита на новата си църква пет тома, озаглавени „Унищожаването и отхвърлянето на фалшивото така наречено Познание“; по-известни са като „Срещу ересите“. Когато за първи път прочетох за всичко това, аз

се изсмях, но нали знаеш кой посвещава живота си на това да унищожава свещени ръкописи? Само фанатиците, би казал баща ми. Изплашени до смърт фанатици.

Когато Джема бе вече на вратата, Антъни заговори:

— Иринеј е водил война. Няма е избор. Навремето тези „еретични“ евангелия вече са били тръгнали от Галия през Рим, Гърция и Мала Азия и са взривявали всичко по пътя си. Хората жадно са ги поглъщали. Иринеј се е опасявал, че ще изгуби контрол над още младата си църква.

Джема се върна и отново седна.

— Става въпрос за контрол, нали? Потенциалната загуба на контрол над света и над реда, създаден от хората в името на Бог.

— Новосъздадената църква.

— Новосъздадената църква — повтори тя. — Благодаря ти, че ми напомни за нея. Всъщност дойдох, за да те уведомя, че според мен баща ми е открил нещо по пътя към апокрифите.

— Така ли?

Антъни си сложи очилата и взе писалката в ръка. Тя се наведе към него, като движеше в кръг дланите върху коленете си. Плочките на пода очевидно не бяха подредени в определени фигури. Очите ѝ проследиха хаотично разпръснатите им редове и за миг всички мисли се изпариха от главата ѝ.

— Бъди искрен — каза най-после тя. — Нали не си сигурен, че смъртта му е била естествена?

Антъни се поколеба.

— Не е нужно да съм сигурен. Нито пък ти. Него го няма и нашата задача сега е в негова памет да припомним делото на човека, който ще липсва и на двама ни.

Джема вдигна поглед.

— Защо не си участвал във войната?

— Защото не съм войник.

— Не можеш ли да се научиш?

— Някои са родени да бъдат войници.

— Някои като брат ти ли?

— Да. Брат ми беше добър войник.

— Знаем.

Джема се изправи. Едва когато стигна до вратата и се обърна назад, тя различи женската фигура на пода.

— Коя е?

— Изида.

— Да, сега я познах. Колко интересно, че тя украсява и твоя кабинет!

— Всъщност не е така, освен ако не правим онова, което е вършила тя — да връщаме мъртвите обратно към живота.

Джема се върна в кабинета на баща си и извади от чантата си бележника му с адресите. Той бе толкова протрит, че някои страници се бяха скъсали и падаха. Докато търсеше буквата „Р“, едно пожълтяло листче полетя към пода. Преди да го напъха обратно в бележника, тя го погледна. Беше някаква разписка, ала по разкривения почерк на написаното не можеше в никакъв случай да разбере от какво е. Но най-горе ясно се четеше напечатаното: „Албер Еид, антиквар“. Имаше и адрес. Джема сгъна листчето и го мушна в джоба си. После отбеляза с пръст страницата и преписа от бележника адреса на Карл Шмид.

Преди да излезе, набързо написа кратко писъмце.

До

Карл Шмид

Казвам се Джема Бастиан. Чарлс Бастиан ми беше баща. Познавахте ли го? Интересувам се дали някога ви е посещавал в Берлин и дали е чел ръкописите, които сте закупили в Египет. Какви бяха те? Проявил ли е по-особен интерес към някои от тях? Това, разбира се, е било доста отдавна. Моля, съобщете ми, ако знаете нещо. Той вече не е между живите и аз бих искала да знам колкото е възможно повече за живота му. (Моля да ми простите, ако греша и не сте го познавали. Съжалявам, че отнех от времето ви.)

Искрено ваша,

Джема Бастиан

* * *

Джема закъсна за вечеря. Трябваше ѝ малко време да се съвземе, след като разбра, че някой е преподредил бележките и книгите в стаята ѝ. Тя ги бе оставила в определено положение. Намери ги разместени, като почти бе спазен предишният им ред. Стриктно подредените вестници сега бяха поставени малко накриво, а местата на две от книгите бяха разменени. Беше влизал някой. Тя намери Амад в кухнята.

— Не си ли подреждал стаята ми днес?

— Не.

— Идвай ли е някой?

Амад замълча, после каза:

— Само членове на семейството.

— Кои членове на семейството имаш предвид?

Амад отново се обърна към храната, която приготвяше.

— Найлах? Дейвид? — притисна го тя. — Те ли са влизали в стаята ми?

— Дейвид, но той със сигурност искаше да те види.

Тя се вторачи в гърба на Амад, ала предпочете да премълчи факта, че е било невъзможно да я види, тъй като тя през целия ден бе отсъствала от стаята си.

Когато влезе в трапезарията, там се водеше необичайно оживен разговор. Вероятно защото и Антъни беше на масата.

Наведе се над Дейвид и тихо го попита:

— Днес идвал ли е някой на гости?

— Защо питаш? — поинтересува се Дейвид.

— Защото ми се струва, че някой е влизал в стаята ми. Вестниците бяха разбъркани.

Дейвид взе чашата си с вино.

— Липсва ли нещо?

— Не забелязах.

— Е, тогава защо се тревожиш?

Преди да върне чашата на мястото ѝ, Дейвид отпи още една глътка.

— Тъкмо говорехме за войната — каза той и промени темата. — Изглежда нахлуването на арабите е неизбежно.

— Не е ли странно? — забеляза Найлах. — Да определиш точна дата, на която да започнеш война.

Джема побърза да отхвърли вероятността домакинът ѝ да е нарушил правото ѝ на лично пространство. Подобни подозрения я изнуряваха.

— Какво имаш предвид — попита тя — под определена дата за започване на война?

— На 14 май държавата Израел ще обяви своята независимост. Войната ще започне на 15. Израел сформира военновъздушни сили — отвърна Майкъл. — Събрали са пилоти от къде ли не: евреи, не-евреи, дори бивши нацисти. Така се говори.

— Не ми се вярва — обади се Найлах. — Дори бивши нацисти?

— Веднага ще отбележа, че те поне могат да карат самолети — поклати глава Майкъл. — Понякога копелетата ми липсват — измърмори той.

Джема наклони глава на една страна, за да може да вижда Майкъл иззад свещите. По гласа му позна, че е изпил повече, отколкото му се полага. Импулсивно реши да го накара да говори за отминалата война.

— Как би се чувствал — попита тя — да полетиш отново и да се биеш с немците?

Той не я укори за наивността ѝ. Запали цигара и заговори тихо, сякаш бяха само двамата:

— Имаше добри и лоши дни. — Той вдиша дълбоко цигарения дим. — Представи си да се чувстваш по-жива, отколкото си била някога, и същевременно толкова близо до смъртта, че да можеш да я помиришеш. Това е най-хубавото чувство, което съм изпитвал. Друг път ми се струваше ужасяващо.

— Направо да не повярва човек каква работа свършихте, момчета! — възкликна Дейвид. — Какво бе казал Чърчил — че сте обърнали хода на световната война?

Майкъл се облегна назад и издиша дима.

— Татко — каза той, — тази плоча вече се изтърка.

Влезе Амад и започна да раздига масата.

— На онези, които не се биха, им е трудно — опита се да се вмъкне в разговора Антъни. — Не знаят как да се отблагодарят на тези, които го направиха.

— Как да се отблагодариш на войниците, които изгубиха живота си? — попита Майкъл. — Не се наемам да ти дам съвет.

— Ти все още си сред нас — тихо рече Антъни.

— Така ли е наистина? Всеки път, щом чуя шума от самолетни витла, ми се струва, че доживявам някой пъклен остатък от живота си.

Той смачка фасата си.

— Бях най-добрият в ескадрилата, но каква полза? Понякога ми се струва, че най-добрите моменти от живота ми са вече минало.

— Чакай те още такива дни — каза Антъни.

— Дали? — Майкъл изправи гръб на стола и се загледа в брат си. — Ти винаги си постъпвал правилно, нали така, Антъни? Дори не участва във войната, което смятах за престъпление. Но ето — погледни себе си, погледни и мен. Тъкмо така е трябвало да постъпиш.

— Това не беше моята война.

— Беше една проклета световна война! Или ти вече не се чувстваш част от света?

— Чувствам се — отвърна Антъни.

— Искам да знам само как е да си толкова добричък и чистичък? Някога да ти е тежала дистанцията между теб и нас? Никога ли не ти е хрумвало да направиш нещо неразумно?

— Престани, Майкъл — предупреди го баща му.

— Съжалявам, но не мога. Знаеш ли, когато спечелихме войната, аз загубих своя враг. Бих се през всичките тези години и накрая — пуф! — дяволите се изпариха. Така че сега това си ти, мое малко братче. Не ми казвай, че не разбираш.

— Разбирам.

— Това е мръсно и нечестно.

— Моля да ме извините — стана от стола си Джема.

Джема избяга в градината. Отиде в най-отдалечения ъгъл, запали цигара и гневно издуха белия облак тютюнев дим в нощния въздух. Не

забеляза колко време бе изминало, когато Майкъл внезапно се обади зад гърба ѝ:

— Пак се изложих.

Джема изпусна дима от устата си.

— Така ли го наричаш?

— Каквото и да е, изглежда, ти го възбуждаш. Ела при мен, хайде. Имам нужда отново да те очаровам.

Джема не се обърна. Тя вдигна очи към безбройните звезди на небето. Вселената беше огромна, ала хората се затваряха в малки тъмни кутийки. Тя не желаше да живее в кутия.

— Няма да ти остана дължна — заяви тя, като сочеше надолу към земята. — Няма да спра дотук.

Усети, че той се приближава, като влачи дървения си крак по начина, по който го правеше винаги, когато е пил твърде много.

— Какво означава това?

— Означава, че ако искаш да ме опознаеш, ще трябва да се стегнеш.

Джема се обърна назад.

— Защото се държиш като незрял младеж.

— Скъпа Джема — усмихна се в нощта той. — Знаеш ли, това е най-странното нещо на света. Мисля, че имам нужда от теб.

Джема не каза нищо.

— В ескадрилата ни имаше един човек — продължи той. — Страшен смелчага. Никога не скачаше в случай на опасност, както го правеха някои от нас. Накрая го улучиха. Самолетът му гореше. Той бе принуден да скочи. Но не знаеше, че парашутът му също гори. Гледах го как пада към морето като запалена клечка кибрит.

И двамата мълчаха.

— Ела при мен, хайде.

— И тук ми е добре.

Той направи още една крачка към нея. Тя усети топлината на тялото му. Въпреки това не се обърна.

— Чърчил е казал: „Никога преди в историята на човешките конфликти толкова много хора не са дължали толкова много на толкова малко хора“.

— И мислиш, че хората са ти задължени?

— Понякога чувствам, че трябва да взема нещо в замяна, така е.

— Мислиш, че трябва да вземеш мен в замяна?

— Говорят, че някой вече те е взел.

Когато Майкъл я прегърна през талията и я притисна към себе си, Джема трепна и се извъртя като пумпал.

— Не биваше да го казвам.

Джема се опитваше да се отдръпне от него, ала той бе твърде силен.

— Пусни ме, Майкъл.

— Изгубих твърде много. Не мога да допусна да ми се измъкнеш и ти.

— Пусни ме.

— Ако ме изслушаш. За бога, имам нужда да го направиш.

Джема отпусна ръката си и извърна лице от него.

— Към края на войната поставиха камери на оръдията ни — каза той. — Записаха само когато стреляхме с тях. После ни показваха филмите. В един жесток бой останахме с впечатлението, че сме свалили три немски самолета. Два от тях бяха наши. Това ни обезкуражи, парализира ни. Тогава престанаха да ни показват филмите. Нямаше значение дали имахме съответните познания, дали бяхме в състояние да летим, само трябваше да се качим на самолетите. Шест или седем пъти дневно, всеки божи ден. Един път не бях на себе си. Бях мъртвопиян. Всички загинаха. Всички до един. Но аз съм още тук, макар душата ми да е пълна с призраци.

— Не си единствен, Майкъл.

— Как ще ме увериш в това? Каж ми, че няма да изгубя и теб.

— Да те уверя ли? — попита със съмнение в гласа тя. — Пресиш си подарък като малко дете.

Той грубо я привлече към себе си и започна да я целува по врата. Когато тя се опита да го отблъсне, той злобно я дръпна за косата.

— Толкова ли е трудно да целунеш един сакат?

— Не е истина и ти го осъзнаваш много добре — с равен тон отговори тя. — Причиняваш ми болка.

— Аз те отвращавам.

Той я пусна и я отблъсна толкова рязко, че тя падна на земята.

Откъм къщата се чу как Антъни се прокашля.

— Наред ли е всичко при вас?

— Имахме конфиденциален разговор — викна в отговор Майкъл.

— Но Джема като че ли падна.

Антъни бързо се приближи до нея и ѝ подаде ръка.

— Колко е галантно малкото ми братче — забеляза Майкъл. — Всеки миг и аз ще падна. Ще ме отнесеш ли горе?

— Не. Но ще те придружа. Мисля, че в леглото ще се чувстваш най-добре. Лека нощ, Джема.

— Да. Лека нощ, Джема — прозя се Майкъл. — Вечерта не беше много приятна, скъпа. Съжалявам.

* * *

Джема остана в градината, погълната от мислите си, далеч от семейство Лейзар. Когато Антъни се върна, тя се бе отнесла надалеч. Двата седяха един до друг и мълчаха, а помежду им още се чувстваше присъствието на Майкъл.

— Добре ли си? — попита Антъни.

— Разбира се.

— Много е упорит.

— Тази ли дума ще употребиш?

— Знам, че понякога е трудно да го усетиш, но той изцяло е обсебен от теб.

Джема обгърна тялото си с ръце и отблъсна мисълта за Майкъл така, сякаш отблъскваше лодка от кея.

— Искам да поговорим за нещо друго — каза тя. — Боя се, че отново ще засегна работата на баща ми.

— Слушам те.

— Става въпрос за нещо, което е написал в своя том на Новия завет.

— Какво е написал?

— В своето „Послание до римляните“, 16:7, апостол Павел говори за жена апостол, като казва, че е „прославена сред апостолите“. Името ѝ е Юния. Научих, че всеки църковен отец в Гърция и Рим до края на X в. сл.Хр. е признавал, че Юния е жена. После нещо е

станало. Името ѝ е променено на Юний. Това е довело до пълното отричане на факта, че този чутовен апостол някога е бил жена.

Джема хвърли кос поглед към Антъни.

— Нещо започва да се оформя в съзнанието ми. Може би тъкмо това е видял и баща ми — запъна се тя. — Знам, че не обичаш да говориш за това.

— Само слушам.

— Хилядолетия наред властта е била в ръцете на жените. В целия свят, и то не само в дома, а и в обществото, в митологията и религията. За всеки бог е имало и богиня, за всеки жрец — жрица.

— И?

— В християнската религия жената изчезва. Но аз откривам следите ѝ в Новия завет. Сякаш тя се крие между страниците. Не са могли напълно да я изтръпни оттам. Казваш, че баща ми е търсел нещо изгубено. Мисля, че е това. Според мен изгубена е била жената и той е търсел именно нея.

— Създала си цяла теория.

— Да вземем например Мария Магдалена, на чиито следи несъмнено е попаднал. Като изключим Дева Мария, единствената жена в Библията, която не е нечия сестра, майка или съпруга, а съществува самостоятелно, е Мария Магдалена. Очевидно тя е значима личност, която стои близо до Иисус. Но защо за нея не се говори повече, защо за присъствието ѝ само се споменава? Защо Матей, Марко и Лука не я назовават по име?

— Съществува една друга теория, според която проститутките не заслужават да се пише за тях.

— Според мен името ѝ впоследствие е изтрито от тези евангелия, също като на Юния. Мисля, че тя е отстранена от Евангелието от Йоан, защото на църковните отци не им е достигало мъжество. Но знаеш ли, четох, че в края на II в. ядрото на отците от Римокатолическата църква са искали да отхвърлят и Евангелието от Йоан. Защото е давало богата информация. Струва ми се, че Мария е представлявала повече от онова, в което са ни учили да вярваме. Много повече.

— Несъмнено ти си дъщеря на баща си.

— Понякога си мисля колко самотна трябва да се е чувствала — тихо отвърна Джема.

Двамата влязоха заедно в къщата. Вътре беше тихо; светеше само полилеят в преддверието. Джема му отвори вратата, за да влезе.

— Още няма да се прибирам — каза Антъни.

— Е, тогава лека нощ. Благодаря, че ме изслуша.

— Лека нощ, Джема.

Антъни остана до късно, дотогава, докато огънят в огнището на бащиния му кабинет затихна и после изгасна. В сумрака на зазоряването му стана ясно едно — повече не биваше да играе ролята на полицай по отношение на Джема. Тя бе твърдо решена да преследва целта си и не се боеше за собствения си живот. Ако не ставаше дума за дъщерята на неговия приятел, той с радост би я приел на своя страна. Но задачата му сега беше да я държи далеч от Тано, далеч от Наг Хамади. Далеч от онези хора и онези места, които биха ѝ навредили. Ако не успее, тогава трябваше поне да се добере до тях преди нея. Осъзнаваше, че не иска да ѝ се случи нещо лошо; не само защото бе дъщеря на Бастиан, а защото Бастиан продължаваше да живее в нея. Тя бе също толкова умна, безразсъдна и самотна, колкото и той. И също като него беше проникателна — едно твърде опасно качество.

Докато вървеше към дома си, той призна пред себе си, че е рискувал с Тано. Човекът бе схватлив. Би могъл да изпревари Антъни. Антъни може и да си е проиграл шанса.

След като се прибра, той се излегна на леглото и така дочака утрото. Не след дълго позадряма, като не преставаше да си мисли за Чарлс Бастиан, за Джема и за фрагмента от папируса, с който разполагаше. Когато отново отвори очи, беше станало десет часът. Събуди го едно хрумване, което прекъсна съня му — сънуваше, че е в пустинята. И Бастиан ли бе в съня му? Той наплиска лицето си с вода и тръгна за музея. Нищо, че не можа да си спомни съня. Помнеше хрумването си. Нещо бе пропуснал, нещо, което Бастиан е имал намерение да му покаже. Единственият му проблем се състоеше в това, че се нуждаеше от помощта на Джема. Трябваше му нейният фрагмент от ръкописа. Но ще трябва да си плати за него, като отговори на неизбежните ѝ въпроси. Ще трябва да ѝ разкрие още неща.

ЧАСТ ВТОРА

ГЛАВА ЧЕТИРИНАЙСЕТА

Антъни завари Джема да лежи на пода в кабинета на баща си и да чете с глава, подпряна на купчина книги. Той седна и я погледна. Вдигна пред очите ѝ лист хартия, който бе тъй стар, че не можеше да се каже какво точно представлява.

— Забележителен материал, папирус — рече Антъни. — Още не са съвсем наясно с технологията на направата му.

— Тъкмо прочетох, че думата „библия“ произлиза от гръцката „библос“, която означава „папирус“.

Джема се пресегна да вземе листа. Светлината, идваща от тавана, пронизваше дебелия лист и го караше да блести.

— Красиво е.

— Когато бяхме в Оксирих, баща ти ми показва един номер. Египтяните са били изключително добри фокусници. Намекна, че трябва да научим някои от техните трикове заради самото предизвикателство, както се изрази. Сега ми хрумна, че причините вероятно са били различни.

— Защото е мислел, че Иисус е бил египетски фокусник ли?

Антъни се вторачи в нея.

— Истината е, че няма почти никакви биографични данни за Иисус, преди да се появи в Галилея, когато вече е в зряла възраст. В Библията е отбелязано, че за разлика от учениците си говорът му не бил местен. Затова баща ти смяташе, че е научил някои фокуси в Египет, където е било пълно със заклинатели и където е нямало разлика между религия и фокусничество, така че той е можел да прави... фокуси. Превръщал водата във вино, вдигал мъртвите. По онова време съществували някои добре известни магьосници, които вършели подобни неща.

— Споменаването на подобна възможност превръща ли баща ми автоматично в еретик?

— За някои хора — може би. Но не и за мен. Всъщност не само той е имал такива предположения, Джема. Талмудът, най-старата книга

на юдеите, заявява открито, че Иисус е от Египет и че е арестуван за магьосничество.

— В смисъл че е бил мошеник?

— В смисъл че истинските чудеса, които е правел, може да са били само в душите на хората.

Джема мълчеше, а Антъни продължи:

— Вземи под внимание вероятността чудесата му да живеят в разказите на апостолите, които все още не сме открили.

— А ще ги открием ли, Антъни?

Антъни не отговори. Мълчаливо изтри стъклата на очилата с носната си кърпа.

— Носиш ли фрагмента от папируса?

Тя го измъкна от чантата си, но не му го даде.

— Защо реши да ми помагаш?

— Помагам и на двама ни.

Джема наблюдаваше лицето му, докато той обясняваше:

— Може би и тук е използвал някой номер. Мисля, че пликът е бил адресиран най-напред до мен, тъй като баща ти е смятал, че ще си спомня за това. Но не е знаел колко време ще ми отнеме.

Той протегна ръка.

— На английски тези букви се четат така:

.....на.....
ги.....не.....прон.....,
...то...желаещите да проникнат...
Бъдете.....з.....е...винни...г.....

— Имаш ли нещо против да го намокря? — попита Антъни.

— Не. Нямам.

Антъни натопи носната си кърпа в чаша с вода, после притисна папируса с нея. Липсващите букви в празните места започнаха да се групират в думи, но бяха твърде бледи.

— Какво пише?

Иисус рече:

„Книжовниците и фарисеите получиха ключовете на познанието и ги скриха. Те не проникнаха в него, нито позволиха на желаещите да проникнат. Бъдете мъдри като змиите и невинни като гълъбите.“

— И ще получиш ключовете на познанието — каза Джема.

— Ако си мъдър и невинен.

— Възможно ли е да си и двете едновременно?

— Мисля, че примерът е пред мен.

— Невинен, но по какъв начин? — замисли се Джема.

— Невинен по отношение на опасността, да кажем.

— Въобще не съм невинна в това отношение. Години наред съм живяла с опасността. Опасността има навика да оцелява.

— Което не е много мъдро.

— Ами да. — Джема махна с ръка. — Известно ми е. И какво може да означава този откъс?

— Баща ти е попълнил липсващите букви и думи във фрагмента със собствената си ръка, като е довършил текста на Евангелието от Тома.

— Което означава?

— Което означава, че е виждал недокоснато от друг човек копие на Евангелието от апостол Тома, считан от някои за най-близкия ученик на Иисус.

— Защо са изключили най-близкия ученик на Иисус от Новия завет?

— Помисли си. Наричали са Тома „близнака на Иисус“.

— Но нали братът на Иисус е бил Яков?

— Така е — бавно продължи Антъни. — Според някои Иисус казвал, че Тома е равен нему.

— Близнак, равен — каза Джема и млъкна за миг. — Разбирам. Не е много подходящо като за Божи син.

— Точно така. Но никой досега не е виждал цялата версия на Евангелието от Тома. Изобилие от откъси, които ни предизвикват към размисъл, ала нито един от тях не потвърждава твърдението, че Иисус е имал ученик, който е считал за равен нему.

— Никой, с изключение може би на баща ми.

— Може би. Интересно, че текстът на Тома е бил сред най-популярните по времето, когато твоят епископ Иринеи решава да го

изключи от Светото писание.

— Каква невероятна власт е имал този човек!

— Иринеј е направил нешто повеќе — пренаписал е малко историјата, като е тврдел, че Марко и Лука са били очевидци, каквито те не са били.

— Това не влиза ли в графата „безогледни лъжи“?

— Така се създава историјата. Иринеј и църковните отци са се борили срещу формите на християнството, които ги конкурирали, като са се стремели да защитят нај-доброто от религијата. При тези обстоятелства е било изключително важно евангелијата да дадат един и същ отговор на въпроса кой е бил Исус, как точно е протекъл животът му и какво представлява неговото учение. Евангелијата на Матей, Марко и Лука предлагат относително последователна версија за живота и делото на Исус. При Йоан нещата са по-сложни. Но като цяло евангелијата в Новия завет се допълват взаимно.

— А Тома би могъл опасно да разклати лодката.

— Тома би могъл да я преобърне.

Джема почука с молив върху папируса.

— Защо е изпратил фрагмента до мен?

— Писмо, изпратено до Лондон, няма да привлече вниманието.

— Но той наистина е имал намерение да го прати на теб. Единствено ти би могъл да дешифрираш съобщението.

— Така е.

— Значи аз съм само куриер?

— Вероятно.

— Това има смисъл само ако е знаел, че ще умре. Защо иначе да пътувам дотук? Как бих могла да ти го покажа?

— Може да е изпратил фрагмента, за да се застрахова, в случай че стане нај-лошото: някой трябва да знае, че е открил онова, което е търсил, че е довел делата си до успешен край.

— Не просто някой, а ти и аз.

Антъни се вторачи във фрагмента, потънал в размисъл.

— Не ти ли се струва, че може да е искал да ми помогнеш? — попита Джема.

— За какво да ти помогна?

— Да разбере за какво е умрял.

— Не и ако би застрашил живота ти. Не. Вече си разбрала позицията ми по този въпрос.

Джема вдигна папируса. През влажната хартия личаха думите, написани на обратната страна на листа. Обърна го.

Антъни я наблюдаваше.

— Какво има?

— Написал е нещо на гърба.

Той мигом се озова до нея. На обратната страна на папируса бяха написани четири думи на език, който Джема не разбираше.

— Знаеш ли какво пише тук?

Антъни приближи листа до очите си и не за първи път я излъга:

— Не.

— По дяволите! Толкова неща не мога да разчета!

Тя погледна часовника си и започна да събира вещите си. Имаше среща с Амад.

— Как ли биха изглеждали тези евангелия?

— Защо питаш?

— Любопитна съм. Ами ако попадна на някое от тях?

— Надявам се да ми съобщиш.

— Първо трябва да го разпозная.

— Няма да ти е трудно, защото никога не си виждала подобен ръкопис. Те са много красиви книги с кожена подвързия — започна Антъни, гледайки изпитателно към Джема. — Ето толкова големи, изписани и от двете страни на страницата. Като този. — Той вдигна фрагмент от папируса. — Както вече казах, ако попаднеш на такава книга, надявам се да ми съобщиш.

— Разбира се. И какво ще направиш ти?

— Каквото и да сторя, ще бъде за твое добро.

— Не знам откъде си сигурен, че ще е за мое добро.

Джема се наведе да вземе чантата си.

— За твое добро продължавам да настоявам да не се замесваш в това.

— Любопитна съм. Съветваш ме така, защото съм жена ли?

— Не знам. Може би.

— И си мислиш, че съм неразумно, побъркано от скръб същество от женски пол, което ще се втурне нанякъде и ще се остави да го убият?

— И това ми е хрумвало.
— И не желаеш това да се случи пред очите ги.
— Не.
— Харесва ми прямотата ти. Не ми се доверяваш, вероятно не се доверяваш на женския пол.
— Нямам голям опит с женския пол.
— Там, в Кхарга, не си ли правил проучвания?
— Така.
Джема се вторачи в него.
— И какво ще правим сега?
Антъни леко наклони глава встрани.
— Лично аз ще продължа да се грижа за теб.

Когато Джема излезе от музея, беше станало време за молитва. От минаретата се носеше вой. По средата на площад „Тахрир“ мъжете постилаха молитвените си килимчета и коленичеха с лице на изток. Тя се развълнува от гледката. Тези мъже се молеха на един Бог, който не се интересуваше от това къде се молят, стига само да се молят.

Ами Богът на баща ѝ?

Джема бавно продължи по пътя си. Погледите, които улавяше, я възбуждаха и плашеха едновременно. Черпеше кураж от спомена за баща си, който бе посветил толкова години да определи какво е изгубил, и още толкова — да го възстанови. Тъкмо тя запълваше дистанцията между двата процеса.

Отдалечи се от музея. Разполагаше с едно име — Албер Еид. Разполагаше и с адреса му. Но най-напред трябваше да свърши някои неща. Прекоси площад „Тахрир“ и тръгна към реката. Край водата нервите ѝ се поуспокоиха. Осъзна, че се нуждае от целостта на самотата повече, отколкото от помощта на когото и да било. Макар и изтощителна, самотата ѝ бе позната. На нея тя се бе научила от баща си.

Докато крачеше енергично по протежение на брега към къщата на Лейзар, разбра, че отдавна е изгубила инстинкта си на войник. Добре си спомняше какво означава да тръгнеш в атака, да се прокрадваш безшумно покрай врага. Да живееш без страх под едно небе, от което непрекъснато падат бомби.

Когато стигна до къщата, Джема се чувстваше така, сякаш бе събрала цялата сила на Изида, непреклонната богиня, изобразена на плочника — достатъчно силна, за да издържи на тежестта на смъртните, които всеки ден газеха върху нея.

Амад бе в градината и режеше стръкове от пресния лук. Когато Джема седна близо до него и изложи лицето си на слънцето, той кимна с глава.

— Амад — захвана тя. — Познаваш ли някого, който би изпълнявал поръчки за мен, би вършил някои дребни услуги? Срещу заплащане, разбира се.

— Познавам много такива момчета.

— Човек, който познава улицата и говори малко английски.

— Това стеснява кръга им. Накрая сигурно ще се спра на някой мой роднина.

— Добре. Значи мога да му се доверя.

— За кога ти трябва?

— За съвсем скоро.

— До утре ще намеря някого.

— Благодаря.

Джема се обърна и попита:

— Следобед ще имаме ли урок?

— Ако все още разполагаш с време — отвърна Амад.

— Разполагам с времето на целия ми престой тук. Това е повече от музика, Амад.

— Добре тогава. Ще се видим в четири часа.

Той се изправи и бръкна в джоба си.

— Макар да се съмнявам, че е необходимо, приготвил съм ти нещо.

Той ѝ подаде ключ за стаята ѝ.

— Заклучва вратата от външната страна. Може би мисълта, че е в теб, ще те кара да се чувстваш по-спокойна.

ГЛАВА ПЕТНАЙСЕТА

Преди да се върне към купчината книги на писалището си, Антъни си записа четирите думи, които Бастиан бе надраскал на гърба на фрагмента. Опитваше се да пренебрегне факта, че безпокойството му се дължи не само на откритията на Джема, а и на цялата ѝ личност. Беше му трудно да се върне към нарастващия списък на нещата, които имаше да върши не само за Мина, но и за собствената си твърде занемарена напоследък работа. Накрая изостави натрупаните книги и списъка със задачите си и се отправи към кабинета на Того Мина, за да го осведоми за онова, което бе научил.

— Значи Чарлс Бастиан е видял Евангелието от апостол Тома — каза Мина. — Знаех си.

— Любопитното е, че на гърба на фрагмента има още нещо. Списък с имена, написани с арамейски букви: Тома, Филип, Мария и, колкото и странно да звучи, Гръмотевицата.

— Дали просто не си е водел бележки?

— Не мисля. Написаното не е в неговия стил. Тъй като арамейският е езикът, на който са говорили Иисус и апостолите, склонен съм да допусна хипотезата, че това е списък на книгите, избрани от Бастиан, за да състави друг Нов завет — така, както той го вижда. Четирима, за да илюстрират четирите основни принципа на гностичните евангелия — най-важните жалони са изгубени. Това е просто хипотеза.

— Но основана на знания.

— Имената биха могли да ни подсказат и какво да очакваме, ако някога се доближим до нагхамадийските текстове.

Антъни посочи с пръст последното име от списъка.

— „Гръмотевицата“ ме смущава. Не е име на човек, не е дори наименование на местност. Съществително, означаващо звук, климатично явление. Ако не беше това, щях да твърдя, че тук са записани заглавията на книгите, които е чел, оценил и счел за достойни да съставят неговия Нов завет. Четирима нови апостоли, които да заменят четиримата стари.

— Направо да полудееш — каза Мина и се хвана за главата. — Да предположим, че Тома, Филип и Мария, та дори тази Гръмотевица, са съществували. Какво да направим, за да ги намерим?

— Предлагам ти да ме оставиш да проуча нещата. Не съм толкова известен като теб. Не искаме да привличаме вниманието, нали? Съперничеството и без това е много силно. Твоят човек трябва да се върне от Наг Хамади час по-скоро. Ще проучим и неговата информация. Сигурен съм, че много скоро на повърхността ще се появи нещо важно.

— Да се надяваме, че не сме закъснели.

— Да се надяваме.

Ангъни се върна в кабинета си. Не поставяше под съмнение инстинкта си — трябваше да запази информацията за Тано в тайна. Мина лесно се дразнеше, а Тано лесно се палеше. Двамата бяха като нестабилни химически елементи, които не бива да се смесват.

ГЛАВА ШЕСТНАЙСЕТА

На другия ден Джема облече строга рокля с яка, която се закопчаваше догоре. Обу най-удобните си обувки, с които прекоси центъра на града, докато репетираше наум репликите, които щеше да изрече пред Албер Еид, търговеца на старинни предмети.

„Някои хора ги наричат крадци — беше й казал баща й. — И мнозина от тях са такива. Крадци, които се облагодетелстват от разграбването на страната, когато тя не е в състояние да опази своите съкровища.“

Вървеше от вътрешната страна на тротоара с очи, вперени пред себе си. В миг вратата на един магазин се отвори и тя се спря. Във витрината зърна отражението на хората зад себе си. Единият от тях, с по-светла кожа от останалите, привлече погледа й. Беше рижавият мъж, който я следеше. Когато го видя, тя не се стресна, защото забеляза, че и него го следят.

Стигна до магазина на Еид, обърна се назад и зърна рижавия и Фарах — момчето, изпратено й от Амад, което го следваше по петите. Хвана дръжката на вратата и рижавият тутакси прекоси улицата. Момчето намали ход — вървеше с ръце в джобовете, забило поглед в краката си. Спря се до светлоокия мъж, облегна се на една врата и си сви цигара.

Когато влезе в магазина на Еид, във въздуха се разнесе песента на безброй малки като напръстник звънчета на вратата. Вътре беше мрачно, разхвърляно, лъхна я мирис на мухъл и восък за мебели. Под похлупака на продълговата стъклена витрина се виждаха малки статуетки: богове и животни, както и достолепни фараони. Подредени по големина от най-големите до най-малките, там имаше и цяла редица скарабей^[1]. Джема се наведе да ги разгледа със съзнанието, че не е по-веща от множеството туристи, които не могат да различат оригиналните антики от фалшификатите. Зад стъклената витрина стоеше дребен мъж с монокъл, който блестеше като златна монета.

— Вие ли сте Албер Еид?

— Аз съм.

— Питам се дали сте имали бизнес отношения с Чарлс Бастиан от Египетския музей?

Дребосъкът намести монокъла на окото си и в жеста му Джема долови прикрития мошеник.

— Вие сте дъщеря му, така ли?

— Да.

— Приличате си.

— Значи го познавахте.

— В известно отношение Кайро е малък град. Какъв вид бизнес имате предвид?

— Някога носил ли е нещо в магазина ви?

— Може и да е донесъл нещичко.

— Но вие не си спомняте?

— Имам отношения с много хора. А и мнозина са мои познати.

— Със сигурност паметта ви е добра, щом сте в този занаят — усмихна се Джема.

— Какво мога да направя за вас, госпожице Бастиан?

— Имам разписка от вашия магазин. Датата е 2 ноември. Какво ви донесе тогава?

Еид протегна ръка да вземе разписката и отново намести монокъла си.

— Трябва да проверя в документите си.

— Добре — съгласи се Джема. — Ще почакам.

— За съжаление не ги държа в магазина. Трябва да дойдете някой друг ден.

Джема се вторачи в него и задържа погледа си, докато накрая той се прокашля.

— Знаете, че е мъртъв — каза тя.

Дребосъкът премига с очи.

— Прочетох във вестника.

Стъклото на окото му отразяваше светлината и Джема виждаше само другото му око.

— А сега ме извинете.

Джема остана да чака, докато не се появи друг мъж. Той беше два пъти по-едър от Еид и два пъти по-млад от него. Имаше кожа с цвят на кафе, а лицето му бе нашарено от белези.

— Къде е господин Еид?

— За съжаление го повикаха някъде.

— Не вярвам! — Джема удари с длан върху стъкления похлупак на витрината, която стоеше между тях. — Работодателят ти е страхливец. Може би дори е крадец.

Мъжът бавно се усмихна.

— Това е едно от най-хубавите неща, които съм чувал за него.

Джема се извъртя и излезе. Звънчетата подигравателно звъннаха след нея. Като излезе на улицата, тя се спря. Преследвачът ѝ бе изчезнал. Преброи опипом банкнотите в джоба си, извади половината и се обърна към магазина на Еид; дръпна вратата и закрачи към мястото, заето от заместника му, който демонстративно лъскаше миниатюрните котешки фигурки. Малките статуетки се губеха в големите му тлъсти длани. Джема постави банкнотите пред него.

— Ще ми помогнеш ли?

— Не знам — отвърна той и хвърли поглед назад. — В Кайро няма достатъчно работа.

— Ще отговаряш само с „да“ и „не“ — продължи тя, като изпревари отказа му. — Виждал ли си тук една дебела книга с кожена подвързия, пълна с изписани страници от папирус? Отгоре вероятно има коптски букви като тези тук.

Тя му показва фрагмента. Човекът на Еид остави котешката статуетка и я погледна.

— Колко въпроса имаш?

— Три.

— Тогава да.

Джема си пое дъх.

— Мъжът, който я донесе, англичанин ли беше?

— Не.

— А онзи, който дойде да ги вземе? Той не беше ли англичанин?

— Нито да, нито не. Нямаше такъв човек.

— Само още един въпрос. — Джема извади разписката. — Това ли е разписката за книгата?

Мъжът сви рамене.

— Дадох ти всичко, което мога — каза тя.

— Аз пък имам само една работа.

— Мигни с очи, ако разписката е същата.

Дебелакът запърха с клепачи като момиче. Джема постави дланта си върху неговата.

— Благодаря ти.

Няколко пресечки по-нататък тя се спря пред павилиона за вестници. След миг Фарах я настигна. Казаха си няколко думи с лице към изложените вестници, които бяха на най-различни езици. Над главите им забръмча самолет. Докато поставяше банкнотата в ръката на Фарах, Джема инстинктивно вдигна поглед нагоре. После се обърна и спря едно такси.

Преследвачът ѝ бе отседнал в непозната за Джема част на града. Тя застана пред заобиколения от всички страни с тераси хотел и отбеляза пищния му сенник. Фоайето бе чисто, но му липсваше уют. По стените висяха избледнели афиши с изгледи от места, които навремето познаваше, но които сега се намираха на огромно разстояние от нея. На тях се виждаха скиори в Австрия, мост над Сена, дори Уестминстърското абатство. От фоайето се влизаше в малък ресторант, в който група английски туристи пиеха следобедния си чай. От рецепцията я наблюдаваше млад мъж, който мрачно пазеше стената с окачените на нея ключове. От нея се искаше само да се усмихне, нито весело, нито пък твърде настоятелно, да опише бегло „приятеля“ си, за да разбере в коя стая е отседнал.

Джема не си позволи да си признае, че изпита страх, когато се изкачи по стълбите на втория етаж. Тръгна по покрития с килим коридор, стъпките ѝ бяха безшумни, сякаш нереални. Застана пред стая номер трийсет и рязко почука на вратата. Само след миг пред нея запримига познатият ѝ червенокос мъж.

— Госпожице Бастиан — изрече той и се отстри, за да ѝ направи път да влезе. Беше по риза. Обърна се към дрешника да се закопчае. — Ще пиете ли чай?

Джема извърна поглед и го отмина.

— Нямам нужда от чай.

Тя се настани на един стол в ъгъла на стаята и постави чантата в скута си.

— Когато се срещнахме в кабинета на баща ми, пропуснах да попитам за името ви.

— Казвам се Роберто Дентън.

— Италианец ли сте, или англичанин?

— По кръв наполовина италианец. Израснал съм в Англия.

— Забелязах ви пред антикварния магазин днес.

— Така ли?

— Така. В памет на моя баща и неговата работа тук излязох да си купя египетска брошка. Нима ви прави удоволствие да ме следите?

Дентън леко се изчерви. Тя за малко да го съжали.

— Господин Дентън, защо се интересувате толкова много от това къде ходя?

— Интересувах се от вашия баща.

— И от нещо, което си мислите, че е било у него, както ми заявихте в музея. Нещо, което не му е принадлежало.

Дентън премести другия стол в средата на стаята между Джема и вратата. Джема извърна поглед от заплашително подредените столове в слабата светлина, която падаше от единствения квадратен прозорец в стаята. Погледна Дентън и забеляза, че кръглото му лице грее като месечина.

— Трябва да съм казал: нещо, което не принадлежи само на него — уточни той. — Така наречените апокрифни евангелия. Сигурен съм, че знаете какво имам предвид. Светите думи принадлежат на човечеството, не мислите ли?

— А човечеството изпраща тъкмо вас да ги спасите.

Дентън се размърда на стола си и метна крак върху крак. Джема го изгледа още по-внимателно. Дебелите му пръсти бяха спокойни, ала ноктите му бяха изгризани до кръв.

— Харесва ли ви Кайро? — попита тя.

— Доста е горещо.

— Доста сте светъл за това слънце. Би трябвало да носите шапка. Той се усмихна за миг.

— Казахте, че баща ми е искал евангелията за себе си.

— Предположих, че може да е станал жертва на общата съблазън. Вероятно е искал да ги продаде и да припечели. И той е човек.

— Това наказва ли се със смърт? — бързо попита Джема.

— Разбира се, че не. В нашия свят, в който моралът е доста изкривен, подобни престъпления са често срещано явление.

— Не виждам никакви доказателства за престъпление, извършено от баща ми. Моралът на моя баща не беше изкривен.

Дентън тихо се засмя.

— Защото навремето е учил в семинария, затова ли?

— Кажете ми, господин Дентън, къде се запознахте?

— В Англия. Преди години. Мисля, че се срещнахме на една лекция. Дватама с баща ви имахме еднакви възгледи за религията. След това си кореспондирахме.

— Вие от църквата ли сте?

Дентън се поколеба, после се усмихна.

— Аз съм нещо като мост.

— Не разбирам.

— Баща ви искаше да ми покаже евангелията.

— Защо?

— Той беше голям интелектуалец. Държеше да доказва твърденията си.

— И кое свое твърдение е искал да ви докаже?

Дентън извърна поглед. Джема чакаше. В стаята беше горещо, не ѝ достигаше въздух. Над леглото висеше дървен кръст. Чудеше си дали Дентън го бе окачил там. Той бавно обърна поглед към нея.

— Трябва да знаете, че се тревожех за него.

— Така ли? И защо?

— Защото идеите му са опасни.

— Опасни за кого?

Дентън не бързаше да отговори, внимателно подбираше думите си.

— За един свят, пълен с объркани хора.

— А вие, господин Дентън? Объркан ли сте от идеите на баща ми?

Дентън се усмихна и Джема забеляза, че липсват два от страничните му зъби.

— Християнка ли сте, госпожице Бастиан?

— Има ли значение?

Когато погледът му я подмина, за да се опре в стената, чертите на лицето му сякаш се размазаха. Сякаш целият се разпадна на съставните си части и изчезна. Тя го съжали и се укори. Не беше задължително Дентън да ѝ е враг, както не ѝ беше враг и Еид. Те нямаха за цел да я унищожат. Тя просто стоеше между тях и нещата, които желаеха да получат.

Всички ние искаме да ги открием, помисли си тя. После се наведе напред и попита:

— Вие го обожавате, права ли съм?

Дентън я погледна вцепенен, сякаш тя внезапно се бе отдалечила на огромно разстояние от мястото си.

— Баща ви беше невероятно... смел.

— Смел — повтори тя.

Дентън се двоумеше.

— Беше като Моисей — застанал на планината, размахвайки меч срещу небесата.

Джема го погледна с широко отворени очи.

— Срещу какво?

— Чувствителен към несправедливостта — спокойно изрече той.

— Нещо такова.

Джема запази равнодушния си тон.

— Нима се опитвате да ми кажете, че Бог го е убил заради това?

— Казвам само, че баща ви оспори всичко в заобикалящия ни Божии свят. Дори самият Иисус не бил човекът, когото познаваме от малки. Да, баща ви беше смелчага. Някои биха го нарекли глупак.

Джема почака малко и каза:

— Какво имате предвид, като казвате „Божии свят“?

— Божията църква, Божието писание.

— Библията ли?

— Да.

— Научих как е била скалпена Библията. Много странна история, не мислите ли? — оживи се Джема. — Някакъв човек на име Марсион, роден в Синопа, за когото никога не бях чувала, странен и незначителен човечец, дарил доста пари на църквата, заявил, че според него юдейският Бог е различен от християнския Бог и събрал някои евангелия в отделен том в чест на последния. В резултат бил отхвърлен от църквата и заклеймен като еретик. Книгата му обаче има друга съдба. След дебати, продължили стотици години, Иринеи и църковните отци решили да запазят така събраните от него евангелия.

— Иринеи е бил човек с изключително благороден нрав.

— Но не мислите ли, господин Дентън, че Бог едва ли би действал по заобиколен начин и би приел подборът на евангелията да бъде направен от човек, отхвърлен от неговата църква? Човек започва

да се пита — нима и Господ е бил замесен в това? Да се чуди дали всъщност църквата не е просто институция, създадена от хората.

— Госпожице Бастиан, трябва да ви кажа, че знаете твърде много, но и твърде малко.

— Може би. Но бързо се уча.

Дентън притисна носната кърпа към устата си и силно се изкашля.

— Болен ли сте?

— От праха е — отвърна Дентън.

— Във всеки случай — продължи Джема — не открих нищо, което да ми подсказе, че баща ми е притежавал каквото и да е евангелие. Проверих внимателно, уверявам ви. Време е да престанете да ме следите.

Дентън свали кърпата от устата си.

— Госпожице Бастиан, не може да не оценявате колко е необходимо да се защити стадото.

— Не, не съм сигурна. Да се надяваме, че това няма да ме убие.

Тя придърпа палтото около себе си и се сгуши в него.

— Кога се връщате в Англия? Сигурна съм, че имате доста овце, които се нуждаят от молитвите ви.

— Когато разгледам забележителностите.

— Ще се видим ли пак?

— Може би. Но аз почти привърших с работата си. Скоро официално ще бъда в отпуск.

— И каква е точно работата ви?

Внезапно той избухна:

— Нали ви казах? Не ме ли слушате?

— Казахте ми, че свещените думи принадлежат на човечеството. Но не ми казахте кой ви е изпратил.

— Светски човек вероятно няма да разбере — внезапно усмивка озари лицето му. — Подобна материя не бива да се оставя в ръцете на една-единствена личност. Ясно ви е, нали?

— Колко двусмислено се изразявате, господин Дентън. А историята гъмжи от хора като вас. Къде бихме били сега без горкия Марсион? Или без обичния ви Иринеи?

Дентън свали праметнатия си крак.

— Приятно ми беше да си побъбрим, госпожице Бастиан.

Джема стисна чантата в ръцете си и погледна към вратата.

— Независимо от причината, преследването на хора е твърде зловещо занимание. В бъдеще се опитайте просто да ме попитате.

— Но дали ще имате отговор? И вие като мен сте в процес на търсене.

— И също като вас започвам да осъзнавам, че няма какво да се намери. Довиждане, господин Дентън.

Джема хвърли поглед към леглото, върху което лежеше стара Библия. Отгоре ѝ бе поставена молитвена броеница. Дентън проследи погледа ѝ.

— Познавате ли човек на име Бърнард Уестърли? — попита Джема.

Дентън запримига с очи, сякаш не бе чул добре. Отново бе зареял поглед някъде покрай нея, а лицето му сякаш се разпадаше пред очите ѝ под напора на объркването, което чувстваше.

— Господин Дентън?

— Баща ви — започна той и се запъна.

— Да? — насърчи го Джема.

— Нямахте втори като него. — Той разтърси глава, сякаш да се събуди от дрямката си. — Дръжте се, госпожице Бастиан. Пожелавам ви безопасно връщане у дома.

Когато стигна до вратата, Джема се обърна.

— Нима съм ви казала, че се прибирам у дома?

За първи път лицето на Дентън изрази емоция. По изражението му тя разбра: дали от нея, или от някоя отвлечена представа за Бог, не можеше да каже точно, но безпогрешно можеше да се заключи, че той бе изплашен.

Джема се върна в дома на семейство Лейзар през мюсюлманската част на града, като по пътя си купи забрадка, защото ѝ бе омръзнало да среща вторачените погледи на минувачите; писнало ѝ беше да я различават в тълпата и с лекота да я следят. Когато се отдалечи от Дентън, мислите ѝ започнаха да се проясняват. Макар и мъртъв, баща ѝ бе открил не само тайната история на жените, но и загадъчния свят на мъжете. Още не знаеше как да постъпи, кои правила да следва в общуването си с Роберто Дентън или дори с

Дейвид Лейзар. Предпочете да върви из лабиринта от тесни улички. Когато навлезе в шумния хаос на Кайро, осъзна, че на нея не ѝ бе отредена роля в този нов и непознат свят. Не беше нито дъщерята, нито медицинската сестра. Бе напълно логично да я обземе паника. Ала вместо това изпита тихо вълнение. Не знам как ще намеря изход от положението, помисли си тя. Нямам представа как ще свърши всичко това.

* * *

Изяде обяда си, за който бе закъсняла, в кухнята и когато се размина с Майкъл по стълбите, си даде вид на много уморена. Всъщност страхът на Дентън ѝ бе дал нови сили. Той знаеше за изгубените ръкописи. Известно му беше, че баща ѝ е оспорвал статуквото. „Самият Иисус е бил различен човек.“

Всичко ѝ се струваше все по-вероятно. Ето върху какво трябваше да се съсредоточи. Трябваше да установи по какъв начин Иисус е бил различен и защо фактът, че е бил различен, е толкова страшен. Джема си припомни жените, които не преставаха да се скитат в съзнанието ѝ, откакто бе зърнала литографията на Изида. Тя седна, затвори очи и се помъчи да продължи своята теория.

Ако Иисус е бил египтянин, значи е произхождал от земите на Изида и е отраснал сред хора, които са тачели жените или поне са ги считали за равни на мъжете; в такъв случай той не е могъл да ги изключи от учението си — нито от живота си, особено ако безбрачието се е считало за грях. Ролята на Мария би била по-логична, особено ако Иисус е израснал на място, където сексът е бил свещен. Дали не е защитавала тезата, че това е най-неоспоримата сила, която отваря дверите на божественото? Във всеки случай основната роля на Мария не се е състояла в онова, което отците на църквата са искали да популяризират, не и по времето, когато културите, почитащи женски божества, са били заличени. По някаква причина жените са застрашавали твърде много новата религия. Сгънатите страници на гърба на литографията са красноречива илюстрация на тяхната власт през вековете — власт, която рязко е преустановена с идването на християнството. В ущърб на човечеството, помисли си Джема.

Стана и коленичи до леглото си, изпод което измъкна една много голяма и много стара книга. Седна до прозореца и отвори щорите, за да освети по-добре превитите страници. Книгата страховито изскърца. Джема я бе отмъкнала от библиотеката на музея. На най-изискания английски език, на който се изразяваше кралицата, вътре се обясняваше начинът, по който се изписват коптските букви. Тя движеше пръст по страницата, като се мъчеше да ги запомни с надеждата, че могат да ѝ помогнат да дешифрира най-ранния и нечетлив дневник на баща ѝ. Докато го правеше, Джема премисляше събитията, които си въобразяваше, че са се случили с участието на Албер Еид. Някой, куриер или пратеник, му носи ръкопис, за да го оцени или да удостовери истинността му. Еид изготвя разписка и разглежда книгата. Междувременно разписката е доставена на баща ѝ, който трябва да получи ръкописа обратно, вероятно за да го върне в музея. Но Еид установява, че той е автентичен и невероятно скъп. Еид не връща книгата. Внезапно Джема си спомни за фрагмента от Оксирих. Книгата, която трябваше да се намира при Еид, е Евангелието от Тома; това ли се е опитвал да ѝ подсказе, като ѝ е изпратил фрагмента?

Нямаше логика. Ако ръкописът наистина е у Еид, баща ѝ не е притежавал нищо, за което си е струвало да умре.

С изключение на „доводите“ му, помисли си тя, които все с някого е споделил. Джема почука с молива върху книгата. Защо ще ги споделя с Дентън? В името на диалога ли? Дискусия с представител на предишния му живот, на църквата, която бе напуснал? Ами ако баща ѝ наистина се е опитал да разговаря с него?

Джема се загледа в коптските букви, после отвори дневника на баща си. При вида на нечетливите бележки в полето тя се ядоса, ала тутакси се помъчи да се успокои. Докато се взираше в тях обаче, нещо ѝ подсказа, че е доловила схемата; в тях имаше ритмична периодичност и повторения. Но все още не разбираше от какво са били продиктувани.

Измъкна от мястото ѝ „Божествената трансформация“, книгата, която навремето я бе хвърлила в недоумение. Започна да ѝ става ясно защо баща ѝ я е притежавал. Сега вече виждаше скрития в това смисъл.

Подобно на две нишки, книгата на нейния баща и Новият завет бяха започнали да се заплитат в сложна плетеница, като конците на гоблен — деликатен и тайнствен — ала Джема бе напълно уверена, че пейзажът ще се оформи цялостно с помощта на текстовете, които баща ѝ бе търсил цял живот.

Открил е нещо в Горен Египет — нещо, което е върнало вярата му в Бог, а вероятно и в самото човечество.

А господин Дентън, Божият човек, желаше да получи онова, което баща ѝ бе изровил.

Някой почука на вратата и сърцето ѝ подскочи. Тя затвори книгата и я мушна под възглавницата. На прага застана Майкъл с потайна усмивка на устните си; носеше някаква бележка, която държеше като миниатюрно знаме.

— Ето. Пропусна това, когато пристигна и, държа да кажа, когато се промъкна в къщата като таен агент. Бележка от Найлах. Напомняне.

— О, да, съвсем забравих!

— Така е. — Майкъл прекоси стаята към канапето. — Ако отидеш ти, и аз ще отида.

— Не мога да присъствам на такова парти.

— Ако нямаш какво да облечеш, Найлах ще ти послужи. Тя има повече дрехи и от кралицата. Убеден съм, че ще ѝ достави удоволствие да те облече.

— Просто нямам настроение.

— Още ли ми се сърдиш?

— Не. Но само защото не си мисля за случилото се.

— Дразня се. А когато пия, раздразнението ми се изостря.

— Ясно ми е.

— Не ме моли да спра да пия. Още не.

— Поне се опитай да се държиш цивилизовано. Ако и това не можеш, дръж си езика зад зъбите. Иначе повличаш всички след себе си. Тогава е неприятно да си наоколо.

Майкъл държеше бастуна пред себе си с две ръце и погледна Джема над него.

— Получава се следното: на моменти мога да се държа културно цял ден, понякога дори и през нощта. Но друг път добрата ми воля се изпарява. Тогава не ми пука от нищо.

— Очевидно.

— Джема, сладка, почитена Джема. Напоследък хората не ми харесват. Но ти определено ми се нравиш. За мен е много важно и аз да ти харесвам. Как ще реагираш, ако ти обещаю, че ще направя всичко по силите си?

— Ще кажа, че и това е нещо.

— Може би и двамата имаме нужда от малко радост. Бихме могли да се забавляваме. Честно казано, мисля, че нямаш избор. Това парти влиза в категорията „задължения на гостите“.

— Наистина ли?

— Няма да те хвърлят в затвора, я! Хайде, Джема, Найлах е в стаята си и те чака, за да си избереш дреха. Освен ако не си скрила някой изумителен тоалет някъде.

— Знаеш, че не съм.

Тя се спря на вратата.

— Когато пожелаеш, можеш да бъдеш изключително симпатичен.

Майкъл насочи бастуна си към нея и присви едното си око, сякаш я вземаше на мерник.

— Сега искам да съм такъв.

— Чудесно — каза Найлах, щом Джема влезе в стаята. — Хващам те навреме. Ела, трябва да вземеш някои решения.

Тя въведе Джема в изобилието от цветове и материи на своя гардероб. Мънистата и пайетите по тях блещукаха и сияеха, а върху тях се спускаха пухкавите меки яки от пера и кожи.

— Никога не съм носила боа — каза Джема.

— В такъв случай довечера трябва да го направиш. Толкова е мека!

Джема извърна поглед от главозамайващите тоалети.

— Ако избереш вместо мен, ще ми направиш огромна услуга — рече тя.

Найлах прокара нежните си длани през дрехите и се спря на една официална рокля от жълт шифон с фини волани. Извади я и я задържа във въздуха. Платът прошумоля и се раздвижи като вода. Острото деколте и ръбовете бяха обшити с миниатюрни кристали, които отразяваха светлината.

— Ще ти се стори малко къса, но такава е последната мода.

Джема докосна с пръсти тънката материя.

— Не мога да я облека. Ще я повредя.

— Ами, повреди я тогава. Целта е да се забавляваш, докато го правиш. Преди да те облечем, да се погрижим и за останалото.

Найлах разбра, че Джема няма нищо против да я съветват. Напротив, присъствието на по-възрастната жена я успокояваше и тя не каза и дума, когато Найлах я настани на отоманката и започна енергично да разресва косата ѝ. Гледаше как я прибира в небрежен кок на тила ѝ. После Найлах ѝ предложи кутията си с козметика, пълна с четвъртити и кръгли кутийки с гримове, каквито Джема от години не бе виждала. Найлах наблюдаваше в огледалото как Джема бързо напудри лицето си с фината четчица и нанесе отгоре малко руж. Това бе твърде интимен ритуал, който бе споделяла единствено с майка си. Найлах избра по-пастелно и по-розово на цвят червило от онова, на което Джема би се спряла.

Отведе я до голямото огледало, за да се огледа в цял ръст, и застана зад нея.

— Видя ли? Няма нищо срамно в това да си жена.

Джема се взря в отражението си.

— Не съм сигурна, че мога да го постигна. В определен етап от моя живот вероятно е било така. Но оттогава са минали толкова години!

Найлах освободи няколко кичура от кока ѝ.

— Не ти ли се струва, че е дошло време да се позабавляваш? Там ще има много млади хора. А сега да ти намерим подходящи обувки.

— Антъни ще дойде ли?

— Страхувам се, че обикновено избягва подобни събирания. Години наред се опитвам да го убедя да присъства. Няколко пъти ми направи удоволствието, но имаше такъв нещастен вид, че го отпратих да си тръгне по-рано. Мисля, че когато престанах да настоявам да ни придружава, той почувства облекчение. Вече си готова. Тръгвай. След малко и аз слизам.

Когато видя Джема да слиза по стълбите, Майкъл ококори очи.

— Нямам думи — каза той.

— Моля те, намери. Защото се опасявам, че и аз няма да мога да те разпозная.

Той ѝ предложи ръката си.

— Тази вечер ще бъдеш схрускана и преглътната.

— Предпочитам да си остана цяла.

— Тогава се дръж за мен.

— С удоволствие, ако сам не ме прогониш.

Това бе светът, който мислеше, че е изгубила. Мраморният под на хотел „Шепърд“ отразяваше трите реда полилеи. Дървените вентилатори бавно раздвижваха въздуха от тавана, като полюшваха листата на палмите в залата и превръщаха огромните помещения в оазис на цивилизацията. Оркестърът свиреше. На Джема ѝ се искаше да затвори очи и само да слуша; от години не бе слушала истински оркестър. Когато влязоха в балната зала, тя, без да иска, се усмихна. На дансинга имаше поне двайсетина двойки, които се носеха във вихъра на валса; черно-белите смокинги на мъжете въодушевено се въртяха около пъстроцветните облаци на женските тоалети. Пред очите ѝ преминаваха букети от бяло, розово и сребристо и тя тутакси пожела да е сред тях. Последва Майкъл до една маса и осъзна, че това е невъзможно. Това вече не бе нейното кралство. Това бе свят на оцелелите, митичен Авалон за незасегнатите от трагедии. Почувства се като измамница; щеше ѝ се да е с пет години по-млада, искаше ѝ се да изчезне.

— Няма да те поканя на танц, за да не те поставя в неудобно положение — каза Майкъл и направи жест да донесат шампанско.

— Добре. Предпочитам да седя.

— В предишния си живот съм протрил не малко килими.

Джема отми от шампанското, като държеше чашата достатъчно близо до кожата си, за да усети спукването на мехурчетата.

— Не се съмнявам.

— Жените, които съм съблазнил с бързината на краката си, са толкова много, че не мога да ги преброя.

Джема се засмя. Седеше колкото се може по-изправена. В ефирната си като паяжина рокля се чувстваше почти гола. Тихо припяваше в такт с музиката.

— Притеснявам се, сякаш съм шарен паун.

— Моля!

Майкъл вдигна ръка, подобно на диригент.

— Ще ни служат за визуални сладкиши, които можем да съзерцаваме, докато тихо се опиваме от шампанското, а това ще е много добре, не мислиш ли?

Джема се усмихна и вдигна чаша.

— Да пием за танците на другите.

Започна нова мелодия с плавен ритъм. Джема затакува с крак.

— Погледни се само! — възкликна Майкъл. — Не можеш да стоиш на едно място.

— „Малките невинни лъжи“.

— Ще наема някой да те развърти из дансинга няколко пъти.

— Не бих отказала.

— Но като си помисля, повече ми се нрави да останеш до мен.

Като твое притежание, помисли си Джема. Отпи от шампанското. Мислите ѝ блуждаеха. Искаше да довери на някого онова, което бе научила. Щеше ѝ се да го сподели с Майкъл. Остави чашата си на масата.

— Известно ли ти е, че във Вавилон безпътните жени не само са били уважавани, а и обожествявани? Били са богати и са притежавали много земя.

— Онова, което ми харесва у теб, е, че никога не знам какво може да излезе от хубавата ти устичка.

— Защото гледали на половия акт като на трансформиращо действие, особено за мъжете. Прехвърлянето на енергията им давало сили да управляват. Но енергията идвала от жените.

— От курвите?

— В някои култури сексът е бил свещен. После е бил разжалван, както се разбра и от тона ти, когато произнесе „курва“. Знаеш ли, че по времето на Иисус безбрачието е считано за грях? Равинът Геза Вермес, живял през II в., сравнява „нарочното въздържание от създаване на потомство“ с убийство. Апостол Павел казва, че е „по-добре да се ожениш, отколкото да изгориш на кладата“. Тогава защо фактът, че Иисус не е сключил брак, е тъй ценен? Според мен това е добавено от отците на църквата с мисълта, че ще им е от полза.

— От полза за какво?

— Жените да си знаят мястото. Да не бъдат овластявани.

— Мисля, че това е страхотна идея. Не можем да допуснем шепа проститутки да диктуват правилата, нали така?

Джема извърна глава.

Майкъл я стисна за ръката.

— Дразня те, скъпа. Опитай се да не гледаш толкова сериозно на подобни неща.

В някои моменти ѝ се струваше, че той има право — това бяха мигове, в които ѝ се искаше да се почувства безгрижна, да може да се влюби.

— Майкъл — наведе се напред Джема. — Ще дойдеш ли с мен в Горен Египет?

— Защо?

— Искам да го разгледам.

— И какво по-точно, ако мога да попитам, искаш да разгледаш?

— Оксиринх.

— Онова ужасно бунище, което баща ти е разкопавал?

— Ела с мен. Моля те.

— Тази идея е и лоша, и налудничава.

— И за теб ще е добре да излезеш от Кайро — настоя тя.

— За да ми стане още по-горещо и да се озлобя още повече ли?

— Ще бъдем на реката. Ще е интересно.

— Реката изобщо не ме интересува. Гъмжи от маларийни комари и прегладнели крокодили. Има къде по-приятни същества, с които да споделиш леглото.

— Добре. Ще отида сама.

— Не ставай смешна.

— Смешна ли съм?

— Да — любезно отвърна той и махна небрежно с ръка. — Няма да се оправяш.

— Не те моля да дойдеш, за да ме закриляш, а да ми правиш компания. Но нищо, ще отида сама.

Майкъл се усмихна.

— Вече разбрах как да те хвана натясно. Само да намекна, че има нещо, което няма да можеш да направиш самичка, и ела, та гледай — избухваш като барут.

— Радвам се, че ти е толкова приятно.

Погледът ѝ безцелно се скиташе в отсрещния край на залата, когато внезапно бе прикован от нещо и тя се усмихна. Майкъл се обърна и погледна нагам.

— Мили боже! — възкликна той. — Кой е дошъл?

Антъни си проправяше път към тяхната маса.

— Бързо! Още можем да се измъкнем!

— Не. Искам да остана.

— И да ти доскучае до смърт в компанията на нашия отшелник от пустинята?

— Защо не?

— Е, ще престанеш ли да потропваш с крак? Получавам спазми от теб.

— Не мога. От музиката е.

Антъни застана до масата им.

— Здравсти, Майкъл. Джема.

— Антъни, аз съм слисан. Какво, за бога, правиш тук?

Антъни бе застанал с ръце зад гърба си. Беше елегантен и удивително непринуден.

— Танцува ми се. Джема, ще ми окажеш ли честта?

— На Антъни му се танцувало — засмя се Майкъл. — Как да забравя тази нощ?

Джема остави Майкъл с неприятното усещане, че го е предала. Изостави го, за да прави нещо, което той не може. Но това усещане се изпари на мига. Музиката засвири и я прониза цялата; тя потръпна. Всяка фибра на тялото ѝ ликуваше.

Антъни я държеше здраво и умело я водеше по дансинга. Тя почти не усещаше партньора си. Движеха се в синхрон, а той не откъсваше очи от нейните. Погледна над рамото му и затананика думите на друга песен, която знаеше наизуст. „Купих виолетки за коженото ти палто и декември се превърна в май, снегът се стопи и превърна в цветя...“

— Много красива рокля.

— На майка ти е.

— Има добър вкус.

— И така — започна Джема, — някъде по пътя си се научил да танцуваш.

— Имам някои умения, които съм занемарил. Днес не те видях в музея.

— Занимавах се с друго.

— С какво?

— Правих свои собствени разкопки.

— Аха. И какво разкопа?

— Това-онова.

Антъни я стисна за ръката и се наведе към ухото ѝ.

— Не е достатъчно, Джема.

— Когато има нещо за казване, ще ти го кажа.

— Каж ми го преди това.

Джема извърна глава и се усмихна на Майкъл, който ги наблюдаваше.

— В момента всеки крие нещо. Сякаш участвам в пиеса на сенките.

— Така е. Махни се оттам. Няма да извлечеш никаква полза.

— Толкова неща имат нужда от теб, Антъни, че е излишно да се тревожиш и за мен.

— Какво благородство!

— Излишно е, защото няма да се махна. Ще има да се мъчиш с мен.

— Разговарях с Того Мина. Боя се, че ти е определил срок.

— За какво?

— Да опразниш кабинета на баща си.

Завъртяха се мълчаливо, лицето на Джема стана непроницаемо — баща ѝ толкова мразеше това нейно изражение!

— Колко още ми остава? — попита тя.

— Една седмица. Имат нужда от помещението, нали разбираш.

— Разбирам.

— Какво точно търсиш, Джема?

— Какво търсим всички ние? Какво търсиш ти например тук, на този бал? Нали ненавиждаше подобни събирания?

Антъни я стисна здраво за талията и я притисна до себе си.

— Ще ми направиш ли една услуга? — прошепна в ухото ѝ той.

— Може би.

— Каквото и да откриеш, дори да е нещо много дребно, кажи ми.

— Ако ми обясниш защо, мога и да си помисля.

— Защото вече загубих един приятел.

Той разхлаби хватката си около кръста ѝ и нежно притисна палеца си в дланта ѝ.

— Кажи ми, как е Майкъл?

— Пиян и щастлив, както сам виждаш. Не успях да го спася от него самия.

— Лъжеш се. Той се връща към живота.

— Откъде знаеш? Не го виждаш толкова често.

— Личи си по очите му.

— Защо не се виждате?

— Така е по-добре.

— Защото не е превъзмогнал постъпката на баща си ли?

Антъни сведе поглед към нея.

— Защото достатъчно е губил.

Майкъл довършваше своето шампанско, а Джема и Антъни останаха за следващия танц, после за другия. Оркестърът засвири „На изток от слънцето“, а след това, съвсем на място, „Манди, моля те, реши!“. Сви се, когато баща му се приближи до неговата маса и изрази непоносимо въодушевление при вида на сакатия си син:

— Забавляваш ли се?

— Да се забавлявам ли? Чувствам се като старец, който наблюдава играта на децата.

— Ах, Майкъл! — Дейвид Лейзар седна. — Ударът, който получи, е наистина жесток.

— Бих искал да престанеш с бомбастичните си изказвания.

— Опитвам се да разговарям с теб, Майкъл. Вече не знам как.

— Работата е там, че синът ти вече го няма и ти си неспособен да разбереш човека, заел мястото му.

Дейвид се пресегна през масата и го стисна за рамото.

— Сподели с мен най-лошия си миг — настоя той. — Най-мрачния.

— Посред всичкото това щастие и оживление?

— Не ми пука.

— Шампанското свърши. По-добре иди да вземеш още, за да ме спасиш от съжалителните погледи на тези хора.

Дейвид тръгна към бара. Когато се върна с бутилката шампанско, Майкъл люто се взираше в брат си и Джема и веднага започна с обидите:

— Чуваш ли ме? Разполагам ли с цялото ти внимание?

— Да.

Майкъл се засмя и подразни баща си:

— Но нали вниманието ти винаги е било насочено в две посоки?

— Искаш да си отида или да продължим разговора си?

— На всяка цена да продължим. Разговаряме за толкова забавни неща! Представи си, татко, че се качваш на самолет, който може да се превърне в твой ковчег. И го правиш *всеки божии ден*. Качваш се, въпреки че цялото ти същество ти казва да си плюеш на петите. А ти оставаш пред лицето на смъртта, и така ден след ден, без да правиш сцени; преструваш се, че да летиш е професия като всяка друга, макар че много често приятелите ти не се връщат след работа.

Дейвид Лейзар видя, че синът му пресуши чашата си и механично му наля още.

— Нарича се смелост.

— Нарича се лудост. Обличат го във високопарни думи, за да изглежда красиво, за да му придадат вид на нещо, заради което хората биха те ценили.

— Но те наистина те ценят, Майкъл.

— Така ли? Как можах да не го забележа! Никой не ти е казал, че като отнемат страха ти, те лишават и от чувства. Не ти казват, че дори да оживееш физически, душата ти се вкаменява.

— Мисля, че това е природата на войната.

— Това е предателство. Промиване на мозъка. Онова, което ни разделя с теб, татко, е фактът, че ти не си се подчинявал безпрекословно. Волята на войника се пречупва, докато се скърши окончателно. Само тогава той е полезен. Смятам, че безпрекословното подчинение ми е отнело способността да разсъждавам. И ме е изпълнило с ярост.

— Може да е от морфина — допусна баща му.

Майкъл отново пресуши чашата си. Погледна баща си така, сякаш разглежда неясна фотография на някого, когото може би

познава.

— Знаеше ли, че ни заповядваха да сваляме и самолети на спасителните мисии? На проклетия Червен кръст: бум-бум и край. Избий ангелите в небето, ала не казвай никому за това. Обществеността няма да разбере. Е, ние също не разбирахме. Но командирът каза, че били заплаха, а нали ние бяхме много добри момчета с промити мозъци? И знаеш ли какво направих? Във въображението си рисувах свастики върху огромните им тронави крила и изпрацах ангелите в небето. И докъде се докарах? Къде ще отида след смъртта си, татко?

Дейвид остави чашата си на масата и се облегна назад, без да каже и дума.

* * *

Антъни и Джема се върнаха от дансинга с оживени и подмладени лица. Майкъл махна с ръка на брат си да седне.

— Кажи ми, братле, върху какво работиш напоследък? Джема се промъква като някакъв шпионин, от тайнствена по-тайнствена, а ти се застоя в Кайро доста дълго време. Искам да знам какво става.

Антъни хвърли поглед към Джема.

— Тук съм, защото строим музей. Защото знам някои неща от последните занимания на баща й и й помагам да събере документацията му.

— По-точно?

Антъни отново погледна към Джема, която сви рамене.

— Чарлс Бастиан се интересуваше от евангелия, които са останали в неизвестност от IV в. насам.

— В неизвестност от кого?

— От всички нас.

— И защо да не си останат в неизвестност? Обясни.

— Накратко, те могат да дадат ново определение на същността на християнската вяра.

— Господи, Антъни! Защо не ги оставиш на спокойствие? Пустата му църква! Ама че е подла!

— Наистина е подла. Винаги е била такава. Но това е само част от проблема.

— Заразил си и горката Джема. Вече действа подмолно към мен. Майкъл се обърна към баща си:

— Не е ли истина, че някои от нас играят ролята на закрилници, докато други разрушават вече изграденото? — попита той. — Как се чувстваш, татко, като родител на участници и в двата процеса?

— Единственото разрушение, на което съм свидетел, е самоналожено.

— Звучи ми като ерес — отвърна Майкъл. — Ще трябва да те накарам да погледнеш вътре в себе си, братле. Представляваш опасност за световния мир.

— Ще се радвам да ти обясня по-подробно, ако желаяш.

— Не желая.

— Добре тогава.

— Не преминаваш ли границата? Няма ли да оставиш нещо и за нас, да ни топли в нощта? Необходимо ли е да се заемаш и с църквата?

Джема хвана Майкъл за ръката.

— Да сменим темата, да поговорим за нещо друго.

Дейвид се извини и скоро след това Антъни стана.

— Благодаря ти за танца, Джема. Лека нощ, Майкъл.

— Лека нощ, брат ми. Извинявай, че ти досадих.

— Никога не можеш да ми досадиш — усмихна се Антъни.

В таксито за къщи Майкъл измърмори:

— Трябва да отидем на църква, да учредим истински фонд, ти и аз.

— Последният път, когато влязох в църква, бе на погребението на майка ми.

— Каква грешница си ти — прозя се Майкъл. — Но все още можеш да бъдеш спасена.

Джема погледна навън.

— Спомням си, че пасторът говореше както винаги: „Отче наш, Отец на Исуса Христа, признаваме пред Теб, че сме съгрешили в мислите си, в думите си и в делата си...“ и тогава за първи път думите му ми се сториха не на място. После го попитах: „Добре, но през

изминалата седмица аз спасих живота на много хора. Изгубих майка си. В какво съм съгрешила?“. Той ми отговори, че всички сме грешни, че сме заченати в грях. Заяви, че не бива да се съмняваме в Христос, а да вярваме в него.

Хладният нощен въздух навлизаше през смъкнатите стъкла на таксито. Джема се загърна с шала си.

— Истината е, че той не ми даде отговор. Посъветва ме да не задавам въпроси. Мисля, че приличам на баща ми. Нуждая се от отговори.

Тя погледна към Майкъл и видя, че е заспал.

Когато таксито спря пред дома на семейство Лейзар, Джема прошепна на шофьора да я изчака. След като отведе Майкъл в стаята му, се преоблече набързо, грабна едно одеяло и несесера с тоалетните си принадлежности. Изхлузи високите си обувки и слезе на пръсти, после безшумно се измъкна през парадния вход.

— Откарайте ме до музея — нареди на шофьора тя.

— Музеят е затворен, госпожице.

— За мен обаче не е.

Джема се взря през прозореца и се опита да си спомни името на пазача. Щом ѝ отказваха достъп дори до кабинета му, тя би трябвало да използва всяка минута, която имаше на разположение, за да остане на онова място, за което бе сигурна, че е било обитавано от баща ѝ.

[1] Скарабей — вид едър бръмбар, почитан като свещен от древните египтяни. — Б.пр. ↑

ГЛАВА СЕДЕМНАЙСЕТА

На другия ден Мина се отби в кабинета на Антъни, без да го предупреди. Беше доста разстроен и остана прав.

— Човекът, когото бях изпратил в Наг Хамади. Току-що ми съобщиха, че е мъртъв.

— Какво се е случило?

— Главата му е била разбита с камък. Горкият, трябваше само да огледа, да поразпита и да види какво може да открие. Беше умен, наполовина бедуин, така и говореше, смесваше думите. Очаквах да донесе ценна информация. А съм го изпратил на смърт.

— Съжалявам, Мина.

— Пак ходих при Фокион Тано. Но изгубих контрол над нервите си. Нали знам с какво име се ползва? Сигурен съм, че е способен на насилие.

— Бих се държал по-далеч от него.

Мина важно се изкашля и се наведе да завърже обувката си.

— Жалкото е, че който и да е сложил ръка върху текстовете, вероятно няма представа каква ценност притежава. Дорес удостовери истинността на нашите ръкописи. Знаеш ли какво каза? Заяви, че това откритие бележи началото на цяла епоха в изследването на корените на християнството. Каза, че историята трябва да бъде написана отново.

— Значи измамниците вече знаят, че имат добри шансове да забогатеят. Някои са готови да платят колкото трябва, за да остане историята непроменена.

— Само като си помислиш, че на везните са поставени и парите; че една земна ценност като тях би могла да замени този безценен материал! Но сега вече съм наясно колко съм наивен.

Мина внезапно се укроти. Постави ръце зад гърба си и сплете пръсти, като заби поглед във вентилатора на тавана.

— Мисля, че ме следят.

— Кой те следи?

— Някакъв мъж, който е доста безличен. Но аз имам способността да запомням облекла. Според мен той има само едно

протрито яке.

— Европейец ли е?

— Не, прилича ми на египтянин. Както ти казах, той е като всички други, с изключение на якето. Ето какво мисля: у тях има още апокрифни евангелия. Сега са като ято заслепени птици. Но още щом папируските книги попаднат в наши ръце, те ще бъдат в безопасност. Ала изпитанията, които ги чакат между Наг Хамади и музея, са смъртно опасни. Както стана с онова момче Али. А сега падна и още една невинна жертва. Въпросът ми е следният: още колко хора ще умрат?

— Ще видим. Междувременно бих могъл да се позанимая с Тано. Имаме много неща, за които да се безпокоим. Боя се, че сме се озовали в епицентъра на малка свещена война.

Мина се обърна към него.

— Мислиш ли, че е намесена църквата?

— В Лондон Джема Бастиан е била посетена от някого, за когото тя смята, че е от църквата. Попитал за работата на баща ѝ. Така че не, не бих изключил и тази възможност.

— Римокатолическата църква ли имаш предвид?

— Не съм сигурен. Наистина смятам, че Римокатолическата църква ще загуби много, ако апокрифните евангелия станат достояние на обществеността. Ако са циркулирали на пазара толкова дълго, колкото си мислим, няма да се учудя, ако отците знаят за тях.

— Боже опази!

— Историята не е от днес, Мина. Старото се съпротивлява на новото. Защитниците и на двете са готови да умрат за каузата си, както и да убиват за нея. Но тук има и една уловка — всъщност новото е старото.

Мина свъси вежди.

— Изразяваш се твърде спокойно, като се има предвид, че говориш за евентуална свещена война.

— Аз съм фаталист.

— Дано това не те възпре да воюваш в тази... „война“ на моя страна.

— Колко странно! Наскоро казах на някого, че не съм се родил да воювам. Може би съм говорил за друг вид война. А сега — изправи се Антъни — имам нужда да изпия един чай.

Мина също стана.

— В тази война ние се борим да спасим живота на загиналите войници, които вероятно са се превърнали в ангели — промълви той.

— Мисля, че тези евангелия се появяват във възможно най-подходящото време.

— Мина — обади се Антъни, когато последният бе вече на прага, — вероятно това е нещо далеч по-голямо от обикновено сборичкване.

— Знам, приятелю, знам.

Антъни се отправи към кафенето, чудейки се не какво отците на църквата биха могли да знаят за разкритията на Бастиан, а как са научили за тях. Той зави по коридора и спря. Пред кабинета му чакаше някакво момче. Когато се приближи, той забеляза, че момчето притиска до гърдите си пакет. Антъни го огледа и благодари на Господ, че момчето е живо и здраво. Подаде му една банкнота и взе пакета, после влезе и заключи вратата на кабинета си. В пакета имаше друг, по-малък пакет и писмо. Беше от Фокион Тано.

Приятелят ти Того Мина идва вече два пъти при мен. Знаеш мнението ми по въпроса. Не харесвам държането му. И той отправя заплахи като теб, но с тази разлика, че не предлага сделка. Не допускай да ме ядоса. Изпращам ти следващия си ход; заменям царица за пешка. За да те убедя да ме оставиш на мира. Държа ръкописите, голяма част от тях; просто чакам да видя кой ще предложи повече. Наслади се на онова, което ти изпращам. То е знак за моето уважение към теб и семейството ти. Преводачът твърди, че макар и не толкова важно, евангелието би могло да постави началото на революция. За мен то няма име, няма и цена.

Антъни внимателно разопакова по-малкия пакет, като гледаше да не повреди онова, което се намира вътре. Той се взря в текста пред себе си и го докосна с пръсти. После извади обяда, който си бе донесъл, направи си чай и седна да работи. Още щом започна да превежда, разбра, че ще забрави за глада си, ще забрави и да спи.

Нямаше значение колко дълго щеше да продължи работата му. От значение бяха само думите, изписани върху листа пред него. От значение бе и фактът, че вършейки тази работа, той се чувстваше по-жив от всякога.

ГЛАВА ОСЕМНАЙСЕТА

На другата сутрин Джема се събуди чорлава и схваната от тежката нощ, която бе прекарала на пода в кабинета на баща си. От изпитото шампанско я болеше главата. Тя се протегна, за да освободи сухожилията на врата си, и в главата ѝ тутакси нахлуха спомени от дансинга. Седна и за един миг светът наоколо ѝ застрашително се килна на една страна. Подът беше студен. Неудобството не я притесни. Тъкмо по този начин баща ѝ бе прекарвал много от нощите си — в бдение. Сега беше неин ред да бодърства.

Огледа помещението от новия си наблюдателен пункт с очакването да види нещо повече, отколкото вече е видяла. От пода кабинетът изглеждаше едновременно и по-голям, и по-малък. Тя се изправи и стаята отново прие предишния си вид. Единственото, което трябваше да стори, бе да продължи с дневниците на баща си, защото беше уверена, че е попаднала на следа. Приглади косата и полата си и тръгна да излиза от музея; запъти се към кафенето на отсрещната страна на площада с намерението да си вземе кафе и някакъв сладкиш. Трябваше да се подкрепи, преди отново да се заеме с безсмислиците в първия дневник, преди да премине към следващата дума, която почти бе разгадала. Проблемът бе в това, че думите не бяха коптски, поне не всички. По някое време, ако успееше да се отпусне, щеше да открие дори закономерност в изписаните редове. Но после всичко щеше да се преобърне с главата надолу. За начало се съсредоточи върху гласните просто защото след системното проучване, което бе направила, не бе открила нито една. Нито една! Това бе най-малкото странно.

Следобед се върна в дома на семейство Лейзар. Тъкмо се беше измила, когато Амад почука на вратата. В ръката си държеше писмо с чуждестранно клеймо. Беше от Германия. Написано с несигурна ръка, то бе от Карл Шмид. Джема седна на леглото и се зачете:

Уважаема Джема Бастиан,

Макар да съм вече стар и да забравям доста неща, спомням си баща ви много добре. Помня, че бе млад за семинарията. Най-ярко си спомням лицето му, когато за първи път прочете Евангелието от Мария Магдалена — беше изключително сериозно. Спомням си и изцапаните му с мастило пръсти, когато попълваше дневника си.

По-късно той ми призна, че прочетеното онзи ден е променило живота му. Нямало да се върне в семинарията. Разтревожих се. Радвам се, че имам възможност да ви го кажа, защото винаги по някакъв начин съм се чувствал отговорен за него. Вероятно самото ви съществуване ме освобождава от вината. Приятно ми е да разбера, че Чарлс е създал семейство.

Преди да напусне Берлин, той ми каза следното: не можел да принадлежи към църква, която се е отрекла от част от себе си. Бил се убедил, че това е църква, създадена от хората, а не от Бог. Бог не би се страхувал от жените. Никога няма да забравя убеждението, което усетих в гласа му.

Съжалявам, че си е отишъл, но пък колко хубаво, че има дъщеря, която толкова го обича, че иска да узнае повече за него. Той беше добър човек.

С обич,

Карл Шмид

Значи съществуваше и Евангелие от Мария Магдалена.

Джема стана от леглото и отиде до прозореца. Баща ѝ бе чел Евангелието от Мария Магдалена още преди тя да се роди. И в резултат от онова, което бе прочел, бе напуснал семинарията. То бе променило посоката на жизнения му път. Беше се оженил. Имаше си дете. Дали Джема не трябваше да благодари на Мария Магдалена за съществуването си?

Баща ѝ не е знаел за наличието на подобно евангелие, мислеше си тя. Бе израснал в обкръжение, в което името на Мария Магдалена дори не се споменаваше.

Основателят на Римокатолическата църква не е харесвал жените; ама изобщо не ги е харесвал.

Долу в градината Найлах подрязваше цветята. Вероятно усетила погледа на Джема, тя се обърна и вдигна очи. Двете жени си махнаха с ръка за поздрав. Джема леко дръпна завесата; искаше ѝ се именно тя да пърха сред цветята като колибри. Вместо това се готвеше отново да атакува коптската азбука, домъквайки масивния том до светлината, струяща през прозореца.

Същия следобед, докато минаваше покрай стаята на Майкъл, чу глух звук отвътре, но не от падане на предмет, а от строполясване на човек. Чу как Майкъл изруга, после настъпи тишина. Тя тихо почука и долепи ухо на вратата.

— Майкъл! Добре ли си? — попита тя.

Почака малко и натисна бравата, като леко откряна вратата.

— Майкъл?

Не го виждаше. После спря поглед върху крака му. Майкъл се бе проснал на пода. До него беше ризата му — смачкана на топка. Дървеният му крак беше на другия край на стаята. Той лежеше със затворени очи. Сякаш бе заспал. Джема коленичи до него. В ръката му, протегната под леглото, имаше празна спринцовка. На нощното шкафче тя видя стъклена ампула от морфин, която бе счупена.

Майкъл се усмихна, без да отваря очи.

— Джема — промълви той. — Усещам парфюма ти.

— Морфей — тихо отвърна тя.

— Така ли се казва? Ще трябва да ти купя един флакон.

— Морфей, гръцкият бог на сънищата. Бащата на морфина.

— Той ми е приятел.

— Не, не е.

— Ти не го познаваш.

— Напротив, познавам го.

— Не се стряскай, скъпа моя. Случва се понякога, правя го заради болките.

— Боли ли те?

— Болеше ме. Паднах. Ядосах се. Захвърлих крака си. — Той се засмя. — Малцина могат да захвърлят собствения си крак.

- Как да ти помогна?
- Остави ме да те погледам.
- Имаш ли нужда от крака си?
- Хвърли го в огъня. Безполезно парче дърво.
- Нека ти помогна да се качиш на леглото.
- Не съм ли на леглото?
- Лежиш на пода.
- Ха! — тихо възкликна той. — Толкова е мек!
- От морфина е.
- Прекрасно нещо.
- Нещо, към което се пристрастяваш.

Тя се наклони под точно определен ъгъл към него и се приготви да го вдигне.

— Тук се чувствам отлично. — Леко отвори очи. — Обичам тази рокля. Чак ми се ще да те изхрускам.

Джема се изправи.

— Тогава те оставям.

— Добре. Ще се видим за коктейлите.

Джема влезе в стаята си и седна зад писалището. След миг се почувства потисната, усети как гръбнакът ѝ сякаш се превива под непосилната тежест на тялото ѝ. Остана така, докато се смрачи, докато силите ѝ се изчерпаха и смисълът в плетеницата започна да ѝ убягва. Знаеше, че може да бъде с Майкъл; щеше да върви до него, да слуша историите му, да се радва на гласа и обноските му. Освен това бе сигурна, че може да му помогне. Но се чудеше в какво би могла да му помогне — в това да живее или да умре.

На вратата тихо се почука и в процепа се появи главата на Дейвид Лейзар.

— Получи се писмо до баща ти. По марката на плика допускам, че може да е от брат му в Австралия.

Джема вдигна очи и го погледна.

— Той не знае.

— Мога ли да ти помогна с нещо?

— Не. Просто трябва да седна и да напиша няколко писма. Досега все отлагах.

Тя замълча.

— Не знам какво точно да напиша.

Дейвид влезе в стаята ѝ и застана до стената като часовой.

— Какво искаш да кажеш?

— Не знам как да опиша подробностите. Детайли, свързани с подозрителната му кончина.

— Не е нужно да го правиш.

— Защото и без това вече го няма? Вие от семейство Лейзар сте единоплащни в едно. Щом е мъртъв, има ли значение как е умрял? Вижда ми се странно, че и двамата с Антъни сте посветили работата си на това да изучавате живота на мъртвите. С какво е толкова различен?

— Не мога да ти отговоря, Джема. Вероятно с това, че принадлежи на нашия свят.

— Тогава можеш ли да ми обясниш от гледна точка на този ваш свят как става така, че предишния ден очаква да получи пари, да купи къща и да ме повика да живея в нея, а на другия ден умира от сърдечен удар?

— Тук е Египет, Джема. Английските закономерности не са в сила в тази страна. Случват се някои неща, които невинаги разбираш.

— Не е много добре — импулсивно реагира на думите му тя, — особено от страна на човек, който не е одобрявал работата му.

— Скъпа Джема, това е неделима част от нашата работа. Та ние сме академични умове! Спорим! Когато се озовахме тук, ние попаднахме в свършено различен географски район. Животът ни в тази страна изискваше от нас да изоставим старите парадигми и културната надменност — все неща, които мислехме, че разбираме.

Джема се взираше с тежък поглед в приятеля на баща си. Искаше ѝ се да му вярва, ала не можеше. За своя и негова изненада тя се разплака. Дейвид се заозърта за носна кърпа.

— Каква ужасна гостенка съм — каза тя.

— Ти си повече от гостенка — кротко отвърна Дейвид. — Мисля, че вече спечели сърцето на сина ми.

Той сложи ръка на рамото ѝ.

— Опитай се да се успокоиш. Опитай поне за миг да се отърсиш от тежестите на света.

Джема за малко да се облее в сълзи, докато Дейвид с всички сили се мъчеше да предотврати изблика им.

— Всичко ще се оправи — тихо каза той.

Преди зазоряване Джема се събуди насред съня си за Мария Магдалена. Тя бе върху литография заедно с детето си и когато Джема застана пред нея, Мария слезе от картината и прие нормални човешки пропорции. Двете бяха на една височина. Мария закрачи из кабинета на баща ѝ по начина, по който Джема го бе правила толкова пъти. Взе една книга от рафта и седна, като ѝ направи знак да дойде при нея. За миг Джема осъзна, че детето го няма. Събуди се, преди да се обърне и да погледне към литографията, за да види дали детето е там. „Оставила си детето си“, искаше да каже на Мария. Щеше ѝ се да я предупреди: „Намери детето“. Преди да прочетеш книгата, намери детето.

Утрото бе необичайно мрачно и ѝ напомни за Лондон, както и за това, колко успешно бе загърбила спомена за него. Бе успяла да ампутира миналото си и да се отърси от града като от лош сън. Закуси в стаята с чаша кафе и препечена филийка, седнала зад бюрото си с писалка в ръка. Първото писмо щеше да бъде изпратено до чичо ѝ в Австралия. Джема не го познаваше много добре и не знаеше дали да му разкаже цялата история, или просто да го осведоми накратко. Реши, че тъй като няма да е пред него, за да отговаря на въпросите му, по-добре ще е само да го уведоми. Оформил писмото като некролог във вестник, като включи в текста и някои подробности от личния му живот, които стояха като пришити. Починал е на място, което е обичал, докато се е занимавал с неща, които е обожавал. По всичко изглеждало, че смъртта му е била естествена. Накрая писмото заприлича на лъжа от край до край. Но едва ли имаше някакво значение. Тя бе просто вестителка. Облиза плика и залепи цяла редица египетски марки над адреса. Реши да не отбелязва адреса на подателя. Египет не бе нейната родна страна, нали така?

За да проясни мислите си, започна да пише писмо до приятелката си Луси Бингъм, от която никога нищо не бе крила. Луси не разбираше от евфемизми. Предпочиташе истинските сочни истории. Когато бяха малки, Джема на драго сърце ѝ разказваше разни случки.

Войната промени всичко. И двете я преживяха тежко. Джема дълго време нямаше ни вест, ни кост от Луси, която си беше намерила един американски войник на безопасна служба в канцеларията на армията и бе прекарала последвалите години повече или по-малко

извън обсега на разрушителните действия около нея. Според Джема нещата не вървяха на добре. На война не можеш да оцелееш, като се влюбиш. Ще оцелееш само ако съхраниш присъствие на духа, ако не се отдаваш на мрачни мисли. А Луси и нейният войник изглеждаха отчаяни. Бързината, с която двамата се втурнаха един към друг, бе опасна. Според Джема никой не бе в състояние да остане необезпокояващо обвързан за дълго; това означаваше да се задуши. Но те останаха обвързани и за нейна изненада бяха много щастливи.

Влюбената Луси не можеше да отделя достатъчно време, за да поддържа приятелските връзки, и Джема остро чувстваше липсата ѝ. Първата от многото загуби. Тя гледаше как приятелката ѝ прекарва всяка свободна минута пред счупеното си огледало, как се разкрасява с гримове, които бе откъснала от развалините на магазините в Ийст Енд. Джема не одобряваше малките престъпления, които приятелката ѝ вършеше във военно време, и Луси го знаеше. Тя овършаваше всичко наоколо да търси красивите неща, които крадеше, за да се докара за своя войник, и укоряваше Джема за нейната добродетелност. Войната не бе време за добродетелност.

— Кой ще оползотвори всички тези красоти, а? Някой булдозер, може би.

Луси забременя и Джема спря посещенията си в Бингъм Хаус. Напрежението между Луси и родителите ѝ бе взривоопасно. През затъмнените прозорци се процеждаше слаба светлина като компенсация за високите децибели на гласовете, които се разнасяха отвътре. При последното си посещение у тях Джема я бе заварила да повръща в банята и да крещи на майка си да я остави на мира. Майка ѝ отговаряше също с крясъци и ѝ се караше, задето бе пропиляла живота си; пъдеше я да се омиа от банята и да ходи по дяволите.

Джема извади джобно календарче от чантата си и започна да пресмята седмиците. Време беше Луси да ражда, а американският войник трябваше или вече да се е оженил за нея, или да е паднал, прострелян в главата от ръката на Лусиния баща.

Скъпа Луси,

Според изчисленията ми трябва вече да си имаш бебенце. Надявам се да не си изкарала тежка бременност и

да си се радвала на присъствието на твоя Джералд, който трябва да ти е помагал през трудните месеци. Аз съм още в Кайро, за да се погрижа за работите на татко. Не ми се вярва, че го няма. Мисля, че ще го повярвам едва когато се прибера у дома и остана напразно да го чакам да се върне от последното си пътуване в Египет.

Тук е невероятно, но на теб сигурно ще ти хареса. По улиците се движат камили. И ако щеш вярвай, гъмжи от елегантни европейци. За мен се грижат приятели на татко, семейство Лейзар, които са много мили. Те имат двама синове, наполовина братя, с които се сприятелих. Сигурно ще попиташ дали флиртувам с тях. Трябва да дойдеш да ми помагаш. Питам се какво ли би казала за тях и кого от двамата би избрала.

Надявам се, че си добре, скъпа Луси. Липсва ми приятелка, с която да споделям. Ще намина да те видя, когато се прибера в Лондон — само не знам кога точно ще стане това.

Поздрави на теб и семейството ти,

Джема

Джема затвори писалката си и слезе долу. В къщата бе тихо. Дейвид работеше в кабинета на горния етаж, а Найлах бе излязла. Тя пообиколи из кухнята и вдиша наситения аромат на вареното, приготвено от Амад за вечеря. Не можеше да разпознае комбинацията от подправки, кои от тях са силно люти и кои — не толкова, кои придават сладост на вкуса. Но във всеки случай щяха да вечерят риба. Като че ли костур. Както винаги, имаше купичка с вода и друга със суров ориз. На плота за рязане бяха поставени зеленчуците за едно ястие, което сега вече щеше да хареса: бамя, цветно зеле и картофи, задушени с домати и вездесъщия чесън.

Беше подранила за урока си по уд, но много обичаше да седи в кухнята; само Амад можеше да я намери, а той никога не задаваше въпроси. Тя седна до масата и се загледа навън в градината, която днес не бе изпъстрена със слънчеви петна, а листата се полюшваха от лекия ветрец. Времето минаваше; Джема не помръдваше. Почувства се

уморена, толкова много, че ѝ се прииска да отпусне глава върху дървената маса. Но не след дълго умората ѝ премина — покоят в кухнята я обгърна. Усещаше собственото си дишане. Проследи как дъхът влиза и излиза от тялото ѝ и почувства как малко по малко вътрешната ѝ вселена безшумно се пренарежда. Разкритията на баща ѝ внасяха безпокойство в душата ѝ и сега тя разбра защо ги е пазил в тайна. Те я потискаха, разбъркваха представите ѝ за света, които бе приела за даденост и дори не бе обръщала внимание на присъствието им. Както бе казал Дейвид Лейзар, усещането за Бог като че ли изпреварваше съзнанието за него. Не можеше да харесва църква, която я нарича стара мома, която опява мъртвите с монотонни и бездушни фрази, ала тя все още бе налице, просъществувала бе цяла вечност; тя бе архетипният родител, когото можеш да наругаеш. Но сега се появяваше нещо друго; с периферната част на сетивата си тя усещаше как то бавно се събужда за живот.

Вятърът навън се засили и забрули клоните на чинара в задния двор, като гонеше накацалите по него птици. Макар че небето беше ясно, стори ѝ се, че наближава буря. Джема затвори очи и се опита да си представи как дъждът я залива.

В уречения час Джема откри Амад в двора. Бързо бе усвоила уроците и вече можеше да изтръгне една-две мелодии от струните на уда. Но когато Амад ѝ подаде инструмента, тя поклати глава.

— Днес предпочитам да седя и да те слушам.

— Тогава ти ще си ми публиката.

Амад свиреше със затворени очи, пръстите му намираха струните и се плъзгаха нагоре-надолу по грифа с такава увереност, сякаш инструментът бе тяхно творение. Мелодията на първата песен се извиваше като в транс. Джема също затвори очи. Седеше сред листата на чинара. Представяше си как от високото вижда Нил и хотелите, които Майкъл обожаваше заради баровете в тях. По-нататък зърна сградите, които ѝ бе показал Антъни — джамиите „Ал-Азхар“ и „Мохамед Али“. Зад тях бе мястото, което още не бе посетила, но което би могла да си представи от прочетеното: Градът на мъртвите. Отначало идеята да го разгледа я бе отблъснала; подземно гробище, превърнато в място за живеене поради липса на достатъчно пространство; там играеха деца, вулканизираха се автомобилни гуми и животът кипеше като навсякъде. На Джема ѝ се струваше, че това

изцяло представя живота в Кайро. Подлостта и чистотата: ръката, която претърсва джобовете ти за някоя монета, в следващия миг се протяга молитвено в близката джамия. Бе пропуснала да го опише на Луси. Когато мелодията изпод пръстите на Амад се устреми към високите ноти, Джема също промени хода на мислите си и Кайро изчезна. Отново се намираше в самолета, който я бе довел в Египет и прелиташе над пясъчните планини на пустинята. Премигна и отвори очи, а когато отново ги затвори, вече летеше над Лондон. Под нея се стелеше разрухата от войната, отломките и дълбокото тлеене на пожарите, които оглозгваха всичко наоколо и пълзяха през дюшеци и дивани, през чекмеджета и шкафове, като оставяха след себе си само онова, което не са успели да погълнат студено гробище от изтърбушени пружини и разтопени грамофонни плочи.

От мястото си тя видя онова, което може би виждаше единствено Господ. Град, който децата бяха построили от кубчета, а после го бяха катурнали. Колко ли хора бяха погребани под тях? Като нейната майка и безброй други майки. Отново си каза, че не е сама в нещастieto си. Бе започнала да се отдалечава от корабокрушението. Там вече нямаше нищо, което би могло да я нарани. Бяха й отнели всичко, което би могла да изгуби; в известен смисъл сега бе в безопасност. До съзнанието ѝ достигна тихият глас на Амад:

— Хайде, дете — каза той. — Ела да приготвим вечерята.

ГЛАВА ДЕВЕТНАЙСЕТА ГРЪМОТЕВИЦАТА

Антъни седеше в кабинета си, подпрял с ръце главата си. Бе превел половината от текста, който Тано му бе донесъл. Това му бе отнело цяла нощ. Остави изпразнената си глава да клюмне на гърдите и потъна в дълбок сън, в който нямаше сънища.

Когато се събуди, слънцето се бе вдигнало високо в небето, а мислите му се бяха прояснили. Може би, каза си той, през деня няма да се чувствам толкова претоварен, както в малките часове на изминалата нощ. Текстът, който бе превел, не приличаше на нищо, което бе виждал или чел. Страници със стихове, произнесени от един глас, едновременно властен и мъдър; глас, който бе божествен по начина, по който преодоляваше пропастта между подчиненост и пълновластие, между унижение и добродетел, между война и мир.

*Аз съм първата и последната.
Аз съм почитаната и презряната.
Аз съм курвата и светицата.*

Фокион Тано му бе дал „Гръмотевицата на съвършения ум“.

Антъни изпи и последната чаша студен чай, а очите му шареха по преведените стихове, по думите, които бяха изпълнени с мъдрост и затова не звучаха арогантно, макар че се обръщаха към него с прямота и безпристрастност, които го караха да чувства близостта на автора им. Сякаш той също беше в стаята, до него.

Това бе Гръмотевицата, разбира се. Думите тътнеха и се разбиваха над главата му. Най-проникновената проза в стихове, която бе чел, бе изречена от личност без класова или етническа принадлежност, от страничен наблюдател на човека и неговия свят, на жестокото противопоставяне между мъжа и жената, както и на техния живот на земята.

Антъни не бе сигурен дали се е трогнал повече от изящството и мъдростта на думите, или от факта, че те несъмнено — и очебийно — са написани от жена.

Жена безстрашна, безсрамна и нехаеща за последствията, издигната над всичко, чистият зов на духа.

Антъни реши, че това е една от най-съвършените проповеди, които е чувал някога. Протегна се, за да освободи мускулите и сухожилията си. Нямаше повече сили. Но се чувстваше окрилен.

Запита се дали Тано знае какво му е дал. Затвори за миг очи. Гръмотевицата бе пред него, можеше да я докосне.

*В моята слабост не ме предавайте
и не се страхувайте от моята сила:
Та какъв е смисълът да презирате моя страх
и да проклинате гордостта ми?
Аз съм онази, която присъства във всеки страх,
и съм в силата си, когато треперя.*

Какво е истинското ти име? — попита мислено Антъни. Гръмотевица или само така звучи гласът ти?

*... Започнете да ме разбирате, вместо да ми се
сърдите
... и пристъпете към мене вие, които ме познавате.
... Аз съм мирът, но и войната идва от мене.
Аз съм чужденка, но и ваша съгражданка.
Аз съм богатство, но и онази, която няма
богатство.*

Нямаше представа как би могла да изглежда тя, тази Гръмотевица, как би звучал женският ѝ глас. Във въображението си виждаше Джема. Чуваше гласа на Джема.

... Аз съм онази, която изучавахте, но ме презряхте.

Аз съм неуката, но се учите от мен.

Аз съм онази, която презирате, но си мислите за мен.

Аз съм онази, от която се криете, но се явявате пред мен.

Антъни остави превода настрана и дръпна стола си назад. Вече напълно разбираше настойчивостта на Чарлс Бастиан, рисковете, които бе поел. Ако съществуваше смислена причина, поради която да продължи да живее, това бе тъкмо задачата да намери и останалите евангелия, на които приятелят му бе избрал да посвети живота си.

Докато крачеше към кафенето за чаша чай, той си каза, че усеща какви са били намеренията на Чарлс Бастиан, както и неговите надежди. Човечеството бе на прага на нова криза във вярата, то несигурно креташе с разкъсана душа и окървавено сърце по ненадеждния си път и се чудеше какъв е смисълът изобщо да върви напред; тези ръкописи притежаваха силата да му вдъхнат живот и да му дадат посока. Те можеха да завладеят душите на хората, за да обърнат те глава към небето и да усетят, макар и за миг, собствената си божественост.

Той осъзнаваше, че за това си струва да даде живота си.

Отпиваше от чая си и си мислеше за брат си и за Джема, за това, че са жертви в един свят, който бе жестоко наранен и който бе привикнал сам да се наранява. Мислеше си за огромната рана, нанесена им от войната; рана, за която нямаше лек.

За която ти не знаеш нищо, обади се един глас вътре в него.

Така е, съгласи се Антъни.

Би трябвало да се самосъжалиш, продължаваше гласът, защото за разлика от теб те изпитват болка, но и любов, а ти не изпитваш нищо. Стоиш настрана и се опияняваш от илюзиите си за мощ.

Това бе истина. А каква е ползата да стоиш настрана, когато, така или иначе, си принуден да общуваш с хората?

Силата, която си мислеше, че притежава, бе чиста илюзия. Покоят на пустинята криеше в себе си насилие и алчност; там се

водеше война между онези, които си въобразяваха, че биха могли да контролират Бога. И той се бе включил в тази война.

Този път имаше по-добър избор от това да си плюе на петите. Въпреки кръвта, която се лееше заради изгубените евангелия, въпреки неудобствата, въпреки несигурността, която назряваше в душата му, с него ставаше нещо значимо; нещо, което цял живот бе чакал. То още си нямаше име. Той не бе предполагал, че ще се случи тъкмо по този начин.

ГЛАВА ДВАЙСЕТА

Джема прекара сутринта в пощата, наредена на опашката от мъже, които от време на време крадешком ѝ хвърляха по един поглед. Слънцето навлизаше през високите тесни прозорци, откъдето проникваше и миризмата на изгорели газове. Пак оттам на тънки пластове се стелеше прах от улицата.

Отне ѝ по-голямата част от сутринта да изпрати писмата, в които съобщаваше на близки и познати за смъртта на баща си. Беше ги написала едно след друго, без да се разсейва. Нито баща ѝ, нито Майкъл, нито Антъни бяха в главата ѝ. Писането я накара да се замисли за положението, в което се намираше: бе останала без баща си в чужда страна, а парите ѝ щяха да стигнат да преживее около шест месеца, при това много скромно. Какво всъщност правеше тук? Времето ѝ изтичаше; тя не можеше да си позволи да се рови из кабинет, който скоро щеше да принадлежи на някого другиго.

Когато по-късно влезе в кабинета на баща си, обзе я несигурност. В догадките ѝ имаше смисъл; те я караха да усеща присъствието на баща си. Ала макар да би могъл да се появи с най-невероятното описание на събития, което историята познава, той не беше тук, за да ѝ разкаже за тях. Тя дори нямаше представа за какво става дума. Знаеше само онова, което се съдържаше в откъслечните редове и в бележките, нахвърлени в полетата на страниците, ала то нищо не доказваше. Прозрение и сила — може би това бяха единствените ценности, с които щеше да се сдобие в резултат на проучванията си, чийто край приближаваше.

Не знаеше какво да направи.

Обърна се към кутиите с материали и купчините документи, с чието сортиране почти бе привършила. Статията за Тутанкамон щеше да отиде в музея и някой ден щяха да я използват — вероятно Дейвид Лейзар щеше да го стори. Книгите и дневниците щяха да останат при нея. Останалото сигурно щеше да бъде изхвърлено. Но проблемът се състоеше в това, че макар да бе свършила работата си в кабинета му, тя нямаше никаква готовност да си замине. Може би трябваше да остане

в Кайро известно време, да си намери квартира и работа. Ако се задаваше война, щяха да имат нужда от медицински сестри. Лондон бе последното място, където би желала да живее; това бе нейният Град на мъртвите. Седна на стола на баща си. А сега накъде? Да си наеме апартамент в Кайро и да чака друга война? Да замине сама за Горен Египет и да се скита из пясъците?

Представи си колко облекчен щеше да е Антъни, ако тя си замине; не се чувстваше истински удобно в нейно присъствие. Само изпълняваше задълженията си като предан приятел на баща ѝ. Със заминаването си тя щеше да го освободи от тях.

А пък и Майкъл. Част от нея наистина желаше да е край него, напук на покрусата му. Дватамата не се различаваха чак толкова, всъщност си допадаха, с изключение на случаите, когато той ставаше груб. Майкъл познаваше войната, бе преживял и загуби. Тя не можеше да си представи общуването си с човек, на когото тези неща са чужди, който никога не е попадал в непрогледната и лакома за кръв тъма. Наистина бе залитнал по морфина, но нали тя е медицинска сестра. Още не се бе отказала напълно от надеждата заедно да превъзмогнат трудностите.

Джема подритна някаква кутия с върха на обувката си и се обърна заедно със стола към вратата. Може би най-важната ѝ задача бе свързана с това да се приобщи към живите. Може би причината, поради която искаше да остане в Египет, бе да отвори отново сърцето си за някого.

Но колко много болеше! Всеки път, когато се опитваше да го стори, остра болка пронизваше сърцето ѝ.

Отново се обърна със стола в изходно положение и подпря крака в кутията под писалището, като разсеяно разлистваше последния дневник на баща си — онзи, на който бе обърнала най-малко внимание.

Пак прочете последните му думи, като този път се спря на изречението: „Съществува доказателство, че между Изида и Дева Мария е имало още една жена“. Затвори дневника и извърна лице към литографията на Изида. „Доказателство.“ Припомни си скритите илюстрации с жените, припомни си съня си за Мария. Изображението ѝ бе дало наистина много, но не бе никакво доказателство. Дали баща ѝ се бе изразил буквално? Отново свали литографията и внимателно

отмести задната част на рамката. Между поддържащия картон отзад и самата литография имаше тънък пласт, който не бе забелязала досега. Когато раздели двата пласта, видя, че на гърба е залепено нещо.

Взе ножиците и внимателно разреза ръба. Вътре имаше сгънати листа от книжен пергамент. Погледът ѝ пробяга по буквите, очевидно изписани от нечия чужда ръка. Никога не бе виждала подобно писмо — високо и разкривено, без съмнение древно. Очите ѝ се спряха върху една дума, която тя безпогрешно разпозна, тъй като представляваше име. Не можеше да се заблуди. Беше сигурна, че е коптско, допълнено с гласни букви. Джема написа името на един непотребен лист, буква по буква — „Мария Магдалена“.

Тя почти се затича към кабинета на Антъни, но на половината път рязко спря. Пред вратата имаше човек — опрял гръб в стената, той четеше някаква папка. Нещо в осанката му ѝ подсказа, че трябва да е полицай. Той вдигна поглед към нея и бързо затвори папката. Когато Джема се приближи до него, мъжът зае неестествена поза, като криеше папката зад гърба си.

— Антъни в кабинета си ли е?

— Боя се, че не е — отвърна той. — Вие сигурно сте Джема Бастиан. Аз пък съм Того Мина, директорът на Коптския музей.

Джема стисна подадената ѝ ръка.

— Харесва ли ви Кайро?

— Не прилича на Лондон — отговори тя. — Не прилича на никой друг град.

Тя погледна към папката зад гърба му. Той наистина искаше да я скрие.

— Понякога копнея за дъжд.

— Понякога вали — усмихна се Мина.

Антъни се появи отдолу по коридора, вдигна ръка за поздрав и енергично закрачи към тях. Когато дойде и зърна папката зад гърба на Мина, и тримата усетиха неудобство. В неговия си стил той не направи и опит да захване разговор. Двамата мъже се чувстваха като в небрано лозе. Джема местеше поглед от единия към другия.

— Ще влезем ли? — обърна се Антъни към Мина.

Мина кимна в знак на съгласие.

— Искам да ми отделиш само минута.

Когато затвори вратата, Мина седна и въздъхна.

— Нищо не ѝ убягва, забелязах го. Очите ѝ са като на ястреб — тутакси се устремиха към папката. Трябваше да се държа поестествено, но тя излетя като фурия от онзи кабинет. И ме завари да чета за последните разкопки на баща ѝ.

— Какво ми носиш?

— Бележките на човека, когото бях изпратил в Наг Хамади. Сетили са се да върнат личните му вещи в Кайро. Разговарял с някой си господин Башир, който го осведомил, че преди три месеца от Наг Хамади за Кайро е изпратен ръкопис в кожена подвързия, за да се удостовери истинността му. Донесъл го е братовчед на Башир. Трябвало да предаде текста на Албер Еид, антикваря.

— Значи ни е нужен Еид, а не Тано.

— Да. Преследвал съм не когото трябва. Смятам да направя посещение на Еид. Но не сам, имай го предвид. Ще заведе полицията при него, както и Дорес. Най-малкото ще накараме Еид да покаже ръкописа на някой експерт.

— И така ще знаем точно какво никога няма да получим.

— Не бъди такъв инат.

— Еид няма причина да ни сътрудничи. Защо ще ни позволи да се докоснем до онова, което е у него? Обзалагам се, че до края на месеца ръкописът ще потъне в нечия частна колекция.

Ангъни зараглежда молива в ръката си.

— Мога да опитам.

— Добре — отвърна Мина. — Става.

Седнала на стола на баща си, Джема чу как Того Мина излезе от кабинета на Ангъни. Тя влетя, без да почука на вратата.

— За какво разговаряхте?

— За строителните планове на новия музей. Несъществени неща.

Тя се усмихна.

— Значи сега си и консултант по архитектурни въпроси?

— И така може да се каже.

Пропусна ироничната ѝ забележка покрай ушите си.

— Имаш много таланти. Но ако мога да се изразя по този начин, директорът ти имаше вид на котарак, току-що изял канарчето. Защо ли

ми се струва така?

— Нямам представа.

— И двамата криете нещо. Ясно е като бял ден.

— Въображението ти е доста развинтено.

— Ето пак. — Джема се тръшна на стола. — Отново сме в безизходица.

Антъни кръстоса ръце на гърдите си.

— Така ли го наричаш?

— Пак проявяваш неговорчивост и не споделяш нищо с мен. Не би ли било идиотщина от моя страна да се впусна в безполезна дейност? Така че ще си останем в същото положение.

— Както искаш — отвърна Антъни.

— Онова, което най-много ме дразни, е, че се чувствам като на електрическия стол, а ти седиш срещу мен като пукал.

— Какво те кара да се чувстваш като на електрическия стол?

— Голям шпионин става от теб, няма що — поклати глава Джема.

Антъни вдигна ръце, сякаш се предаваше. Но не се предаде — не й каза нищо. Джема се взираше настойчиво в него с търпението, на което се бе научила по време на войната. За миг си представи, че се намира в противобомбено скривалище. Нямахше къде да отиде, нямахше какво да прави, трябваше само да чака. Започна тихичко да си брои така, както през войната брояха фугасните бомби. Внезапно ноздрите й доловиха мириса на влажна пръст, усети присъствието на родителите си в нощния мрак. На трепкащата светлина на свещите зърна лицата на майка си и баща си.

Антъни прекъсна видението й с въпроса:

— Стигнахме ли до примирие? Защото трябва да работя.

Джема продължи да се взира в него, готова за нападение.

— Имаш късмет, че съм достатъчно съобразителна и мога да разговарям с човек като теб. Мисля, че не осъзнаваш колко странен и труден за общуване индивид си ти. Напълно възможно е от теб да излезе добър шпионин, ала на война едва ли би могъл да оцелееш.

Антъни я загледа с присвити очи, сякаш не я виждаше съвсем ясно.

— Защо говориш така?

— Защото не знаеш как да молиш за помощ.

— Толкова ли съм зле? — засмя се той.

Джема остана сериозна.

— Мислех да ти покажа нещо. Но вече не съм толкова сигурна.

— Напротив, Джема. Какво е то?

— Първо искам да ми направиш услуга. Трябва да науча повече за азбуките.

— Кои азбуки?

— Старите.

— Музейната библиотека разполага с богата сбирка от книги по лингвистика. Сигурен съм, че в тях ще откриеш каквото те интересува.

— Проблемът се състои в това, че скоро ще загубя привилегированото си положение тук. Можеш ли да уредиш да поработя още една седмица?

— Дай ми поне една причина да го направя.

Джема измъкна прозрачния лист.

— Ето ти причината.

Антъни си сложи очилата. По лицето му и по начина, по който държеше пергаментовия лист — без да шавне — личеше, че никога преди не го беше виждал. Измина доста време, преди да го остави на бюрото.

— Копие е, нали? — попита тя.

— Къде го намери?

— На баща ми е — отвърна тя. — В него разчитам само едно име.

Антъни свали очилата си и разтърка очи.

— Учиш се да четеш коптските букви?

— Понаучих малко. Какво пише тук? — настоя за отговор тя.

— Откъс от Евангелието от Филип. Само съм чувал за съществуването му. — Антъни намести очилата си и приближи пергаментовия лист до очите си. — Трябва ми малко време.

— Имаш цял ден на разположение.

Четирийсет минути по-късно Антъни вдигна глава.

— Тук пише:

*... спътницата на Спасителя е Мария Магдалена.
Господ обичаше Мария повече от всички ученици*

*и често я целуваше в устата.
Останалите ученици, като го видяха, че обича
Мария,
му казаха: „Защо я обичаш повече от всички нас?“.
Спасителят им отвърна, каза им:
„Защо не обичам вас като нея?“.*

Джема мълчеше. Страните ѝ бяха порозовели.

— В душата ми вече няма и капка съмнение, че баща ми е бил убит.

Тя протегна ръка, за да вземе листа от Антъни. Той с неохота ѝ го върна.

— Какво ще правиш с него?

— Длъжна ли съм да ги отговоря?

— Не.

— Добре.

Тя се вторачи в пода.

— Джема?

— „Защо не обичам вас като нея?“ — поклати глава Джема. — Знаеш ли, когато си представях подобни отношения между Иисус и Мария Магдалена, за да търся доказателство... не знам... това ме потисна. Почувствах се невероятно тъжна.

Тя извърна глава. Антъни си помисли, че тя всеки миг ще се разплаче. За малко да стане от стола си и да започне да я утешава. Но вместо това сковано ѝ предложи носната си кърпа. Ала тя не заплака и отказа да я вземе.

— Някой му я е отнел — продължи Джема. — Неговата най-голяма любов е била отнета. Описана е съвсем бегло в историята на живота му.

Джема стана.

— Филип е разковничето. Знак, че не бива да се отказвам.

— Не мислех, че това е възможно.

— В такъв случай много лесно могат да те направят на глупак.

— Обикновено не става така.

— Двамата с теб си приличаме по едно нещо — заяви тя. — И двамата сме самотници. Но докато аз съм сама по принуда, ти си

избрал да си сам. Ако можех да избирам, животът ми щеше да е различен.

Тя задържа погледа си върху Антъни, докато той извърна очи.

— Има и още — каза тя и извади останалите листа тънък пергамент.

Антъни погледна към листата, после към Джема.

— Ако имаш друга работа, свърши я. Защото това тук ще отнеме доста време.

— Ще почакам.

Антъни се усмихна.

— Не ми вярваш.

— Нямам причина да ти вярвам.

Работата му отне три часа. Джема ту задрямваше, ту се стряскаше и се събуждаше, забравила къде се намира. Взираше се в гърба на Антъни и се досещаше. В главата ѝ продължаваха да звучат думите на Филип. Вече нищо нямаше да е като преди. В душата ѝ проблесна надеждата, че с промяната вътре в нея ще възникне и промяна в обкръжаващия я свят.

— Добре ли си? — попита той, без да обърне глава към нея.

— Да.

— След малко свършвам.

Джема чакаше. Най-после той каза:

— В текста се казва:

*Ако мъжът и жената бяха останали едно,
те нямаше да познаят смъртта.*

*Христос дойде да поправи раздялата още в
началото*

*и да съедини двете и да даде живот
на тях, които умряха от раздялата.*

*Сега мъжът и жената са едно в спалнята
с ложето и така съединени, няма да се разделят
отново.*

— Тук се говори за действително физическо сливане — забеляза Джема. — Нали така?

- Отчасти.
- Метафорично или буквално?
- Не знам. Вероятно и двете.
- Няма значение. Какво още пише?

*Светът се превърна във вечно царство,
защото вечното царство носи пълнота.
Така стоят нещата: разкрива ти се само на теб,
непокрито от тъмата и нощта,
а посред бял ден, под свещената светлина.*

— Звучи ми като веруюто на баща ми: „Бог ти се разкрива само на теб“.

— Съгласен съм. Ето още един кратък стих:

*Невежеството е майка на всички злини,
невежеството ще завърши с гибел.*

— Сигурно са били любимите му — забеляза Джема. — Но защо ги е криел зад литографията на Изида?

— Там ли ги откри?

— Да.

— Очевидно не е искал някой да ги види.

— Но защо?

— Защото са му били нужни за доказателство, защото... — Антъни внезапно млъкна.

— Хайде, продължавай — настоя Джема.

Антъни затвори очи.

— Знаеш ли какво означава думата „гностик“?

— Чувала съм я.

— Веднъж баща ти ми каза, че гледа на себе си като на гностик — човек, който търси Бога чрез разбиране, чрез познание. Човек, който като Филип вярва, че невежеството е майка на всички злини.

— Продължавай.

— Той е разкривал един клон на християнството — клон, който е бил доста жизнен по времето на Христос. По-късно този клон е бил погребан. Наричали са го гностически. Както вече казах, баща ти вярваше, че Христовото учение е било двупластово: единият пласт е бил предназначен за обикновените ученици при публични проповеди, а другият — за вътрешния кръг последователи при частните им разговори. Иисус е разговарял с близките си последователи по различен начин; учил ги е на много неща. Съветвал ги е да търсят Бога по пътя на мъдростта. Мисля, че Тома, а сега и Филип са били негови близки последователи от вътрешния кръг — на гностиците.

Що се отнася до апостолите от Новия завет, за всички би трябвало да е ясно, че са приемали погрешно както думите на Иисус, така и неговите действия. Непрекъснато му задавали въпроси: кой път да следват, кога ще настъпи царството Господне? Настоячивостта да тълкуват думите на Иисус буквално, е инфантилна.

— Докато едно гностично тълкуване вижда символиката в притчите му. Няма смисъл да се ходи никъде, царството Господне е вътре в теб — каза Джема. — Така че евангелията от Новия завет не са дело на най-близките Иисусови съратници.

— Баща ти не мислеше, че са тяхно дело. Започвам да се убеждавам в това.

— Защо не си ми го казал преди?

— Може би защото и аз сам не съм го вярвал.

Джема се взря в него. В зелените му очи виждаше собственото си отражение, но не и чувствата, които го вълнуваха. Той я влудяваше.

— Ами Мария Магдалена? — попита. — Тя от най-близките му последователи ли е била?

Антъни поклати глава.

— Неповторима си. Притежаваш ума на баща си и някакъв вътрешен импулс, който те кара да скачаш от мисъл на мисъл, като пропускаш свързващите звена.

— Баща ми го наричаше „гениалността на женския ум“.

Джема рязко се изправи. Страните ѝ бяха порозовели. Гледаше сразяващо и изглеждаше също толкова справедлива и красива в гнева си, колкото и Гръмотевицата.

— Кой знае — отвърна Антъни. — Може пък да ни се удаде да върнем Мария обратно.

На излизане Джема се обърна.
— Ако ще я връщаш, върни я като апостол.

ГЛАВА ДВАЙСЕТ И ПЪРВА

Антъни знаеше, че трябва да запознае Мина с копието, което му бе показала Джема. Ала вместо това остана да седи в тишината, като се мъчеше да си възвърне покоя от времето, когато работеше на разкопките в Кхарга. Затвори очи и си представи праха, който оцветяваше всичко наоколо и до края на деня запълваше всяка пора на кожата, всеки процеп в дрехите; в мислите си пътуваше из горещите пясъци, далеч от развалините, пренасяше се в руините на манастира, където прекарваше хладните утрини, а по обед се наслаждаваше на пищната зеленина в оазиса, без която не би оцелял; отново изпита чувството, което го обземаше понякога, че се намира на самотен остров сред непрекъснато променящото се море от пясъци, което някой ден нямаше да му позволи да го прекоси обратно. Ако бе по-силен физически, нямаше да има нужда от оазиса. Щеше да живее в пясъчното море. Но той не приличаше на мъжете, чийто живот проучваше; не бе нито толкова смел, нито тъй стремглав. Все още принадлежеше на своя си свят, мислеше си Антъни, докато събираше нещата си, за да посети Мина в кабинета му; сега този свят го държеше по-здраво от всякога.

* * *

Того Мина едва се виждаше зад купчината книги и вестници върху писалището. Той надникна иззад опасно наклонения куп и поздрави Антъни.

— Какво откри?

— Джема Бастиан ми показа копия, направени от баща й. Изглежда принадлежат на Евангелието от Филип.

— Филип ли? — подскочи Мина. — Открил си Филип?

— Не съм сигурен дали бихме могли да твърдим подобно нещо. Бастиан го е открил. Сигурно е направил копия от оригинала.

— Знаеш ли какво пише в тях?

Антъни спокойно отвърна:

— Единият цитат бе за любовта на Иисус към Мария Магдалена — по-голяма от обичта му към апостолите. „Защо не обичам вас като нея?“, пита ги Иисус.

Мина стана и наля уиски в две стъклени чаши.

— Значи разполагаме, или най-сетне може би разполагаме, с онази история, която не ни е отредено да познаваме изцяло.

— Открих и „Гръмотевицата на съвършения ум“. Бих описал текста като евангелие, макар че не съм сигурен. Това е манифест на вселената, написан от просветена жена.

Мина ококори очи.

— Искам да го видя — настоя той.

— Не сега. Нямаме време за текстуални анализи в момента.

— Поне ми кажи къде, за бога, го откри?

— Изпратен ми е от анонимен подател. Може и да се е приплъзнал и да е изпаднал от някоя купчина ръкописи, намерил го е някой, който е знаел къде да го изпрати.

— Глупости! Премълчаваш нещо.

Антъни вдигна ръка пред разгорещения Мина.

— Имаме фрагмент от Тома, стихове от Филип, текста на Гръмотевицата — от списъка на Бастиан липсва само Мария. Когато намерим и нея, ще разполагаме с цялата картина, която Бастиан е искал да подреди. Според мен част от тази картина е да определим каква точно е била Мария. Сигурно е била съпруга на Иисус. Онова, което не вземаме предвид, е фактът, че тя също е била апостол. И че вероятно съществуват доказателства за това.

— Имаш ли представа какво би означавало твърдението ти?

— Напълно ми е ясно. Причината, поради която жените не са ръкополагани и никога не са били равностойни членове на църквата, е твърдението на самата църква, че апостолите са били само мъже.

Мина подаде едната чаша на Антъни и сам пресуши другата.

— Лекувам си язвата — обясни той и пусна една таблетка в чаша вода. — Сигурен ли си в автентичността на тези текстове?

— Нима смъртта на Бастиан не е убедително доказателство? Въпросът е защо умря. Доколкото ни е известно, текстовете не са били у него.

— Имам новина за теб — изрече Тано. — Еид притежава Евангелието от Тома. Дорес го е видял. Не само че е автентично, но според Дорес то е по-ранно от евангелията в Новия завет. Дорес дори предполага, че Матей и Лука може да са черпили сведения от него.

— Забележително! Колко надалече е прозрял Бастиан.

— Но Еид не дава нищо без бой. Така че бой ще има. Междувременно той отвлича вниманието ни към своя конкурент Тано. Спомена едно име, което знам отпреди. Датари. Италианка, включила се по някакъв начин в тази всеобща лудост. Така твърди Еид. Но аз съм сигурен, че има още много да се добави към това. Бастиан може да е видял текстовете в Наг Хамади. Проследил ги е, преди да пристигнат в Кайро. — Мина се строполи на кушетката. — Трябва да изпратим още някого в Наг Хамади. Някой трябва да говори с господин Башир. И повече не бива да пренебрегваме случая със Стивън Сътън. Знаем ли върху какво е работил? Ами ако има още много евангелия, за които не знаем? Може и сам да отида.

— Човек с твоето обществено положение ще привлече вниманието върху себе си. Ще те отвлекат още на половината път дотам.

— Добре тогава. Мога да изпратя друг, но ще имам чувството, че го изпращам на сигурна смърт.

— Още ли те следят?

— Не знам. Може и да ми се привижда. Напоследък не спя добре. В един момент мисля, че е там, в следващия виждам, че го няма. Очите ме мамят.

Ангъни замълча за миг. После каза:

— Аз ще замина за Наг Хамади.

Мина скочи на крака.

— Не знам, не знам.

— Не виждам друга алтернатива.

— С познанията си и с езиците, които говориш, ти имаш най-добрата възможност да стигнеш до същината на нещата.

— Съгласен съм.

— Ще ти бъда вечно признателен, Лейзар. Мисля, че това е единственият начин да разберем какво се е случило и какво става в момента там. Би могъл да откриеш с кого е разговарял Бастиан, кой му е помагал.

Мина крачеше из стаята и размахваше ръце във въздуха.

— Говориш арабските диалекти, ще се слееш с местните.

Антъни разглеждаше ръцете си. Изглеждаше уморен.

— А Джема Бастиан?

— Какво за нея?

— Тя също е замесена.

— Ами, отстрани я. Това е работа, в която не бива да поемаме никакъв риск. Помисли си: баща и дъщеря — и двамата стават жертва, и двамата са свързани с музея. Ние ще сме отговорни. Не искам да изпадна в подобно положение.

— Разбирам. Но ще я изключа от работата за нейно добро.

— Както ти е удобно, Лейзар.

— Предпочитам да не я лъжа.

— Тогава се въздържай.

— Още една лъжа.

— Ами, избягвай я, за бога. Тя не знае достатъчно, за да застраши проекта ни.

— Не ми е казала колко знае. Мисля, че ще е най-добре да замина колкото се може по-скоро. Нуждая се от няколко дни, за да уредя някои други неща, и тръгвам.

— Направи каквото е нужно, Лейзар, но побързай. Това е важно, отколкото музеят. Тъкмо за такива неща се строят музеите. Ако е рекъл господ, ще приберем евангелията в нашия музей.

Антъни вървеше през града с поглед, забит в паважа пред себе си. За втори път бе чул името Датари. Кога го чу за първи път? Само след миг си спомни. Джема го бе споменала на погребението на баща си. Бе казала, че Анджела Датари се е върнала в Италия, като че ли Антъни знае коя е тя. Единствената причина, поради която Джема правеше своето предположение, бе фактът, че баща ѝ я е познавал.

Антъни влезе в бащината си къща през задната врата, която отвеждаше направо в кухнята. Амад го нямаше. Беше напазарувал и бе оставил двете торби с продукти на масата; плодовете и зеленчуците се бяха изсипали от чантите. Скоро щеше да дойде да приготвя вечерята. Антъни измъкна броеницата от джоба си и седна да го чака.

Амад влезе, погледна го бързешком и извади престилката от чекмеджето.

— Амад — захвана Антъни и се изправи.

Още не бе свикнал да го гледа в качеството му на готвач. Амад бе човекът, без който баща му може би нямаше да прояви подобно упорство в изследователската си работа. Беше човек на науката, владееше няколко езика и в продължение на десетилетия бе прокарвал мостове. По тях баща му прекосяваше земите, до които иначе нямаше да достигне, за които дори нямаше да знае.

Преди години Антъни бе допуснал грешката да го попита дали новата му служба в къщата не го унижава по някакъв начин. Тогава беше достатъчно самонадеян, за да си мисли, че отлично знае какво е ценно за стареца и какво не.

Амад го бе сгълчал:

— Намирам се в такъв период от живота си, в който имам нужда от покой. Намирам го тук. Онова, което върша, е полезно и не вдига шум. Никой не ме притеснява. Мога на спокойствие да мисля за всички неща, които съм виждал, които знам и които ще ми носят радост до края на дните ми. А в представите си виждам теб и Зира да вършите онова, което аз правех на младини.

Амад завърза престилката около кръста си, прекоси кухнята, взе ръката на Антъни и я стисна с двете си ръце, като наблюдаваше изражението на лицето му.

— Нуждаеш се от нещо. Каж ми от какво.

На Амад не можеше да се говори нищо друго, освен истината. Ето защо Антъни обичаше и него, и сина, който бе отгледал.

— Трябва да те помоля за услуга. Из Кайро се разпространяват някои ръкописи, същите, с които си е имал работа и Чарлс Бастиан.

— Преди да почине.

— Излишно е да те съветвам да внимаваш.

— Мога да се грижа за себе си, дете.

Амад отиде до масата и изпразни пазарските чанти, като отдели време да подреди зеленчуците така, че да му е удобно да ги кълца: най-напред чесъна, после кориандъра и най-накрая доматиите.

— Искаш да знаеш къде се намират, така ли?

— Или са у Тано, или вече са извън Кайро.

Амад прекоси кухнята в посока на магнитната лента, на която висяха ножовете му — безупречно чисти и остри.

— А дъщеря му? И нея ли ще замесиш?

— Не и ако зависеше от мен.

— Тя е добра ученичка. Учи се да свири на уд. Музикална по природа. Понякога ми помага в кухнята. Компанията ѝ ми е приятна, както ми бе приятно и с баща ѝ.

Антъни го гледаше как бързо обели и накълца три кръгли скилидки чесън.

— Това ѝ харесвам на храната. Никакви грижи.

Амад избърса ножа с мокра кърпа и седна. Отпусна ръцете си върху дъската за рязане на месо, загледа се в нея, сякаш разучаваше структурата на дървото, а лицето му стана съвършено безизразно. По мълчанието му Антъни разбра, че Амад обмисля някакво решение. Той познаваше по-добре тъкмо тази негова страна — не Амад готвача, а мъдреца, който притежаваше мълчаливо познание върху повечето от заобикалящите го неща. Накрая старецът погледна към момчето, което бе израснало пред очите му, бе се превърнало в мъж и което нерядко отправяше подобни молби към него.

— Ще направя каквото мога.

— Разполагам с едно име — каза Антъни. — Госпожа Анджела Датари. Италианка, притежава частна колекция. Името ѝ непрекъснато се появява във връзка с нашата работа. Можем да започнем от нея.

При произнасянето на това име Амад бързо запримига с очи.

— Ще направя каквото мога — повтори той.

ГЛАВА ДВАЙСЕТ И ВТОРА

Същия следобед Джема четеше в кабинета и когато свършеше някой параграф или страница, вдигаше очи от книгата, поглеждаше към осветените от слънцето процепи на завесите и наблюдаваше лудешкия танц на пращинките в тях. Бележките и копията, направени от баща ѝ, напомняха за романтични любовни думички, които съблазнително плуваха в мислите ѝ и ту се гмуркаха надълбоко, ту отново се появяваха на повърхността в привидно тихите, но опасни води на съзнанието ѝ.

Хвана се, че мисли за Майкъл. Напоследък не го виждаше често. Вслушваше се с едно ухо към вратата и се опитваше да приспи нетърпението си. Не беше сигурна на какво се дължеше то. Част от нея желаше незабавно да организира пътуване до мястото, където бе работил баща ѝ: мястото, където бе открил удивителните думи на апостолите, за които никога не бе чувала. Отлично знаеше, че там вероятно нямаше да види нищо интересно. Но това не беше важно. Щеше да вземе превода на Евангелието от Филип със себе си. Щеше да носи и фрагмента от Евангелието от Тома. Както и дневниците на баща си. Щеше да търси следите на изчезналите мъже, както бе търсила изгубените жени.

Ала все още не можеше да тръгне, защото съществуваше една друга жена, която единствено тя можеше да открие.

Пак беше ходила в дома на Анджела Датари. Нахалният този път градинар потвърди, че господарката му ще се върне в края на седмицата; той гледаше Джема така, сякаш бе умопобъркана, щом се появява в къщата на непозната и пита за жената, която мъртвият ѝ баща може би е обичал приживе. На моменти си мислеше, че градинарят има право и че тя наистина се е побъркала. Друг път ѝ се струваше, че усеща присъствието на баща си в къщата, така, както усещаше присъствието и на мъжа, когото баща ѝ бе върнал към живота. Не просто мъжа, а цялата негова философия; една философия, изградена отчасти върху думите на апостолите и отчасти върху нещо, което тя все още не можеше да разчете. Джема вече не се съмняваше,

че в нечетливите редове в дневниците се крие нещо. Беше убедена, че двата нюанса на мастилото и двата различни почерка показват, че изреченията принадлежат на два записа, направени по различно време: единият — в древността, а другият — в настоящето. Ала и двата са подчинени на едни и същи странни правила: никакви гласни, сякото изписани букви, които в предния ред присъстват, а в следващия липсват. Или правата бе тя, или бе прав градинарят, а тя бе на път да полудее. Отново извади превода на думите на Филип, които бе чела незнайно колко пъти.

*Светът се превърна във вечно царство,
защото вечното царство носи пълнота.
Така стоят нещата: разкрива ти се само на теб,
непокрито от тъмата и нощта,
а посред бял ден, под свещената светлина.*

Не знаеше защо тези думи я караха да се чувства щастлива; нито защо, прочитайки словата на Филип, тя за миг усети как жестоката хватка на живота около шията ѝ внезапно отслабна.

Остави листа настрана и протегна ръка в процепа от слънчева светлина, като наблюдаваше как крехката вселена от прах се организира и се подрежда около пръстите ѝ.

*Спътницата на Спасителя е Мария Магдалена...
Ако мъжът и жената бяха останали едно,
те нямаше да познаят смъртта...*

Може би всичко се върти около любовта, помисли си тя. Може би, ако познаваш любовта, останалото ще загуби смисъл. Ако не си я изпитал, значи не си разбрал нищо.

Иисус го е знаел.

Познал е любовта чрез Мария Магдалена.

Дали и баща ѝ е познал любовта? Според нея той я е познал чрез майка ѝ. А след това?

Дали някога самата тя ще я познае?

Чудеше се дали ако баща ѝ е познал любовта, откриването на неговия Бог щеше да е толкова важно. Ако знаеше, че е бил щастлив, това нямаше ли да ѝ е напълно достатъчно? Нямаше ли?

Беше се спряла на Анджеला Датари като на единствения човек, който би могъл да отговори на тези въпроси.

Прехвърли вниманието си от най-ранните азбуки в историята на човечеството към туристическата брошура за Горен Египет. Задълбочи се в частта за Луксор, най-близкия туристически обект до Оксиринх. Когато Майкъл влезе с гръм и трясък през парадния вход, тя разглеждаше избледнелите от времето фотографии. Шофьорът, който го подкрепяше, бе застанал на стълбите с потно чело и чакаше да му платят. Джема изтича горе да вземе пари. Когато се върна, Майкъл лежеше на пода, а шофьорът се бе облегнал на вратата и пушеше. Единият крак на Майкъл не се виждаше. Тя плати на шофьора и седна до него.

— Здравей — поздрави я той. — Как върви работата в музея?

— Добре.

— Прекарваш страшно много време там.

— Знам.

— Ако си навлязла в царството на тъмните сили, не искам да те слушам.

— Няма никакви тъмни сили. Всъщност тъкмо обратното.

— Браво — похвали я Майкъл. — Самата сладост и светлина.

— Майкъл, къде е другият ти крак?

— И аз искам да знам. Никога не съм бил добър в състезанията.

Майкъл се взираше в тавана. Джема легна до него и се вторачи в блещукащите кристали на полилея.

— На състезанията в „Уиндзор“ една немска свиня се фукаше колко добър стрелец е. Мисля, че казах нещо, което го обиди. Заявих, че немците не могат да уцелят и препарирана патица с базука и затова са загубили войната. — Майкъл се засмя. — Вбеси се. И тъй като беше немец, не остави магарето си в калта. Започна да се доказва. Самохвалството му бе непоносимо. Накрая му казах: „Ето, стреляй по това“, и протегнах крака си. И той взе, че стреля. Разцепи го на две. Не беше най-щастливият миг в живота ми. Той бе простак, този фриц, но за жалост ме победи.

— Къде е кракът ти сега?

— Изхвърлих го през прозореца на таксито. Достатъчно бели ми навлече. От самото начало беше против мен.

— Ще трябва да ти вземем друг.

— Не. Мисля за разнообразие да си остана такъв, какъвто съм. Един червей.

— Значи се каниш да прекараш остатъка от деня в преддверието?

— Не, след малко ще изпълзя нагоре.

Джема застана на колене.

— Знаеш ли, Майкъл, в болницата съм виждала изкуствени крайници, направени по-добре от крака ти. Бяха по-функционални; някои от тях дори не се различаваха от истинските. Ако ти намерим удобна протеза, ще се чувстваш по-добре. Какво ще кажеш?

— Ще кажа, че си ги видяла, ама в Лондон.

— А сега сме в Кайро, важен исторически и културен център, който не е толкова далеч от Лондон със самолет.

Майкъл се прозя.

— Време е да се качвам. Този път няма да ми помагаш, Джема. Ще трябва да ме гледаш как пълзя.

На половината път нагоре по стълбите той спря да си почине и погледна надолу към нея.

— Ако ти е възможно, донеси ми пакета от масата. Братовчед ми Сам ми е изпратил книги от цивилизования свят. Изпитвам нужда от интересно четиво.

Преди вечеря Джема слезе от стаята си, седна в градината и се взря в облаците, които шестваха в стройна фаланга по небето. Подобно на шарките върху крилете на някой фазан, високо над имперските бойни части се мяркаха перести облаци, порозовели от вече залязващото слънце. Встрани от тях, без всякакъв ред, съзря широките самотни ивици на черните облаци, разхвърляни като по погрешка върху платното на божествения майстор. Джема седеше под листата на финиковата палма и движеше пръстите на дясната си ръка във въздуха в такта на простичка мелодия от Бах. Над нея кръжеше сокол и музиката ѝ следваше стремителните извивки на полета му. Малък самолет проряза небето, жълтите му криле блеснаха на светлината и тя

си помисли за Майкъл и страстния му копнеж да полети отново. Каза си, че няма да ѝ струва кой знае колко да направи нещо за него, преди да си тръгне оттук. Интересувам се само от собствените си проблеми, помисли си тя. Не забелязвам хората, които са най-близо до мен. Трябва да направя повече, за да отворя сърцето си. Трябва да се опитам да обичам.

На сутринта занесе на Майкъл препечена филийка и чаша кафе и стоически издържа киселото му, полусъзнателно мълчание. После се отпрати към медицинската библиотека на Кайровския университет. Реши да я посети и заради себе си, и заради Майкъл — за да избяга от ентропията на неговото бездействие.

Улиците бяха тихи за следобедната молитва. По средата на пътя тя спря таксито; предпочиташе да повърви до университета. Бяха започнали да се възприемат взаимно — тя и този чужд град. Бандите малки деца сякаш знаеха, че джобовете ѝ са празни, а тя вече умело пренебрегваше вторачените погледи на мъжете по улицата. Научи се да върви така, сякаш е живяла в тази страна толкова дълго, че вече не ѝ пука какво си мислят за нея. Стараеше се да имитира Антъни — крачеше с отвърнат встрани поглед и приведена глава. Искеше да се научи да преминава през многолюдната тълпа като него — безпроблемно, като риба във вода.

Жената на информацията в библиотеката пиеше чай. Лицето ѝ бе закрито от разтвореното списание, което четеше. Джема се взря във фотографията на корицата. Там се виждаше издутият като гъба облак на атомната бомба, хвърлена над Хирошима. Джема мълчаливо чакаше, отпуснала ръце върху гишетото. Не се бе замисляла сериозно върху апокалиптичния завършек на войната. Тя, притежателката на здрав разум и здраво тяло, се занимаваше с дреболии. Майкъл бе помислил и за това, бе отворил широко очи за целия ужас. Четеше всички вестници и списания и мрачно се взираше във фотографиите, които публикуваха. Ала тя, медицинската сестра, не го разбираше. Сега, когато видя облака с формата на гъба, краката ѝ се подкосиха. Какво знаеше всъщност за войната? Беше се скрила в чувството си за превъзходство, което ѝ даваше службата ѝ, и си въобразяваше, че лекува хората, като намества частите на телата им. Не знаеше нищо за

раните на Майкъл, не и за истинските му рани. Тогава как бе възможно да се дразни и да проявява нетърпение, когато бе с него?

Тя с усилие приближи ръка до звънеца, натисна го и жената, погълната от списанието, вдигна поглед. Макар да бе тъмнокожа, тя носеше перли и червило и Джема си каза, че вероятно говори английски.

— Търся информация за човешките протези. Книги, статии, каталози; всичко, което имате.

Жената не отговори веднага и Джема си помисли, че е сгрещила в предположението си. И тя като останалите англичани, които бяха напуснали родината си, за да живеят от богатствата на някоя бедна страна, бе достатъчно арогантна и независимо че проявяваше снизхождение към местните, очакваше те да говорят нейния език. Ала когато жената остави списанието си, Джема видя, че много добре я беше разбрала. Но се бе разсеяла от атомната гъба.

Библиотекарката ѝ даде много подробна информация. Стари, избелели от времето исторически книги с изтънели страници и медицински текстове с чисто нови подвързии. Джема избра пет тома и купчина периодични издания. Подреди ги около себе си в края на една дълга дървена маса и извади бележника, за да си води бележки.

* * *

Тъй като Майкъл отказа да слезе за вечеря, Джема отнесе подноса в стаята му. Той я възнагради с вял поглед над една от новите книги, които четеше.

— Сигурно е много интересна — каза тя.

— Идеална е. За един сърдит алкохолик, който живее под някакъв вулкан в забравена от бога страна и се налива до козирката. Чувствам, че в негово лице открих приятел.

Джема постави подноса в скута му и придърпа стола си до леглото.

— Ходих в библиотеката за медицинска литература.

Майкъл вдигна чинията си и помири ястието.

— Приличаш ми на птиче мушитрънче.

— Нима не ти е интересно да узнаеш, че най-старата ортопедична шина в историята на човечеството е намерена точно тук, в Египет, и датира отпреди близо четири хиляди години.

— Не думай.

— В Ригведа^[1] се описва как една жена воин, царица Вишпла, загубила крака си в битка. Дали ѝ желязна протеза и тя продължила да се бие.

Майкъл захвана кърпата за хранене с яката си и придърпа подноса към себе си.

— Какво ли не бих направил за една чиния с наденица и картофено пюре! — възкликна той. — Тук дори нямам представа какво слагам в устата си.

— Има и богове с ампутирани крайници — продължаваше Джема. — Перуанският бог Аи Апек загубил ръката си до лакътя. А на ацтекския бог на създанието Тецкатлитпока му ампутирали дясното стъпало. Лявата ръка на келтския бог Ню Нах също е била ампутирана.

— Каква цветиста група! Някой ден трябва да се съберем всички заедно.

— А ето и нещо, което може и да ти хареса: в древногръцката митология внукът на Зевс, Пелопс, е бил убит и стотвен от собствения си баща Тантал, който после го сервирал на боговете, за да разбере дали ще направят разлика между месото на животно и това на човек.

— Колко цивилизовано! Коя част им сервирал най-напред?

— Деметра изяла рамото на Пелопс. Била толкова ужасена, че побързала да го съживи и да му даде красива протеза от слонова кост.

— Горкото богинче!

— Милиони воители и рицари, както и крале, са изгубвали крайниците си, и то по много по-жесток начин от теб — потапяли ги в горещо олио или ги пронизвали с нажежени желязни пръти.

Майкъл смръщи нос и вдигна вилицата си с ориза.

— Мушитрънче, все пак се опитвам да се храня.

— Проблемът е в това, че си по-щастлив от споменатите мъже с ампутирани крайници. Защото науката е напреднала. — Джема се наклони към него. — Миналата година в Америка изработили нова протеза. Използвали „вакуумиран чорап“, който прилепвал плътно към тялото. Движи се като истински крак. И се огъва. Проучих къде бихме могли да намерим такъв и към кои лекари да се обърнем за твоя

случай. Препоръчват един лекар от Лондон, специализирал в Америка по протези на крака. Мисля, че трябва да се обърнеш към него.

Майкъл остави вилицата си и отпи голяма глътка вино.

— Ще ме придружиш ли до Лондон?

— Ако го направя, може никога да не се върна обратно.

— Тогава да отидем и да не се връщаме.

— Не мога. Още не. Ти ще заминеш. Пътуването не е дълго. Помисли колко добре ще се почувстваш. Вече няма да куцаш. Няма да падаш. Дори ще можеш да летиш.

Майкъл вдигна поглед. За първи път от дни насам в очите му имаше живот.

Вечерта баща и син четяха в кабинета. Измина цял час, през който възрастният мъж опитваше да захване разговор със сина си, като ту му отправяше нападки, ту отстъпваше от позициите си. Рядко се радваше на подобна физическа близост, на това временно съвместно съществуване, което трогна бащата, сякаш синът му го бе прегърнал, дори нещо повече — защото това беше тъкмо Майкъл. Надареният му, наранен, блуден син. От своя страна Майкъл не го гонеше от кабинета, с което му даваше да разбере, че желае присъствието му. Дейвид усещаше, че макар синът му да не се обръщаше много вежливо към него, не искаше баща му да излезе от стаята. После, съвсем неочаквано, всичко свърши. Очите на Майкъл добиха стоманен отблясък и той остави книгата, която четеше.

— Изпитваш ужас, нали?

— Моля?

— Чувството ти за вина е надделяло. Тъкмо това ме възпира да ти простя. Вината, която чувстваш, е по-силна от любовта, която би могъл да изпиташ към мен.

Дейвид се взря в сина си на светлината, идваща от камината.

— Става въпрос за това, как самият ти гледаш на себе си — продължи Майкъл. — Как аз отразявам твоето аз. Не можеш да понесеш мисълта за собствения си неуспех. Аз съм тук като доказателство и този факт е непоносим за теб.

— Ако ти наистина отразяваше моето аз, щях да съм много щастлив. Защото си забележителен мъж.

— И с какво? — изненада се Майкъл. — Защото съм имал късмета да оживея ли?

Дейвид затвори книгата си.

— Мислиш ли, че някой ден бихме могли да разговаряме, без да чувстваме омраза?

— И какво бихме си казали? Нямаме нищо общо помежду си, освен една мъртва жена.

Дейвид затвори очите си.

— Така е — продължи синът му. — Сякаш се намираме в адски кръг и ти не можеш да се измъкнеш от него, докато аз съм жив. Когато и да ме зърнеш, ти се връщаш в него и продължаваш да се въртиш.

— Не се интересувам от собствения си адски кръг. Познавам го добре. Интересува ме твоят.

— Не е нужно — тихо отвърна Майкъл.

— Нямам избор. Ти си мой син.

Майкъл се усмихна толкова ведро, че усмивката му просто не можеше да е истинска. Ала Дейвид бе обхванат от надеждата, че е.

— Както се оказва, справям се доста добре. Ще получа един контешки изкуствен крак и красивото момиче ще ме учи да си служа с него.

— Ти харесваш Джема.

— Мисля, че е очевидно.

— И аз я харесвам. Радвам се, че е сред нас.

Дейвид остави книгата на масата до стола си и стана.

— Е, отивам си.

Майкъл не каза нищо, но когато баща му бе вече на прага, попита:

— Антъни говори ли за нея?

Дейвид се обърна.

— На мен не. Но и аз не съм от бащите, които събуждат доверието на децата си.

[1] Събраните химни на ведийски език, предимно религиозни, първият известен паметник на индийската литература. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ДВАЙСЕТ И ТРЕТА

Тази нощ Джема не спа добре и слезе на закуска доста късно с уморен вид на лицето. Амад дипломатично посочи с ръка към блузата, която не бе закопчала както трябва. Към края на закуската той се спря пред нея.

— В преддверието има писмо за теб от Египетската банка.

— Благодаря ти, Амад. Къде са другите?

— Излязоха.

Джема побърза към преддверието и седна на стълбите да прочете писмото.

Уважаема госпожице Бастиан,

Попаднах на някои сведения в досието на баща ви, от които става ясно, че парите, които очакваше, е трябвало да бъдат преведени от Английската банка. Гарант му е бил Британският музей.

Не съм сигурен дали това е важно за вас, но помня, че вие помолихте да ви информирам, ако науча нещо за делата на баща ви. Изпращам ви телефонните номера и адресите както на банката, така и на музея.

Надявам се да са ви от полза.

Искрено ваш,

А. Садир

Джема влезе в кабинета на Дейвид и се взря в телефонния апарат. По-късно щеше да му каже за международния разговор. Набра дългата редица от цифри и скоро чу двойния сигнал, тъй характерен за Англия. За миг я обзе носталгия.

— Мога ли да се свържа с господин Хафингтън? — попита тя.

Докато чакаше господин Хафингтън да дойде на телефона, тя нервно потропваше с крак.

— Господин Хафингтън — започна тя, — предполагам, че баща ми Чарлс Бастиан е сключил нещо като бизнес сделка с вас. Преди няколко месеца е очаквал паричен превод от Английската банка, гарантиран от Британския музей. В банката фигурира вашето име.

— Само от английска страна. Нашият човек в Кайро се казва Стивън Сътън.

— Стивън Сътън е мъртъв.

— Всъщност да.

Мислите препускаха в главата ѝ.

— Баща ми е продавал нещо на музея ви, така ли?

— Нямам право да обсъждам нашите придобивки.

— Но вие не сте получили нищо, поне не от него.

— Така ли смятате?

— Освен ако сте получили нещо, без да му заплатите. А сега и двамата души, които са били в течение на въпроса, са мъртви.

Хафингтън мълчеше. Тя чу шумоленето на хартия.

— В такъв случай това е от компетенцията на полицията.

— Известно ли ви беше какво уреждаха баща ми и Стивън Сътън?

— Както ви казах, нямам право да се впускам в подробности.

— Възможно е баща ми да е загинал заради вашите придобивки, така че бихте могли поне да ми кажете какво се е случило.

— Мога само да потвърдя, че съществуваше нещо, което музеят държеше да придобие, но в деня на сделката и двамата мъже изчезнаха. Доколкото ни е известно, онова, от което се интересувахме, е все още налично, така че трябва да разберете моята дискретност. И това е всичко, което желая да споделя с вас. Съжалявам за баща ви.

Господин Хафингтън прекъсна връзката.

Джема остави телефонната слушалка и се взря в полираната повърхност на писалището от тиково дърво. Стивън Сътън и баща ѝ са преговаряли по някаква сделка. Преговорите са се провеждали по времето, когато е умрял Стивън Сътън. Къде се е намирал баща ѝ, когато Стивън Сътън е бил погребан жив под падналите камъни? Дали някой не го е убил, защото е помагал на Британския музей да придобие изгубените ръкописи?

А защо на Британския музей? Тя разсеяно отвори чекмеджето и тъкмо да наруши личното пространство на Дейвид, когато чу някой да

идва откъм преддверието. Грабна някаква туристическа брошура от рафта. Когато излезе от кабинета, видя Майкъл до вратата да преглежда пощата.

— Здравей — вдигна поглед той и я поздрави. — Странно, че те намирам тук.

— Майкъл — каза тя и мушна брошурата под мишница. — Къде беше?

— Ами, тук-там.

— Тази седмица не съм те виждала често.

— Изпълнявах един мой проект — намигна ѝ той. — Ревнуваш ли?

— Ужасно.

— Какво си понесла? Някой пътеводител ли?

— Открих го в кабинета на баща ти. Има красиви фотографии. Все още съм решена да направя пътуване на юг.

— Блазе ти — поусмихна се Майкъл. — Твоят мързелив пациент проведе разговор с лондонския лекар.

— Със специалиста по протези? Ти му се обади?

— Този дървен заместител ме ограничава до смърт. Убива ме малко по-бързо, отколкото ми се ще.

Джема намръщено погледна към крака му.

— Често заместителите не се понасят добре.

— Не добре е меко казано. Този тук е чист боклук. Вече ми направи малка инфекция. Ето защо разговарях с един лекар тук, в Кайро, който също е специалист. Та той ме посъветва да се обадя направо в Лондон. Според него онзи човек, Хендерсън, би могъл да се заеме с мен. Предполагам, че изпитва слабост към героите от войната. Казах си, че може и да си струва да опитам. Струваше си. Ще ме прегледа.

— Майкъл! Това е чудесно.

— Благодарен съм ти за проучванията, които направи, Джема.

Джема очакваше да види ирония, изписана на лицето му, но този път се излъга. Той изглеждаше истински щастлив. Забравила за миг собствените си грижи, тя също се почувства щастлива.

— Кога заминаваш?

— Идната седмица той отива в Америка. Ще ми се да го посетя преди заминаването му. Направих резервация за полета в четвъртък.

— Наистина ли?

— Ще бъда там само няколко дни. Ще се върна, преди да усетите липсата ми.

Той нежно я привлече към себе си и я целуна по косата. Джема отново се вгълби в мисли за баща си и Стивън Сътън. Тревожеше я вероятността, че може би Дентън е бил прав — баща ѝ е бил на път да продаде апокрифите. Но дали в Британския музей те щяха да попаднат в добри ръце? Може би тъкмо там е проблемът. Може би хората като Дентън не желаят обществото да знае за тях. Докато музеят би бил най-подходящият посредник между историческите ценности и публиката.

— Погледни се само — каза Майкъл. — Притеснена си и още как!

Той я хвана здраво и я повдигна от пода.

— Права беше, знаеш ли? Твърдят, че с новия си крак ще мога отново да летя.

— Чудесна новина — засмя се Джема, заражена от неговото въодушевление.

— Като си помисля, че отново ще се върна към моя живот! — възкликна той и я завъртя във въздуха. — Нямах представа как се чувствам.

Той я остави на пода и преди да я целуне нежно по устните, се взря в лицето ѝ.

— Не си тук.

Джема опря глава на рамото му.

— Просто се радвам за теб.

Майкъл се качи в стаята си, а Джема се върна в кабинета на Дейвид. Без да се замисля, тя отвори чекмеджето на писалището. Вътре имаше чекова книжка и кутия с писалки, джобен държател с чисти листчета за писане и тетрадка. Извади тетрадката, разтвори я и отначало неразбиращо се взря в думата, написана вътре. „Бастиан“. Отдолу видя нещо като дневник с подробно описани дати и места. Тя го разгледа набързо. Бяха записани всички пътувания на баща ѝ през изминалите пет години. Месеците в Дендера, после в Луксор, цяла серия посещения в Оксирих. Между тези пътувания бяха отбелязани престоите му в Кайро в дома на Лейзар. Имаше и кратки бележки. Джема ги прочете. Те представляваха списък от книги, някои от които

бе видяла в кабинета — „Католическа енциклопедия“, „Ириней: един живот“, „Езическа митология“, „Изида и египетската Света троица“, египетска „Книга на мъртвите“. Дейвид Лейзар си е водил записки за книгите, които баща ѝ е чел. Защо?

По-нататък бе записан адресът на баща ѝ в Кайро и бе отбелязано, че се е преместил, а след това заглавията на книгите свършваха. Баща ѝ бе престанал да отсяда в дома на семейство Лейзар. Дали е знаел, че са го шпионирали?

Върна се към Оксиринх, където в полето бе изписана първата от цяла серия букви „А“, очертани с кръгче. Понякога това „А“ се появяваше в бележките за Кайро. Друг път в тези за Горен Египет.

Тя разлистваше страниците и очите ѝ пробягваха по датите, които се приближаваха до настоящето. Забележките намаляваха, а отсъствията му от Кайро се удължаваха. Стигна до последната забележка. *Кайро, октомври 1947 г.* После нищо. Но тук имаше повече „А“-та. Едно за Кайро и друго със стрелка, сочеща към Кхарга.

Тя си отбеляза датите и се облегна назад. „А“ означаваше „Антъни“.

Не успя да се спре и разгърна на следващата страница. Затаи дъх, когато зърна заглавието, а по-долу още един списък, този път по-кратък. Най-отгоре бе написано името Дж. Бастиан. И заглавията: „Азбука на коптския език“, „Божествената трансформация“, Нов завет, египетска „Книга на мъртвите“. А в полето имаше удебелено „А“ в кръгче. Разлисти всички страници до края. Всички бяха празни, с изключение на последната, на която бе написан телефонен номер с лондонски код. Без да се двоуми, тя грабна телефона и набра номера.

В слушалката чу женски глас, който отривисто произнесе:

— Кабинета на отец Уестърли.

Джема прекъсна връзката.

ГЛАВА ДВАЙСЕТ И ЧЕТВЪРТА

Когато Найлах го попита, Дейвид ѝ каза, че тази година ще пропусне празнуването на рождения си ден. Чувствал се твърде стар, за да симулира щастлива годишнина.

— Уморен съм — оплака се той.

— Самосъжаляваш се.

— Може би. Остаряването е отвратително нещо. Почакай и ще видиш.

От усмивката на Найлах лъхаше спокойствие.

— Знам, скъпи.

В деня преди рождения ден Дейвид откри Амад в кухнята. Двамата седнаха на масата да пият ябълков чай.

— Напомня ми за старото време — усмихна се Дейвид. — Ти спомняш ли си за миналото?

— Често.

— Помниш ли утрините? Хладината на въздуха призори, мириса на огън и кафе, което все успяваше да приготвиш, преди да се събудя. Понякога се питах дали изобщо си спал. Спеше ли?

— Леко.

— Защото не пиеше. Ще ме надживееш поне с десет години. Как мислиш, Амад, нафирквах ли се? Не мога да си спомня кога за първи път влязох в гробницата на Тутанкамон. Коя година беше?

— 29 ноември 1922.

— По дяволите.

— Приятелю мой, ти си заможен и здрав, имаш любяща жена и двама силни синове. Живял си пълноценно. Трябва да отпразнуваш още една година на тази земя.

— Точно така, Амад — отвърна Дейвид. Но когато отпи и последната глътка от чая си, очите му се насълзиха.

— Ако се отдадеш на спомените си, никой няма да изпита удоволствие от общуването си с теб.

— По дяволите! — Дейвид извади носна кърпа и издуха носа си. — Понякога ме връхлитат изневиделица.

— Съпротивлявай се. Бъди онзи воин, който винаги си бил.

— Никога не съм бил воин.

— Всички сме воини, приятелю мой.

Дейвид хвърли поглед към Амад, който седеше до отсрещния край на масата.

— Може пък да си спретнем малко тържество. Ще наемем онзи човек от хотела да се заеме с организацията, ако е свободен.

— Аз съм свободен.

— По дяволите, Амад, няма да работиш! Ще бъдеш мой гост! Доведи когото си поискаш. Ще изпратя куриер да разнесе поканите. Собственоръчно ще ги напиша. Ще си направим смешно и забавно тържество, като на младини. Ще се наслаждавам на живота, дяволите го взели!

За краткото време, с което разполагаха, успяха да организират не повече от двайсетина гости, по-голямата част от които колеги от миналите години. В поканите пишеше да облекат любимите си дрехи, които никога не носят на публични места. По-голямата част от гостите изпълниха инструкциите и се появиха в облекла, които бяха или ужасяващо разголващи, или ужасяващо грозни. Дейвид бе във възторг. Той облече смокинга си и си сложи папийонка на жълти и розови точки. Зад ухото се закичи с цвете. Найлах носеше розов костюм с панталони и шапка с бледолилав плюмаж, който гордо се поклащаше над главата ѝ. В роклята, дадена ѝ от Найлах, Джема не можеше да слезе по стълбите — трябваше ѝ помощ.

— А ти, скъпа моя — беше заявила Найлах на младата жена, — ще носиш нещо, в което вече не се побирам. Тази вечер ще те преобразим в истинска русалка.

Джема се гънеше в роклята, обсипана с черни мъниста, която плътно обгръщаше тялото ѝ чак до глезените; би удавила която и да е русалка. Сигурно тежеше десет килограма, че и повече.

— Ще мога ли да се движа в нея?

— В рокля като тази, другите трябва да се движат около теб. Искаш ли някаква измишльотина за главата?

— Защо не?

Джема си бе забранила да мисли за Дейвид Лейзар. Той щеше да почака. А в това време тя ще се наслаждава на живота; имаше достатъчно неща, които да я развличат през цялата нощ. Майкъл беше в добро настроение и скоро щеше да замине за Лондон. Анджела Датари трябваше да се върне в Кайро на следващия ден. Самата тя щеше да тръгне за Горен Египет през седмицата. Скоро щеше да види мястото, където бе работил баща ѝ, лобното място на неговия партньор Сътън. Не ѝ оставаше още много в дома на семейство Лейзар.

Найлах закрепил за косата ѝ плътно прилягаща шапка във формата на камбана. Бе изработена от черни пера, които леко докосваха крайчеца на скулите и брадичката ѝ и обрамчваха лицето ѝ като черно цвете.

— Прелестно! — възхити се по-възрастната жена.

— Сигурна ли си, че няма да остана изолирана от света в този тоалет?

— Не и ако не излезеш от къщата.

— Майкъл върна ли се вече?

— Обади се по телефона, че е оставил съобщение на Амад. Тази нощ няма да се прибере.

— Така ли? Защо?

— Предполагам, че има други планове — отвърна Найлах и се отдалечи.

Джема се огледа в огледалото и с раздражение намести перата от смехотворната камбанка на главата си.

Антъни пристигна в обичайното си облекло, като се оправда с твърдението, че не притежава нито една дреха, която да е малко по-чудновата. Баща му, чието настроение бе повишено до небето, го помъкна към дрешника и му нахлузи авиаторска шапка на главата. Антъни тутакси я смъкна.

— На Майкъл е.

— Не, моя е. Ако не я сложиш, ще обидиш баща си навръх рождения му ден. Всъщност Майкъл няма да дойде.

— Съжалявам.

Дейвид улови сина си за ръката.

— Знаем.

Те се появиха в преддверието и посрещнаха група новопристигнали гости. Сред тях изпъкваше една удивителна

тъмнокоса жена с огърлици от скъпоценни камъни, които започваха от гърлото и се спускаха чак до кръста ѝ като същински водопад.

— Коя е тя? — попита Антъни.

— Хубавата Анджела Датари.

— Не знаех, че сте приятели.

— Всъщност не сме. Нямах представа, че съм я поканил. Но каква приятна изненада, нали?

Зад Анджела Датари стоеше хубав мъж, доста по-млад от нея, облечен във фрак и с шапка с дълго перо от едната страна. Дейвид се засмя:

— С години не съм виждал такава!

— За кое говориш?

— За шапката на австралийската лека кавалерия. По време на последната война бяха тук и окупираха Кайро. Бяха невероятно чаровни, когато препускаха с камили по улиците и защитаваха честта на проститутките, които бяха открили в града! Почти винаги пияни, почти винаги щастливи. Когато ги отзоваха, страшно ни липсваха.

Дейвид се грижеше музиката да не спира, избираше мелодии, на които се танцува, и през две-три минути сграбчваше Найлах и я завърташе на дансинга. Антъни бе застанал до Амад и наблюдаваше баща си, когото не бе виждал да ликува така месеци наред. Кимна с глава към жената с огърлиците и попита:

— Ти ли я покани, Амад?

— Госпожа Датари ли? Да. Помислих си, че ще приляга на компанията. Освен това колекционира предмети на изкуството. Близка приятелка е на Фокион Тано.

Антъни го погледна. Лицето на стареца бе неразгадаемо. Амад додаде:

— Изглежда имаш право. Госпожа Датари е неговото убежище.

— У нея ли са ръкописите?

— Така чух.

Антъни се загледа в италианката и тъмнокожия младеж до нея.

— Кой я придружава?

— Умар. Съдружник на братовчед ти Мохамед в *Конюшните на Гиза*. Той е виновникът за посещението на госпожа Датари у нас тази вечер. А пък самият той е тук, защото искаше още веднъж да види нашата гостенка госпожица Джема Бастиан.

- Джема ли?
- Точно така.
- Ти каза още веднъж?
- Да.

Амад се отдалечи, а Антъни се загледа как Умар се приближи към сепнатата и необичайно изчервила се Джема, която сякаш всеки миг щеше да се строполи на пода в тази рокля. Тя се засмя и пое ръката на мъжа, с когото очевидно вече се беше срещала и който я поведе към дивана на по-безопасно място.

Джема не забелязваше Антъни, който кръжеше около нея като хищна птица. Тя бе изцяло погълната от разговора си с Умар. За разлика от тяхната първа среща сега приемаше спокойно проявата на внимание от негова страна. Сякаш най-приятното нещо за нея бе да флиртува, да я ухажват и да я третират като скъпоценна вещ. Наслаждаваше се на илюзията, че е неустоима, че е жена, която по рождение има право да я ласкаят; сякаш беше жена досущ като Найлах — красива и тайнствена, а не хубавичкото момиче, което може да прави стегнати превръзки и безболезнени инжекции.

След минутите, посветени на приятното бърбене, Умар постави ръката си върху нейната.

- Какво става с вас, госпожице Бастиан? — попита той.
- Наричай ме Джема, ако обичаш.
- Джема. Надявах се пак да дойдеш в конюшните.
- И дойдох. Но теб те нямаше.
- Знам. Дойде, за да разпръснеш праха на баща си.

Джема спря поглед върху елегантната жена, която разговаряше с Антъни до прозорците, гледащи към градината.

- Красива е. Тя ли е твоята възлюбена?

Умар весело се засмя.

— Дойдох, за да се насладя на прямотата на жените от вашия континент, но не това е мястото за подобен разговор. Кажи ми — погледна я с влажните си кафяви очи той, — яздила ли си друг арабски кон?

- За жалост не.
- Няма да забравя как изглеждаше, яхнала Йоолъ.

Джема пресуши чашата си и отново погледна към приятелката на Умар.

— Намини някой ден — с тих глас настоя той.

Джема срещна погледа му и усети, че страните ѝ отново пламват. Сведе очи към пода.

— Може би.

Умар стисна ръката ѝ.

— Добре. Затова дойдох. А сега ме извини, трябва да се върна при приятелката си.

Джема огледа помещението да види някого, с когото би могла да поговори. Внезапно се почувства скована и смешна в костюма си на русалка. Нямахше да ѝ е лесно да стане от дивана. Осъзна, че Майкъл много ѝ липсва. Той никога не би ѝ разрешил подобен флирт. Никога нямаше да я остави така, без закрила.

Седеше, без да може да помръдне, и гледаше как Умар поведе приятелката си към нея, за да ги запознае. Тъй като нямаше достатъчно време да се махне, тя зачака с усмивка на уста, като се опитваше да се държи непринудено в роклята, в която дори не можеше да диша свободно.

— Вие сте дъщерята на Чарлс Бастиан?

— Да. — Джема ѝ подаде ръка. — Познавахте ли го?

Жената я гледаше преценяващо, сякаш разглобяваше лицето ѝ частица по частица в старанието си да открие прилика с баща ѝ.

— Получих писмото ви.

Джема се вкопчи в страничната облегалка на дивана и се изправи.

— Госпожо Датари?

— Можете да ме наричате Анджела.

— Съжалявам. Не знаех, че сте се върнали в Кайро. С нетърпение очаквах да се запознаем.

— В устата приличате на баща си.

Гласът ѝ трепна. На Джема ѝ се стори, че всеки миг жената ще се разплаче. Госпожа Датари се олюля и Умар я подхвана за лакътя.

— Да тръгваме ли? — попита той.

Госпожа Датари буквално падна в ръцете на своя придружител, който я държеше и невинно се усмихваше. Джема разбра, че жената е пияна.

— Може ли да ви се обадя утре?

— Току-що пристигам. Дайте ми малко време да... свикна с дома си. Не се чувствам много добре.

Анджела Датари докосна ръката на Джема и за миг затвори очи. Джема погледна надолу към дланта ѝ — удължена, хладна, обсипана със скъпоценни камъни. Когато госпожа Датари отвори очи, тя сякаш се бе събудила от дълбок сън. Очите ѝ бяха яркозелени, без каквито и да е примеси от други цветове, което бе доста странно.

— Колко време ще останете в Кайро? — попита тя.

— Не знам.

— Може би ще намерите някоя причина да останете завинаги. — Госпожа Датари отдръпна ръката си и я облече в черната си ръкавица. — Както направих аз.

— Вероятно ще предприема пътуване на юг.

— До Луксор ли?

— Ще посетя и други места.

— Може би ще ви хареса, както харесваше и на баща ви. За мен подобни пътувания са малко... скучновати. Очаквам да ме посетите, щом се върнете. Ще прием чай. Баща ви обожаваше чая.

— Моля ви — пристъпи към нея Джема. — Нека ви посетя още утре. Съвсем за малко.

— Не ми е възможно.

— Имам да ви питам толкова много неща! Моля ви.

— Не знам от какво естество са въпросите ви.

Джема прошепна:

— „Ако мъжът и жената бяха останали едно, те нямаше да познаят смъртта.“

Когато отстъпи назад, тя видя, че предположението ѝ е било вярно.

— Колко много приличате на баща си — каза тя. — Не отлагате нищо, нито за ден, нито дори за миг.

— Чаках ви седмици наред.

— И вие ли сте силна като него?

— Преживях войната.

— Добре тогава. Трябва да сте силна. Много добре, Джема Бастиан. Ще ви чакам у дома утре сутринта.

Джема ги гледаше как си тръгват. „Баща ми показа ли ви своя Бог? — искаше да я попита тя. — Вие ли заменихте жената, която той

загуби?“

Забеляза Антъни до себе си едва когато той я докосна по ръката.

— Добре ли прекарваш? — попита я.

— Тази жена е познавала баща ми — отвърна Джема.

— Да, спомням си, че ми каза името ѝ.

— Но ти не я познаваше.

— Знаех я само по име.

Внезапно Джема се почувства изтощена. Тесният костюм на русалка не позволяваше на кислорода да достигне до мозъка ѝ. Тя се обърна към Антъни:

— Трябва да се кача в стаята си. Пожелай на баща си честит рожден ден от мен. Мисля, че няма да успея да напусна тържеството по общоприетия начин.

Антъни я гледеше как бавно се качва по стълбите и се питаше какво ли е казала на Анджела Датари. Дори от другия край на стаята той добре бе видял лекото разстройство, изписано по лицето на зрялата жена.

Джема не можа да заспи. Лежеше, заслушана в шумовете на долния етаж. Когато си тръгна и последният гост, тя стана и отиде до прозореца. Както и очакваше, Дейвид пушеше лула в градината. Тя напъха краката си в чехлите и тихо тръгна надолу по стълбите.

— Дейвид — тихо го повика тя.

Той се обърна.

— Джема. Още ли не си заспала?

— Не мога да заспя — отвърна тя.

— Нито пък аз.

Тя придърпа един стол до неговия.

— Часът на призраците.

Усмивката му бе мимолетна.

— Така е.

— Трябва да говоря с теб за нещо, което видях в кабинета ти.

Дейвид строго я погледна.

— Съжалявам — продължи тя. — Използвах телефона ти. Видях тетрадката в бюрото ти. Докладвал си за пътуванията на баща ми на човек на име Уестърли, така ли?

Дейвид се взря в пространството пред себе си и тя продължи:

— Докато бях в Лондон, той ме посети. Ти ли го изпрати?

— Не, разбира се.

— Той е човек на църквата, нали?

— Не на коя да е църква, а на бащината ти.

— Какво е търсил?

Дейвид стисна лулата между зъбите си и драсна клечка кибрит, за да я припали отново.

— Казах му за писмата, които баща ти изпрати до теб.

— Откъде знаеше за тях?

— Чарлс бе помолил Найлах да ги пусне в пощенската кутия.

Джема придърпа робата плътно около тялото си.

— Защо си му казал подобно нещо?

— Бяхме се споразумели.

— С Уестърли ли?

Дейвид леко кимна с глава. Джема го гледаше с невярващ поглед.

— Защо?

— Бяхме сключили договор преди години, когато Чарлс дойде в Кайро за първи път. Той ми написа писмо, в което ме молеше да го държа в течение за пътуванията на Чарлс, за търсенията му, за литературата, която чете. Всъщност незначителни неща. Изглеждаше ми съвсем безобидно. Църквата, която баща ти бе напуснал, се тревожеше за него. Не искаха да го изгубят от поглед. Хранеха надежда, че някой ден отново ще се върне в лоното им.

— А ти вярваше ли в това?

— Той бе представител на католическата църква, Джема.

— И така, започна да го шпионираш, без да задаваш никакви въпроси?

— Не. Отне ми доста време, за да се съглася. Реших да услужа на Уестърли едва когато сам започнах да се тревожа за пътя, по който бе поел Чарлс.

— Когато е започнал да твърди, че Иисус е египетски фокусник?

— Да.

— За какво си се притеснявал, за душата му ли?

— Всъщност да.

— И започна да докладваш за него.

— На хора, които твърдяха, че се тревожат за него, които бяха запознати с историята на неговото духовно развитие. Не мислех, че е нещо лошо, като се има предвид в какво се замесваше баща ти. Лично аз нямах никакви средства да му повлияя.

Джема се вглеждаше в нощната тъма.

— Да не би да е имало и друга причина?

— Например?

— Баща ми ти е отнел нещо. Или някого.

— Нямам представа за какво говориш.

— Говоря за Антъни. Може би си искал да го накажеш. Да го разкриеш като опасен мошеник, за да си върнеш сина.

Дълго време Дейвид не проговори.

— Ако съм целял това, не съм успял.

— Уестърли помоли ли те да следиш и мен?

Дейвид не отговори.

— Уестърли се е интересувал от работата на баща ми, а не от духовното му израстване. Сигурно ти е известно. Сега, когато той е мъртъв, те продължават, нали така?

Той премести лулата в устата си.

— Предпочитам да не мисля за това.

Джема наблюдаваше как димът се извива нагоре в нощния мрак.

— Научих толкова странни неща за нашата църква — каза тя.

Дейвид внимателно я изгледа.

— Знаеше ли, че когато римляните съдили Христос за деянията му, апостол Петър им бил свидетел?

В отговор Дейвид притвори очи, а тя продължи:

— Вместо да свидетелства за невинността на своя Спасител, Петър на три пъти се отрекъл от него. „Не познавам този човек.“ Дори неговата собствена църква признава нерешителността на Петър. Самият Иисус му казва, че ако Сатаната иска, ще го пресее като жито. Ето скалата, върху която е съградена църквата.

Дейвид се взираше в пръстта под краката си.

— Аз не съм лош човек, Джема.

— Очевидно системата преценява нещата относително. Баща ми е мъртъв, а ти си жив. Отците на църквата провъзгласяват апостолите за непогрешими и, следователно, неподвластни на греха. Петър, нерешителният първенец сред апостолите, е провъзгласен за светец.

Изглежда са мерили с двоен аршин. Нищо чудно, че са загубили чувството си за морал.

— Внимавай, Джема.

— Няма защо да внимавам.

— Не позволявай на гнева си да вземе превес.

— Защо? Това ли стана с теб?

— Онова, което стана с мен — започна Дейвид и след кратка пауза продължи, — не беше толкова достойно като гнева.

Джема мълчаливо го погледна.

— Това е твоето покаяние, така ли да разбирам?

— Не съм си объркал изцяло критериите.

— Радвам се за теб.

— Тази работа с баща ти. Моля те, не споменавай нищо пред Антъни. Той няма да го разбере така добре като теб.

— И какво разбирам аз?

— Човешката природа — отвърна Дейвид. — Как животът може да те накара да кривнеш от правия път.

— И да се върнеш в него, ако имаш желание.

— С годините желанието отслабва. — Той задържа поглед върху нея. В очите му се четеше болка. — Пак ще те помоля. Имай милост към стареца. Не ми отнемай и другия син.

— Нямам никакъв интерес да ти отнема каквото и да е. — Джема стана от стола си. — И ще те помоля ти също да не отнемаш нищо повече от мен, нито дори нещо толкова незначително наглед като заглавието на някоя книга.

— Имаш думата ми. — Дейвид протегна ръка. — Може би някой ден ще приемеш моите извинения.

ГЛАВА ДВАЙСЕТ И ПЕТА

По утринното небе се диплеха масивните гирлянди на облаците. Слънцето се процеждаше през тях и изпращаше към земята мъждива светлина като по време на слънчево затъмнение. На Джема ѝ бе студено и докато вървеше към дома на Анджела Датари, не свали пуловера си.

Беше се замислила за разговора си с Дейвид. В него не ставаше дума за Бог, осъзна тя, ставаше дума за любовта. Хората биват привлечани от онези, от които биха могли да научат нещо, каза си тя. Тъкмо онези, които ни учат на нещо, ни карат да се чувстваме свободни и ние ги обичаме, както никого друго на света. Точно тук Дейвид бе изгубил сина си.

Заради баща ѝ.

Когато приближи къщата на Анджела Датари, тя бе разсеяна и неподготвена за онова, което я очакваше. Спря в началото на алеята за коли. Тя бе пълна с автомобили, някои от които носеха официалните номера на Египетския музей, други — полицейски номера. Антъни беше тук, Того Мина също, тук бяха и четирима непознати за нея мъже, както и четирима полицаи. Джема отиде при Антъни.

— Какво става?

Антъни я поведе към градината.

— Закъсня.

— За какво съм закъсняла?

— Ръкописите вече не са у Анджела Датари. Били са продадени на частно лице. Побързали са да ни лишат от тях.

Антъни я погледна.

— Не си знаела. А аз бях сигурен, че си разбрала.

— Преди смъртта си баща ми я е посещавал всяка вечер в продължение на три седмици. Досещах се, че у нея е имало нещо, което е интересувало баща ми. Но не бях сигурна. Помислих си, че може и да са били влюбени.

— Боя се, че тук няма никаква романтика. Анджела Датари му е била нещо като убежище. Такава е била и за Фокион Тано в миналото.

Правителството няма право да претендира за предмети, които са частна собственост. Ако един артефакт се смята за частна собственост, правителството трябва да се отдръпне и да почака, докато търговецът намери купувача, който ще даде най-висока цена. Сутринта доходме готови да наддаваме, ала Тано бе променил решението си. Дори не пожела да чуе офертата ни. Някой му е дал нещо, което той много е искал.

Джема премести поглед към къщата.

— Значи Анджела Датари е била подставено лице и се е представяла за собственик на изгубените евангелия.

— Не можем да твърдим със сигурност какво точно е притежавала, но общо взето се досещаме.

— Незаконно ли е?

— Така се работи тук.

Джема се огледа за Анджела Датари.

— Вие ли доведохте полицията?

— Бяхме готови да упражним натиск.

— Сигурно сте я изплашили до смърт.

— Едва ли.

— Къде е тя?

— Вътре.

— Искам да говоря с нея. Струва ми се, че не се чувства съвсем добре.

Анджела Датари се беше излегнала на дивана. Един огромен мъж, който едва се побираше в костюма си, седеше на стола до нея и пушеше пура. Когато зърна Джема, веждите му учудено подскочиха нагоре и застинаха като арки на челото му. В стаята цареше тишината на лука, маркиран от дебелите килими и изящните мебели.

— Болна ли е? — попита Джема.

— Взе много важно решение — любезно отвърна мъжът. — Предполагам, че затова ѝ прилоша.

— Мисля, че свършихме, нали така, господин Тано? — обади се Анджела Датари.

— Не съвсем.

— Искам да говоря с госпожица Бастиан насаме. Джема, седни, моля те. — Анджела Датари посочи към освобождения от Тано стол. — Много е рано за подобни вълнения.

Джема видя Тано да излиза от стаята и седна.

— За какво решение става въпрос?

— Няма нищо общо с другата ни работа — каза госпожа Датари и затвори очи.

— Имаш ли нужда от нещо?

Зрялата жена бегло се усмихна.

— Помня, че беше медицинска сестра. Не, благодаря. Не спях добре тази нощ. Пак това главоболие. Лекарят току-що ми даде обезболяващи хапчета. Като капак на всичко очите ми са се възпалили от всичкия този прах тук. Не знам как съм могла да живея толкова дълго време с такъв проблем. Едва когато се махна оттук разбирам какво неудобство представлява той. Понякога единственото ми спасение е да стоя със затворени очи. Прости ми, че не те гледам, докато ти говоря.

Джема огледа красивото ѝ патрицианско лице. Дългите мигли предпазваха наранените ѝ зелени очи от външни влияния.

— У теб са били евангелията от Наг Хамади. Това е била причината да се запознаеш с баща ми.

— Така е.

— Била си подставено лице на този човек, Тано.

— Не го одобряваш, нали? — Госпожа Датари се усмихна на себе си. — Нито пък аз. Но аз съм вдовица. Когато съпругът ми почина, остави ми и дългове, и врагове. Услугите, които правя от време на време, ми осигуряват някаква закрила в страна, в която не можеш да живееш незащитена, а освен че съм жена, аз съм и сама.

— А баща ми?

Баща ти разбра, че евангелията са тук, имаше нюх на хрътка. Беше настоятелен, също като теб. Трябваше да ги види на всяка цена. И не само да ги види, а да ги проучи. Уговорката ми с Тано не включваше подобно нещо. Чарлс, твоят баща, ми се закле, че няма да каже на никого. Накрая се предадох. Идваше при мен всяка вечер под прикритието на нощта. Ползваше дома ми като библиотека. Така се опознахме.

— И станахте приятели?

— Приятели, да.

Анджела Датари се прозя и намести възглавницата под главата си. Изглежда се унасяше в сън. Джема седеше и чакаше. Анджела Датари се усмихна като на сън.

— Веднъж ми каза, че съм неговата Гръмотевица. Наистина ми го каза.

Фокион Тано се върна в стаята и се отправи към дивана, където лежеше госпожа Датари. Изправи се над нея като планина, черната му коса блестеше.

— Трябва да довършим работата си — заяви той.

— Да, знам. Почакай само минута — отвърна Анджела Датари.
— Довиждане, Джема.

Тано отиде до прозореца и отново запали пурата си. Джема се наведе над Анджела.

— Бих искала пак да поговорим.

Тя отвори очи.

— Нима не отговорих на въпросите ти?

— Има още.

— Няма. Не мога да ти го върна обратно, Джема. Баща ти и аз бяхме захвърлени сред вълните на бурното море. Това е всичко. Събра ни бизнесът. Познавах го, но твърде бегло.

Госпожа Датари се надигна от дивана.

— Във всеки случай няма да остана дълго в Египет.

— Защо?

— И аз като теб изгубих всичко. — Тя леко притисна с пръсти очите си. — Тези таблетки ми объркаха мислите. Трудно следя нишката на разговора, макар че, да си призная, това не ме кара да изпитвам неприятни усещания.

Тя мина покрай Тано и се отправи нагоре по стълбите. Джема забеляза, че е боса.

— Кажете на всички да напуснат дома ми, Тано! — викна през рамо Анджела.

Ангъни бе седнал на стъпалата пред къщата. Една по една колите се изнизваха по алеята навън. Джема седна до него. Той я погледна.

— Изглеждаш ми разочарована.

— Очаквах повече. Не знам защо, но веднъж баща ми каза, че романтичната любов е абстракция, като Бог; идеал, създаден през XI в. от трубадурите — скитащи се поети, които обитавали горите с лютните си и посвещавали любовни стихове на жени, които дори не били зървали. И аз като тях бях съблазнена от тази представа. Но реалността е съвършено различна.

— Съжалявам.

— Няма значение. — Джема сложи шапката на главата си. — И така, евангелията изчезнаха — заяви тя. — Всичко свърши.

— Има вероятност да се появят отново, но вече не в Египет. Боя се, че изгубихме шанса си да ги задържим в страната.

— Има нещо, което не съм ти казала. Съществува поне още едно евангелие. Албер Еид го пази в антикварния си магазин. Разписката е била у баща ми.

Антъни подритна едно камъче с върха на обувката си.

— Знам за него. И музеят го знае. Автентичността му е удостоверена. Евангелието от Тома.

Джема отвори широко очи.

— Приемаш ли потайността си за нещо благородно?

— Е, нали сега ти казвам? Няма смисъл да пазим тайната повече. Край на голямата надпревара.

— Никога не съм участвала в надпревара и за мен нищо не е свършило. Ще се срещна с Еид.

— Нямах работа там, Джема. Само ще го раздразниш още повече.

— Ще отида и толкова.

Когато излязоха на автомобилната алея, Джема хвърли последен поглед назад към дома на Анджела Датари.

— Нека дойда с теб — предложи Антъни.

— Защо? Защото се страхуваш, че ще попадна на нещо, което ти не си успял да намериш?

— Защото човек никога не знае какво може да се случи.

— Ще обядвам с брат ти. Той заминава за Лондон, не знаеше ли?

— Чух такава нещо.

— После можем да се срещнем в музея, да речем в три часа.

* * *

На раздяла Джема рече:

— Анджела Датари ми каза, че баща ми я нарекъл неговата Гръмотевица.

— „Неговата Гръмотевица“ — повтори Антъни и извърна поглед встрани.

— За какво си мислиш? — попита Джема.

— Мисля си колко са много нещата, които може никога да не разберем.

ГЛАВА ДВАЙСЕТ И ШЕСТА

Джема и Майкъл прекосяваха града с автомобил. Между къщите тя зърна Алабастровата джамия с трите пласта ослепително бели кубета и тънките като игла минарета, които пронизваха небето. Когато Майкъл не я гледаше, тя го наблюдаваше. Искаше да отнесе портрета му в съзнанието си, когато замине за Горен Египет. Искаше ѝ се да го запази в паметта си като фотография и да види в какво ще се превърне после.

В джоба си държеше сгънатите листа, изписани с почерка на Антъни. Стиховете, които баща ѝ бе преписал от оригинала, не напускаха мислите ѝ и тя често си ги припомняше. Те бяха нейните неми спътници, скъпоценностите, които носеше в джоба си. Бяха се превърнали в таен източник на сила. Питаше се дали са давали сила и на баща ѝ.

Отвън на улицата британските войски, които патрулираха толкова строго из града, не се виждаха никакви. Редици от мъже постилаха черджетата по тротоарите и се готвеха за молитва.

— Майкъл — повика го тя. — Къде остана полицията?

— Отзоваха ги. Чух, че са се придвижили към района на Суецкия канал.

— Защо? Какво става там?

— Нищо. Но местните не желаят повече тяхното присъствие в града. Синдикатите стачкуват. Казват, че войната е свършила. Онова, което не знаят, е, че се задава друга война.

Автомобилът буквално пълзеше по улицата. Времето за молитва бе свършило и от близката джамия се изсипаха тълпи от мъже. Майкъл се потеше. Подпря чело на стъклото и затвори очи. Шофьорът намали още повече, за да пропусне и участниците в една демонстрация. Джема отвърна поглед и разсеяно се загледа в жената, облечена в дълга роба и с повехнали червени цветя в ръцете. Тя разговаряше с продавача пред сергиите му, отрупани с яйца, крепящи се по някакъв удивителен начин.

На обяд имаха среща с приятел на Майкъл в някакъв хотел, в който никога преди не я бе водил. Беше ѝ обяснил, че това е стара турска баня, обслужвала кралското семейство в Кайро. Джема още не бе виждала никого от приятелите на Майкъл. С желание го придружаваше навсякъде, където имаше вероятност да върне интереса му към живота.

— Трябва да знаеш — каза Майкъл, — че хотел „Уиндзор“ не е никак претенциозен. Дори е малко по-евтин от хотелите, които си виждала, но пък се слави с доброто си пиене. Войниците обичаха да разпускат в бара му. Има и пиано, може би ще посвириш.

— Едва ли.

Сутринта Майкъл бе доста рязък с нея и когато му се стореше, че не го слуша, ѝ се озъбваше. Настроението му я потискаше, при това не знаеше колко ще продължи.

Още щом влязоха в бара на хотела, тя разбра, че няма никаква среща за обяд. Мъжът, който уж трябваше да ги очаква, вдигна кървясали очи към тях и изобщо не ги позна. Очевидно живее в бара, каза си Джема, и сега го заварваме на личната му маса. В този относително ранен час на деня лицето му имаше отнесеното изражение на алкохолик.

Тя мълчаливо седна, докато двамата мъже сконфузено си разменяха жестове на приятелство. Когато парите и плика размениха собствениците си, тя престана да ги слуша и се опита да си припомни мелодията, която наскоро бе научила да свири на уд.

Не чу кога промениха темата на разговора. Не приличаше на караница. И двамата се усмихваха, а тя ги наблюдаваше като участник в пиеса, който няма реплики. Но по едно време Майкъл отвори плика и видя, че е празен. Леко се изправи и заби юмрук в лицето на събеседника си. Мъжът се олюля на краката си, пиян до смърт. После Майкъл се озова зад нея и тя тъкмо се обръщаше към него, когато ударът я застигна. Беше я улучил в устата и тя се олюля, парализирана от болка. Мъжът, който я бе ударил, падна на земята, сякаш и той бе получил удар отнякъде. Майкъл жестоко се изсмя. Джема унесено се взираше над рамото му. Вече се намираще не в долнопробния бар, а някъде над него.

Майкъл вдигна катурнатите столове. Някъде от много далеч долавяше гласа му — той се извиняваше на бармана. Едва когато я

погледна и видя кръвта, която се стичаше по блузата ѝ, лицето му преbledня.

— Джема! Господи!

Тя предпазливо докосна разцепената си устна. Барманът тутакси отиде при нея и ѝ подаде кърпа.

— Лоша работа, госпожо. Съжалявам, че ви нараниха. Тъкмо се канех да изритам този изрод навън. Това ще му е за последен път.

— Проклето копеле! — Майкъл скрита просналия се на пода мъж в корема с новия си дървен крак. Човекът не помръдна.

— В безсъзнание е, Майкъл — каза Джема. — Остави го.

Колата ги чакаше отпред. Майкъл положи всички усилия да избърза пред нея и да ѝ отвори вратата.

— Скъпа, съжалявам. Раната ти изглежда ужасно.

— Устните кървят много.

— Нямах намерение да те въвличам в кавгата.

— Наистина ли?

Майкъл свъси вежди.

— Ако си ме довел, за да те защитавам, планът ти се оказа успешен.

— По дяволите!

Майкъл нареди на шофьора да ги откара в някакъв квартал, който Джема чуваше за първи път. Тя държеше кърпата на устата си и се взираше през прозореца.

— Когато минат от трийсет и шест до седемдесет и два часа — обади се тя, — морфиновият глад достига върховата си фаза.

— Така е. Вече изпитвам морфинов глад.

— Много съжалявам.

— Недей, скъпа. Това е временно.

— Пристрастяване е.

— Наречи го както щеш.

— Морфинът ще те умори.

— Ами, жалко, защото нищо друго не ме кара да се чувствам добре.

— Искаш ли да се откажеш?

— Бих желал, но не веднага. Сега се чувствам ужасно.

— Ако можеш да изтърпиш това си състояние няколко дни, ще се освободиш напълно от зависимостта си.

— Дори един час ми се струва твърде много.

— Бих могла да ти помогна.

— Може и да те убия.

— Дали ще ти е по-добре, ако ти кажа, че това ще ме направи щастлива? Тогава ще те обожавам до безкрай.

— Нямам нужда да ме обожаваш. Но би било добре да се чувстваш щастлива. Защо не измислиш друг начин да те ощастливя?

Когато тя не отговори, той взе ръката ѝ в своята и я обърна. Пръстите му пробягаха по линиите на дланта ѝ.

— Знаеш ли как се чувства човек като мен? — попита той. — Чувства се така, сякаш е в Божиите ръце. Всичко е такова, каквото трябва да бъде — красиво, без болка, без никаква болка.

Таксито спря пред една къща в безлюден квартал. Продавач на въглища в очернена синя роба стоеше отпред с лопата в ръка. Наоколо му се издигаха купчини въглища. Той се опря на лопатата и се загледа в Майкъл, който тъкмо излизаше от таксито.

— Ще се забавя само миг.

Когато остана сама в колата, на Джема ѝ хрумна да нареди на шофьора да остави Майкъл сам да се добере до дома си. Не можеше да стане съучастничка в разпадането на личността му. Ако изобщо я беше грижа за него, нямаше да го улесни в това. Но част от нея все още помнеше, че тя е само гостенка в неговия дом, че има отвратителен характер и че може да е влюбен в нея. И тя понякога се чувстваше почти влюбена в него.

Ако беше жив, баща ѝ щеше простичко да я попита: „Какво чувстваш, Джема?“. И тя мислено му отговори, че е почти влюбена в този мъж, който бе враг на самия себе си. А в бледата сянка, останала от личността му, различаваше човека, който бе съществувал някога и който някой ден можеше отново да заеме мястото си. Облегна се назад.

Майкъл се върна целият променен. Чертите му излъчваха мекота, по устните му играеше усмивка и той приличаше на безгрижен младеж. Качи се в таксито и понечи да я прегърне. Тя решително го отблъсна и каза:

— Остави ме в музея.

— Пак ли работа? — с плачевен тон произнесе Майкъл.

Джема продължаваше да гледа навън. Сякаш всичко се сгромоляса само за миг. Ръкописите, които баща ѝ бе преследвал цял живот, изчезнаха. Анджела Датари се оказа бизнес дама, която не проявяваше никакъв интерес към Джема и разговаряше с нея в полусън. Най-добрият приятел на баща ѝ го бе предал, а Майкъл, първородният му син, бе пристрастен към морфина и се бе оставил в Божиите ръце. Тя бе съвсем сама.

ГЛАВА ДВАЙСЕТ И СЕДМА

Антъни чакаше Джема на входа на музея. За миг спря поглед върху разцепената ѝ устна.

— Да тръгваме ли?

Тръгнаха. Като стигнаха до „Шариа Ел-Тахрир“, Антъни попита:

— Как беше обядът?

— Възхитителен.

— Наистина ли?

— Да не говорим за това, моля те.

— Да вземем ли такси?

— Не. Искам да повървя.

Близо до двореца на Ел-Абди те се натъкнаха на политически митинг на „Мюсюлманското братство“. Мъж в униформа се бе изправил на подиума и произнасяше страстна реч. Джема намали крачка.

— Какво говори?

— Набира доброволци. Арабската коалиция се готви да нападне Израел. Нужни са им войници.

— Може би една нова война ще постави нещата по местата им.

— Мисля, че трябва да побързаш да заминеш от страната. Тук няма да е безопасно.

— Ще остана толкова, колкото е нужно.

— Дори ако започне война?

— Познавам войната по-добре от всичко.

Ято гълъби се спусна надолу към скандиращата тълпа. Множеството носеше лозунги на арабски език, буквите бяха изписани с червена боя, която изглеждаше като кръв.

— Опасявам се, че дните на Фарук са преброени — каза Антъни.

— Както и на твоето семейство?

— Предполагам, че семейството ми ще оцелее.

— Защото майка ти е египтянка?

— Защото баща ми никога няма да напусне страната.

— А брат ти?

Антъни я погледна.

— Той вероятно ще предпочете Англия.

— Разбира се. Но е зависим от баща ти.

— Осъзнавам го.

— Не съм сигурна в това.

Съвсем близо до магазина на Еид, Антъни спря. Джема се обърна назад. С ръце в джобовете той се бе вторачил в тротоара пред себе си. После вдигна очи към нея.

— Започвам да мисля, че войната се е превърнала в навик. Воювалите в една война не намират покой в мирно време, техният стремеж е да продължат да се бият.

— А край теб мирът процъфтява.

Антъни отново заби поглед в асфалта.

— Във войната винаги има и мир. Убеден съм и в противното.

Отново обърна погледа си към нея и очите му се спряха върху наранената ѝ устна.

— Съжалявам, Джема.

— Недей. Влизаме ли?

Внезапно вратата се отвори, някакъв мъж се блъсна в тях и бързо ги отмина. Джема отстъпи встрани.

— Господин Дентън — каза тя.

— Госпожице Бастиан, приятно ми е да ви видя — докосна с пръсти шапката си Дентън и като я заобиколи внимателно, изчезна в тълпата.

— Кой беше този?

— Роберто Дентън, човекът, когото заварих в кабинета на баща ми. Онзи, който ме следеше.

— Дори знаеш името му.

— Разговарях с него.

— И вие си имате тайни, госпожице Бастиан.

— Не повече от вас, професор Лейзар.

Антъни се опита да проследи Дентън с очи, ала той се бе изгубил от погледа им.

— Какво ли е търсил тук, как мислиш?

— Веднъж ме проследи дотук. Вероятно и той като нас иска да получи ръкописите.

Антъни задържа вратата отворена и я пропусна да влезе.

— Нашият приятел Еид със сигурност знае повече.

Отначало Еид остана скрит за погледа им. Седеше на едно столче в края на тезгяха, приведен над някакъв тефтер. Стори им се, че проверява сметките си.

— Добър ли е алъш-веришът този месец, Еид? — попита Антъни.

Еид вдигна поглед и запримига.

— Средна работа. А вие сте?

— Антъни Лейзар.

— Аха, синовете и дъщерите на великите мъже са се събрали да дирят справедливост.

— Не точно справедливост — поправи го Антъни. — А нещо, което принадлежи по право на Чарлс Бастиан.

— Принадлежността е доста сложно понятие в Египет. Сигурен съм, че сте го забелязали. Какво например принадлежи на Франция? А на Великобритания? Дали най-ценните артефакти на Египет принадлежат на площадите и на стъклените витрини в музеите в тези страни? Питам ви, как така нещо, създадено преди хиляди години, може да принадлежи на някой наш съвременник?

— Не става въпрос за обикновен артефакт. Стойността на това, което търсим, е над всякакви парични средства.

— Като заговорихме за пари, бих искал да ви благодаря, задето ми изпратихте Дорес, за да удостовери автентичността на малкото ми съкровище. Сега цената му нарасна значително.

— И се готвите да го предоставите на онзи, който ви даде най-много пари, сякаш е най-обикновена вещ?

По лицето на Еид пропълзя лека усмивка.

— Ужасно, нали?

— Забравете поне за миг за печалбата си, Еид.

— Печалбата е също толкова важна, колкото и всяко друго нещо, за което мога да се сетя. Ако това е всичко, което сте дошли да ми кажете, ще ви помоля да си вървите.

— А пък аз ще ви помоля да си оставите вратичка, отворена за преговори.

— С маймуните от музея ли? — Еид се изсмя и стана от стола. — А сега ме извинете, но очаквам важен клиент.

— Не забравяйте, че независимо на кой бог се кланяте, той ви гледа отгоре — пристъпи към него Джема.

— Богът, на който се кланям, е богът на търговците и съм сигурен, че е много доволен от мен. Желая ви хубав ден.

Джема не помръдна от мястото си.

— Кой беше човекът, който излезе от магазина, преди да влезем ние?

— Това, скъпи мои, беше човекът с най-много пари засега.

Джема бързо се отдалечаваше от магазина, оставила Антъни да я следва. Когато стигна до пресечката, тя се обърна и зачака.

— Залавям се с Дентън — заяви Джема. Тя се взираше ту в една, ту в друга посока. Рижата грива на Дентън не се мяркаше никъде. — Нищо ли не може да се направи с Еид?

— За съжаление Египет не разполага със законовата база на Англия. В положението, в което се намираме, едва ли имаме някакви права.

— Значи всичко свърши. Никога не ще се докоснем до Тома.

— Честно казано, не съм си и помислял, че това ще стане някога.

Вътре в себе си Джема негодуваше. Не искаше да покаже гнева си пред Антъни. Щеше да бъде чиста загуба на енергия. Продължиха да вървят. Бяха преполовили пътя до музея. Заболя я устната. Искаше да остане насаме със себе си. Искаше най-напред да склучи мир със семейство Лейзар, а после да се дистанцира от тях. Бяха изградили доста деликатни отношения помежду си и тя не желаше да се оплете в тяхната паяжина. Докосна Антъни по ръката.

— Благодаря ти, задето ме придружи.

— Няма защо.

— Съжалявам, че бях груба.

— Груба не е точната дума.

— Напротив. Ти не го заслужаваш. Довиждане.

— Накъде си се запътила?

— Ще се поразходя, ще помисля.

— Ще се видим ли утре?

— Да.

Като повървя малко, Джема се обърна да погледне Антъни. Лесно го различи в тълпата по квадратните му плещи и леката му походка, но успя да го зърне само за миг. Когато го изгуби от погледа си, взе такси до пирамидите. Докато крачеше към Голямата пирамида, тя се спря и се взря в силуетите на двамата мъже, които слизаха от върха ѝ. Дори можеше да ги чуе от мястото си; чистият им смях весело кънтеше, докато се спускаха от изумителния градеж, без да се разделят и на крачка един от друг.

Тъй като изпитваше страх от височините, Джема не се наемаше да се изкачи на Хеопсовата пирамида. Щеше ѝ се само да се изкатери малко, за да види какво се простира отвъд Кайро, ако изобщо там имаше нещо. Но като започна да се изкачва от площадка на площадка, разбра, че няма да може да спре.

Усилието, което положи, за да преодолее първите каменни блокове, я въодушеви. Забрави за опасността. Блоковете бяха неодялани и неравни; стъпалата нямаха чет. Това, че бяха съобразени с пропорциите на мъжкия крак, я караше да удвоява усилията си.

Всъщност не ѝ се вярваше, че би могла да стигне до върха, но щом веднъж вече си наложи някакъв ритъм на стъпките, изкачването стана много по-лесно. Отмина онази част, за която си мислеше, че е средата на пирамидата, но не погледна надолу. Беше лесно и в същото време ужасяващо, и тя инстинктивно почувства, че упражнението би я накарало да усети собствената си сила.

Когато спря да се движи, почувства леко замайване. На върха духаше вятър. Преди да погледне надолу, тя се взря в ръцете си и приклегна. Разстоянието между нея и долния свят бе тъй голямо, че по дланите ѝ полазиха тръпки. Те бяха последвани от студена пот и тя се помоли на Господ усещането да отmine бързо. Като малко момиче бе останала парализирана от страх на един планински склон, неспособна да продължи по тясната пътека. Баща ѝ бе принуден да се върне, за да я убеди, че няма нищо страшно. Ала тя не можеше, не бе в състояние да помръдне. Трябваше да изчакат, докато се успокои. Когато се почувства толкова уморена, че да не може да се съпротивлява, тя остави баща си да я улови за ръката и да я поведе по пътеката покрай стремглавите урви.

Сега се намираше в много по-лошо положение. Мястото бе много по-високо и ако паднеше, щеше да загине, а наоколо не се виждаше жива душа. Скоро щеше да падне мрак. Вместо да се сгромоляса надолу, какво ли би станало, ако започне да пълзи нагоре и се мушне в златистата пустош на небето. В непознатата безбрежна свобода може би ще почувствам миг на чиста и неземна радост, каза си тя.

Не. Трябваше да се изправи, да си представи, че е стъпила на здрава почва, че онова под нея е океан, в който би могла да плува. Представи си, че в океана не е сама, че там има и други жени, смъртни като Луси и Анджела Датари, както и богини като Изида и Инана, и всички те плуват в ласкавото море. Тъкмо тогава душата ѝ се изпълни с мисълта за Мария Магдалена — полусмъртната, полубогинята — и тя се насили да се изправи.

За миг си каза, че вятърът горе ще е твърде напорист. Вдигна се на колене и започна тихичко да си припява песента, която оркестърът бе свирил на танците онази вечер. Повтори първите два стиха, защото не помнеше третия. Песента свърши и дойде време да се изправи на крака. В живота си беше правила и много по-трудни неща.

По-късно се чудеше как не бе чула идването на самолета, но бе сигурна, че нямаше звук, който да я предупреди — нито свистене на витла, нито дори бръмчене в далечината. Самолетът сякаш идваше специално за нея. Когато той прелетя над главата ѝ, тя зърна лицето на мъжа, който го пилотираше. Беше военен самолет, макар че не видя никакви опознавателни знаци на никоя държава. Вдигна ръката си за поздрав и се обърна към него, докато той я отминаваше с оглушителен и режещ шум. За миг ѝ се стори, че се намира очи в очи с пилота. Гледаше го как се отдалечава, как прави лупинг във въздуха и се връща обратно. Видя го на фона на небето да отваря вратичката. Всъщност това беше люк като авариен изход в случай на пожар. Когато отново прелетя над главата ѝ, нещо излетя от отвора. Бяло кълбо. Докато го наблюдаваше, тя почти загуби равновесие. Продълговатото парче плат се разгъна и се понесе на вятъра. Джема видя, че падна под нея и се закачи на камъните по средата на пирамидата. Шал. За миг Джема се обнадежди. Нямаше да се сгромоляса, не и днес.

Запълзя надолу по пирамидата, без да се замисли, без да се двоуми, без да отлепва поглед от белия шал под себе си. Когато стигна

до него, спря и вдигна очи да види самолета. Небето беше пусто. Звездите проблясваха от най-тъмните части на небесния купол. Светлината отстъпваше, ала Джема не бързаше да слезе на земята. Седна и запремята шала в ръце. Беше копринен, с ресни по края. Вдигна го към лицето си. Леко ухаеше на одеколон. Завърза го около врата си и краищата му полетяха с вятъра зад гърба ѝ; това я накара да се почувства прикрепена към някакво крилато същество.

Така и влезе в дома на семейство Лейзар — с шала, завързан на шията ѝ. Майкъл изскочи от кабинета. Страните му бяха зачервени и косата му бе разрошена. Беше задрямал. Той се вторачи в краката ѝ.

— Кървиш — каза той.

Джема погледна пищялите си. Не бе забелязала драскотините по тях.

— Това ми прилича на авиаторски шал — уточни той.

Майкъл не се приближи, а остана да стои на разстояние от нея. За миг тя се почувства така, сякаш никога преди не се бяха срещали. Взе шала в ръка.

— Така ли?

— Откъде го взе?

— Намерих го — отговори Джема със съзнанието, че след случилото се през деня щеше да ѝ е много лесно да излъже.

— Намерила си го? Къде? На врата на някой летец ли?

— Разхождах се край пирамидите и го видях да лежи на земята. Много е хубав, какво ще кажеш?

— Това е мъжки шал.

— Е, на мен ми харесва.

— Какво си търсила край пирамидите?

— Разхождах се.

— Прости ми, ала в сегашното ми състояние много трудно изпитвам радост от разходките. Но ако се разтърся по-надълбоко в паметта си, предполагам, че ще разкопая някой и друг спомен за подобно преживяване.

— Как премина денят ти?

— Отвратително. Липсваше ми. Търпеливо чаках времето за първото питие. Ще споделиш ли вечерта си с мен?

Джема се запъти към стълбите, за да се качи и да се преоблече. Дори Майкъл не можеше да развали настроението ѝ. Днес тя се чувстваше завоевателка — заради срещата си с летеца, заради шала, заради факта че най-после бе победила страха.

Буйно разреса косата си и се огледа в огледалото. С удивление установи, че с изключение на разцепената устна, у нея не бе настъпила никаква промяна.

Майкъл я очакваше в кабинета. Камината беше напалена още следобед и червената жаравя приятно затопляше стаята. Джема напълни чашата си и седна до него пред догарящия огън. Той се намести, за да я вижда по-добре.

— Устната ти вече не изглежда толкова зле.

— Наистина ли?

— Този нюанс на синьото много ми харесва.

Джема се вторачи в огнището.

Майкъл постави ръка върху страничната облегалка на стола ѝ.

— Нямам думи, с които да изразя съжалението си за днешния следобед. Много се изложих. Беше непростимо от моя страна.

— Да, добре. Искане ми се да ти кажа, че понякога се случват подобни неща, но не съм сигурна дали трябва да става така.

— Сигурно си мислиш, че съм загрижен за лечението си?

— Нормално е.

— Грешиш.

— Така ли?

— Аз те познавам. А как бих могъл да те опозная, ако не се стараех, ако не означаваше толкова много за мен?

Джема се обърна към него.

— Какво знаеш за мен, Майкъл?

— Знаем, че си като силна напитка, в която няма много лед. Не харесваш студените питиета, защото имаш оголен нерв на зъба си. Знаем, че понякога продължаваш да рисуваеш ръбовете на чорапи по краката си с молива за вежди не защото нямаш чорапи, а защото обичаш да усещаш кожата на краката си. Знаем, че се смущаваш от красотата си, при все че я осъзнаваш, защото знаеш как да избягваш собственото си отражение. Знаем, че си тъжна и вероятно винаги си

била такава, защото линиите по лицето ти не са се очертали за една година. Макар едва да се долавят, аз мога да видя какво ще представляваш, когато станеш на петдесет. Бих могъл да обичам това лице цял живот.

Джема отново се взря в огъня.

— Нямам представа как го правиш.

— Кое?

— Сякаш отвърташ някакъв кран. Но също толкова бързо можеш да го завъртиш обратно. Трудно ми е да те слушам.

— Според мен си затруднена поради факта че се боиш от любовта. Е, и с мен е така. Ето на, пръв си признах, че не съм съвършен.

Той покри дланта ѝ със своята.

— Бих умрял, за да те заслужа.

— Не искам да умираш за мен, Майкъл. Не ми е нужен герой.

— Ами ако не умея да бъда друг?

Седяха мълчаливо, докато Амад ги повика за вечеря.

— Какво предпочиташ? Да излъжа ли баща ти и Найлах за разцепената си устна?

— Ако няма да те затрудни.

— Няма. Ще им кажа, че съм се блъснала в някаква стена.

ГЛАВА ДВАЙСЕТ И ОСМА

На сутринта Майкъл беше вече заминал и в къщата цареше неловко спокойствие. Денят отмина, отмина и следващият. Джема сортираше и подреждаше нещата на баща си в кашони, а следобедите прекарваше в библиотеката на музея, за да избяга от напрегнатата атмосфера в дома на семейство Лейзар. В тревожно очакване на предстоящата война Дейвид се ровеше във вестниците и списанията, дори си правеше труда да търси последните им броеве в най-скъпите хотели на Кайро. Найлах бе потънала в обществени ангажменти, тъй като европейците в града се намираха в състояние на френетична активност. Войната приближаваше. А те добре знаеха, че скоро животът им щеше коренно да се промени.

Джема почти винаги се хранеше в кухнята с Амад и двамата се наслаждаваха на мълчанието си. В тишината между думите, които си подхвърляха, тя вътрешно се подготвяше да напусне Кайро. Вече не се съмняваше, че времето, отредено ѝ за работа в музея и за пребиваване в дома на семейство Лейзар, привършва. Тук тя нямаше да намери своя нов дом, както бе очаквал баща ѝ. Не и без него. Без него мястото ѝ беше в Лондон.

Майкъл бе отсъствал вече три дни, когато тя най-после подлепи с лента и последните кашони в кабинета на баща си и на излизане заключи вратата. Като си наложи да не мисли за свършеното от нея, тя се качи горе в библиотеката, за да прочете и последната книга за азбуките. Намираше утеха в работата, ала и тя щеше скоро да свърши.

Прелистваше ту книгата с азбуките, ту „Католическа енциклопедия“, която продължаваше да я очарова и едновременно с това да я отблъсква. Беше преписала най-потресаващите пасажии, повечето от които се намираха в пространния увод за гностиците и гностичната литература, описани от авторите на енциклопедията като „арогантен рев на фукльовци“ с „нулева стойност“. Без да използват каквито и да е примери, те квалифицираха Евангелието от Тома като „цинично и глупаво“. От време на време емоциите в написаното ставаха тъй прозрачни, че чак я досмешаваше. И това бе енциклопедия,

справочник, а не ученическо съчинение. Антъни е бил прав, като й каза, че яростното отхвърляне на гностиците само доказва тяхната правота и заплахата, която представляват за църквата. Преписа и последното изречение в тетрадката си:

С развитието на християнството в Римската империя гностицизмът се разрасна като гъба от корена си, претендирайки, че е истинското християнство. Отровното му въздействие бе тъй злоторно, че първите отци посветиха живота си на неговото изкореняване.

Джема затвори енциклопедията. Може би ще дойде денят, в който обществото ще разбере, че християнството е било създадено от хора стотици години след Иисус, че вероятно самият Иисус не ще разпознае религията, която носи неговото име, че в наше време жените не се приемат на равна нога с мъжете в католическия дом Господен, че всички останали религии се смятат за непълноценни, че нелепата навремето идея за една-единствена църква сега е евангелска истина. Докато мислеше за това, Джема изпитваше физическа болка.

Отново се обърна към азбуките и сравнителните таблици. Ала редиците от букви и символи нараняваха очите й. Направи онова, което си мислеше, че би направил и баща й, и се зачете в историята на азбуките, като започна с коптската, тъй като й се струваше, че тъкмо тя е най-важната в тази страна.

Прочете, че думата „копт“ произлиза от гръцката „айгюптиос“, която означава „египтянин“. Впоследствие е била съкратена и е станала „гюптиос“, а после е била преведена на арабски като „копт“. На египетски се е превърнала в „коптос“. Коптското писмо е изместило йероглифите, които египтяните използвали в продължение на три хиляди години.

Коптската азбука не е оригинална; тя е била почти изцяло копирана от гръцкото писмо. Ала в гръцкия език има звукове, които не се срещат в египетския, затова с тези неприсъщи за езика звукове са обозначавали цифрите. По-късно коптите добавили пет букви, които взели от друга азбука, наречена „демотическа“, с която можели да записват звуковете, липсващи в гръцкия език.

Получило се е като пола от кръпки, помисли си Джема. Усмихна се. На баща ѝ щеше да му хареса. Той обожаваше главоблъсканиците. „Когато решавам кръстословица, подчертаваше той, забравям за времето, а това означава, че се чувствам истински щастлив.“

Джема продължи. За разлика от предишните три писмености коптската имаше и съгласни, и гласни. Една от най-ранните и най-великите писмености, онази, върху която гърците изградили собствената си азбука, се наричала финикийска^[1].

„Финикийска“, написа тя.

Джема спря и прочете пасажа още веднъж. Тъкмо финикийското писмо е служило за основа на останалите три азбуки. То е било отправната точка, здравият темел, оригиналът. Джема записваше в тетрадката си. Финикийското писмо съдържа само съгласни. В него „няма гласни“.

Тя прегъна коляно и седна на него; огледа се — опасяваше се, че вълнението ѝ е видимо за всички. Ала никой не я гледаше. Наведе глава и отново впери поглед в страницата. После отбеляза докъде е стигнала и се втурна обратно към кабинета на баща си, за да разгърне малкото книги, които още не бе опаковала. Само след няколко минути отново се върна в библиотеката с берлинския дневник на баща си в ръка.

За миг си помисли, че ще може да разчете написаното от него, че всичко ще ѝ се изясни. Но уви! Нещо липсваше. Имаше цяла част, която все още не бе намерила.

Пак отвори книгата на азбуките и преди да задреме, прочете още десет страници. Имаше нужда от кафе. Имаше нужда от храна. Но вместо това размърда краката си, протегна ги напред и отново погледна към написаното в книгата, което я бе накарало да се унесе в дрямка. Говореше се за посоката на писане и за това как с времето посоката се е променяла — отдясно наляво, отляво надясно и т.н. А после, прочете тя, се е получило нещо като „бустрофедон“^[2].

Бустрофедон, прошепна тя. Каква удивителна дума! Присъща на стила, използван в старогръцкия език, когато посоката на писане се е променяла при всеки ред. Отначало Джема не разбра нищо. После разчете превода на думата, която буквално означаваше „като оран с волове“. Означаваше да четеш и пишеш по начина, по който воловете разорават нивата — като тръгват обратно в края на всяка бразда. Тя се

обърка още повече. Следвайки тази система, самите букви бяха обърнати в зависимост от посоката на писане, така че ако единият ред имаше смисъл, следващият представляваше чиста глупост. Всъщност, каза си Джема, всеки втори ред трябваше да се чете с помощта на огледало.

Отново погледна в дневника на баща си и застина на място. После взе молива и започна да транскрибира думите в стиха. Отне ѝ повече от час. Когато стихът бе готов, тя се вторачи в него. Внезапно я достраша да продължи. Бе излязла на пътя, по който бе вървял баща ѝ. Осъзна, че не желае да продължи сама. Върна се в кабинета му, напъха в чантата си последния му дневник, копието на финикийската азбука и няколко празни листа и моливи. Заклучи вратата зад себе си и излезе от музея. Тръгна по тесните улици право към реката.

[1] Азбука, състояща се от двайсет и две съгласни и нито една гласна, произлизаща от ханаанската азбука, изобретена през XV в. пр.Хр. Финикийското писмо се смята за основата на съвременните азбуки, в това число гръцката, латинската, кирилицата, арабската азбука и ивритското писмо. — Б.пр. ↑

[2] От старогръцки — „като оран с волове“. Архаична форма на писане, при която посоката на писане се променя във всеки следващ ред. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ДВАЙСЕТ И ДЕВЕТА

Антъни живееше в квартал на име Кит-Кат. Амад ѝ бе казал, че е близо до Имбаба^[1]. Нямаше търпение; не можеше да чака племенникът му да я отведе при Антъни. Амад ѝ бе казал, че ако се изгуби, трябва да произнесе арабската дума „ауамат“: къща-лодка.

Тези лодки бяха повече къщи, отколкото плавателни съдове; къщи с градини и балкони, които леко се поклащаха върху водата. Джема тутакси почувства, че влиза в истинско убежище; вече не чуваше шумовете на града, нито се задушаваше от прашния въздух. Виждаше единствено спокойната вода пред себе си и бордюра от палми на отсрещния бряг.

На адреса на Антъни имаше портиер — мъж, който можеше да бъде както на трийсет, така и на петдесетгодишна възраст. Седеше на дървен стол. На земята до него имаше кафез с яркозелен папагал. Мъжът хранеше птицата с парченца плодове. Когато зърна Джема, папагалът наостри перушина и каза нещо на непознат език. Мъжът вдигна поглед.

— Идвам при Антъни Лейзар.

— Няма го.

— Аз съм негова приятелка — обясни Джема. — Може ли да го почакам?

Мъжът сви рамене и Джема мина покрай него.

— Ако ви се допие чай — каза мъжът, — вратата е отворена.

Тя се настани на балкона и се загледа в рибаря, който хвърляше мрежата си. Беше късен следобед, но слънцето прежуряше. Джема дръпна периферията на шапката над лицето си и присви очи срещу пламналата в огнено зарево вода. Нагоре по реката лениво се влачеше фелука, на руля се бе привел капитанът, ухапал лулата си. Тя почти усещаше как слънцето прегаря ръцете му.

Когато най-после свикна с къщата-лодка, тя постоя малко на входа. Домът на Антъни бе изпълнен със светлина. Джема бавно се

разходи из него. Липсата на излишни предмети не я учуди. Диван с два фотьойла, рогозка. Върху бюрото в ъгъла видя листа за писане и мастилница. Джема седна и взе писалката в ръка. Като натисна писеца върху крайчеца на белия лист, той остави малко мастилено петно. В чекмеджето имаше кибритена кутийка и меден компас. Тя драсна една клечка и духна пламъка. Обърна се да огледа помещението и си каза, че прилича на нещо като стая; разполагаше с всички съставни части на стая за живеене, но без каквато и да е украса, нищо, което да създава излишен уют. Ала тук безспорно цареше мир и покой.

Джема стана от бюрото, за да разгледа фотографиите в рамки, поставени върху полицата на камината. Между тях имаше снимка на Антъни с баща си и брат си. От друга се усмихваше Найлах в бански костюм под слънчобран. Зад тях видя трета снимка — на Майкъл до самолета си, облечен в пилотска униформа. Джема приближи фотографията до очите си. Дори на снимка Майкъл бе неприлично красив; самоувереността и чарът му бяха непреодолими.

Джема влезе в кухнята и напълни чаша от морскосиньо стъкло с вода; пресуши я и отново я напълни — беше ожадняла от дългата разходка в жегата. Кухнята бе подредена и снабдена с необходимите продукти: видя пълни кошници с плодове и зеленчуци. Облакът се на плота и заоглежда рафтовете. По тях имаше буркани с жито, фурми и мед. Значи Антъни сам си готви храната, каза си тя. А може би някой идва да му готви? Може би си е наел жена да върши тази работа?

Надникна и в спалнята. Както навсякъде в дома му, тук също нямаше нищо скрито-покрито, никакви заключени чекмеджета или дрешници. Откритата ниша, където висяха дрехите му, съдържаше само няколко ризи и панталони. Под тях на пода се въргаляха прашни боти и чифт официални обувки. Разпозна костюма, който той носеше в деня на запознанството им. А на отсрещната страна висеше смокинг, под чийто етикет бе извезано името на баща му. Джема вдигна ръкава на една от ризите му и я доближи до лицето си. Не миришеше на нищо. Бе просто една чиста риза.

Осъзна, че се е забавила твърде много в спалнята. Някъде в главата ѝ се прокрадна мисълта, че не е много прилично да оглежда нещата му. Но вместо да си тръгне, тя приседна на ръба на леглото. То

беше оправено, а отгоре бе опната бяла кувертюра. Реката минаваше покрай дома му като широк булевард. Тя легна по корем и се загледа във водата. Колко вълнуващо, каза си тя, току под прозореца ти да тече река. Протегна се и взе книгата от нощното му шкафче. Тя носеше заглавието *Verba Seniorum*^[2] и бе написана на латински. Не си спомняше добре латинския, за да разбере какво точно чете той. Върна книгата на мястото ѝ, подпря главата си на една възглавница и се загледа в отблясъците на реката.

Антъни се прибра по залез-слънце. Ебо, портиерът, му съобщи за посещението на жената, ала Антъни трябваше да се поогледа, за да я открие. Върна се при Ебо да разбере дали не си е отишла. Ебо имаше навика да си подремва от време на време. И тогава му хрумна да погледне в спалнята. Джема бе легнала на леглото му и спеше с разперени на кувертюрата ръце и разпиляна по възглавницата коса. Антъни се настани на стола в ъгъла и зачака. Вече съвсем притъмня. Погледът му бе върху нея, после се отмести към Нил, към преминаващата фелука, на чиято мачта бе окачен платнен фенер.

Джема се събуди и го видя, но не каза нищо; той също мълчеше. Спускаше се тъма. Джема не го различаваше ясно. Понечи да му се извини, но се отказа. Най-послед той се наведе напред.

— Искаш ли ябълков чай?

— Да, благодаря — прозя се тя.

— Предполагам, че имаш да ми казваш нещо.

— Няколко неща.

— Ами, тогава да направя нещо за ядене. Освен ако нямаш други планове.

— Нямам. Не и за тази вечер.

— Майкъл е в Лондон, нали?

— Да.

— Действаш му активиращо.

— Скоро ще разберем доколко. Връща се след два дни.

Антъни тръгна към кухнята и Джема го последва. От рафта във всекидневната тя взе една книга, написана от баща му.

— Баща ти е отъпкал път за теб — забеляза тя. — Не се ли събланияваш да последваш примера му?

Антъни режеше питката на филии и ги подреждаше около купата с непознат за нея рядък сос.

— Ще пия вино — уведоми я той. — Искаш ли и ти?

— Всъщност да.

Антъни напълни две чаши.

— И дума не можеше да става за това. Не си падам по фараоните.

— Как така? Толкова злато и тайнственост.

— Не ми се струват чак толкова тайнствени. Било ги е страх от смъртта и през целия им живот душите им са били сковани от този страх. Всеки храм и всеки паметник е издигнат с цел да намали страха им. Кланяли са се на боговете с молба да ги успокоят. Културата им е била доста опростена. Вероятно златото е било нещо като компенсация за верската им система, основана единствено на страха.

— Значи ти не се боиш от смъртта — забеляза Джема и отпи от виното.

— Просто не мисля за нея. Някой ден ще умра. Но междувременно предпочитам да прекарвам дните си, като мисля за други неща.

— Какви например?

— Защищаваш се, като ме обсипваш с въпроси — усмихна се Антъни.

Тя го погледна над чашата си, после взе парче от питката. Преди да го топне в соса, го задържа в ръката си, като да беше чиреп от стъкло.

— А това е?

— Бабагануш. Прави се от патладжани.

Джема отхапа, сдъвка и преглътна, после каза:

— Баща ми е написал част от първия си дневник закодирано.

Наведе се да вземе чантата си и измъкна книгата.

— Направил е следното: извадил е гласните от текста и го е написал така, че да се чете отляво надясно, после отдясно наляво.

— Какво?

— Финикийската азбука има знаци само за съгласните. Използвал я е за модел. Например: финикийската буква „алеф“, с която се е отбелязвала гърлена пауза, се е превърнала в гръцката буква „алфа“. Но това далеч не е всичко. После открих и бустрофедон, което

в буквален превод означава „като оран с волове“ — както волът се е връщал обратно, за да разоре следващата бразда. Започваш в дясната страна на страницата и пишеш наляво, а когато стигнеш левия край на листа, променяш посоката и започваш да пишеш надясно.

— Добре си използвала библиотеката.

— Проблемът е в това, че не мога да чета на коптски, а поради номера с вола напредвам много бавно, защото всеки втори ред е написан отзад напред.

— Искаш да ти помогна ли?

Джема отпи от чашата си.

— Да, искам да ми помогнеш. Да ти се намира малко огледалце?

Антъни избута чиниите и чашите в единия край на масата и почака Джема да отбележи онова, което според нея бе началото. Седяха един до друг, на масата лежеше разтвореният дневник и няколко хвърчащи листа, върху които Джема бе преписала текстовете. Антъни разгъна до тях листа с кода и започна бавно да пише над коптския текст с молив, като следваше указанията ѝ по отношение на гласните и промяната на посоката на писане. Джема държеше огледалото над редовете, за да могат да ги виждат като огледален образ.

* * *

— Започва така:

В това евангелие няма чудеса, няма предсказания, не е отбелязан краят на света, никой не умира заради греховете си, няма възкресение. Тук са само думите на Иисус. А Иисус казва: „Този, който разкрие значението на тези думи, няма да вкуси смъртта“.

Антъни направи пауза и я погледна над очилата си.

— Готова ли си да го чуеш?

— Повече от готова.

— Тук пише следното: *Това е Евангелието от Тома, двойника на Йешуа*^[3] — започна Антъни.

— Онзи Тома ли? — обърна глава към него Джема.

— Баща ти пише: *В Евангелието от Тома се твърди, че Иисус е казал: „Този, който пие от моята уста, ще стане като мен. А аз ще стана като него...“*.

Антъни направи нова пауза, после продължи:

— Той потвърждава вероятността за съществуването на духовен двойник.

Джема зачете на глас редове от следващия пасаж, а Антъни превеждаше:

Иисус каза на Тома:

„Аз не съм повече твой господар.

Ти ни от бълбукащия извор,

който аз донесох

и вече си се напил...

Този, който пие от моята уста,

ще стане като мен:

а аз ще стана като него

и това, което е скрито,

ще се разкрие пред него“.

Джема се облегна назад. Беше затаила дъх.

— Иисус казва, че неговият двойник е Тома.

Пръстът на Антъни пробяга по следващите няколко реда.

— Тук той се нарича Йешуа.

Йешуа казва:

„Блажени са самотниците и избраните,

защото те ще намерят царството,

от което идват

и в което трябва да се върнат“.

*Търси и не спирай да търсиш, докато не намериш.
Когато намериш, ще бъдеш смутен.
Когато се смутиш,
ще се възхитиш и ще царстваш над всичко.*

Джема протегна ръка да вземе чашата си и се замисли.

— Тъкмо тук е разликата между онова, което би казал на дете, и онова, което би споделил с възрастен човек. На детето ще кажеш: „Няма, няма, всичко ще бъде наред — трябва само да вярваш“. А към възрастния ще се обърнеш с думите: „Внимавай, истината може и да е страшна“. Дали е говорил така пред най-близките си последователи?

Антъни вдигна ръка и продължи да чете:

*Иисус каза:
„... царството е във вас...“
„Когато познаете себе си,
ще знаете,
тогава ще знаете, че сте
синове на живия Отец.
Но ако не познавате себе си,
вие сте в бедност.“*

Той вдигна поглед.

— Тук се крие главната заплаха. Че за да откриеш Бога, не се нуждаеш от църквата. Нямаш нужда нито от свещеник, нито от равин — царството е вътре в теб.

Джема притисна ръка до гърдите си. Антъни я погледна за миг, после отново се върна към текста.

*Й. каза:
„Аз разкрих моите тайни на тези,
които ги заслужават“.*

Джема вдигна ръка.

— Само тези, които разбират, ще могат да чуят думите му.

— А сега чуй това — обяви оживено Антъни.

Тома им каза:

„Ако ви изрека само една от думите,

които Той ми каза,

вие ще съберете камъни и ще ги хвърлите срещу мене,

при което огън ще излезе от камъните и ще ви изгори“.

— Значи Тома е знаел, че близостта му до Исус го застрашава. Това, че разбира повече от останалите, го поставя в рискована ситуация. Сред учениците му е имало толкова много завист!

Антъни бе насочил вниманието си към следващия пасаж.

Й. каза:

„Колкото до вас, бъдете предпазливи за света.

Опашете слабините си със сила,

така че грабителят да не влезе,

защото бедата, която очаквате, ще се намери“.

Джема мълчеше и се чудеше дали баща ѝ също е бил предпазлив; дали е очаквал онова, което е последвало.

— А сега идваме до текст, написан с по-стар туш и с малко по-различен почерк.

Антъни заскърца с молива си по листа. После вдигна очи.

— Това не е Тома.

Джема се наведе напред.

— Мария Магдалена е, нали?

— Как пък ти хрумна?

— Това е нейното евангелие, което баща ми е видял в Берлин. Тогава е бил само на двайсет и три. Мисля, че тъкмо тогава го е

написал.

— Какво да ти кажа — започна Антъни, като се взираше в текста. — Изглежда, че това е нейната версия за разпъването на Христос. Според мен тук са записани последните думи на Иисус.

После цял час той превеждаше текста ред по ред.

„Този, който има уши да слуша, нека слуша.

Който може да разбере, да разбере.

Ако Го търсите, ще Го намерите.“

„Не създавайте други правила, освен създадените от мен и не раздавайте правосъдие, освен ако то не ограничава самите вас.“

И като каза това, той си тръгна.

Антъни изправи гръб и прокара пръсти през косата си. Имаше вид на човек, който изпитва болка.

— Ако това са последните думи към учениците му, те със сигурност не са ги послушали, нали? — каза тя.

— Като са създали църковна институция с безброй правила и разпоредби? Като са ограничили достъпа до Бог, обвързвайки го с условието за подчинение и преклонение? А ако то не е налице — не си желан в лоното Господне? В никакъв случай.

— Не знаех, че толкова ненавиждаш църквата.

— Нито пък аз.

Антъни преполови чашата си с вино.

— Следващата глава е доста дълга. Може би отново ще подремнеш?

— Не, искам да гледам.

Антъни й четеше всеки преведен абзац. Свърши след цели два часа.

— Изглежда, че този епизод започва едва след като Иисус умира на кръста.

Учениците се наскърбиха. Те горко плачеха и нареждаха: „Как сега ще отидем при езичниците да

проповядваме Евангелието за царството на Човешкия син? Ако не пощадиха Него, как ще пощадят нас?“.

Тогава Мария се изправи, поздрави ги всички и рече на събратята си: „Не плачете и не скърбете, не бъдете неутешими, защото милостта Му винаги ще бъде с вас и ще ви закриля. Но нека възхваляваме Неговото величие, защото Той ни е подготвил и ни е направил Човеци“.

Когато Мария каза това, сърцата им се обърнаха към Доброто и те започнаха да обсъждат думите на Спасителя.

Петър каза на Мария: „Сестро, знаем, че Спасителят те обичаше повече от другите жени. Кажи ни думите на Спасителя, които помниш и знаеш, а ние нито знаем, нито сме чували“.

Мария отвърна и рече: „Кое е скрито за вас, аз ще ви разкрия“.

И тя им заговори със следните думи: „Ето, рече им тя, Господ ми се появи във видение и аз му казах: Господи, днес Ти се появяваш пред мен“.

Той ми отвърна и рече: „Благословена да си, задето не трепна, когато ме зърна. Защото където е умът, там е съкровището“.

Аз му казах: „Господи, как този, който гледа, го вижда — чрез душата или чрез Духа?“.

Спасителят отвърна и рече: „Той не вижда чрез душата, нито чрез Духа, а чрез ума, който е между двете и той е този, дето вижда видението, а той е...“.

— Тук липсват страници — забеляза Антъни, но само след миг продължи:

Петър отвърна и заговори за същите тези неща. Той попита учениците за Спасителя: „Наистина ли е разговарял на четири очи с жена, а не се е открил пред нас? Трябва ли всички ние да се обърнем към нея и да я слушаме? Наистина ли предпочита нея пред нас?“.

Тогава Мария заплака и каза на Петър: „Братко Петре, какво мислиш? Нима мислиш, че сама съм си го измислила в сърцето си или лъжа за Спасителя?“.

Леви отвърна и рече на Петър:

„Петре, ти винаги си бил избухлив.

Сега виждам, че се бориш с жената като с враг. Но ако Спасителят я е направил достойна, кой си ти, че да я отхвърляш? Със сигурност Спасителят я познава много добре.

Ето защо той я е обичал повече, отколкото нас. По-скоро трябва да се срамуваме и да се уповаваме на съвършения Човек, да се разделим, както Той ни завеща, и да проповядваме евангелието, без да поставяме други правила или закони освен казаните от Спасителя“.

И като чува тези думи, те тръгнаха да известяват и да проповядват.

— Тук баща ти е написал нещо: *Доказателство, че Мария е била първата от учениците, която е получила апостолска мисия от Иисус: била е инструктирана да съобщи на останалите ученици, че е възкръснал. Ранната църква я е нарекла Apostola Apostolarum, което означава „Апостолка на Апостолите“.*

— Не го знаех — каза Джема.

— Защото кой ли слуша ранната църква? Кой изобщо знае, че е съществувала? Ето как продължава: *В тези евангелия се изяснява статутът на Мария. Тя е на второ място след Иисус: тя, а не Петър, е била избрана за негов заместник. Тъкмо църквата, създадена от учениците на Петър, е решила да опише Мария Магдалена като безименна грешница, като покаяла се блудница.*

Джема покри с длан страницата, за да го накара да спре. Антъни се облегна назад и си наля останалото в бутилката вино, а тя прокара пръсти по написаното. Той се взря в пасажите, които бяха превели.

— С последния материал се появи и баща ти.

Джема мълчеше.

— Може би му е било останало време, колкото да прочете новия текст. Може би е преписал само откъсите, които са му трябвали.

— За какво?
— Няма значение. Свърши ли?
— Почти.
После продължи:

Й. каза:

*„Застанах по средата на света
и им се появих от плът и кръв,
заварих ги всичките пияни
и нито един жаден“.*

Йешуа каза:

*„Този, който знае всичко, и не познава себе си,
е пропуснал всичко“.*

Йешуа каза:

*„Аз ще унищожя тази къща
и никой няма да може да я възстанови...“.*

Йешуа каза:

*„Хвърлих огън срещу света,
и виж как го наблюдавам, докато гори“.*

— Сякаш се е разгневил — забеляза Джема. — И се е разочаровал. Виждаш ли, не сме си представяли Иисус гневен или разочарован. Но как е възможно да не е бил такъв? Та в този човек са се съмнявали, той е бил предаден и убит. Чудото се състои в това, че той все още е бил способен да обича.

Джема остави огледалцето и за миг затвори очи.

— Говориш като някой, който винаги е познавал сърцето си.

— Според мен това се променя.

— Как?

Антъни взе огледалцето и го постави между зъбите си.

— Ето и предпоследния стих:

Й. каза:

„Открихте ли вече началото, че питате за края?

Където е началото, там ще е и краят.

Блажен е този, който стои в началото.

Той ще разбере края, без да вкуси смъртта“.

— Бих искала да открия началото — каза Джема и отвори очи. — Прав си за баща ми. Струва ми се, че тъкмо той подрежда стиховете в някакъв свой ред. Онзи хитрец Дентън ми каза, че е оспорвал всичко в Божието писание. Може би това тук е улика, която му е била нужна за доказателство.

Тя обърна глава към Антъни:

— Къде е щял да отиде с подобен аргумент?

После сама си отговори на въпроса:

— Във Ватикана, в Хага, в редакцията на вестник „Лондон Таймс“ или в Британския музей.

Подпря главата си на масата, твърде уморена, за да слуша по-нататък. Ала Антъни настоя да прочете и последните редове от текста:

Той им каза:

„Вие изучавате лицето на Небето и Земята,

но не сте познали човека пред вас.

Вие даже не знаете как да разглеждате този миг“.

Антъни вдигна поглед. Очите му изглеждаха черни, зениците му бяха разширени.

— Ако говориш за факти, тези думи са направо унищожителни. Те не само доказват теорията на баща ти за вътрешния кръг на Христовите следовници, а и показват, че Иисус се е гневил на учениците си.

Тя погледна часовника на ръката си и започна да събира нещата си.

— Наближава полунощ. В последния си дневник баща ми е скицирал някакво планинско място. Намира се в основата на канара, от

която се ронят каменни късове. На скицата се вижда голям камък, на който е подпряна лопата.

Тя протегна ръка и посочи подчертаната дума.

— Наг Хамади. Заминавам за там.

— Защото баща ти е направил чертеж на мястото?

— Защото Стивън Сътън е сключил сделка с баща ми — отвърна тя. — И това се е случило в Наг Хамади. Баща ми се е канил да продаде нещо на Британския музей. Нещо, което е намерил в Наг Хамади. Стивън Сътън е бил връзката му с музея.

— Откъде знаеш?

— Говорих с Британския музей.

Антъни удивено я погледна. Усмивката ѝ не му говореше много.

— Дали това ще ме направи достатъчно интелигентна, за да разбера какво сте правили вие, великите мъже, в пясъците? Няма ли да се издигна в очите ти дотам, че да споделиш с мен някоя истина, която все още не си ми казал?

Той поклати глава в знак на отрицание — жест, който тя ненавиждаше.

— Историята продължава — каза Джема. — Така че престани да клатиш глава.

— Това трябва да свърши.

— Чуй ме — настоя Джема. — Не знам защо умря майка ми, нито защо милиони загинаха във войната. Но баща ми умря в преследване на целта си. Той загина, докато търсеше един Бог, и с всяка стъпка, която ме приближава към този Бог, аз ставам все по-силна. Ала все още съм далеч от него. Не съм видяла Наг Хамади, а трябва. Може би онова, за което двамата със Сътън са преговаряли, е все още там. Да проявим цивилизованост и да престанем да спорим. Когато всичко това свърши, всеки от нас ще поеме по пътя си.

Антъни се облегна назад и обгърна с длани чашата си с вино. Джема се върна към дневника и запрелиства страниците.

— Тук и аз преведох нещо:

*Ако изявиш онова, що се крие в теб,
явеното от самия теб ще те спаси.
Но не изявиш ли онова, що се крие в теб,*

неявеното ще те убие.

Джема решително затвори дневника.

— Може би и двамата трябва да обърнем внимание на този съвет.

Антъни стана и закрачи из помещението. Джема сгъна своите копия на превода и ги върна между страниците на дневника. Антъни внезапно спря да крачи и се взря в тях. Джема отново се върна към дневника.

— Още един въпрос. Можеш ли да ми кажеш какво или кой е Башир? Това име непрекъснато се повтаря в дневниците му.

— Башир работеше за баща ти.

— В Наг Хамади ли?

— Навсякъде.

— Искам да говоря с него.

— Той е бедуин. Няма да успееш.

Джема хвърли поглед към Антъни.

— Тогава ела с мен. Да ми превеждаш.

Антъни отвърна поглед от нея.

— Мисля, че брат ми е по-добра компания за пътуване.

Тя замълча за миг. После уточни:

— Той няма да дойде.

— Добре. Остани тук при него. Колкото и да е вълнуващо това преживяване, Джема, скоро ще трябва да се върнеш към собствения си живот. По-добре се погрижи да имаш такъв.

— Кого се опитваш да предпазиш — мен или брат си?

— И двамата! — почти изкрещя Антъни.

Джема погледна храната пред себе си. Дълго време остана мълчалива на мястото си. Накрая каза:

— Ти си по-силен от него. Затова го закриляш.

Антъни се върна на стола си и протегна крака. Главата му клюмна на гърдите, сякаш всеки миг щеше да заспи. Тогава внезапно я погледна и каза:

— Майкъл има нужда от теб.

— Така е.

— Правила си го дълго време — грижила си се за хората. За ранени хора.

— Мога да правя и други неща, Антъни. Не това е съдбата ми.
— Просто се опитвам да разбера.
— Какво искаш да разбереш?
— Какво мислиш.
— Съжалявам, че мислите ми са толкова предизвикателство за теб
— каза тя.

Антъни събра пръстите на ръцете си и не отговори.

— Мислиш си, че двамата с теб нямаме достатъчно натрупан опит, за да общуваме и да се разбираме — продължи Джема. — Според теб двамата с Майкъл се намираме на една лодка, така ли?

— Остани тук при него, Джема.

Тя стана да си върви. Антъни не се опита да я спре. Помогна ѝ да облече палтото си и я изпрати до улицата, където ѝ спря такси. Преди да се качи в него, тя каза:

— Ти не си бил на война, Антъни. Не знаеш как е там. Някои от нас не запазиха целостта си.

— Ти не си от тях, Джема. Коренът ти е друг. Не мисля, че нещо би могло да те промени.

Антъни плати на шофьора и затвори вратата на таксито. Преди да потропа на покрива, за да даде знак на шофьора, че може да тръгва, той притисна длан до стъклото за сбогом.

Джема се взря в дланта му от купето, като се бореше с импулсивното желание да допре длан до неговата. Ала докато се чудеше, таксито потегли. Тя отпусна ръце в скута си и се загледа в хаоса, царящ по крайбрежната улица, без да вижда нещо.

Антъни се върна в кухнята. До останките от недоядената храна видя сгънат лист хартия. Седна и го разтвори. Със собствената си ръка Джема бе записала превода на някакъв откъс, който не му бе показала. Беше ѝ отнело доста време да го преведе, в него имаше и грешки, и зачеркнати редове, и отделни думи, добавени на по-късен етап. В него пишеше:

Йешуа каза:

„Когато направите две в едно,

*и което е вътре, да е като това, което е вън,
и което е вън, да е като това, което е вътре,
и което е горе, да е като това, което е долу,
и когато обедините мъжкото и женското в едно,
така че мъжкото да не е вече мъжко,
и женското да не е вече женско.
Когато направите око на мястото на око,
и ръка на мястото на ръка,
и крак на мястото на крак,
и образ на мястото на образ,
тогава вие ще влезете в царството“.*

[1] Квартал в Кайро. — Б.пр. ↑

[2] „Словото на отците“ (лат.) — сборник със словата на раннохристиянските монаси, събрани от неизвестен древногръцки учен и преведени на латински език. — Б.пр. ↑

[3] Иисус е гръцката форма на арамейското име Йешуа. — Б.пр.

↑

ГЛАВА ТРИЙСЕТА

Когато Джема се върна, в къщата беше тихо. Откри Амад в кухнята.

— Семейство Лейзар излязоха — докладва й той. — Майкъл се върна. Успял е да си дойде по-рано.

— Къде е сега?

— Горе.

— Как е?

— Разочарова се, че си излязла.

Джема вземаше по две стъпала наведнъж. Откри Майкъл в стаята му да лежи на пода. Когато я зърна, той протегна треперещата си ръка към нея.

— Не мога да закрепя проклетия крак.

Тя седна на пода и го подпря. До него се търкаляше ампула морфин.

— Къде беше? — попита той.

Джема преглътна внезапното чувство за вина; не беше направила нищо лошо.

— С Антъни.

— Не те коря, че си избрала него.

— Никого не съм избрала — отвърна Джема. — Трябваше да поговорим за нещо, което открих в кабинета на баща ми.

— Сексът е много по-лесен с мъж на два крака.

— Не ставай вулгарен.

— Ако изобщо ме харесваш, помогни ми да инжектирам тази отрова в ръката си.

— Разкажи ми за пътуването си — настоя тя.

Майкъл протегна врат, за да я вижда.

— Моля те — каза й той. За малко да заплаче от безсилие.

Беше го правила стотици пъти. Счупи върха на ампулата и измъкна спринцовката. Докато я почукваше с нокът, тя си наложи да не мисли за кого прави всичко това. Възприе го като умиращ и заби иглата в ръката му.

Майкъл положи глава в скута ѝ, тялото му се отпусна. Джема разсеяно го погали по челото, докато разглеждаше новия му крак. Нещо във формата и цвета му я безпокоеше. Та нали трябваше да изглежда като истински? След малко Майкъл протегна ръка и докосна косата ѝ, като в полусън заизвива кичурите около пръста си.

— Защо женската коса е толкова мека?

Джема сведе очи да го погледне и му се усмихна.

— Какво ще кажеш, ако ти предложи да се омъжиш за мен?

— Защо ти трябва да го правиш?

— Защото мога да разговарям с теб. Защото ти можеш да ми даваш тази отрова.

— Майкъл, не очаквай да ти давам отровата. Ще те накарам да се откажеш от нея.

Той се направи, че не е чул.

— Останалото ще дойде само. Ако поемем по пътя, все ще стигнем до някъде. Ще бъде хубаво. Тръгваш ли с мен?

Джема се извърна настрана. Той не бе с нея. Намираше се в Божиите ръце.

— Трябва да сме семейство — уговаряше я той. — Накрая лошите спомени ще изчезнат.

Тя притисна главата му до гърдите си и го заутешава като малко дете. Майкъл се вкопчи за нея като удавник за сламка.

— Когато самолетът ми се разби във Франция — започна внезапно той. — Онзи старец, фермерът. Той нямаше вина. Убих невинен човек.

— Свалили са те, Майкъл.

— За първи път убивах, докато съм на твърда земя. Онова не беше война, беше си чисто убийство.

— Бил си ранен и вероятно очите ти са били обгорени.

— Но аз го видях. Стареца, облечен в нощната си роба. Нямаше нищо общо с войната и аз го знаех.

— И двамата сте били изплашени.

— Не, не беше така. — Майкъл я сграбчи за ръката. — За миг зърнах баща си.

На вратата се почука и те се сепнаха. На прага стоеше Антъни. Но не го прекрачи.

— Извинявайте — рече той. — Не знаех къде са останалите. Джема, забрави нещо у дома. Ще го оставя долу.

— Ти трябва пръв да узнаеш — обади се Майкъл. — Току-що предложих брак на Джема.

— Така ли? — учудено повдигна вежди Антъни. — Поздравления — тихо добави той. — Тогава ще ви оставя насаме.

Антъни затвори вратата зад себе си, но Джема не вдигна поглед. Не бе сигурна кое я караше да усети хлад в душата си — присъствието или отсъствието му.

ГЛАВА ТРИЙСЕТ И ПЪРВА

Того Мина нервничеше. Имаше вид на човек, който с дни не бе сменял дрехите си. Кабинетът му беше отрупан с празни чаши от чай и сухи остатъци от сандвичи. Двамата с Жан Дорес бяха работили върху Екзегезата.

— Лейзар, радвам се да те видя. Няма да повярваш какво получих.

— Може и да повярвам. Джема Бастиан направи откритие. Баща ѝ е написал последния си дневник със специален код. Разчела го е. Записал е думите на Йешуа буквално, както ги е чул Тома.

Мина се строполи на стола.

— Не ти вярвам.

— Да, звучи невероятно.

— Разкажи ми.

Антъни започна да цитира:

*Ако изявиш онова, що се крие в теб,
явеното от самия теб ще те спаси.
Но не изявиш ли онова, що се крие в теб,
неявеното ще те убие.*

Той погледна към Мина и продължи:

— Бастиан е записал, че в Евангелието от Тома няма чудеса, няма предсказания за края на света, няма смърт заради нечии грехове, няма възкресение. Съществуват само думите на Иисус.

— Удивително!

— Иисус обещава: „Този, който разбере какво означават тези думи, не ще вкуси смъртта“. Стиховете са същински гатанки. Съвсем различни са от евангелията в Новия завет. Самият Иисус е различен. Прилича повече на мъдрец, на знаещ гностик.

— У теб ли са текстовете?

— Не. Мисля, че Джема Бастиан се чувства тяхна пълноправна притежателка. Очевидно Бастиан е видял Евангелието от Тома преди Еид. Преписал е стиховете с такава бързина, сякаш не е разполагал с достатъчно време.

Антъни направи пауза, после продължи:

— Онова, което ме интересува, са избраните от Бастиан пасажи. Както забеляза Джема, той сякаш ги е подбирал специално, за да защити определено свое виждане.

Мина свъси вежди.

— Какво е мнението ти?

— Мисля, че това е първият истински мотив за убийство. Джема Бастиан откри, че Стивън Сътън и баща ѝ са подготвяли продажбата на някои от апокрифите на Британския музей. Мисля, че са имали предвид Евангелието от Тома.

— На Британския музей! Ако го знаех, и аз щях да се опитам да го убия.

— Трябва да замина за Наг Хамади — заяви Антъни. — Трябва да говоря с Башир. Някъде между Наг Хамади и Кайро се намира нещото, което ще ни подсказе какво всъщност се е случило, как да продължим с онова, което е оставил Бастиан.

Антъни стана от стола си.

— Лейзар. — Гласът на по-възрастния мъж трепна и пресекна, сякаш бе изгубил способността си да говори.

— Добре ли си, Мина?

Мина мълчаливо поклати глава.

— По-добре ли спиш сега?

— Не, изобщо не мога да спя. — Гласът му излизаше едва-едва. Той постави ръка на рамото на Антъни. — Моля те, пази се.

— Виж, помъчи се да се успокоиш.

— Не искам да те загубя, Лейзар.

— Няма.

— Добре тогава — потупа го по ръката Мина. — Благодаря ти за всичко.

Антъни се отправи към Кит-Кат с мисълта, че едно простичко „довиждане“ щеше да го накара да се чувства по-добре.

ГЛАВА ТРИЙСЕТ И ВТОРА

Джема лежеше в леглото и гледаше как сенките на палмовите листа се кръстосват като саби на тавана. Съчиняваше писмо до приятелката си Луси. Ако обясни позицията си на Луси, самата тя би могла да я разбере още по-добре. След като се върне от Горен Египет, ще трябва да напусне семейството, в което живееше сега. Ще трябва да се върне в Лондон. Трябва да изтрие от паметта си измъченото сърце на Майкъл и мъчителната дистанция, поддържана от брат му. Ще е принудена да разбере и двамата. Ще трябва да се убеди да се влюби.

Любовта щеше да дойде тъкмо навреме.

Дали?

Седна до бюрото и се замисли върху текста, докато потропваше с писалката върху листа. Започна да пише с усещането, че е чакала твърде дълго. Когато свърши, запали фенерчето си и отвори гардероба. Започна да сваля роклите от закачалките им една по една.

Заспа, заобиколена от сгънатите си дрехи.

* * *

— Какво става в котешкото ти мозъче? — попита на сутринта Майкъл. Той бе успял да закрепил новия си крак и сега поставяше топка за голф долу в салона. — Да не си замислила нещо?

— Разбира се. Така правят жените.

— Къде изчезна след вечеря?

— Бях много изморена. Заспах сред дрехите си и се събудих чак на сутринта.

— Надявам се, че не те е изтощил онзи авиатор? Не бива да се задяваш с повече от един пилот наведнъж. Това е общоизвестна мъдрост. Иначе се озлобяват и стават опасни. Хайде, в стаята за закуска има кафе и препечени филийки.

Докато пиеше кафето си, Джема гледаше как Майкъл чете вестник.

— Боже мой! — възкликна той. — В Кеймбридж ще приемат и жени.

— Чудесно!

— Това вече ще промени света.

Той сгъна вестника още веднъж и го приближи до очите си.

— Чувала ли си за някой си Чък Ийгър?

— Не.

— Американски летец. Летял на Бел-Х-1 със скорост, по-голяма от тази на звука. Невероятно! Блазе му. Да отиде там, където не е стигнал никой друг. Някой ден и аз ще го направя. Първият сакат пилот, победил в битка.

— Войната свърши, Майкъл.

Майкъл се усмихна и покри лицето си с вестника.

— Слухове.

Джема остави чашата си на масата и се обърна към четящия:

— Какво би станало, ако ти се случи онова, а мен ме няма? — с треперещ глас попита тя. — Има ли кой да ти помогне?

Майкъл смъкна вестника от лицето си.

— Какво да ми се случи, скъпа?

— Знаеш какво имам предвид.

— А, това ли? В теб отново заговори медицинската сестра. Нося бутон, който включва малко звънче. Амад го чува.

Майкъл зашепна:

— Макар че е голям инат.

— Но трябва да го повикаш със звънчето.

— Повярвай ми, скъпа, няма да остана гладен. Поне в това съм сигурен.

Джема стана от стола си.

— Къде?

— Отивам в музея — излъга го тя.

— Завиждам на това място. За теб то означава много повече от мен.

Тя се наведе и го целуна по едната буза, после и по другата. Майкъл хвана с ръце главата ѝ и притисна устни до нейните. Тя се отдръпна.

— Ще се видим по-късно.

Джема бе излъгала още веднъж — в писмото си до семейство Лейзар тя написа, че е наела човек, който да я отведе в Горен Египет, че с нея има и други европейци и че тръгват незабавно, така че е нямала време да се сбогува. За малко да пропусне да се отбие и при Амад, защото знаеше, че него не може да излъже. Откри го в градината да подкастрия тревата. Той погледна пътническата ѝ екипировка, памучния панталон и якето, в което се бе появила.

— Заминаваш ли?

— За известно време. На кратко пътешествие.

— В южна посока, предполагам.

— Трябва да отида.

— Разбирам. Баща ти обичаше да ходи там. Имаш ли си компания?

Джема се поколеба.

— Мислех да наема екскурзовод в хотела. Чувала съм, че на тях може да се разчита.

— Само на някои. Ако почакаш един час, ще те придружа.

— Няма нужда. Вече свикнах да ходя из града. Предизвикателствата дори ме радват.

— Много добре. Бъди внимателна. Мисли, когато си избираш водача.

— Благодаря ти за всичко, Амад. Когато си тръгна от Египет, мисля да взема и един уд със себе си.

— Ако започна да го правя сега, може и да е готов, докато се върнеш.

Джема пристъпи напред и прегърна стареца.

— Беше много добър към мен.

Той я улови за ръката и я допря за миг до челото си.

— Не беше трудно.

ГЛАВА ТРИЙСЕТ И ТРЕТА

Антъни се спря пред кабинета на Чарлс Бастиан и видя, че е заключен. Нетърпеливо зачака в своя кабинет с широко отворена врата да долови шума от стъпките на Джема. Беше потънал в мисли. С отминаването на утрото го обзе безпокойство, в душата му се прокрадна паника.

Бяха открили Того Мина мъртъв. Случаят все още не бе оповестен. Щеше да има разследване, но засега се говореше, че е умрял от естествена смърт — у дома си, в леглото.

Антъни почака до обяд. Накрая си събра нещата и излезе; на улицата спря такси, за да го отведе до дома на баща му.

Още щом влезе, я повика по име.

— Закъснял си, братле — провикна се Майкъл от библиотеката.
— Птичката отлетя.

Когато брат му влезе в стаята, той развя някакво писмо. Антъни бързо го прочете и му го върна.

— Кога тръгна?

— Кой знае? Бях подремнал и току-що се събуждам.

— Има ли още някой тук?

— Съжалявам, братле. Сам съм.

Майкъл наклони глава и му намигна.

— Какво смяташ да правиш?

— Тя не познава страната.

— Ще се оправи. Не знаеш ли?

— Ти не знаеш в какво се е забъркала. Не бива да пътува сама.

— И какво предлагаш?

— Ще я последвам.

— Не ми казвай, че ще се правиш на герой. Ще повърна.

— Бих го нарекъл любезност от моя страна. Освен ако ти не желаеш да тръгнеш.

— Бих могъл, но не днес. В момента главата ми се цепи. Не съм обядвал.

— Но си се напил.

— Е, да, защото изгубих красивата си медицинска сестра. Лошите новини трябва да се лекуват.

Антъни го изгледа продължително.

— Твоя работа.

— Тръгвай, тръгвай — отпъди го с ръка Майкъл. — Върни госпожицата обратно при мен.

Антъни откри Амад в кухнята.

— Какво знаеш по въпроса?

Амад вдигна вежди и важно замълча.

— Джема каза ли ти, че ще пътува?

— Каза ми, да.

— И ти какво й каза?

— Посъветвах я да внимава като избира водач в хотела. Предложих й да я придружа, но тя, както добре знаеш, държи на независимостта си.

Антъни премина тичешком по улиците на Гардън Сити в търсене на такси. Усещането му, че Джема е в опасност, растеше с всяка изминала минута. Не знаеше и какво се бе случило с Мина. Мина, който бе сравнително млад мъж, не би трябвало да умре в съня си. И все пак Антъни не можеше да си представи защо някой би пожелал смъртта му, не и сега. Ами ако Мина бе споделил с някого вероятността Бастиан да се е готвил да наложи нов вид християнство? Пренаписано християнство с друг Нов завет. Това би могло да е причина за убийство, особено ако Мина се е похвалил, че притежава доказателства за това — доказателства, известни на много малък брой хора; доказателства, които биха изчезнали със смъртта на известните.

Но с кого би могъл да разговаря?

Таксито намали покрай някакъв строеж и Антъни се напрегна, за да види докъде бяха стигнали, после безпомощно се отпусна на седалката. Струваше му се, че Джема щеше да бъде голяма пречка пред онези, които биха се опитали да разрушат труда на баща й, особено след като единствената цел в живота й бе да го възроди.

Не само че знаеше твърде много — тя най-безгрижно се бе запътила към самия източник на очакваното насилие. Щом зърна хотел

„Шепърд“, Антъни хвърли няколко банкноти на предната седалка. Таксито още не бе спряло, когато той изхвърча навън.

Веднага узна подробностите — такива, каквито бяха. Опитен екскурзовод развеселено му съобщи, че англичанката много бързала. Наела водач — единствения, който се съгласил да пътува през този ден.

— Най-вероятно някакъв мошеник — опипа почвата Антъни.

Персоналът на хотела не познаваше мъжа; той не бе от техните екскурзоводи. Работник в конюшните си спомни, че са тръгнали с камили.

— С камили ли? — недоверчиво попита Антъни. — За Луксор?

Той бързешком прекоси огромното фоайе на хотела до най-близкото писалище, където нахвърли една бележка. Пред хотела откри някакво момче и му напъха няколко монети в ръката.

— Отнеси я на Габар. Фелуката му е хвърлила котва в Маади, казва се „Ибис“. Познаваш ли района?

Момчето кимна с глава.

— Кажу му, че следобед ще го чакам на пристана. И по-бързо!

ЧАСТ ТРЕТА

ГЛАВА ТРИЙСЕТ И ЧЕТВЪРТА

Антъни настигна Джема в края на града, където къщите отстъпваха място на бодливи акации, пронизващи ясното небе. Бе щръкнала на гърба на кльоцава камила. Главата и лицето ѝ бяха забулени в шала, изпод който се виждаха само очите ѝ, а те блестяха от нещо, което би могло да е гняв. Антъни бързо огледа водача ѝ. Слезе от коня си и застана в краката на камилата, за да я накара да коленичи. Животното лениво подгъна двата си предни крака и бавно се свлече, при което Джема бе изхвърлена напред, после назад.

— Какво правиш? — възмути се тя.

— Слизай — заповяда Антъни. — Кой знае къде ще те закара този човек.

Младежът, когото Джема бе наела, разбираше английски достатъчно добре, за да може убедително да лъже, така че смело се зае да защитава позициите си. Антъни го накара да млъкне, като бързо превключи на майчиния му език. По лицето на водача се появи смесица от обърканост, срам и гняв. Джема пристъпи напред, решена да се намеси, ала водачът дори не я погледна.

— Парите, които ти плати — заповяда Антъни.

Арабинът се изплю и изкомандва нещо на снижилите се камили.

— Парите — повтори Антъни. — И ще забравя, че съм те виждал.

Водачът се обърна с гръб към него и затършува из гънките на бурнуса си. Той пусна пачката потни банкноти на земята. После, без да се обръща, завърза камилите една за друга и се качи на онази, която бе по-яка на вид. Когато тръгна обратно по пътя, по който бяха дошли, Джема се загледа след него.

— Не знам дали си направила справка в картата — каза Антъни, — но Луксор се намира в южна посока.

Той вдигна чантата ѝ и я завърза за седлото на коня си.

— Значи съм глупачка.

Антъни не отговори. Яхна коня и ѝ протегна ръка.

— Предполагам, че би трябвало да ти благодаря — каза тя, като го остави да я поеме и да я настани зад себе си. Улови се за кръста му колкото е възможно по-леко. — Не теб очаквах да видя.

Конят се движеше бавно, така че Джема пусна ръцете си от Антъни. Кръстоса ги и се загледа в пейзажа край тях. След малко се обади:

— Помислих си, че може би Майкъл ще дойде.

Задъвка бузата си от вътрешната страна.

— Как се чувстваш, заобиколен от глупаци?

Антъни погледна часовника си. Бяха излезли от изораните от воловете ниви и лъкатушеха надолу по пътеката, водеща към реката. На брега, там, където една голяма фелука бе завързана за брега, се търкаляха камъни. Момчето, което Антъни бе изпратил, го чакаше до нея. Джема остана на брега.

— Какво ще правим?

— В делтата избухна холерна епидемия, така че железницата спря. Тъй като не разполагаме със самолет, най-прекият път до Наг Хамади е по Нил.

— И си решил да ме вземеш със себе си?

Антъни й махна с ръка да се качи на борда.

— Както сама се увери, има и по-неподходящи спътници.

— Не съм сигурна, че искам да пътувам с теб.

Появи се някакъв мъж.

— Джема, това е Габар. Имахме късмет, че днес е свободен.

Антъни се обърна към Габар.

— Успя ли да се запасиш с провизии?

— Ще ни стигнат за през нощта.

Той се обърна към Джема и леко наведе глава.

— Моля, чувствайте се като у дома си.

— Колко ще искаш? — попита Джема.

— Николко — отвърна Антъни.

— Просто ще ме откараш до Наг Хамади, така ли?

— И без това тръгвам за там.

— Защо?

— Того Мина усещаше, че Башир, помощникът на баща ти, има какво да ни каже. Пък нали и разкопките са там?

— Значи и двамата ще се срещнем с Башир.

— Ако нямаш нищо против.

Джема извърна поглед.

— Кога?

— Още щом пристигнем в Наг Хамади. Изпратих му съобщение, че тръгваме, така че вече ни очаква.

— Колко време ще ни отнеме пътуването?

— Пет дни.

— Много.

— Много ли ти е?

— Но нямам избор, нали?

Лодката бе ниско под брега. Към борда ѝ не водеше обичайното мостче, а широка дъска бе закрепена за потопената част от кърмата на кораба. Наоколо ѝ имаше възглавници. Върху едната се бе настанила голяма червена кокошка. Джема остави чантата си и отиде на носа, а Антъни и Габар отблъснаха лодката от брега с дървени прътове. Очите ѝ пробягаха по пейзажа, който се носеше покрай тях; сред тръстиките зърна бледите изящни силуети на чаплите. Бреговете бяха стръмни и се спускаха стремглаво към водата. По пътеките играеха деца; те весело викаха и махаха с ръце. Жените въртяха прането във ведрата с помощта на дървени прътове. На полето двойка волове теглеше рало. Слънцето залязваше и оставяше огнена диря във водата. Дърветата и небето се отразяваха в реката като в огледало, което леко се бърчеше от почти незабележимите вълни. Покрайнините на Кайро изчезнаха и в далечината се появи синкавочерният силует на планините.

Антъни дойде и седна до нея; тя спря погледа си върху прашните му обувки.

— Красиво е — каза тя.

Той ѝ подаде купичка със супа от леща.

— Когато пътуваме по Нил, приготвяме храната си на открито — обясни ѝ той. — Научили сме го от бедуините, които се хранят само с онова, което могат да пакетират: ориз, боб, фурми. Надявам се, че храната няма да ти се стори еднообразна.

Тя вдигна очи и срещна погледа му.

— Не исках да пътувам с придружител.

— Знам. Мисля, че лодката е доста широка за всички. Вечерята е след един час.

Супата беше подправена с кимион; лещата бе добре сварена, без да е разварена. Джема бързо я изяде. Остави долу празната купичка и се взря в изчезващия бряг с надеждата, че се е нахранила добре и ще избегне и вечерята, и разговорите.

Оказа се обаче, че по време на вечерята никой не проговори. Не биваше да се изненадва. Вместо да я успокои, мълчанието я натовари както тогава, когато се срещна с Антъни, който пък не направи никакво усилие да я накара да се отпусне. Очевидно беше доволен да я гледа как се измъчва. В падащия мрак тя се взря в него и се запита дали наистина се тормози, докато яде пюрето си от боб и бакла.

— Тази вечер ще опиташ един вкусен десерт — обади се Антъни. — Габар е голям познавач на фурмите. Някои наричат фурмата „душата на бедуина“.

Джема хвърли поглед към бреговете, покрай които преминаваха; около напален огън се бяха събрали неколцина мъже.

— Това по-скоро е тъжно.

— Не и когато знаеш, че много неща се правят от фурмите. Листата служат за направа на сандали, кошници, въжета, покриви, дори тухли. А от стволите се произвежда дървен материал за мебели и огрев. Навремето плащали с фурми на строителите на пирамидите. Водата и фурмите са единствената ценна валута в пустинята.

— С тях се подслажда и виното — додаде Габар. — Да ти належа ли?

Десертът, приготвен от Габар, представляваше малка топла питка от фурми, увита в тесто, с бит каймак и нарязани бадеми отгоре. Дъвчащият сладък плод и тестото на пластове се топяха в устата ѝ.

— Има предание за бягството на Светото семейство в Египет — започна Антъни. — Тръгнали без храна, ала когато стигнали Египет, палмовите стъбла се превили над главите на Богородица и Йосиф, така че да си наберат плодове от най-високите клони.

Габар събра чиниите и пусна завързаното с въже ведро зад кърмата. Джема го чу да си тананика, докато миеше съдовете. Внезапно реката пламна от ярките светлини на малко екскурзионно корабче, което премина покрай тях. На просторната му горна палуба блеснаха прозорците и остъклените врати, изпъстрени от силуетите на вечерящите гости, въздухът се изпълни с аромата на скъпи тютюни, с шум от безгрижни разговори и весел смях. А после, също толкова

внезапно, плясъкът на речното колело и екотът от гласовете се стопиха и на тяхно място се настани откъслечният шум на водата, която се плискаше в борда на самотната им фелука, и странната музика на Коул Портър, изпълнявана на египетски инструменти, която увисна над реката зад тях като закъсняло хрумване. Джема се взираше в изчезващия кораб. В някой друг живот, мислеше си тя, може и да съм част от гостите. Ако Майкъл бе дошъл, можеха да танцуват, да играят на карти, да си приготвят коктейли. Смехът им щеше да се слее с този на непознатите от увеселителното корабче. Когато то се скри зад завоя на реката, настъпи продължителна потискаща тишина.

Ангъни запали фенера.

— Того Мина е мъртъв — тихо произнесе той.

Джема мълчаливо се вторачи в него.

— Твърдят, че е умрял в съня си. Възможно е.

Ангъни следеше сенките, преминаващи по тревожното ѝ лице. От запасите под платнището измъкна наргиле с цвят на пъпеш и напълни цилиндъра му. Запали го и дръпна. Водата закипя като малък котел. Миризмата на ароматизирания тютюн достигна до ноздрите на Джема. Той ѝ предложи да си дръпне и тя вдигна поглед.

— Шееша — произнесе Ангъни. — По-различен е от тютюна, с който си свикнала.

Джема засмука от наргилето и замайването за миг укроти страховете ѝ. Изкашля се.

— Не разбирам. Защо някой ще желае смъртта му?

— Изпратиха ни два от ръкописите, открити в Наг Хамади. Според мен е знаел, че останалите са у Тано. Възможно е да е насилил късмета си. Тано е склонен към убийства. Но всъщност не съм сигурен. Не знам какво е станало.

— Тано ви е изпратил два от текстовете? Че защо?

— Защото ние сме представители на Коптския музей. Защото той все пак притежава някакво достойнство.

— Кои текстове?

— Единият се нарича „Екзегеза на душата“. А другият носи простото наименование „Гръмотевицата“.

— Гръмотевицата — повтори Джема. — Така баща ми е наричал Анджеда Датари.

— Ами да. Великолепен текст. Донесох ти да прочетеш превода.

— Наистина ли? — попита Джема. — Колко мило от твоя страна, че си помислил за мен.

Антъни задържа погледа си върху лицето ѝ.

— През всичкото време съм се опитвал да бъда мил, Джема.

— Знам, че се стараеш. Усилията ти изпъкват най-добре на фона на твоята любезност.

— Усилията не могат да заменят вежливостта.

— Така е — отвърна Джема и млъкна. После продължи: — Вярвам, че правиш нещо, което ти е трудно да вършиш; наистина ти вярвам. Но не съм сигурна в причината.

Зад тях Габар се опитваше да разгъне чаршаф по ширината на палубата, за да оформи тъгъл за Джема. Донесе ѝ тас с вода, за да се измие. Когато тя свърши, се появи Антъни с тънък шал за глава.

— Вземи го да се пазиш от комарите.

Той разгъна две черджета от двете страни на палубата.

— Не е много луксозно, но затова пък чаршафите са чисти.

— Добре е.

Тя постави един фенер до главата си и легна по корем с превода на Гръмотевицата пред себе си. Очите ѝ пробягаха по редовете, после се задържаха върху отделните стихове. Върна се в началото и зачете текста отново, а думите се разбъркаха в главата ѝ. Всичко наоколо ѝ изчезна — лодката, реката, ятата нощни насекоми около фенера.

Аз съм първата и последната.

Аз съм почитаната и презряната.

Аз съм курвата и светицата.

Аз съм съпругата и девицата.

Аз съм майката и дъщерята...

Аз вдигнах голяма сватба,

но не открих съпруг.

Аз съм акушерката, но не раждам деца.

Думите я пронизваха дълбоко като стрели, ала онова, което усещаше, преминаваше границите на болката. Сякаш остана чисто

гола. Лежеше съвсем сама в тъмата, ала се чувстваше като на показ, всяка рана, която се опитваше да скрие от хората, широко се отваряше в хладината на нощта. Тя духна фенера и мушна ръка под главата си. Вътре в нея се надигаше някакъв трепет, вълна от надежда и отчаяние.

„Аз съм акушерката, но не раждам деца.“

Аз съм лечителката, но няма да бъда излекувана.

Доста по-късно тя погледна към Антъни. Започваше да осъзнава колко близко се намираха един до друг. На Майкъл нямаше да му се хареса. Щеше да го възприеме като предателство, можеше дори да я нарече курва. Насили се да прехвърли вниманието си към брат му; към лодката, към реката и нощта, която бе приютила и двамата. Затвори очи, за да не вижда невероятното небе горе и скоро терзанията ѝ отстъпиха място на покоя, който обви душата ѝ като мека и топла завивка.

На сутринта Джема се взря в ясното небе. Птиците над главата ѝ се стрелкаха насам-натам. Обърна се и зърна короните на палмовите дървета, които сега имаха екзотично зелен цвят. Всичко изглеждаше по-ясно, нещата сякаш изпъкваха и се виждаха по-отчетливо. Тя затвори очи. Слънцето се издигна над хребета и освети утрото като зарево от току-що избухнала бомба. Джема засенчи очите си с ръка. Долавяше различието дори през клепачите си. Очакваше я нещо, в което тя можеше да навлезе; чувстваше го почти осезаемо — намираше се само на крачка пред нея.

Наричаше ме моята Гръмотевица.

Габар ѝ донесе чаша горещо кафе. Тя седна на черджето и се загледа в кокошката, която важно пристъпяше по палубата. Мислеше си за баща си и за Анджела Датари.

Антъни седна до нея и постави чинията с плодове между двамата.

— Успя ли да се напиш?

— Коя е тя? — попита Джема. — Коя е Гръмотевицата?

— Признавам си — започна той, — че това евангелие ме докара до края на силите ми. Сякаш стиховете идват от нищото, но всъщност те идват от точно определено място, от точно определен човек. А аз не знам нищо за него.

Антъни започна да бели един портокал, като внимаваше да не разкъса вътрешната ципа на плода.

— В онзи исторически момент не е било лесно да срещнеш писмен материал, отнасящ се до жена. Открих, че с настъплението на християнството жените в някои общества са получили властови позиции. В Египет и Мала Азия те са притежавали недвижими имоти, били са богати и понякога са водили независим начин на живот. Брачният договор също се е променял — станал е договор между равни. В Римската империя например дъщерите и синовете на аристократите са получавали еднакво образование. По една и съща учебна програма. Жените са били учителки, до които са се допитвали всички в общността. Били са облечени във власт, уважавали са ги. Мисля, че Гръмотевицата представлява гласът на тези жени. Според мен тогава жените са имали право на глас. Разрешено им е било да се изказват. Били са научени как да го правят. А после нещо е станало. Накарали ги да замлъкнат. Баща ти говореше за това, но нямах представа колко дълбока е била промяната и колко силна. Беше прав; жената се отцепва от мъжа. Половината човечество остава в тъмнина, незабелязана.

Антъни ѝ предложи резен портокал.

— Колкото по-дълго чета стиховете на Гръмотевицата, толкова повече се уверявам, че мъжете са преживели тежко тази загуба.

Джема бе задържала поглед върху лицето на Антъни малко по-дълго, отколкото трябваше, и отвърна очи. Близостта на Гръмотевицата ѝ бе непоносима. Тя го остави и се запъти към кърмата, където Габар развързваше въжетата на мачтата. Платното се разгъна и те останаха под него. Мислите се рееха безразборно в главата ѝ и тя не се възпротиви. Беше ѝ достатъчно да наблюдава как седналият Габар върти руля с единия си крак, как ловко управлява чистото памучно платно, направено сякаш от малко дете — толкова примитивен вид имаше то.

Кокошката тупна отзад върху възглавниците и се настани между тях. Джема посочи към нея.

— Ще я ядем ли?

— Сега не.

— Тогава трябва да ѝ дадем име.

— Щом искаш — усмихна се Габар.

— Да я наречем Хестия^[1]. Мисля, че на борда трябва да имаме някоя богиня.

— Богиня пиле? — викна Антъни откъм носа и се засмя, като отметна глава назад.

По-късно през деня настъпи безветрие. Антъни взе едно весло, нави крачолите на панталоните си и седна с виснали зад борда крака; Джема последва примера му. Усети задоволство, когато се задвижиха по водата по този начин. Понякога ѝ се струваше, че замахва с греблото със сила, която никога не е мислела, че притежава. По пладне стана твърде горещо за шапка, тя я свали и яркото слънце започна да гали косата и лицето ѝ. Преминаха покрай тучни зелени островчета и скалисти заливчета, където се приютяваха фелуките, а капитаните им подремваха в сянката под платната им. Отстрани се виждаха далечните плата. На по-близко разстояние, като филии препечен хляб, се издигаха кафяви хълмове. От брега долитаха звуците на свирка. Стадо кози подскачаха надолу към водата. Появи се вятър и Джема се подпря на греблото си.

— Пътувал ли си някога по море? — попита тя Антъни.

— Не.

— Съвсем различно е. Понякога вятърът е много силен. Можеш да изгубиш контрол.

— Случва се и тук.

— Веднъж прекосявахме Ламанша на път за Франция. Разстоянието не е голямо, но на мен ми се стори безкрайно. Когато не виждаш брега, тогава става много приятно, но и твърде опасно. Имаш усещането, че си сам-самичък в безкрая. Винаги съм мислила, че ако смъртта обитаваше земята, щеше да си избере подобно място. То е най-близко до представата ми за пустинята.

— Не си далеч от истината, макар че след време усещането за смърт се променя.

Джема отново потопи веслото си във водата.

— Не мога да спра да мисля за Гръмотевицата.

— Знам.

Двамата с Антъни вече се настигаме един друг в усилията си да разкрием истината, помисли си тя. Работехме заедно върху стиховете и

сега боравим с едни и същи думи. Докъде ли ще стигнем?

По залез-слънце акостираха на малък остров. Джема се намести в кухнята, която Габар бе приспособил на борда.

— Дай ми някаква работа.

— Няма нищо за теб.

— Моля те — настоя тя.

Габар я огледа преценяващо.

— Можеш да нарежеш зеленчуците.

Джема нарязва три купчини зеленчуци и поиска да свърши още нещо.

— Намираш се в реката на живота — отвърна Габар. — Извлечи удоволствие от факта, че живееш.

Джема се загледа в мудните води.

— И аз като птиците на борда не осъзнавам приближаването на края.

Габар ѝ наля ябълков чай.

— Иди да погледаш как залязва слънцето. Ще забележиш, че всеки залез е различен.

Джема се подчини на съвета му като малко дете и се настани на палубата. Отвън на пясъчната ивица се появи Антъни — бе излязъл да набере плодове. Джема го видя да нагазва отново във водата с тежка платнена торба, пълна с портокали. Вече познаваше добре върлинестата му фигура, релефните очертания на костите и мускулите върху нея. Той ни най-малко не осъзнаваше колко красиво е лицето му. Докато Антъни се приближаваше, тя внимателно го наблюдаваше, защото преди не смееше да го прави; забеляза дълбочината в леко подпухналите му очи. Очи, които можеха в крайна сметка да не я преценяват чак толкова прецизно, а просто да я наблюдават.

Антъни се прехвърли на борда.

— Как стана всичко? — попита тя. — Кога Майкъл за първи път дойде да живее в Египет?

Антъни остави торбата на палубата и приклепна, като се взря в зеленината на острова пред себе си.

— Приличаше на ранено куче.

— Говориш за времето преди войната.

— Така е. Но беше наранен. Мразеше всички ни. Според мен е вярвал, че баща ни е убил майка му. Честно казано, с радост заминах за Кхарга.

— Това ли бе причината да заживееш там?

— Донякъде, поне в началото. Не желяех да се състезавам с Майкъл. Не исках да съм до майка ми, за да не му напомням, че е изгубил своята. Или пък че неговият баща е и мой баща. Дори страната бе моя.

— Били ли сте приятели някога?

— Винаги съм вярвал в това. Но след войната той направи приятелството помежду ни невъзможно.

— Мразя тази проклетата война. Мисля, че досега не съм го казвала. Мразя я от дъното на душата си.

По-късно, когато приготвиха вечерята, Габар нареди на Джема да повдигне възглавниците в кухненската част на фелуката и да види къде са складирани фурмите. Освен фурмите тя откри и един уд. Не беше толкова хубав и така майсторски изработен като уда на Амад, но когато го взе в ръце, изпита истинско щастие. Помоли Габар да им посвири след вечеря.

Габар се отчете с две традиционни песни, които не бе чувала преди. Стилът му се различаваше от този на Амад, беше по-прецизен и протяжен.

— Струва ми се, че и Джема може да свири — обади се Антъни.

Габар ѝ подаде инструмента. Джема смутено се засмя.

— Не ми се ще да получите стомашно разстройство — каза тя.

— Ти не се притеснявай за нас.

Тя наведе глава, за да види струните в тъмнината и двамата я загледаха.

— Опитай се да свириш със затворени очи — посъветва я Габар.

Джема вдигна поглед.

— Така свири и учителят ми.

— По-лесно е. Преставаш да мислиш за странични неща.

Джема инстинктивно се усмихна и вдигна лице към звездите. Постава ръце върху уда и затвори очи. Свиреше добре. Като свърши, поклати глава.

— Сигурно приличам на глупачка.

— Напротив — възрази Антъни. — Приличаш на музикантка.

— Има дарба — додаде Габар.

— Дарбите й са много.

Джема се усмихна, благодарна на тъмнината.

След вечерята тя настоя да измие чиниите. Антъни изпрати Габар на носа с лулата и уда в ръце. Коленичи до нея с кърпа за бърсане. Джема му подаде мокра чиния.

— Благодаря ти, че беше честен, когато ми говореше за Майкъл — каза тя.

— Когато сме далеч един от друг, ми е по-лесно да го правя.

— Да, виждам.

Тя замълча, после додаде:

— Когато не си до него, не се чувстваш отговорен за живота му.

Антъни пое чинията от ръцете й и я покри с кърпата.

— Не изцяло.

По-късно те проснаха черджетата си под обсипаното със звезди небе, което продължаваше да й изглежда невероятно. Проговори чак когато се завиха с одеялата си.

— От войната имам и хубав спомен. По време на бомбардировките, когато електричеството угаснеше, звездите се виждаха съвсем ясно на небето. Не бяха чак толкова ярки като тези тук, но ставаха многобройни и обсипваха целия небосвод.

— Варварско е да воюваш — вметна Антъни. — Да бомбардираш мирното население посред нощ.

— Помня, че в началото твърдяха, че до Коледа войната ще свърши. До празниците всичко щяло да приключи. Седмици наред се вслушвахме да чуем сигнала за тревога. Казвах си, че ако бомбардировката не започне навреме, няма и да свърши за празниците. Момчетата на нашата улица полудяваха от нетърпение. Искаха войната. Всички играеха на войници. И тя започна. Предишният ни живот сякаш бе заличен.

Една чапла тревожно изпищя и литна в нощта. Джема се надигна и се загледа в разперените й синьо-сиви криле, които размахваше на

сребрилата лунна светлина. Чаплата безшумно се плъзна надолу по реката.

— Защо не си се омъжила? — попита я Антъни.

— Не знам — отвърна след кратка пауза тя. — Беше абсурдно да мисля за любов по време на войната.

— Но нали войните никога не спират?

Тя затърси с очи познати съзвездия по небето.

— Имаше един мъж. Но той почина.

Двамата потънаха в мълчание — всеки зает със собствените си мисли. Джема се обърна към тъмнината:

— Мислиш ли, че трябва да помним всичко, станало преди?

— Според мен сме тук, за да се учим. Понякога ми се струва, че е добре да забравим. Дори е по-добре.

Джима затвори очи и потъна в странно състояние на полусън, полубудение. Не бе сигурна дали спи, или не. Струваше ѝ се, че е напълно будна, само от време на време сънят надвисваше над нея. Би могло да е страшно, но не беше. Недалеч от себе си виждаше Антъни — той спеше дълбоко.

* * *

На сутринта Джема изпи кафето си и изпадна в транс от златния откос лъчи върху синята вода. Гледаше ги как играят и не мислеше за нищо. В душата ѝ се настани, ако не пълен покой, то поне известно равновесие. Само за няколко дни тя вече възприемаше тялото си по различен начин. Ръцете я боляха от гребането. Кожата ѝ бе потъмняла и тъй като вече не носеше шапка на слънцето, косата ѝ бе станала по-светла. Физическата промяна в непознатата страна ѝ хареса; харесваше ѝ, че вече не се крие на сянка под дърветата на Гардън Сити. Антъни дойде да вземе празната ѝ чаша и тя вдигна поглед към него.

— Имам чувството, че току-що съм пристигнала. Сякаш несъзнателно вървиш, вървиш и го разбираш чак когато се озовеш на друго място. Изведнъж се озовах тук. Не съм сигурна къде съм била преди това.

Антъни прилекна до нея.

— Била си твърде заета, за да разбереш.

Един ибис се носеше над плитките крайбрежни води, сякаш рисуваше по неподвижната повърхност с крайчеца на крилете си.

— Как се чувстваш, след като прекарваш толкова много време в Кхарга?

— Съвсем нормално.

— Подобна изолация е непоносима. И без това сме достатъчно самотни.

— Не и аз.

— С кого си тогава там, в центъра на нищото?

— Най-вече с отшелниците в пустинята. С хора, живели преди много години. Те добре са разбирали това противоречие.

— Мъртъвци.

— Не и за мен.

— А сега?

— Сега съм с теб.

През деня вятърът се усили и фелуката бързо запори водата нагоре по течението. Джема гледеше бреговете на Нил и разпитваше Габар за имената на дългокраките блатни птици, обитаващи плитчините. От време на време хвърляше поглед към Антъни, който с бързи и чисти бодове кърпеше резервното платно с голяма игла. Понякога ѝ приличаше на малко момче. Всичко по него бе наред, никоя от частите му не бе повредена, нито изкривена или повехнала. Все още бе изправен и силен. Тялото не му бе изневерило. Не като на брат му, не като на мъжете, които Джема познаваше.

Струваше ѝ се, че предателството бе напълно непознато за Антъни. Той обитаваше миналото, място, където не съществува предателство. Беше ѝ отнело известно време да го разбере. Отначало си бе помислила, че той отхвърля компанията на всеки, който не може да преодолява трудни моменти, на слабите, които се нуждаят от сигурността на цивилизацията. Но бе сгрещила. Той живееше далеч от другите не защото ги презираше или защото се боеше от тях. Обитаваше пустинята, защото тъкмо там бе научил нещата от живота.

А сега, докато пътуваха по реката, понякога изглеждаше изненадан от присъствието на живи хора край себе си, на същества, които разговарят с него, които му предлагат помощта си. Когато тя

предлагаше да сготви яденето, да гребе с веслото, да оправи леглата и да измие чиниите, той се сепваше.

— Вероятно си мислиш, че не мога да върша много неща — каза му накрая тя.

— Никога не съм пътувал с жена.

— Не е това. Просто не си свикнал да си с хора, които не работят за теб.

Антъни се позамисли и отвърна:

— Права си.

Тази нощ Джема остана будна. Тънкият полумесец на луната се бе напълнил и сега светеше по-ярко от по-далечните съзвездия; от космополитен град на блещукащи сребристи точки небето се бе превърнало в незначително селце. Антъни беше наблизко. Винаги около нея. Тя усещаше дишането му, различаваше отделните видове тишина, която ги обгръщаше. Понякога тишината бе разговор. Друг път тя закърпяше върху горещата плоча на безсилието. Често бе хладна, тъмна и непреодолима. Понякога бе чисто и просто сън.

Джема се надигна. Откъм брега се дочу свистене като предупреждение за тревога. Откъм реката долетя отговор — острият писък на някаква птица. Антъни беше станал и приведен се вслушваше в звуците. Напрягна се, за да чуе шепота на хора.

— Ловци — отбеляза той. — Вероятно на лов за крокодили. От тях изработват чанти и обувки.

Погледна към Джема и добави:

— Не спиш ли?

— Не.

— Опитай се да поспиш. Утре ни чака тежък ден.

Той мина край нея и леко прокара връхчетата на пръстите си по косата ѝ. Тя се отпусна назад в тъмнината и отново се заслуша да чуе дишането му; не заспа, докато не го долови — дълбоко и бавно дишане на спящ човек.

Рано на другата сутрин Габар завърза фелуката на брега. Усетила промяната в движението, Джема се събуди и свали шала от лицето си.

— Къде сме? — попита.

— В Даро. Ще купим камили.

Джема седна и се огледа.

— Къде са камилите?

— На пазара. Той е най-големият в Египет. Оттук не се вижда, но ей там се забелязва пушилка.

Джема прокара пръсти през косата си.

— Виждам я.

— Наближаваме района на холерната епидемия. Време е да навлезем навътре в страната.

Когато прехвърлиха хълма, отвъд който се намираше тържището за камили, Антъни обясни, че техните стопани са пътували трийсет дни от Судан до Египет, за да купуват и продават животни. Камилите, каза той, са дар от Аллаха за хората в пустинята.

— Защо?

— Защото само те могат да оцелеят тук.

Джема забеляза, че краката им имаха нещо като възглавнички, които не им разрешаваха да затъват в пясъка. Можеха да свиват ноздрите си, за да не вдишват пушилката. И сякаш на инат, въпреки хаоса, който цареше на откритото тържище, камилите се държаха удивително спокойно.

Антъни купи на Джема национална кърпа за глава, с която да се пази от слънцето.

— И да нямам толкова подозрителен вид?

— Това също.

Джема забради главата си и започна да оглежда камилата, която щяха да купят за нея. Цветът ѝ бе по-близо до бяло, отколкото до кафяво, имаше огромни кафяви очи и дълги като на момиче мигли. Животното неприлично преживяше. Джема зацъка с език и направи жест с ръка, както Антъни я бе научил. Камилата, от която се очакваше да коленичи, за да може Джема да се качи, отвърна поглед встрани.

Антъни нае едно момче да отведе камилите до Ал-Каср, където същия следобед щяха да оставят фелуката. После Габар щеше да я откара до Луксор и да попълни запасите от храна и вода. След пет дни щеше да ги чака обратно в Ал-Каср.

— Пет дни? — Джема хвърли въпросителен поглед към Антъни.
— В тази част на света няма как да се придвижим по-бързо.
Той я погледна изпитателно.
— Ще се справиш ли?
— Нямам избор, нали?
— Можем да се върнем.
Тя леко го докосна по ръката, отмина го и се качи на борда.

Усетиха отсъствието на Габар още щом направиха първия си лагер в пустинята. Джема тъгуваше за него така, както тъгуваше за реката, за кокошката Хестия и за лодката. Беше седнала върху одеялото на пясъка, а Антъни със събрани около купчината хартия и клони длани се мъчеше да разпали огън. Не й разреши да сготви вечеря. Не й даваше нищо да прави. Беше му благодарна за това; денят беше дълъг и горещ, а язденето на камилата бе интересно, но и доста трудно изпитание. Тя се подпря с ръце на пясъка и усети как той се раздвижи под дланите ѝ. Бяха си устроили бивак до едно отдавна изсъхнало дърво, чиито клони приличаха на оглозгани кости. Очите ѝ обходиха околния пейзаж и затърсиха поне малко цвят. Тук нямаше място за зеленина, нито пролука в пясъка за мъничко влага; нямаше дори сянка, която да разнообрази гледката, наситена с камънаци и пясък. Затвори очи и се опита да си припомни лондонските паркове. Не знаеше какво я чака в Наг Хамади. Мисълта, че ще посети мястото, за което тъй дълго бе мечтала, я изпълваше с безпокойство. Колкото и неудобно да бе мястото, където бяха спрели, тя искаше да протака, да спре времето, да го накара да не лети толкова бързо. Не искаше да пристигне в Наг Хамади и веднага да тръгне обратно. Не искаше да профучи набързо и всичко да свърши.

Взря се в Антъни, който разбъркваше тенджерка с кускус на огъня, хвърляше в него подправки от нащърбената тенекиена кутия за тютюн. Когато тя се настани до огъня, той я погледна. Очите им се срещнаха.

— Какъв е планът за утре?
— Отиваме в Наг Хамади.
— А след това?
— Връщаме се в Кайро.

Джема наведе глава и започна да чертае с пръсти върху пясъка.

— Какво има? — попита той.

— Не знам какво ще последва.

Върху челото ѝ паднаха кичури от косата ѝ. Тя бавно заговори:

— Чувствам се... сякаш се намирам между два свята.

Без да сваля очи от нея, Антъни разбърка жаравата.

— Има един велик учител гностик на име Моноим, който е казал: „Откажи се от търсенето на Бога в творението и други подобни. Ако ще Го търсиш, започни от себе си. Научи кой е тоя вътре в теб, който обявява всичко за свое и казва: «Моят Бог, моят ум, моята мисъл, моята душа, моето тяло». Открий извора на смъртта и радостта, любовта и омразата... Изучиш ли внимателно тия неща, ти ще Го откриеш в самия себе си“.

Джема го накара да повтори цитата и продължи да рисува върху пясъка.

— Би ли могъл да ми го запишеш?

— С удоволствие.

— И как някой може да открие някого в тази система? — попита тя. — Или пък е невъзможно?

— Водеща е винаги любовта, дори за отшелниците в пустинята. Когато обичаш истински, твоят „аз“ умира заради другия — вярвали са в това.

— Тогава как може човек да продължи да живее? Как поддържа отношенията си с останалия свят, щом като „аз“-ът му е мъртъв?

— Според мен това се научава само от личен опит.

— Може би тази стратегия е измислена единствено за отшелниците? Може би имат предвид Божията любов?

— Възможно е. А може би между двете няма никаква разлика?

След като се навечеряха, двамата придърпаха черджетата, на които щяха да спят, по-близо до огъня. Усетила хладината на въздуха в пустинята, Джема загърна коленете си с одеялото. Антъни се бе настанил от другата страна на огъня и бе затворил очи.

— Според мен брат ти не те разбира правилно — тихо каза тя.

— Отношенията между нас са сложни.

— Той мисли, че не можеш да обичаш.

Антъни мълчеше.

— Можеш ли? — настоя за отговор Джема.

— Познавам любовта, макар че брат ми не би признал подобен вид любов.

— Любов към кого?

Дълго време Антъни мълча. После бавно изрече:

— Отговорът на този въпрос не е лесен. Трудно е да го облечеш в думи. Изпитвам любов към миналото. Към звездите. Към красивите стихове. Към Кхарга, след като три дни съм се скитал из пясъците. Или пък към вкуса на водата, към смеха на Зира. Към изящството на майка ми.

— Според мен Майкъл има предвид любовта към някоя жена.

— Да — усмихна се леко Антъни. — Знам.

* * *

На сутринта към тях се присъедини момчето, което Антъни бе изпратил да докара провизии и вода. То пристигна на зазоряване и не слезе от камилата си, докато ги чакаше да станат и се приготвят за път.

— Омар ще дойде с нас в Наг Хамади — обясни ѝ Антъни. — Отлично познава района.

Малкият им керван си проправяше път през скалистия терен към Наг Хамади по стръмната лъкатушеца пътека. В далечината се очертаваше силуетът на Джабал ал-Тариф^[2], надигнал се като вълна, чиято повърхност бе надупчена от пещери и напомняше на пчелна пита. Наоколо бе тихо, чуваше се само тропотът на камилите по пясъка. По врата на Джема се стичаше пот. Тя вдигна косата от тила си и я пхна под шапката. С мъка се бореше със съня. Монотонното клатушкане на камилата я приспиваше, от време на време главата ѝ клюмаше и преди да изгуби равновесие, тя рязко се сепваше и се будеше. Антъни вече не беше зад нея, беше се преместил и яздеше до нея, като с една ръка я придържаше за седлото.

— Можеш да се научиш да си подремваш и върху камилата — каза той. — Но отначало можеш и да паднеш един-два пъти.

Той ѝ подаде кожен мях с топла вода и тя отпи, колкото да навлажни гърлото си. Водата миришеше на мръсно.

— Мисля, че няма да мога да живея по тези места — заяви тя.

— Така е само през първия ден — уточни Антъни и додаде: — Всяко ухажване се нуждае от време.

— В крайния север има една страна. Там слънцето не изгрява в продължение на месеци. Тя се намира по-близо до моята родина, отколкото тази пустиня.

— Ще ти липсва — каза той. — Слънцето ще ти липсва.

Тя изтри потта от лицето си с ръкава на блузата.

— Какво знаеш за Башир?

— Той е бедуин — отвърна Антъни. — Обичаше баща ти.

— Чувала съм доста истории за ролята на бедуините в сраженията срещу генерал Ромел^[3]. Били са се наистина ожесточено.

— Бедуините са като всички останали хора по земята. Те не са варвари, както си мислят някои европейци.

— Баща ми казваше, че живеят в шатри.

— Те са номади, местят се от място на място според сезона, наличието на вода и нуждите на племето. Жените тъкат плата за шатрите от козината на черни кози и овце.

Джема бе затворила очи.

— Но те са воини.

— Когато трябва, добре се сражават. Ала целта им не е да властват над останалите. Просто се стремят да защитават онова, което е тяхно, нищо повече. Те са свободен народ. В тях откривам много повече благородство, отколкото в някои принцове, с които съм се срещал.

— Срещал си се с принцове — повтори като ехо тя.

— Изглежда всичко живо идва в Египет. А когато нечий баща държи ключовете за съкровищницата на старото царство, той вечеря с височества и държавни глави. Идват у дома, за да се образуват. Бил съм малко момче. Никой не се замисля над думите, които произнася в присъствието на деца. Мисля, че тъкмо тогава намаля уважението ми към културата на моя баща.

Антъни се прокашля.

— Като ученик ме караха да наизустявам стихове. Някои от тях завинаги останаха в паметта ми.

И той започна да речитира:

*Ако в тълпата Лорда в теб опазиш,
в двореца — твоя прост човешки смях;
ако зачиташ всеки, но не лазиш,
ако от враг и свой не те е страх...*

Но не лазиш, повтори си Джема наум.

— Пропусна началото.

— Ти го знаеш?

— Изучавахме го в училище.

— Значи сме учили едно и също стихотворение на хиляди километри разстояние един от друг.

— Има една малка разлика — ти си го спомни. Можеш ли да изрецитираш и останалата част?

*Ако мечтаеш, без да си мечтател;
ако си умен, без да си умник;
ако посрещнеш краха — зъл предател
еднакво със триумфа — стар циник...^[4]*

— Може би всичко започва от Киплинг. Може би той е бил твоят първи отшелник в пустинята.

Тя го погледна и се усмихна.

— Обзалагам се, че си постигнал всичко, за което той говори. Трябва да се гордееш със себе си.

Те продължиха да яздят един до друг и когато пътеката се стесни, Антъни остана зад нея. Джема се почувства така, сякаш току-що се е събудила от сън, неотърсила се от мъглявото си усещане, че в живота си Антъни се е ръководил от философията, съдържаща се в няколко реда на едно стихотворение. Че причината, поради която бе сериозен и стеснителен, е, че другарува не с хора, а с идеи. Сега разбра защо двамата с баща ѝ са били приятели. Понякога ѝ се струваше, че тя и Антъни са се сприятелили. Ала той се различаваше от останалите ѝ приятели. Не се опитваше да я успокоява, никога не го правеше. През дългите дни, които бяха прекарвали заедно, тя бе започнала да цени тази негова черта. Тъкмо този негов характерен белег създаваше

свободно пространство помежду им, в което ѝ бе лесно да диша и да се движи; в което никога не можеше да забрави за собствената си личност. Той не носеше отговорност за нея, нито тя за него. Но грижата им един за друг съществуваше. Тъкмо обратното бе с Майкъл, който я караше да усеща, че се претопява и се изгубва в него, че той не би могъл да съществува без нея и че в същото време тя си остава дълбоко самотна.

Когато приближиха Наг Хамади, Антъни се изравни с нея.

— Кажи ми — попита я той, — какво се надяваш да откриеш тук?

— Опасяваш се, че ще остана разочарована? Недей. Очакванията ми с нищо не те задължават.

Антъни взе под внимание думите ѝ и отвърна:

— Исках да ти напомня, че тук не е много безопасно за теб, но мисля, че и ти го знаеш.

Джема не откъсваше поглед от пътеката пред себе си — тя се разширяваше и сега се бе превърнала в тесен път. Навлизаха в покрайнините на Наг Хамади. Минаваха покрай кирпичени къщички и кози. От време на време зърваха някое дете на вратата. Слънцето бе станало кървавочервено и в тясната уличка се носеше миризма на печено месо.

Омар се плъзна от камилата си на земята и отиде да търси някой, който познавал Башир. Те тръгнаха подир един от местните жители и докато прекосяваха града, тишината бе раздрана от боботенето на самолетен двигател. Вдигнаха глави и видяха как някакъв биплан нахлу в яркия пурпур на небето, направи кръг и се върна обратно към Луксор.

Антъни докосна Джема по рамото.

— Не съм сигурен колко бихме могли да останем.

— Защо? Нали човекът, когото познаваш, е тук?

— Летят точно над Наг Хамади. Може да се предположи, че се придвижват насам.

Когато стигнаха до шатрата на Башир, лумналият огнен цвят на небето загасна като пламък. Внезапно се здрачи. Зърнал Джема и

Антъни, дребният брадат мъж, седящ неподвижно пред четвъртитата шатра, стана.

— Чаках ви.

Башир протегна ръка на Джема и каза:

— Добре дошли в дома ми, в моя „бейт шаар“.

Челото му бе дълбоко набраздено: бръчките започваха от върха на извитите му вежди и продължаваха нагоре като вълнички. Очите му бяха дълбоки и топли, носът — остър като клюна на сокол.

— Върте всичко е готово — обяви той.

Башир я последва в шатрата. Подът бе застлан с черги, върху които бяха нахвърляни шарени възглавници. От огъня се виеше дим. Джема разсеяно се вторачи в жаравата. Башир ѝ направи знак да се настани на голямата възглавница.

— Уморена си.

— Радвам се, че дойдох — усмихна се Джема.

Вятърът издуваше платнените стени на шатрата. Тя имаше усещането, че се намира във вътрешността на фенер.

— Тук е живял и баща ми — добави тя.

— Така е.

— С нетърпение очаквах да се запозная с теб, Башир.

— Имам усещането, че те познавам. Когато баща ти говореше за теб и четеше писмата ти, ти сякаш беше тук, до нас.

Джема пое предложената ѝ чаша с чай.

— Знам толкова малко за теб. Нямам представа дори как сте се запознали.

Башир поклати глава.

— Минаха осем години оттогава.

— Къде се срещнахте?

— Недалече от това място. Моите хора пътуваха, както винаги през този сезон. Жена ми беше бременна. Не се чувстваше добре и родилните болки започнаха преждевременно. Трябваше да изоставим фургона си. Тя не оживя.

— А детето?

— Останах, за да погребя и двамата. Край нас мина малобройна експедиция. Единственият, който спря погледа си върху мен, бе баща ти. Той ми помогна да погребя семейството си, а после ме взе със себе си. Даде ми работа.

— Трябва да е било в годината, когато почина майка ми.

— Имахме сходни съдби.

Башир се приближи до малка масичка, върху която имаше снимка в рамка. Той я взе и я подаде на Джема. Беше прашна, намачкана кафеникава фотография на дете. Погледна я отблизо. На снимката беше тя.

— Защо си я запазил?

— Баща ти ме бе попитал дали не искам да бъда бащата бедуин на момичето му. Каза, че колкото повече хора те пазят в сърцето си, толкова по-добре. Той живееше далеч от теб. А ти беше без майка и се нуждаеше от закрила.

Джема сведе поглед.

— Зад завесата — каза той — има вода за миене. Там са сапунът и хавлията.

Тя се миеше и се наслаждаваше на усещането, което предизвикваше водата в душата ѝ. Натърка заплетената си прашна коса със сапуна и задраци с пръсти по скалпа си. Взе кърпата от груб плат и изтри кафявите си глезени, поля с вода занемарения си гръб. После си облече чисти дрехи, седна и се зае да оправя косата си. Тамянът се запали и дъхът му се смеси с миризмата на дима от горящите дърва. В жаравата бяха поставени похлупени купички с тамян. Не мислеше за нищо, но не след дълго осъзна, че за първи път от много дни усеща глад.

Антъни и Башир се върнаха с наръч дърва. Щом я зърна, Антъни застина на място.

* * *

Бяха се настанили на възглавниците около огъня. Башир разсипваше агнешко, кускус и подаваше хляба, полят с рафинирано масло.

Джема последва примера на Антъни и Башир и започна да се храни с трите пръста на дясната си ръка.

— Не знаех, че говориш английски — забеляза тя.

— Баща ти ме научи.

— Но ти познаваш Антъни отпреди?

— Разбира се.

— Срещнали сте се в Оксирих.

— Така е. Помниш ли, Антъни, как тръгнахме през нощта?

— Помня.

— Това стана, когато от Наг Хамади дойде новината. Макар че пристигнахме веднага, някои от апокрифите бяха изчезнали.

— Как така? — учуди се Джема.

— Най-напред трябва да те осведомя кой ги откри. После сама ще разбереш къде са отишли.

Башир им подаде купа с фурми.

— За да отгледаш в камъните някакво растение, имаш нужда от „сабак“ — започна той. — Това е мека плодородна почва, която се намира в близост до базата в Джабал ал-Тариф. Мохамед Али от рода Ал-Саман тръгнал с братята си, както всяка година, да събира „сабак“. Това станало непосредствено след убийството на баща им от един мъж от Ал-Каср. Това убийство бе отприщило вълна от кръвни отмъщения. Братята копаели и обсъждали отмъщението си, когато лопатите им се ударили в нещо. Продължили да копаят и стигнали до човешки скелет. До него зърнали голямо гърне. То било запечатано и много старо. Братята се опасявали, че в него са затворени джинове — зли духове. Но пък гърнето е могло да е пълно и със злато. Мохамед Али вдигнал търнокопа си и го счупил. Нямало злато. Било натъпкано с ръкописи. Мохамед Али ги отнесъл в дома си в Ал-Каср и ги оставил там. Нямали представа какво представляват — дали са ценни, или ще им донесат нещастие. С част от тях майката на Мохамед Али си разпалвала огъня.

— Изгорила ги е?

— Тя е неграмотна. Книгите не означават нищо за нея.

Башир избърса пръстите си в кърпата.

— Когато братята отмъстили за смъртта на баща си, като изяли сърцето на убиеца му, започнало разследване. Полицията всеки ден посещавала дома на Мохамед Али и търсела оръжие. Мохамед предал книгите на един свещеник, Басилиус Абд ал-Масих, за да ги опази. Братът на попадията, учител по коптски език на име Рагхиб, решил, че книгите може и да са много ценни. И тъкмо тогава пристигнахме ние. Тези хора ни познаваха от предишните ни посещения, когато пак

търсехме подобни ръкописи. Баща ти вярваше, че преди много години монасите от „Св. Пахомий“ са ги скрили по тези места.

— Защо е мислел така?

— Защото монасите са ги обичали — намеси се Антъни. — И по тази причина са били отлъчени от църквата. Това е още една от теориите на баща ти. Тя също бе доказана.

Джема спря погледа си върху Антъни, после се обърна към Башир:

— И така, този учител, Рагхиб, е разбрал какво представляват ръкописите?

— Но не толкова добре, колкото баща ти — отвърна Башир. — Дни наред седяха и ги изучаваха. После баща ти изпрати да повикат Стивън Сътън от Оксирих. Когато Рагхиб посъветва Мохамед Али да занесе един от апокрифите в Кайро, за да определят стойността му на черния пазар, Мохамед избра любимия ръкопис на баща ти. Баща ти ги умоляваше да изпратят някой друг, но Мохамед отказа. „Любимият ти ръкопис може да ни донесе щастие.“ Позволи на баща ти да го чете още три дни и да го преписва на чисто. После Мохамед го изпрати в Кайро по нарочен човек. „Ако книгите са ценни, каза той, ще ти подаря тази.“

— Евангелието от Тома! — възкликна Джема.

— Същото. После пристигна Стивън Сътън и се разбраха с Мохамед Али да купят ръкописите. Баща ти се върна в Кайро да прибере Евангелието от Тома. Стивън Сътън остана тук, за да отнесе колкото е възможно повече ръкописи. Баща ти ми нареди да остана със Сътън и да му помогна да се прибере в Кайро. После се случи нещо ужасно. Ръкописите бяха откраднати.

— Кой го направи?

— Бахидж Али, престъпник, поставен извън закона. Човек без душа.

Башир захапа една фурма и продължи:

— Тръгнахме за Кайро. Имало е свличане на земна маса. Стивън Сътън загина. Отначало помислих, че е нещастен случай, ала на мястото се появи Бахидж Али с нож в ръка. Изгубихме ръкописите. Всички до един.

— Нямало е какво да сторите.

Джема се обърна към Антъни:

— Според мен баща ми не е знаел за смъртта на Стивън Сътън, докато не е прочел за нея във вестниците. Мисля, че това е било ужасна новина за него.

— Башир — каза Антъни. — Знаеш ли как текстовете са попаднали у Тано?

— Бахидж Али ги отнесе в Кайро. Тано ги купи, а после пристигна да търси още.

Башир стана и отиде в другия край на шатрата. Протегна се и развърза торбата, която висеше от вътрешната страна на стената.

— Когато Тано дойде, започна да се рови навсякъде, претърси всички къщи наоколо. Изплаши хората. Искаше ми се да можех да защитя онова, което баща ти бе оставил. Един дар от Мохамед Али. Елате при мен.

Антъни и Джема застанаха до Башир. На светлината на лампата те зърнаха избледнелите букви върху папируса, пришит към материята, от която бе изработена шатрата.

— Всички търсеха книги — обясни Башир. — Така че успях да заделя това тук. Кожената подвързия е заровена в пръстта под спалното ми черджо. Зад папируса ще видиш преводите, направени от баща ти. Наричат се „Диалог на Спасителя“.

Джема седна и запрелиства страниците. После зачете на глас:

Ако не знаеш как се е появил огънят, той ще те изгори, тъй като не познаваш корените му. Ако не опознаеш първо водата, значи нищо не знаеш... Ако не знаеш как се е появил вятърът, който духа около теб, той ще те отвее. Ако не знаеш откъде се е появило тялото, което носиш, то ще те погуби... Ако не знаеш как си се появил, не ще разбереш как ще си отидеш...

Тя направи пауза и продължи нататък:

Спасителят рече: Умът е светлината на тялото...

Мария Магдалена разбираше повече, отколкото всички останали ученици.

Башир бръкна в кожената торба зад леглото си и измъкна два огромни плика.

— Той остави и това.

Всеки плик бе надписан. Единият бе адресиран до семинарията „Св. Джон“ в Съри, Англия, а другият до Британския музей.

— Но пликите са празни. Знаеш ли какво е имало в тях? — попита Джема.

— Не ми остави никакви инструкции.

Джема погледна към Антъни.

— Пликите не са достатъчно големи да поберат оригиналите. Дали не са били само за преводите?

— Или за нещо друго, за което не знаем — допълни Антъни.

— Късно е — каза Башир. — А вие сте уморени от дългия път.

Докато си пиеха чая, Башир разчисти наоколо и сложи дърва в огъня.

— Тази нощ ще използвате шатрата ми, госпожице Джема. Мъжете ще спят отвън до огъня.

— Тогава и аз ще спя навън — заяви Джема.

— Жената се нуждае от прикритието на шатрата — възпротиви се той.

— Но жената желае да спи навън. Свикнала е. Иска да гледа звездите. Моля те, Антъни. Кажи му, че е безопасно.

Двамата мъже размениха бързи реплики. Башир не беше доволен.

— Казва, че ще изпрати някого да ни охранява. Твърди, че никак не е безопасно.

— Но това е абсурдно!

— Не разбираш естеството на бедуинското гостоприемство — обясни й Антъни. — Докато си тук, ти се намиращ под закрилата на Башир. Дори само да вечеряш и да си тръгнеш, през следващите три дни пак той ще е отговорен за безопасността ти. Мисля, че би могла да му окажеш внимание и да се съгласиш да спиш в шатрата.

— Ох, добре.

Само след миг тя бе вече навън. Антъни вдигна очи от огъня и я погледна.

— Исках да видя небето — обясни тя. — Ще се поразходя.

— Башир няма да те остави да се разхождаш сама.

— Защо не дойдеш с мен?

Те се отдалечиха от оранжевите отблясъци на огъня и потънаха в сребрилата нощ. Джема тихо заговори:

— Нали ми каза, че Башир не говори английски?

— За да те убедя да не идваш.

Тя се обърна към него.

— Има ли още лъжи? Ако има, искам да знам още сега.

— Не, няма.

— Неприятно е.

— Знам.

— Досега не съм видяла нищо добро от тях.

— Съжالياвам — отвърна Антъни и добави: — Не очаквах да те опозная толкова добре.

Той я изпрати до входа на шатрата и преди Джема да влезе, леко я докосна по ръката.

Утрото бе студено. Във въздуха тя виждаше диханието си — топла мъглявина в утринния хлад. По пода се разстилаше мек килим от светлина, процеждаща се през тъканта на шатрата. Тя изчака Антъни, за да се нахранят всички заедно.

Тримата закусиха с хляба, който Башир бе изпекъл в жаравата на огъня. Досуц като някакъв факир, Башир измъкна отнякъде малко стъклено бурканче с ягодово сладко.

— Баща ти обичаше да го маже върху хляба си.

Джема с усмивка прие предложението му.

— Когато се нахраните, ще ви отведе при Рагхиб — каза той. — Той също очаква да се запознае с вас.

— Нужно ли е да тръгваме толкова скоро?

— Самолетът пристигна — обясни Башир. — Към Наг Хамади потегля малък керван.

— Значи трябва да побързаме, така ли?

— Помисли си, Джема — обади се Антъни. После се обърна към Башир: — Казаха ли ти кой ще пътува с кервана?

— Един европейец с двама водачи.

Джема се вторачи в Антъни.

— Споменаха ли какъв е цветът на косата му?

— Не.

Те мълчешком прекосиха град Ал-Каср. Едно малко козле ги следваше по петите, а хлопката на шията му звънеше ли, звънеше. Земята се бе размекнала от топлината — неплодната земя, която се нуждаеше от „сабак“.

Башир ги отведе до малка кирпичена къща. Стените ѝ се бяха напукали от жегата и бяха станали тъмнокафяви. Безбрежната небесна синева се бе изцъклила от слънцето. Единственото истински лазурносиньо беше току над главите им.

До ушите на Рагхиб беше вече достигнала вестта за тяхното пристигане и той отвори вратата, преди Башир да успее да почука. И двамата се усмигнаха.

— Ето го и Рагхиб — обяви Башир. — А това е Джема, дъщерята на професор Бастиан. Дошла е чак от Англия.

Рагхиб имаше кръгло и гладко лице. Той протегна ръка и топло стисна ръката на Джема.

— Добре дошли, добре дошли!

— Рагхиб е образован мъж — гордо изрече Башир. — Завършил е училище в Кайро.

— Заповядайте, влезте. Радвам се да ви видя. Запазил съм нещо за баща ви.

Той се засмя.

— По-скоро домът ми го пази.

Вътре цареше полумрак. Върху писалището гореше газена лампа. Утринната светлина се процеждаше през пукнатините на стените. Когато очите ѝ свикнаха с тъмнината, Джема видя, че Рагхиб протегна ръката си над писалището и премести един квадратен отрязък от стената. Отвътре измъкна малък вързоп и го постави на писалището. Страниците, изписани от ръката на баща ѝ, бяха увити в парче дебела мушама. Рагхиб отпусна фитила на лампата, за да увеличи пламъка ѝ. Разви страниците и махна с ръка на Джема и Антъни да се приближат. Те застанаха до него и се надвесиха над ръкописа.

— Прилича на писмо — обади се Джема.

— Зад него има копие на същото това писмо — обясни Рагхиб.
В писмото пишеше:

До игумена на семинария „Св. Джон“

Пиша ви това писмо не само за да уредя стария ни спор, но и за да ви предложи една история. Нека се върнем към самото начало.

Още когато за първи път зърнах Евангелието от Мария Магдалена и след възникналия спор с наставниците си в „Св. Джон“ бях помолен да напусна семинарията, многократно съм си задавал един въпрос: наистина ли Бог е създал човека или човек е създал Бог? Цял живот търсих отговор на този въпрос. Сега вече го знам и също като апостол Тома съм разтревожен.

Ако трябва да задам един-единствен въпрос, на който да ми се отговори, той ще бъде следният: как и кога църковните отци са решили да превърнат Възкресението Христово във физическо възкресение, възкресение на плътта и кръвта — как стана така, че ярката светлина на Неговия дух, виждана от мнозина, е приела формата на човек, видяна само от дванайсетте мъже, които по-късно свидетелстват, че е бил човек. Всъщност те твърдят, че Иисус е бил до такава степен жив, дотолкова реален физически, че е ядял варена риба. Тези мъже, така наречените свидетели, са станали единствените наследници на Вярата и със своето свидетелстване са формирали най-затворения клуб на земята. Много скоро след това всеки, който не е бил съгласен с тази буквална интерпретация на възкресението, е бил заклеймяван като еретик.

В интерес на истината трябва да подчертаем, че Мария Магдалена първа вижда възкръсналия Христос — тъкмо тя събира обезкуражените и отчаяни негови ученици и ги запознава с неговото учение. Тя споделя видението си с останалите ученици. Петър например ѝ се присмива и се съмнява в думите ѝ. Но до вечерта на същия ден Петър

вече твърди, че не друг, а тъкмо той е получил такова видение. Мария няма да продължи да съществува като единствена връзка със Спасителя. И много скоро разказът приема нова форма. В него Петър е онзи, който пръв вижда възкръсналия Христос; Петър е онзи, когото Христос собственоръчно определя за свой наместник, който да наследи стадото му.

Нямам никакво намерение да хвърлям сянката на съмнението върху Иисус, защото той е бил истинско чудо, а само върху разказа за възкресението, който идеално е пасвал на интересите на политиците по онова време. Колко са на брой онези, които са виждали духа на Иисус да се възнася? Безброй гностици, сред които тревожният Тома, наричан от Иисус свой близък: той е бил изпълнен със съмнения във физическото възкръсване на Иисус, но не и във възкресението на душата му. Защо символичното му възкресение не е било жизнеспособно? Защото е щяло да отвори вратите пред голям брой очевидци. Отците не са щели да бъдат в състояние да упражняват контрол. Щели са да бъдат принудени да установят демократични правила в църквата.

Подобна вероятност не е съществувала. Докато най-силното оръжие на църквата е затвореността, аз съм уверен, че не това е било намерението на Иисус. Колко бързо църквата е изгубила представа в какво е вярвал техният Спасител, какво е проповядвал и вършил!

После идват християнските войни. Петър отива в Рим. Когато император Константин се покръства и провъзгласява християнството за единствената официална религия в Рим, Йерусалим на юдеите оспорва самообявената власт на Рим и три пъти започва война заради това. На три пъти римските войски доказват своята сила. Накрая юдеите са прогонени от Йерусалим. След това вече никой не оспорва кое точно е православното християнство. Военните решават въпроса окончателно.

Ако трябва да ви предложи дар, който да ви помогне да оцелеете, бих подарил на църквата ви сила вместо

непреклонност. Бих развързал двата възела, завързани порано, възли, които никога не би трябвало да се завързват; възли, превърнали се в безформени ганглии, които прекъсват кръвообращението и поставят църквата в положение на съдбовна изолация. Бих върнал жените на мястото, отредено им от Исус, като активни разпространители на вярата и учението му и като водачи. Каква е тази ревност, която любовта и уважението му към жените събуди в несъвършените мъжки сърца? В Евангелието „Пистис София“^[5] Мария признава: „Петър ме кара да се колебая: боя се от него, защото той ненавижда жените“. Колко неподходящо е за човек като него да основе религия.

Оттук произлиза и заблудата, че до Бог може да се стигне по един-единствен път, чийто единствен господар е църквата. Как става така, че от многобройните религиозни традиции в света само една е истинската? Нима вашият Бог е Бог само на онези, които влизат в построената от вас църква? Нима неговата любов се подчинява на условия? Отхвърлянето на останалите религии е грях на невежеството, довел до кръвопролитни походи и инквизиции, нетърпимост и смърт, смърт, смърт. В името на Бог.

Нима Бог е защитавал подобно нещо? Исус, човекът, който никога не се нарече син Божи? Исус, чиито най-близки последователи са вярвали, че във всички религии има истина, че трябва да уважаваме всички свещени писания? Исус, който е обожавал и уважавал жените?

Исус, любящият. Любящият.

Ще откриете всичко това до най-малките подробности в евангелията, които предците ви са опитали да унищожат, евангелията, които сега ще бъдат върнати на хората. Чрез тях ние получаваме възможност да простим и да поправим печалните човешки прегрешения от миналото. Без колебание ги наричам „дадени ни от Бога“. Това е възможност да се върнем към началата, към

първоначалните истини. Възможност да възродим оригиналното съдържание и духа на учението Христово. Прочетете тези евангелия и открийте възможността да построите наново една вяра, която би могла да се засели в душите на толкова много хора. И в тяхното възкресение открийте възкресението за собствената си църква.

Отвън нахлуваше светлина. Джема се чувстваше така, сякаш бе изплувала от дълбините на океана. Башир каза:

— Имаме посетител. Видях го да стои отвън и да слуша.

Отначало не можаха да различат силуета на прага. Когато той се появи във фокуса на вниманието им, Джема стана от мястото си.

— Изразихте се като в криминален филм. Всъщност не можех да помръдна от мястото си. Та кой би могъл?

Тя тутакси разпозна гласа. Когато погледът ѝ се приспособи към белезникавата светлина, тя зърна пред себе си ухиленото лице на Роберто Дентън.

— Баща ви бе отличен писател — продължи той. — Можеше да убеди всекиго във всичко. Подобна дарба не се среща под път и над път. Беше роден водач. Хората го следваха без никакво колебание. Ако владееше силите на злото, това щеше да е пагубно за тях. Но той бе добър човек. Просто обърка пътя.

Дентън протегна ръка и рече:

— Мисля, че у вас има нещо, което ми принадлежи.

Башир застана като щит между него и Джема.

— Всичко е наред, Башир — каза тя, като не откъсваше поглед от писмото върху писалището. — Не виждам тук да е написано името ви.

— Но можете да видите наименованието на общността, към която принадлежа.

— Семинарията „Св. Джон“ — тихо произнесе Джема.

Тя нито се подразни, нито се изненада. Все още бе завладяна от образа на баща си, закриляна от красотата на света, който би могъл да настъпи. Роберто Дентън не бе нищо повече от един случаен наблюдател.

— Сега ще взема онова, което баща ви е оставил за мен — за нас.

Тя спря погледа си върху него. Бледата му кожа блестеше в жегата на задушната стая.

— Трябва да повярвам, че вие сте посоченият представител на семинарията „Св. Джон“, така ли?

— Повече от половината ми живот премина там, а през първите години бяхме заедно с баща ви. Колко съжالياвахме, че го изгубихме! От избраните пътя към Бога малцина притежават подобно просветление. Защо ли не го използва да освети пътя на вярата!

— Какво знаете за неговата вяра? — попита Джема.

— По едно време и аз бях повлиян от нея. Но уви! По-късно учението взе превес.

— Мислите, че това е прегрешение?

— Вижте докъде я докара. След семинарията баща ви, който жадуваше за взаимност, бе принудително поставен в изолация. След като създаде семейство, той избра да работи в чужбина. По-голямата част от живота си прекара в чужда страна, сам-самичък. Попаднали в изолация, ние губим посоката, като си изграждаме съвършено нови светове, които да заменят този, който обитаваме. Същото направи и баща ви, след като ни напусна — след като напусна и вас.

Настъпи тишина. После Джема започна:

— Значи баща ми е бил самотен фанатик, така ли?

— Може би беше твърде начетен за самотното си съществуване.

— Не ми се вярва да съществува чак такава начетеност. И какво значение има, че е бил сам?

— Защото ние сме същества, които обичат да създават отношения помежду си. Разбираме света само когато сме заедно. И заедно откриваме пътя си.

— Това не се отнася до мен.

— Не се изненадвам — усмихна се Дентън.

Джема не обърна внимание на забележката му и попита с безизразен тон:

— И така, кого представлявате в момента?

— Дълга история. Но вие, госпожице Джема, можете да се поучите от нея.

— Джема? — обърна се към нея Антъни.

— Няма нищо.

Сякаш някой я посъветва да го изслуша и това бе баща ѝ. „Остави го да ти покаже кой е.“ Тя наблюдаваше Дентън, който прекоси стаята, приближи се до масата и издърпа един стол. Когато тя отказа да седне, той се намести на него.

— След като напусна семинарията, баща ви завърза кореспонденция с нас. Не прекъсна отношенията си със „Св. Джон“. Както вече казах, той бе истински интелектуалец.

Дентън произнесе последната дума с кисел тон.

— Макар че се готвеше да посвети живота си на Бог, той не се отказваше от света. Непрекъснато се ровеше във вестниците и списанията и се превърна в наш информатор: разказваше ни прочетеното и резюмираше световните новини.

Дентън се усмихна на малката групичка около себе си и продължи:

— Един ден ни съобщи за някакво откритие — текст, закупен в Кайро от немски учен. В статията пишеше, че текстът от Кайро включвал в себе си оригинални евангелия — различни от онези, които знаехме наизуст. Твърдеше се, че едното от тях е Евангелието от Мария Магдалена.

Дентън огледа лицата им, сякаш зад тях се криеха много други слушатели.

— От този ден насетне заваляха въпросите. При всяко споменаване на библейски сцени с Христос и апостолите баща ви ни питаше какво ли е било спестено от написаното. Дали пък и Мария Магдалена не е присъствала? Дали наистина са спестили думите ѝ и факта, че е присъствала? И по каква причина? Беше неустоим. Харизматичен. Мнозина от нас биха го последвали и в огъня. Ала това стана невъзможно, тъй като той постави въпроса пред абата и другите надзорници и помоли да го пуснат да отиде в Берлин. Искаше да види евангелията със собствените си очи. Когато не му разрешиха, той тръгна на своя собствена глава. Вратите на църквата се затръшнаха зад него. Никога нямаше да се отворят. Бог ни изпраща изпитания, Джема, и понякога не можем да ги превъзмогнем. Баща ви не успя да превъзмогне Божието изпитание и избра познанието пред вярата. Запрати целия си свят в небитието.

Дентън се взря в Джема в полумрака на стаята.

— Започвате ли да разбирате? Сърцето на нещастника бе разбито. *Той бе изгубен.*

Джема отвърна погледа си от него.

— Няколко години по-късно — продължи Дентън — прочетохме негова статия. Тя премина като мълния из семинарията.

Дентън подигравателно изръкопляска.

— Чарлс Бастиан бе станал археолог. Продължи да ни изпраща статии за изчезналите части от животоописанието на Иисус. Били изчезнали, твърдеше той, защото хората ги скрили. Бог нямал нищо общо.

— Достатъчно ли чу, Джема? — намеси се Антъни.

— Не, искам да чуя и края.

Дентън ѝ се усмихна с одобрение.

— След време разбрахме, че е заминал за Египет. Всяка година получавахме писма от него. И накрая, миналата година ни писа за някакво важно откритие, като споменаваше, че най-последно е намерил доказателства за твърденията си. Най-напред щял да ги открие пред нас — пред ордена, който го бе отхвърлил. Били сме сгрешили в някои неща. Иисус би желал жените да са част от църквата, би оставил на мира останалите религии, не би създал затворена система на властта. Последното съобщение на баща ви щяло да ни накара да осъзнаем, че книгата за християнството трябва да бъде пренаписана. И ние не бивало да гледаме на това като на нещо вредно. Ръкописите били наистина чудесни, твърдеше той. Искал да ги сподели с нас, а после и с целия свят.

— Но това не е било приемливо за вас — забеляза Джема. — Нали така, господин Дентън?

Дентън отвърна на погледа ѝ, очите му бяха твърди като кремък.

— Какво мислите, госпожице Бастиан?

— Мисля, че не е било така. Изпратили са ви да го спрете. А може би сте го направили доброволно.

— Дойдох да взема онова, което ни бе обещал.

— Това писмо и всичко останало...

— Да.

— И откритите от него ръкописи.

— Еретичните евангелия са под закрилата на църквата.

— Напълно съм наясно защо мислите така.

Антъни се прокашля и продължи да се взира в Джема. Тя го погледна и леко поклати глава.

Дентън произнесе следващите си думи с болезнена провлаченост.

— Схващате ли колко е жестоко да разклатиш вярата на хората в тези времена?

— Кой сте вие, че говорите така?

— Хората имат толкова малко неща, на които да се опрат.

— Тогава им предложете по-истински Бог.

— И мислите, че истината ще ги направи свободни? — засмя се Дентън. — Няма да стане. Последното нещо, което хората искат, е да се разколебае вярата им.

— Че как един Божи човек е стигнал до подобно прозрение?

— Още сте млада. С времето и на вас ще ви стане ясно.

— Кое ще ми стане ясно?

— Че хората не могат да се управляват сами. Имат нужда от порядък, нуждаят се от баща.

— В лицето на папата ли? Чучело, създадено от тях самите?

— И вие сте атеистка като баща си. — Дентън изтри челото си с носната си кърпа. — И вие проповядвате неговите истини.

Джема продължи:

— Според мен другата причина да дойдете, е да се уверите, че баща ми не е бил прав.

— Наистина не беше — решително заяви Дентън. — Баща ви не беше прав. Не бях ли свършено ясен? Вашият прочут и начетен баща изгуби посоката.

Джема мълчаливо изучаваше мъжа срещу себе си.

— А може би я е намерил — тихо изрече тя. — Може би вашето сърце е било разбито, господин Дентън. Нали за малко сте щели да го последвате в огъня? Нали, господин Дентън?

Дентън заби поглед в пръстения под. Когато вдигна очи, на устните му играеше странна усмивка.

— Във всеки случай — намеси се Антъни — това писмо не е адресирано единствено до вас.

Останалите едва доловиха сепването на Дентън.

— Не е — додаде Джема. — В случай че си мислите, че имате всички права върху последното съобщение, оставено от баща ми.

Дентън се обърна към писалището и приближи стола си до него. Газената лампа хвърляше мъждива светлина върху разгърнатите страници. Той вдигна едното писмо, за да види следващото и кимна с глава.

— Познавам добре този почерк.

Наведе се да прочете думите и Джема погледна към Антъни.

— Мисля, че трябва да си вървите — заяви Антъни. — Веднага, господин Дентън.

— Момент. А, ето го! Върха на интелектуалната мощ. Ако трябва да ви предложат дар, който да ви помогне да оцелеете... бих върнал жените на мястото, отредено им от Иисус, като активни разпространители на вярата и учението му и като водачи. Каква е тази ревност, която любовта и уважението му към жените събуди в несъвършените мъжки сърца?... Каква проникателност от страна на баща ви, госпожице Бастиан!

Устните на Дентън се изкривиха в нещо подобно на усмивка, напомняща по-скоро гримаса; той се извърна от писалището, ръката му беше наполовина протегната като скършено крило на птица. Беше вперил очи в Джема, когато блъсна с ръка газената лампа, катурна я върху отворените страници и тя се счупи. Последното, което тя видя, преди стаята да потъне в мрак, бе усмивката на Дентън.

Само след миг листата и мушамата се запалиха, избухна ослепителен пламък. Той близна якето на Дентън, припна по разлетия върху тялото му керосин и то се превърна във факла, чиито огнени езици облизаха лицето му. Писькът му раздра тишината и ги сепна от парализата, в която бяха изпаднали.

Башир тутакси разкъса робата си и я хвърли върху пламтящото бюро. Миг след това Антъни издърпа чергата от пода и зави Дентън с нея, като загръщаше димящата материя, докато дребният мъж се дърпаше. Задушната стая се изпълни с миризма на изгоряла плът и коса.

— Отворете вратата, за бога! — викна Антъни.

Слънчевият лъч, прорязал пространството на две, заслепи Джема. Тя виждаше само онова, върху което той падаше: част от загърнатата в черга фигура на Роберто Дентън, ръцете на Антъни, който го придържаше, голия под и пепелта от хартия, която тихо се

носеше във въздуха. Тишината в стаята се нарушаваше единствено от стоновете на пострадалия.

Башир бе измъкнал отнякъде меч и бе застанал над Дентън като палач. Джема вдигна ръка и се надвеси над обгорения мъж.

— В якето му са били втъкани найлонови нишки — каза тя. — Те са се стопили и са залепнали за кожата му. Да ви се намират санитарни материали?

— Ще лекуваш това животно? — попита Башир.

— Професията ми е такава.

После се обърна към Антъни:

— Нося малка санитарна чанта в торбата си. В нея има мехлем против изгаряне и марля. Има и морфин. Ще му потрябва.

Джема почисти раните на Дентън и на Антъни му се стори, че тя проявява странна нежност към англичанина. Когато внимателно смъкна полустопените му дрехи от горната част на тялото му, за да се погрижи за по-незначителните рани, тя остави долу пинсетите си, мехлема и марлята.

— Имате ли алергия към морфин?

Дентън мълчаливо поклати глава.

— Ще ви направя инжекция, която ще облекчи болките ви, за да мога да се заема с по-дълбоките изгаряния.

* * *

По-късно Антъни и Джема стояха навън в тъмното. Въздухът им се стори чист и мек след вмиρισаната на изгоряло стая. Рагхиб бе отишъл у сестра си. Башир бе застанал пред къщата в позата на ангела на отмъщението, когато Джема настоятелно молеше да я пусне да пренощува вътре с Дентън.

— Той вече не може да ме нарани — увери го тя и додаде: — Баща ми би одобрил подобно действие.

— Има един човек — каза Башир. — Бедуин, целител. Той би могъл да се погрижи.

— Утре. Тази нощ аз ще остана при него.

Дентън се събуди посред нощ, облян в сълзи. Джема бе постлала черджето си в другия край на стаята. Антъни спеше отвън пред вратата. Тя подпря главата на Дентън и намокри устните му с вода. Раните му бяха кървавочервени и възпалени. Едното му око бе подутото.

— Ще ти направя още една инжекция морфин — бавно каза тя. — За да си починеш добре.

Дентън впери единственото си око в нея, докато тя се мъчеше да открие в полутъмнината незасегнато от огъня място, за да забодне иглата. Усети как тялото му се отпусна.

— Трябва ми свидетел. — Думите излизаха от устата му тихо, като дихание.

— После.

— Бог избра теб, дъщерята на мъжа, довел ме на това място.

Тя придърпа одеялото около раменете си и се загледа в него.

— Ако онова, което чувстваш, е вина, недей. Няма да забравя думите, написани от баща ми. Разбирам ги отлично. Те са вътре в мен. Ще си останат навеки в душата ми.

Отдалечи се от Дентън и се облегна на стената. Внезапно я обзегнав и поиска да го лиши от правото му на изповед. Но Дентън задряма. Когато той заговори отново, Джема бе затворила очи.

— Баща ти направи същата грешка, която мнозина образовани мъже правят — тихо добави Дентън. — Забрави, че хората са мързеливи. Нуждаят се от водач.

— Може би са нямали възможност да управляват сами себе си, не са разполагали със средствата за това.

Джема протегна ръка за санитарната си чанта и извади още една ампула морфин.

— Казано им е да не мислят, а да вярват. Добрият християнин не се съмнява. Добрият християнин приема всичко за даденост. Няма значение дали го разбира, или не.

Дентън с облекчение подаде ръката си. Джема изчака опиятът да му подейства. Не се върна до стената, а остана при него. Искаше да го гледа в очите.

— Според мен ето какво е станало. Баща ми е смутил вярата ти. Затова сега си тук. Баща ми е посял семената на съмнението в душата

ти. Накарал те е да мислиш. Макар да не си свикнал на това, не можеш да се отървеш от съмненията си. Разяждат те отвътре.

Измина известно време, преди Дентън да отговори. Когато отвори уста, думите му едва се разбираха.

— Съмнението е по-малкият грях — неопределено се усмихна той. — Грехът на баща ти бе съдбовен, той засягаше самите основи на вярата. От самото начало проявяваше горделивост. Трябваше непременно да убеди своите надзорници, отците, които го прогониха, че е прав. Заяви, че книгата на християнството трябва да бъде написана отново.

Дентън зафъфли:

— Използваше цитати.

— От ръкописите, открити в Наг Хамади.

— Да.

— Доказателства, заради които можеш дори да бъдеш убит?

Дентън безсилно удари с юмрук по пода.

— Той прояви наивност!

— Кой го уби?

— Има ли значение? Баща ти се изправи пред сили, много по-могъщи от него.

— А срещу какви сили се изправи ти? В момента си един обгорял затворник, който се изповядва пред човек, неизпитващ нито съжаление, нито милост.

— Но ти не си безмилостна — усмихна се той едва-едва. — Виждам го в очите ти.

— В тях виждаш само отвращение — каза Джема и се изправи.

— Не си отивай.

— Чух разказа ти. Гузен си и дори не можеш честно да си го признаеш.

— Нямах желание — отвърна той.

Джема извърна поглед.

— Защото го познавах. Всички мислеха, че бих могъл да променя решението му. Надявах се, че ще го върна в лоното на църквата.

— Уестърли — обади се Джема. — Получавал си инструкции от Уестърли.

— Не бях смел като баща ти — примига с насълзени очи Дентън.
— Но независимо от това го последвах в огъня. Умря, без да се мъчи
— прошепна накрая той.

Тя се вцепени. После коленичи до обгорялото му лице.

— Какво каза?

— Казах, че смъртта на баща ти не беше мъчителна. Каза ми, че разбира — леко се усмихна Дентън. — Каза, че се радва, че умира от моята ръка, от ръката на човек, когото познава. Кръговратът на живота му завърши.

Джема остана неподвижна, затаила дъх.

— Какъв кръговрат?

— Върна се при Бог.

Настъпи мълчание. После:

— При чий Бог?

Едва излизащият от гърлото му глас прозвуча настойчиво:

— *Нашия* Бог.

Тя се надвеси над него и през ума ѝ минаха какви ли не сценарии. Щеше ѝ се да го хване за гушата и да го удуши. Но отстъпи назад. Дентън се напрегна да я види, окото му щеше да изскочи от орбитата си. Тя осъзна, че той това и желаше. Опрощение, спасение чрез насилие. Някой друг да го спаси от самия него. Тя прибра санитарните си материали, като му остави малко от мехлема, три ампули морфин и спринцовка. Дентън проследи движенията ѝ със здравето си око. Нямахше да получи от нея онова, което желаше. Тя нямахше да го удави в омразата си.

— Къде е Библията ти?

— Не я нося.

Дентън бе затворил очи и ги стискаше.

— Вече не мога да го почувствам. Не усещам Бог в себе си.

Преди да го остави, тя се насили отново да се надвеси над него — погледна го право в обгорялото отвратително лице и докосна с устни челото му. Прошепна в ухото му:

— Ето какво е щяла да направи Мария Магдалена.

[1] Гръцка богиня на домашното огнище. В римската митология тя се нарича Веста. — Б.пр. ↑

[2] Скалист склон край бреговете на Нил в Горен Египет. — Б.пр.

↑

[3] Генерал от нацистката армия, командвал германско-италианската офанзива в Северна Африка през март и април 1941 г. — Б.пр. ↑

[4] Цитирано е известното стихотворение „Ако“ на английския писател Ръдиард Киплинг. Превод Стоян Медникаров. — Б.пр. ↑

[5] Гностично съчинение, приписвано на известния гностик Валентин, роден в Александрия и живял през II в. сл.Хр. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ТРИЙСЕТ И ПЕТА

Антъни я чакаше навън. Джема мимоходом го погледна и се свлече на земята. Той приседна до нея.

— Друг трябва да се погрижи за него — каза тя.

— Все някой ще го направи.

— Оставих му достатъчно морфин, с който да се самоубие — отбеляза тя. — Но не искам да умре. Ще ми се да остане насаме с мислите си.

— Хайде — подкани я Антъни. — Да си тръгваме отгук.

— Каза, че баща ми е направил пълен кръговрат. Опита се да се изрази поетично. Боя се... Боя се, че никога не ще бъда достатъчно силна, за да му простя.

— Рано е за това.

Тя вдигна поглед към него.

— Не разполагаме с достатъчно време, нали виждаш? Днес си тук, утре те няма.

Когато се върнаха при Башир, багажът им беше събран и струпан пред шатрата. Видяха и два коня, които стояха с клюмнали от жегата глави. Слънцето бе в зенита си и хвърляше палеци лъчи към земята. От вътрешността на шатрата се появи Башир. Без да хвърлят никаква сянка, тримата застанаха под отвесните лъчи на безмилостното слънце.

— Готови сте — каза Башир. — В самарите има храна. Водата е достатъчна да стигнете до кладенеца на Ибрим.

— Какво става? — попита Джема.

— Получихме съобщение от Габар — поясни Антъни. — Трябва незабавно да тръгнем. Този път уговорих да получим коне.

Джема погледна към Башир.

— Не съм готова да тръгна.

— Нямаме избор. Габар няма да ни чака.

— Ще отида по-късно. Башир ще ми намери водач.

— Не, Джема. — Антъни строго я погледна. — Тръгваме заедно.

Тя се обърна към Башир:
— Но ние току-що пристигнахме.
— Така е пожелал Бог.
— Ще се върна — каза му тя. — Тук ли ще бъдеш?
— Тук.
— Ще ти пиша.
— Пиши ми, както би писала на баща си.
— Благодаря ти, Башир... — поколеба се тя, после додаде: — За това, че не си забравил за мен.
— Надявам се, че трудностите са останали зад гърба ти.
Башир наклони главата си на една страна.
— Бог да те закриля, дъще.

Обратният път към реката беше мъчителен, въздухът бе като в гореща баня. Не им беше възможно да разговарят помежду си. Джема бе съкрушена, погълната от мъката си. Всеки изминат километър я отдалечаваше от Башир, отдалечаваше я от баща ѝ. На хоризонта не я очакваше нищо съществено. Бъдещето ѝ се струваше несигурно и неясно като химера.

Дръпна юздите и притисна крака в самара. Усети „Диалог на Спасителя“ в торбата, единственото, което бе взела със себе си от Наг Хамади. Но бе загубила много повече; безценни неща, които бе притежавала само за един ден. Писмото от баща си, началото на приятелството си с Башир, царството на Наг Хамади.

„Ако не разбираш откъде идва огънят, ще изгориш в него...“

На фона на пустошта изплува обгореното лице на Дентън. Тя осъзна, че никой нямаше да дойде да го прибере. Той никога нямаше да си отиде от Наг Хамади. Вторачи се в гърба на Антъни, в тъмната ивица пот, която стигаше до средата на ризата му. Дясната му ръка, опърлена при досега му с пламтящото тяло на Дентън, бе превързана с марля.

Като стигнаха до Ибрим, те слязоха от конете, за да ги напоят. Антъни хвърли коженото ведро в кладенеца и го издърпа обратно, водата се разплиска и нейният кон пръв започна да пие.

Джема приседна до него и нахлупи шапката над очите си.

— Какво каза Габар?

— Струва ми се, че в думите му имаше скрит смисъл. Нещо се е случило.

— Какво повече от това?

Антъни намокри една носна кърпа и ѝ върна юздите на коня. Коленичил пред нея, той нежно свали шапката ѝ и избърса прашното ѝ чело с кърпата.

— Съжалявам, че се наложи да тръгнем по този начин.

Щом усети хладната кърпа на лицето си, Джема примижа от удоволствие.

— Предполагам, това бе единственият начин, по който можехме да си тръгнем.

Фелуката на Габар стоеше привързана под сянката на една финикова палма. Той бе клюмнал на руля и дремеше. Докато Джема се миеше в реката, Антъни развърза торбите от конете и ги хвърли на борда. Отне му половин час да разтовари конете. Когато се върна, Габар го чакаше на носа на фелуката.

— Тръгнах, още щом чух — каза той.

— Какво си чул?

— Бомбардират Кайро. Войната е започнала преди два дни.

— Израел бомбардира Кайро, така ли? — попита Джема.

— Дочух, че имало много изненади. Изглежда военновъздушните им сили са много по-мощни, отколкото очаквахме.

— Боже мой — промърмори Антъни.

Габар отпусна платното и избута лодката обратно на течението на реката. Когато носът ѝ се разлюля на вятъра, Антъни бегло погледна към Джема.

— Значи така — тихо рече той. — Нова война.

На връщане пътуваха бързо, вятърът неизменно духаше от юг. Антъни и Джема седяха от двете страни на фелуката и гледаха в различни посоки. От време на време Джема поглеждаше към него, ала той бе непоколебим — остана с гръб към нея.

Видяха самолетите. Там, където те изсипваха бомбите си, тихо се издигаха кълба дим. Близко до Кайро, по двата бряга се бяха събрали

хора, които сочеха с ръка и гледаха. Децата бяха възбудени. Възрастните се вираха в небето. Никой не осъзнаваше опасността, която ги дебнеше в тишината.

Късно следобед Джема седна в предната част на лодката, неспособна да помръдне. Беше вперила очи в хоризонта. Антъни коленичи до нея.

— Ела да хапнеш нещо.

— Защо нищо не се чува?

— Понякога звуковете се разпространяват по странен начин в пустинята. Нещо като звуков мираж.

— Изкачих се до върха на Голямата пирамида — каза тя. — В деня, когато ходихме в магазина на Еид. Над главата ми прелетя самолет, толкова ниско, че успях да зърна пилота. Самолетът беше военен, но не бях виждала друг, подобен на него. Трябва да е бил на разузнаване. Казах си... взех го за нещо друго. За поличба.

— Ела да седнеш. Хапни нещо. Кой знае кога пак ще ядем.

Двамата седнаха един срещу друг, от време на време очите им се срещаха. Това щеше да е последното им хранене на борда. Габар им бе приготвил студена салата от жито с краставица, домати и джоджен. Нямаше какво толкова да си кажат.

— Габар не иска да влезе в града — рече Антъни. — Ще трябва сами да се справим. При нилометъра^[1] можем да хванем речно такси в северна посока.

— А после?

— После ще те отведе в къщата на семейството ми.

— При Майкъл.

— Да, при Майкъл.

В града нямаше речни таксите. Древните стъпала покрай нилометъра бяха изпълнени с хора. Джема се обърка и не знаеше дали те се изкачват, или слизат към реката. Гледаше ги как се блъскат, как се карат на висок глас, как объркването им преминава в паника.

— Истински хаос — забеляза Антъни. — Трябва да си проправим път на север.

Тръгнаха пеша по бомбардираните улици, от време на време Антъни протягаше ръка назад към Джема, за да се увери, че хорското

течение не я е завлякло встрани от пътя. Цели квартали бяха в руини. Полицайте се бореха с барикадите и с полуделите граждани, които се мъчеха да влязат в разрушените си домове. Антъни се спря да поговори с един от тях и Джема наблюдаваше жестовете на полицая — ръцете му се превръщаха ту в самолети, ту в бомби. Антъни се върна при нея и я хвана за лакътя.

— Никой не знае броя на жертвите — каза ѝ той. — Всички комуникации са прекъснати. Огромният град се е превърнал в изолиран остров.

По-нататък, в стария коптски квартал, се издигаха стълбове черен дим и облаци от душен прах, виждаха се хора, които панически бягат. Сега вече ясно чуваха самолетите. Бомбардировачите пикираха над главите им и изсипваха смъртоносния си товар като коледни подаръци. Джема застина на мястото си с очи, вперени в небето.

— Много странно — рече тя. — Толкова ясно ги виждаме.

Два самолета летяха един до друг високо над тях. Пилотът и неговият помощник, помисли си тя. Зад тях летеше трети самолет — малко по-ниско и много по-внимателно. Сякаш идваше от нищото. Антъни издърпа Джема в един вход.

Видяха как бомбата падна току пред лицето на мъжа отсреща, който гледаше през прозореца на дома си. Джема дори забеляза удивлението в очите му. Антъни я дръпна да легне на земята и я закри с тялото си. Сградата на отсрещната страна на улицата блесна в бяла светлина, после в червена. Оттам духна силен вятър и над тях се посипаха отломки. Антъни ги усети по гърба си. Помъчи се да закрие откритите части от тялото на Джема — китките, глезените, лицето. Усещаше под себе си мекото ѝ тяло, което потръпваше в такт с риданията ѝ. Когато всичко свърши, те станаха от земята и тя остана в прегръдките му. После се притиснаха един към друг, помежду им не остана никакво свободно пространство, той усещаше всяка нейна част, опряна в собственото му тяло, и двамата останаха така — гърди до гърди, уста до уста. Коляното ѝ се удари в прасеца му, бедрото му потъна в мекотата на хълбоците ѝ. Той обви уязвимата голота на шията ѝ с шала; шията, която крепеше силната ѝ глава. Тъй нежна шия за толкова силна глава. Не беше го забелязал преди.

Излязоха от входа и избягаха от горящата сграда. Антъни докосна с устни косата на Джема, като силно я притискаше до себе си

и така двамата бързо пресякоха площада пред църквата на Абу Сефеин.

Внезапно се появи още един самолет, летеше току над главите им. Джема се стегна и тялото ѝ се изопна в прегръдката на Антъни. Искаше да избяга, ала той не я пускаше. Докато пресичаха площада, той не откъсваше поглед от самолета, но от него не падна нито една бомба. Самолетът отмина, после се върна и се вряза в небето под неимоверно остър ъгъл. Те мълчаливо го гледаха как се издига и издига, а боботенето на двигателя става все по-слабо и по-слабо, докато накрая съвсем заглъхна. Самолетът закръжи и направи кръст в небето, после се обърна с носа надолу и полетя към земята. Зачакаха да видят пламък и дим, ала той се бе приземил в средата на Нил, реката на живота, недалеч от Гардън Сити.

Джема се обърна към Антъни:

— Видя ли това?

Антъни бе потресен. И двамата мълчаха. Когато тръгнаха през града, той здраво стисна ръката ѝ в своята.

В неестествено дълбоката тишина в дома на семейство Лейзар двамата стояха един до друг, сякаш бяха свързани физически. Отне им миг да се отделят един от друг, да осъзнаят, че това бе наистина възможно. Къщата сякаш беше изоставена. Вратите и прозорците бяха затворени, а вътре се усещаше спарената миризма на увехнали цветя. Джема изтича на горния етаж. Антъни откри Дейвид в градината — той седеше състарен, с одеяло върху краката си.

— Татко — каза Антъни. — Какво правиш тук?

— Наблюдавам — отвърна Дейвид. — Място като място.

Появи се Джема, останала без дъх.

— Къде са останалите?

— Найлах отиде у майка си. Амад е при Зира. А брат ти — и Дейвид вдигна поглед към Антъни — отново откри небето.

— Какво искаш да кажеш? — попита Антъни.

— Бие се на вражеска страна. Сега сигурно е там горе.

Смаяни, те замълчаха. Джема не смееше да погледне Антъни.

— Не — възрази. — Не би могъл.

— Ох, не знам — въздъхна Дейвид. — Според мен с удоволствие би бомбардирал тази страна.

— Но как е излетял? — попита тя.

— Приспособили му специален самолет. Когато чули за медала му за изключителни заслуги, нищо не го питали. Предложили му съответната заплата и той замина. Дълго си е уреждал въпроса.

Най-после Джема погледна към Антъни, който до този миг не бе продумал нито дума. Лицето му бе сурово и отсъстващо, кожата му — бледна, сякаш кръвта се оттичаше от жилите му. Внезапно тя осъзна какво щеше да стане и как щеше да свърши всичко. Наблюдаваше нещата отстрани, сякаш не се отнасяха до нея. Той я напускаше, отиваше си от тях. Антъни вече беше толкова далеч, колкото и брат му. Дори още по-далеч. Искаше ѝ се да изкрещи.

— В този миг може да лети над Кайро — рече Дейвид. — „Шерут Авир“^[2]. Мисля, че разполагат със самолети тип „Спитфайър“. Както и с „Харвард“, „Мустанг“ и „Б-17“. Когато говореше за тях, Майкъл приличаше на малко момче. Чух, че осем израелски самолета са били свалени.

— Вече? — попита Антъни.

— Вече. — Дейвид стана от мястото си. — Майкъл никога повече няма да има право да ме укорява, че не съм помирил войната.

Дейвид се прибра, а Джема и Антъни не смееха да се погледнат в очите.

— Той е бил — каза Антъни. — Самолетът над Нил.

— Не можеш да си сигурен.

— Сигурен съм — вдигна ръка Антъни да спре протестите ѝ, после извърна глава встрани.

— Поемаш твърде голяма отговорност.

— По-скоро не бях поел достатъчно отговорност — погледна я Антъни. — Той те обичаше.

— Не — поправи го тя. — Имаше нужда от помощта ми.

— Мисля, че не си познавала Майкъл.

— Познавам го. Интересуваше се от други неща. А аз му бях... само утеха.

— Ти имаше сила и за двама ви. — Антъни спря поглед върху окапалите венчелистчета под розовите храсти. — Той ми каза да те върна при него.

— Трябвало е да почака.

Той впери очи в нейните.

— Но не и аз.

Джема пристъпи към него. Разстоянието помежду им бе непоносимо малко.

— Ти нямаше ли да чакаш?

— Сигурно всеки ден му се е струвал дълъг като седмица.

— Защо? Защото е знаел... мислел е, че между нас има нещо?

— Отсъствахме твърде дълго.

— Не чу ли баща си? Планирал го е доста отдавна.

Антъни посочи към небето над Нил.

— Планирал е това? Не мисля. Не, изпълнението му бе в наша чест.

Тя го докосна по ръката.

— Недей.

— Нищо не правя. Ти беше негова.

— И ти не го вярваш. Не мислиш така.

— Но той е мислел така и аз го знам.

— Аз не съм предмет. Не можеш да ме подариш на мъртвец.

Той клатеше глава.

— Не оставяй смъртта да победи — не и след преживяното — каза тя и го хвана за ръката. — Ти си тук с мен.

Той леко се отдръпна.

— Но сега вече не мога да бъда с теб.

[1] Градуиран стълб за мерене на дълбочината на река Нил. — Б.пр. ↑

[2] Израелски военновъздушен отряд, създаден в края на 1947 г., предшественик на Израелските военновъздушни сили. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ТРИЙСЕТ И ШЕСТА

Със седмици не бе оставала сама. Не бе оставала далеч от Антъни. Джема като насън обходи пустата къща и се помъчи да си спомни как изглеждаше преди. Извика в съзнанието си гласа на Майкъл, неравномерния шум от стъпките му. След няколко часа осъзна, че положението е непоносимо.

Излезе от къщата и тръгна. Освен всичко, за което се стараяше да не мисли, в главата ѝ нахлу и образът на Роберто Дентън. Ужасяващата му самота, отказът му от Библията. Позволи си да си представи, че е мъртъв и че тя е тази, която бе дала в ръцете на съкрушения Божи слуга оръдието за самоунищожение. Бе го изоставила жив в ада. Там, където беше, нямаше кой да успокои душата му и да го остави да почива в мир. Може би това бе най-лошото наказание. Живот, който завършва без любов — нито човешка, нито божествена.

Тя се отправи към Кит-Кат; не ѝ пукаше от самолетите в небето. Без да разбере, стигна до брега — бе преминала през града, в който изобилстваха картини и образи, но без звук. Вървеше, обгърната в дълбока тишина.

Портиерът и папагалът му бяха изчезнали. Реката беше пълна с отломки, които се носеха обгорели по течението. Спря да погледне дамската обувка, която плаваше на повърхността.

Антъни беше в стаята си, а дебелията му вълнена торба бе почти готова.

— Тръгваш си.

— Да.

— За Кхарга ли заминаваш?

Той натисна дрехите към дъното на чантата и затвори ципа.

— Да.

Тя застана пред него и блокира пътя му.

— Ще ме изслушаш ли?

Антъни спря, но не я погледна.

— И ти си като изгубените си градове. Но все пак ми разреши да надникна в теб. Вероятно си го сторил по погрешка. Ала аз не мога да забравя видяното.

Антъни извърна главата си встрани и седна на ръба на леглото.

— Преди час в къщата пристигна един човек. Беше от общинската полиция. Извадили труп от реката недалеч оттук. Пилот на бомбардировач, чиито бомби останали на борда.

Тя коленичи пред него.

— Съжалявам.

Той дълго я гледаше, обгърнал я с огромните си зелени очи — очи, които вече гледаха през нея. Притисна устни върху челото ѝ. Тя заговори:

— Не можеш никого да понасяш вече. И мен не можеш да понасяш.

Той не я погледна.

— Не мога да понасям и себе си — отвърна.

— Но не можеш да кажеш същото за своите пустинници.

— Те ще ме понесат.

— Аз също.

— Не те моля за това.

— Престани — отдръпна се тя. — Не молиш никого за нищо.

Антъни бегло се усмихна.

— Тогава ще помоля за всичко. Моля те да приемеш и моята любов, и заминаването ми.

— Не.

Антъни нежно ѝ заговори:

— Мислех, че ще ме разбереш.

Джема клатеше глава. В очите ѝ се появиха сълзи.

— Не те разбирам.

— Затвори очи. Достатъчно силна си, за да повярваш на онова, което не можеш да видиш. — Той притисна ръката ѝ до гърдите си. — Не можеш да видиш любовта ми. Но тя е тук. Ще продължи да живее в мен, докато душата ми се помири с брат ми. Това не може да стане тук. Не и докато си до мен.

В сълзите на Джема имаше гняв.

— Колко време ще ти отнеме?

— Не знам.

Тя стисна очи.

— Ще ти отнеме цял живот — и сълзите се затъркаляха по страните ѝ. — Не можеш да си тръгнеш. Аз все още те изучавам.

— Вече ме познаваш — възрази той, взе ръцете ѝ и ги постави на лицето си. Пръстите ѝ го докосваха, а той целуваше затворените ѝ клепачи, бузите, устните. — Не съм се отделял от теб — шептеше в ухото ѝ той. — Винаги сме били един до друг.

Фелуката на Габар отплава в сивата кипяща вода, наклонената мачта се протягаше към небето като ръката на танцьорка, а Джема остана на брега. На фона на светлото небе тя виждаше само силуети. Очертаваше се и силуетът на Антъни, застанал неподвижно на борда с лице към нея.

ГЛАВА ТРИЙСЕТ И СЕДМА

На другия ден Джема се изнесе от дома на семейство Лейзар и си взе стая в хотел „Палас“. От балкона ѝ се виждаха пирамидите и началото на пустинята. Ала той бе обърнат на изток, не гледаше към Кхарга.

Тя не разопакова куфара си. Не слезе за вечеря. Остана в стаята, заслушана в ръмженето на самолетите. Не се криеше, седеше до отворения прозорец.

Като се стъмни, Джема слезе до гишетото.

— Възможно ли е да замина от Кайро? — колебливо попита тя.
— Възможно ли е да излетя оттук?

— Да, самолетите летят.

— За Лондон?

— На всеки два дни. Искате ли да попитам дали има свободни места?

— Моля ви. Ако има поне едно, запазете го. Няма значение за кога. Бих могла да тръгна още утре.

— Няма самолет за утре.

— Тогава вдругиден.

* * *

Заспа облечена и рано на другата сутрин понесе вдървеното си тяло през пустия град към реката. Реката на живота се бе превърнала в реката на смъртта. Тя ѝ бе отнела и двамата братя. Огледа се. Нямаше жива душа. Кафяво псе на ивици се затътри от мястото си, където се излежаваше на припек, и седна до нея. Тя постави ръка на рошавата му глава. Обърна се с лице към изгрева и отвори писмото, което бе получено в дома на семейство Лейзар, но бе адресирано до нея. Прелисти го до края и видя, че е подписано от Анджела Датари.

Скъпа Джема,

Усещам, че времето ми свършва. Войната отново ни сполетя. Докато пиша това писмо, наоколо падат бомби. Не знам дали бих могла да преживея още една война.

Когато те видях за първи път, разбрах, че си като баща си — силна и интелигентна — и заслужаваш да знаеш истината. Не бях искрена с теб. Обичах го. Двамата с него се обичахме. Вярвам, че е умрял щастлив. Сгрехих, като не го споделих с теб. Знаем, че животът ти не е бил лесен. Ще остана в Кайро до края на месеца, ако ти се иска да поговорим.

Искрено твоя,

Анджела Датари

Джема си проправяше път през град, пълен с призраци, стъпваше върху парчета счупени стъкла и дървени отломки. Сякаш бе изчезнала заедно с хората, които бе обичала. Сякаш и тя бе призрак. Никога не бе прекосявала Кайро с такава бързина.

Светлините в дома на Анджела Датари бяха загасени, кепенците бяха затворени, сякаш къщата бе в траур. Звънецът проехтя във вътрешността и Джема се извърна, защото не очакваше да ѝ отворят. Когато Анджела Датари се появи на вратата, тя затаи дъх.

— Радвам се, че дойде. — Анджела Датари се бе сгушила в шала си. — Ще влезеш ли? Мога да направя чай.

— Да, с удоволствие.

Джема се чувстваше едновременно облекчена и обезверена — беше на ръба на отчаянието.

Анджела Датари я поведе към удобното кресло във всекидневната, където камината бумтеше.

— Цялата трепериш — каза ѝ тя. После разгъна едно одеяло и я загърна в него. — Какво се е случило?

Джема безмълвно поклати глава.

Анджела Датари се обърна да разбърка огъня и в комина излетяха рой искри.

— Когато позвъни на вратата, слушах опера — каза тя. — Верди.

— Не познавам оперното изкуство.

— И баща ти не го познаваше. Научих го да слуша оперна музика.

— Тогава не я изключвай, моля те.

— Почини си, а аз ще донеса чай.

Разнесе се музика и Джема затвори очи. Не можеше да я следи.

— Това е една история — обясняваше ѝ Анджела Датари, докато сервираше. — Представи си Севера. Представи си как пада снегът в зимния сумрак. Сега се заслушай и ще чуеш как гласовете разговарят помежду си и с нас. Нищо, че не разбираш думите. Заслушай се в чувствата. Те искат да излязат от изолацията си, да проникнат във времето и пространството, всеки глас пита: „Нима съм сам?“. И чака някой да му отговори.

— Любовна история.

— Във всяка история се разказва за любовта.

— Разкажи ми за теб и баща ми.

Анджела си наля чай и седна от другата страна на камината срещу Джема.

— Също като теб един ден той почука на вратата ми. Сякаш за него не съществуваха звънци и той тропаше ли, тропаше като луд. Предполагам, че наистина не е бил на себе си.

— Защо?

— Защото у мен имаше нещо, което той желаше повече от живота си. Защото му е било непоносимо да остане близо до онова, към което се е стремил цял живот.

— Ръкописите.

— Разбира се, не бих му ги показала.

— Но после си го направила. Предала си Тано.

— Защото бях открила нещо по-добро.

Джема отпи от чая си и усети как топлината се разлива по цялото ѝ тяло. Огледа се.

— Къде седна, когато дойде при теб?

— На пода. Точно тук, пред огъня, а наоколо бе разхвърлял листата от ръкописа.

— А къде седеше ти?

— Там, където си ти сега. Отначало само го наблюдавах, защото не му вярвах. Че защо да му вярвам? Но тогава заговори и започна да ми разказва какво чете. После се получи нещо ужасно, аз прихванах

болестта му. Мисълта ми непрекъснато се въртеше около ръкописите и написаното в тях. Очаквах всяко негово посещение. Той ми разказваше удивителни неща. Една дълга история за райската градина от гледна точка на змията! Можеш ли да си представиш? Истинска лудост. Но колко красива. Поетична. А баща ти се радваше като дете. Понаучи ме на коптски. Двамата лягахме на пода като недорасли ученици. Той се вълнуваше толкова много, че ми се дощя и аз да уча. Не искаше да знам по-малко от него, така ми каза. Трябваше заедно да тръгнем на път — неслучайно пътищата ни се бяха пресекли. В това отношение той бе суеверен. После започвах да му приготвям вечеря. Давах му някои от старите дрехи на Антонио, защото баща ти бе гол като пушка. И така, влюбих се в него. Бе съвършено неочаквано за мен — каза Анджеला и разсеяно разбърка чая си. — А сега го няма.

— И ти заминаваш.

— Време е да се прибера у дома.

— Домът ти не е ли тук?

— Беше. Вече искам да живея някъде по-близо до водата, където не е толкова прашно. На място, където никой няма да потропа на вратата ми и да ме накара отново да обичам.

— Баща ми обикна отново — тихо изрече Джема. — Заобича теб.

— Сега като си помисля — поколеба се Анджеला с вперени в пода очи, — струва ми се, че съм обичала един-единствен път.

— Не си била влюбена в съпруга си.

— О, Джема — запъна се Анджеला и затърси думите. — Не съм сигурна дали можеш да си представиш самотата в брачния живот. Врълхлита те... толкова неочаквано. Бракът за мен бе истински затвор. Мислех, че мъжът ми ме е заключил в него. Но той умря, а аз останах все така затворена. Бях твърде слаба, за да си отида. Тъкмо такава ме завари и баща ти. Хвана ме за ръка. Не бях в състояние да тръгна, без да ме държи.

Джема се взираше в чашата си.

— Трябваше да те познавам, иначе не би било добре.

— Кой ужасен човек ти е казал, че животът е добър?

— Мисля, че той употреби думата „справедлив“.

— Това вече е различно. Ще ни отнеме доста време. Добротата е за децата.

Джема срещна погледа на по-възрастната жена.

— В края на живота му любовта ти е била най-важното за него. Сигурна съм.

— Наистина ли? — Анджела Датари извърна глава и задържа копирения шал до лицето си. — Чакам да ми обясни каква справедливост вижда в това — каза тя.

Джема остави чашата си на масичката и придърпа одеялото около краката си.

— Кога за първи път разбра, че го обичаш?

— Честно казано, доста бързо, преди още да съм го видяла. Начинът, по който почука на вратата ми. Съществува нещо специално в хората, които искат да влязат в дома ти. За нас, останали зад заключените двери, те са единственото ни спасение.

Джема отвърна очи от Анджела и се взря в огъня. Настъпи мълчание.

Когато Анджела отново заговори, гласът ѝ прозвуча като музика в ушите на Джема.

— Веднъж ми каза, че изолацията не е решение. Трябва да проявяваме повече храброст, Анджела, рече ми той. Бог съществува в пространството помежду ни само когато протегнем ръце един към друг. Откриваме го само когато се търсим един друг. Не съм сигурна дали вярвам в Бог, но той ме накара да искам да съм смела.

Джема продължи да се взира в огъня.

— Ти си смела.

Анджела задържа погледа си върху Джема и започна да прибира чаените чаши.

— Какво ще правиш сега?

— Не се тревожи за мен, моля те.

— Ако аз не се тревожа, кой ще го направи? Никой не ти остана.

Джема се обърна към нея. Думите бяха от устата ѝ.

— Тази тъга ми е позната — рече Анджела.

Джема поклати глава, очите ѝ бяха пълни със сълзи.

— Просто съм уморена.

— Остани да си починеш. Може би тази нощ ще можем да се погрижим една за друга.

На Джема не ѝ се искаше да заспи и да потъне в забрава за света около себе си. Изпадна в странно състояние на полусън. Когато се събуди, беше сама. На масичката до нея бе оставена бележка, а в краката си видя кожен куфар. „Направи онова, което би направил той. Довърши работата му.“

Джема отключи куфара и леко го отвори. От дебелите папируси се разнесе спарен въздух; миришеше на антиквариат. Тя внимателно протегна ръка и докосна страниците, които са били в ръцете на баща ѝ. После притисна куфара до гърдите си и заплака.

На прага на вратата стоеше Анджела Датари и я наблюдаваше.

— Тано винаги е харесвал сбирката ми от накити.

Джема вдигна очи. Отне ѝ само миг, за да разбере.

— Онзи ден си купила ръкописите с накитите си, така ли?

— Не звучи добре, нали? Да изтъргуваш Бог срещу скъпоценности — да си купиш и любов с тях. Сключих много по-добра сделка. — Тя замълча, преди да поеме нагоре по стълбите.

— Вземи ги — настоя тихо тя. — И те като баща ти ми принадлежаха съвсем за кратко. Но това бе напълно достатъчно.

ГЛАВА ТРИЙСЕТ И ОСМА

Найлах откри Джема в градината — седеше на земята, прегърнала коленете си с ръце. Седна до нея.

— Тръгваш си — каза Найлах.

— Исках да ти благодаря за всичко.

— Съжалявам, че Дейвид го няма.

— Трябва да му кажеш колко съжалявам и аз.

— Ще му липсваш — забеляза Найлах. — Къщата съвсем ще опустее.

Горе в небето не летеше нищо, денят бе необикновено тих.

— Антъни тръгва за Кхарга — обади се Джема.

— Знам.

— Заминава, защото обвинява себе си за смъртта на Майкъл.

— Това е глупаво. Тръгва си, защото предпочита пустинята. Не можем да го задържим тук.

Джема погледна към Найлах.

— Искаше ми се да го задържа.

Найлах леко докосна Джема по косата.

— Майкъл остави писмо за теб. Тази сутрин го намерих в стаята му.

Скъпа моя Джема,

Ти си някъде там, не знам точно къде. Но знам, че си на сигурно място, защото Антъни препусна след теб като леката кавалерия.

Липсваш ми! Ти си единственият човек, с когото искам да споделя нещо — отново ще летя. Ще летя! Това промени всичко. За първи път след катастрофата усещам, че отново живея.

Ще се ядосаш; взех си лекарството. Пиша ти с Божията ръка. Скоро ще се върна на нещастната земя. Не е останало нищо и никой от нещата, които ценя. Любовта, която чувствах преди миг, вече отлита.

Мисля, че нямаше да те направя щастлива. Защото желая едно-единствено нещо. Да завърша войната така, както би трябвало. С достойнство, не със срам.

Искам и ти да си свободна. Да не робуваш на професията си, да не се чувстваш задължена да връщаш смъртниците към живота. Да не се чувстваш отговорна за мен. Аз няма да се върна. Не и този път.

Мисля, че последният път, когато съм изпитвал щастие, бе в небето.

Колко добра беше ти с мен! Колко внимателна. Надявам се да откриеш живота, който заслужаваш. В момента се усмихвам, защото отсега нататък за теб ще се грижи моят брат. Малкото момче с големите очи. Момчето, което исках да намразя.

Усмихвам се.

Твой Майкъл

През нощта Джема заспа с ръкописите, ала те не се появиха в съня ѝ. Сънищата ѝ проследяваха собствения ѝ живот и събитията, които се случваха от началото на войната, без каквато и да е последователност, като мънистата на огърлица, нанизана от някой луд. Вече нямаше нищо — нито за губене, нито за печелене. Нямаше никого. В огърлицата бе останало малко празно място и тя бе заела центъра му. За известно време Майкъл бе нарушил границите на нейното обиталище, после Антъни. А сега тук бе тихо като в царството на безмълвието. Тя затвори очи и като проследи периметъра му, откри, че огражденията са здраво запечатани. Нямаше отворена врата, нито разхлабени мъниста.

„Изоляцията не е решение“, беше казал баща ѝ на Анджела Датари.

Но за да излезе от изолацията, нужно ѝ беше нещо повече от онова, с което разполагаше, повече от силата, която ѝ бе останала. Сложи ръката си върху пакета с папируси. Беше ги увила в хартия; изглеждаха така, сякаш никой нямаше да наруши покоя им, сякаш

щяха да бъдат върнати в земята, където бяха живели толкова дълго време.

Отдръпна се от тях. Те нямаше повече да се върнат в земята. Щяха да бъдат изнесени на показ. Джема седна. Нямаше нужда да се промъква крадешком навън от изолацията си. Би могла да си излезе с гръм и трясък от нея, да разчупи стената около себе си като стъкло.

В такъв случай нима бе възможно да заспи? Остана да лежи до увитите в хартия ръкописи и да мечтае. Във въображението ѝ започна да се оформя интересно бъдеще. Сякаш чуваше гласа на баща си, който я пришпорваше като галопиращ ездач. „Стани, не падай духом! Здравно стискай меч в ръката си!“

Не. Тя тръсна глава, сама в пустата стая. Следващата ѝ стъпка щеше да изисква кураж, който тя не усещаше в себе си. Дори във въображението ѝ имаше нещо повече от онова, на което бе разчитала досега.

Докато чакаше светлината на деня да проникне иззад завесите, хрумна ѝ, че не е първата самотна жена. Мария Магдалена също е била сама, още повече че учителят ѝ, нейният любим, бе умрял.

И това не е било всичко; след като става свидетелка на мъчителната му смърт, тя прави още нещо. Последва онези, които напускат лобното му място; онези, които не могат да понесат физическата близост на разпънатото на кръст тяло на своя Спасител. Тръгва след тях и ги връща обратно.

ГЛАВА ТРИЙСЕТ И ДЕВЕТА

Антъни си бе устроил бивак в покрайнините на оазиса в Ал-Багават. Зира не беше с него — бе останал на километри от Кхарга, в края на пустинята. Бяха отстранили един пласт от насложената пръст при западната стена на некропола. Беше открил нова рисунка. Не знаеше какво представлява. Отначало се бяха появили само цветове.

Дойдоха му гости. В Кхарга пристигна слухът, че се е върнал. Местните, които го познаваха, проявиха любопитство и му предложиха да работят за него. Не вярваха, че един европейец би могъл да се грижи сам за себе си. Когато Антъни им отказа, те му докараха ядене и пиене. Плодове, фурми, вода.

В хладните утрини той се занимаваше с рисунката и я съзерцаваше, сякаш бе възплъщение на мечтите му. Заставаше пред нея с четките си — някои по-остри, други по-меки — и започваше бавния процес на откриването ѝ. Не се опитваше да отгатне какво представлява. Стоеше много близо до нея, така че очите му не можеха да различат формите. По-късно щеше да отстъпи назад и да я разгледа.

През нощта луната бе огромна и жълта. Спеше на пресекулки, често се събуждаше и я гледаше как се движи по небето. Лежеше и тихичко разговаряше с брат си, говореше му неща, които никога не бе изговарял, докато Майкъл беше жив. Понякога в ушите му звънтеше насмешливият му смях, появил се от нищото. Приживе брат му не го бе слушал, не го слушаше и сега. Ала Антъни не спираше.

Джема дойде неканена. Навести го в съня му и той не можеше да я спре. Събуди се със спомена за ясните ѝ очи. За онова, което си спомняше от нейния допир. През деня я придума да остане в мрачината на сърцето му.

По залез-слънце зърна малък керван в далечината да приближава откъм изток. Вятърът се бе разбушувал не на шега. Камилите плуваха

към него в пясъчната буря. Очите му не можеха да различат ездачите им, които се бяха слели с животните в едно. Три камили, трима ездачи. Имаше усещането, че идваха право към него. Стоеше неподвижно пред палатката си с очи, вперени в най-дребния ездач. Когато керванът зави в посока към Кхарга, той тръгна към него. Грешеше, керванът не идваше при него. Носеше удоволствие. Независимо от това той се насочи към ездачите. Дълго бе стоял без жива душа наоколо си. Накрая поздрави миража на надеждата и тръгна обратно, като се обърна за последен път да види дали не е истински мираж. Спря и примижа, защото единият от ездачите намали ход и вдигна ръка. Той бързо се отпрати натам. Когато се приближи, вятърът се изви в облак от пясък. Той наостри очи, ала усети пареща болка. После ги видя. Кичурите коса, които се вееха от вятъра върху главата на ездача с вдигнатата ръка. Погледът му не се откъсваше от разветите на фона на пясъчния облак коси. Засенчи очите си с длан, като се мъчеше да ги предпази от летящите пясъчинки.

И в същия миг тя изчезна от полезрението му. Докато вървеше заслепен напред, стори му се, че отново зърна вдигнатата ѝ ръка. Впери очи в нея и се наведе срещу вятъра. Тогава внезапно тя се изправи пред него. Той я хвана за глезена и тя слезе — почти се строполи от камилата. Улови я в прегръдките си. Тогава видя, че тя го гледа с очите, които помнеше до болка. Докато ѝ помагаше да стъпи здраво на земята, той отвърна на погледа ѝ и протегна ръка към нейната.

ПОСЛЕСЛОВ

През 1949 г. Албер Еид изнася Кодекс №1 нелегално в Америка, където се опитва да го продаде за 22 000 долара. Не успява и го депозира в банков сейф в Белгия. Холандският професор Жил Киспел уговаря швейцарския психоаналитик Карл Юнг да закупи кодекса. Години наред Юнг е очарован от гностиците, така че кодексът щял да му даде възможност да пише пространно върху гностицизма. Ето защо Юнг наистина го купува и го отнася в Цюрих, където се пази и до днес под названието „Кодексът на Юнг“.

По-голямата част от текстовете остават дълги години под грижите на Мария („Анджела“) Датари. С помощта на Фокион Тано тя неколкократно се опитва да продаде апокрифите и да ги изнесе нелегално от Египет, ала опитите ѝ пропадат. Когато в началото на петдесетте години на миналия век текстовете най-после стават притежание на египетското правителство, Датари иска 100 000 долара за тях. Не ѝ плащат нито цент. През 1952 г. колекцията е национализирана. Апокрифите са изложени в Коптския музей в Кайро.

През следващите двацет години се организира нова надпревара. Международната научна общност се стреми да получи достъп до кодексите. Д-р Пахор Лабиб, новият директор на Коптския музей, ограничава до минимум достъпа до текстовете. Разрешават само на шепа хора да ги видят, при това малцината посветени се заклеват да не говорят за видяното. Първите факсимилета на кодексите от Наг Хамади се излагат пред публика едва през седемдесетте години на миналия век.

Митарствата на евангелията, открити в Наг Хамади, биват белязани от самото начало с поредица от странни случайности. Една след друга се появяват пречки, препятстващи пътя на апокрифните евангелия до обществеността.

хронология

Година	Археологически открития	Египет	Европа

1896	<p>Археолозите Бърнард Гренфел и Артър Хънт откриват първите папирусни фрагменти при разкопките в Оксиринх, Египет. Немският професор Карл Шмид закупува четири коптски папируса, в това число Евангелието от Мария Магдалена.</p>		
1898	<p>Гренфел и Хънт публикуват първия том на фрагментите, открити от тях в Оксиринх.</p>		
1923	<p>Английският археолог Хауърд Картър открива гробницата на Тутанкамон в Долината на царете в Египет.</p>		
1936		Подписан е	

		англо-египетски договор.	
септември 1940 — май 1941			Десетки хиляди загиват и повече от милион жилища са разрушени при въздушните нападения над Лондон.
1945			
януари			Съветската армия освобождава Освиенцим.
април			Хитлер умира в бункера си в Берлин.
май			СССР и съюзниците разгромяват Германия.
август			САЩ хвърлят атомните бомби над Хирошима и Нагасаки.
ноември			Започва Нюрнбергският процес срещу военнопръстъпниците от Втората световна война.
декември 1945 — януари 1946	В Наг Хамади са открити текстовете на гностическите евангелия от бедуина Мохамед Али.		
1945–1946		В Кайро избухват антианглийски размирици.	

1947	Бедуински пастири откриват ръкописи в пещера над долината Кумран край Мъртво море в сегашен Израел.		
юни			Провъзгласен е планът за преустройство в Европа.
август			Провъзгласена е независимостта на Индия и Пакистан от Великобритания.
1948	Сравняват се Евангелието от Тома, открито в Наг Хамади, и трите гръцки фрагмента от Оксирих.	Египетският министър-председател Махмуд Нуграши Паша е убит от член на организацията „Мюсюлманско братство“.	
януари			Индийският водач Махатма Ганди е убит.
февруари			Комунистите вземат властта в Чехословакия.
май			Създадена е държавата Израел; обявена е първата арабско-израелска война. В

			Южна Африка Националната партия въвежда политика на апартейд.
юни			СССР прекъсва сухопътния транспорт към Западен Берлин; започва снабдяването на Берлин по въздух.
юли			Американският президент Хари Труман разпорежда разпускането на американските въоръжени сили.
1949		В Египет е сформирано ново правителство. Британски войници стрелят срещу протестиращи граждани в Египет.	
януари			Китайските комунисти печелят победа в гражданската война в страната.
април			Създаден е Северноатлантическият пакт НАТО.
септември			СССР прави първите опити с ядрено оръжие.
3 януари 1950		Партията Wafd печели	

		мнозинство; крал Фарук обещава социални реформи.	
1952		Крал Фарук е свален чрез военен преврат с участието на Гамал Абдел Насър и Ануар Садат.	
10 май 1952	Юнг приключва сделката по закупуването от Албер Еид на кодекса с Евангелието от Тома.		
1953		Сблъсъците между египетските и британските военни части в района на Суецкия канал се ожесточават.	
1955	Немският учен Валтер Тил публикува текстовете, закупени от Карл Шмид през 1896 г.		
1956		Последните британски	

	войски напускат района на Суецкия канал и Египет. Египет обявява независимостта си.	
--	--	--

ЗА ГЕРОИТЕ

Того Мина: директор на новия Коптски музей до 1949 г., когато умира на четирийсет и три годишна възраст. Решителен и целеустремен, Мина неколкратно прави безуспешни опити да осигури безопасността на находките от Наг Хамади.

Пахор Лабиб: през 1950 г., след смъртта на Мина, става директор на Коптския музей.

Албер Еид: белгийски търговец на антикварни предмети, притежател на текстовете, открити в Наг Хамади. Няма интерес да сътрудничи на Того Мина, нито на египетското правителство, тъй като е очаквал да спечели много повече от продажбата им на свободния пазар. Макар и предупреден от Мина да не изнася ръкописите извън страната, през зимата на 1948 г. Еид ги пренася нелегално през египетската граница за Ню Йорк. Но тъй като не успява да намери купувач за тях, по-късно ги отнася в Белгия. През 1951 г. Еид умира и на следващата година вдовицата му Симон продава текстовете на психоаналитика Карл Юнг.

Фокион Тано: търговец на антикварни вещи, който твърдял, че е съветник на Мария Датари по търговските въпроси.

Жан Дорес: току-що завършил история, специалист по раннохристиянски ръкописи. Вероятно най-упоритият търсач на истината за текстовете от Наг Хамади, чиито последни подробности стават ясни едва през 1975 г.

Анджела Датари: истинското ѝ име е Мария. Промених го, защото представата ми за тази тайнствена жена беше някак по-„ангелска“. Италианка, вдовица, която се разбрала с Фокион Тано да получи колкото е възможно по-висока цена за текстовете — прави им фотокопия, които изпраща във Франция. Там те привличат вниманието

на Жан Дорес. Дорес заминава за Египет да види колекцията и се сближава с Того Мина, ала двамата не успяват да съберат пари и да закупят текстовете (след убийството на министър-председателя Нуграши Паша, правителството спира да ги субсидира). Датари е задържана на летището в Кайро при опит да прекара текстовете през граница, за да ги покаже на папата. Предложенията на египетското правителство за покупка на текстовете биват отхвърлени. Накрая кодексите са поставени под закрилата на египетското Министерство на античните предмети. Колкото и да е невероятно, през следващите седем години колекцията остава заключена в един куфар в министерството, а по-късно е обявена за национално богатство.

Карл Шмид: през 1896 г. закупува четири текста на коптски език. Полага огромни усилия да ги преведе и да ги отпечата, ала се сблъсква с най-различни пречки и едва през 1955 г. целта е постигната. Но Шмид вече не е между живите и неговият колега Валтер Тил продължава делото му.

Мохамед Али: бедуин, случайно попаднал на скритите в земята текстове, докато копаел при скалите на Джабал-ал-Тариф.

Рагхиб: учител по история в Наг Хамади, който знаел да чете и пише на коптски език и разбрал скритата стойност на текстовете, изкопани от Мохамед Али.

Св. Пахомий: езичник по рождение, основал манастир в пустинята на Египет през IV в. сл.Хр., чиито развалини се намират на няколко километра от разкопките в Наг Хамади, където са открити евангелията.

Географско уточнение: тъй като папирусите са намерени близо до древното селище Ксенобоския (край Хамрах Дум), откритието се свързва с името на най-близкия известен град Наг Хамади.

ЗА ГНОСТИЦИЗМА

Гностицизмът обхваща много и разнообразни форми на религиозната мисъл в Римската империя в периода между I в. пр.Хр. и IV в. сл.Хр. Гностиците са съществували в цял свят много преди Христос. Манихейските гностици живеят в Европа, Северна Африка и Китай; ислямистките гностици са в мюсюлманския свят; мандеанските обитават Иран и Ирак; катарите — Западна Европа. На разнообразните форми на гностицизма съответстват и различни традиции, писатели и видове литература (като например валентинска, сетска, мандеанска,

манихейска, ислямска, катарска). Не всички ръкописи, открити в Наг Хамади, се считат за гностически текстове.

Дуализмът, състоящ се в отричането на материалното и в утвърждаването на духовното, за което се смята, че се постига чрез гносиса, т.е. чрез познанието, е от първостепенно значение за гностиците. Най-тежкият грях за тях е невежеството. Църквата обявява гностичната мисъл за еретична.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.